

15
Tebauri
San R...

D-62-54

7

3

7

9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

to the
of the
et al

127
9
127

127
127
127

libere p[ro]p[ri]a
con 8 69
20 mo
mudend

16

Sancta Maria

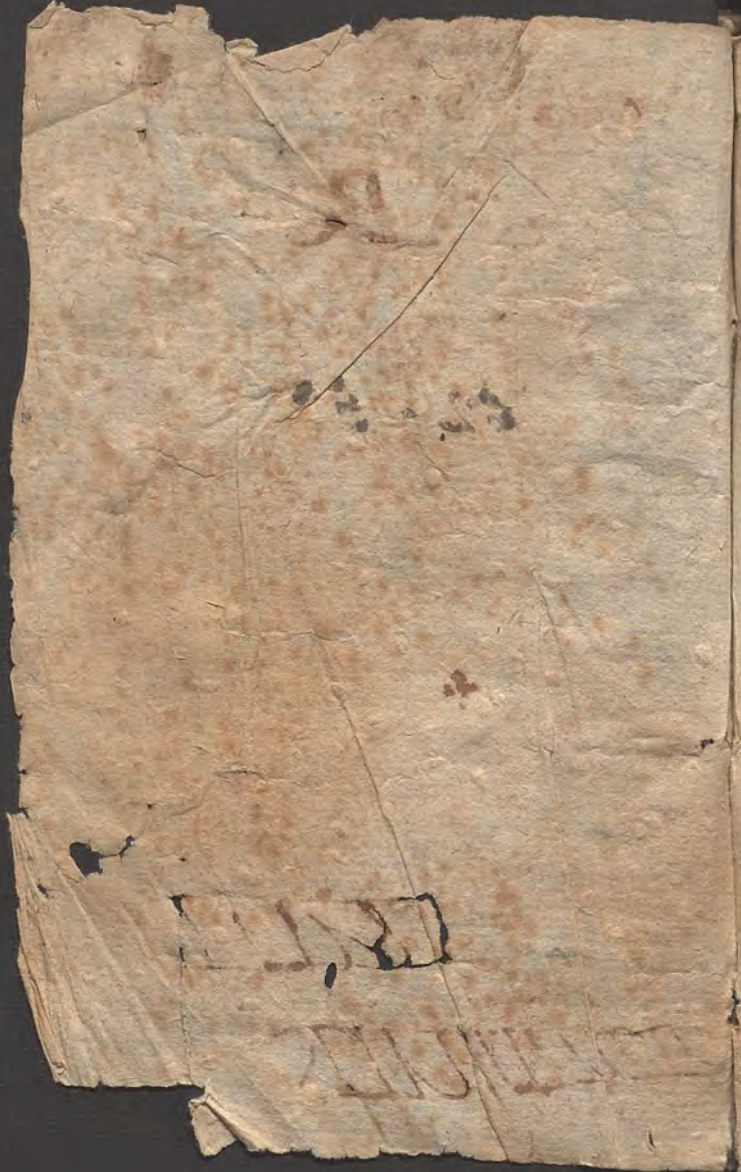
R

D-62-54

62-57

[811]

[STR]

THESAURI

SACRORVM RITVVM.

De la Libreria del Con^{to} de S. Lazaro & la Merced de
E P I T O M E. *Zaragoza.*

SELECTA QUÆQVE, NOTATV DIGNIS-
sima, ex intimis Rubricarum, & Animaduer-
sionum Bartholomæi Guanti, in Rubricas
Missalis, & Breuiarij Romani medulis, decer-
pta continens.

*Adiectis quibusdam Notulis, ad pleniorẽ earum-
dem intelligentiam.*

O P E R A

P. CLAVDII ARNAVD, AQUENSIS, CONGREGA-
tionis Oratorij Domini nostri IESV CHRISTI
Presbyteri.

ILLVSTRI ADMODVM, ET REVEREN-
-

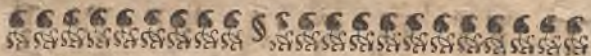
DISSIMO D. D. IOSEPHO ESPAÑOL.

*Sacrae Theologiae Doctõri eximio, Sancti Sepulchri Hierosoli-
mitani in Bilbilitana Vrbe, Regni Aragonie meritisimo
Priori ac Commendatario oppidi de Nuezalos.*

*Sacrae Cæsareæ Maiestatis Consiliario, eiusq; Augustissimæ
Coniugis Capellano, &c.*

CÆSARAVGVSTÆ,

Ex Typog. Officina Regij Nosocomij Deiparae
de GRATIA, Anno 1639.
Expensis Petri Alfay.

Imprimatur.

Petrus Archiepiscopus.

Omissa Autoris.

Pag. 12. lin. 27. Papa, adde exceptis etiam Octa-
vis Paschæ, & Pentecostes, infra quas 2. orat.
Ecclesiæ, vel pro Papa, 3. non dicitur.

Ibid. pag. & seq. *Hæc regula servanda est in Mis-*
sis, quæ dicuntur ratione confraternitatum.

19.735

ILLVSTRI ADMODVM,
& Reuerendissimo Domino D. Iosepho
Español, Sacræ Theologiæ Do-
ctori eximio, Sancti Sepulchri Hye-
rosolimitani in Bilbilitana Vrbe, Reg-
ni Aragoniæ, meritissimo Priori,
ac Commendatario oppidi
de Nuevalos,

*Sacræ Cæsareæ Maiestatis Consiliario, eius-
demque Augustissimæ Coniugis Ca-
pellano, &c.*

EITVRVS denuo in lucem Thesau-
ri Sacrorum Rituum Epitome, cū
forte ancipiti distraherer animi cu-
ra, cui illud potissimum Meccena-
ti, in amoris, & reuerentiæ pignus of-
ferrem, venit mihi quamprimum in mentem, Il-
lustris Admodum, ac Reuerendissime Prior, in
signis ille beneuolentiæ affectus, quo olim, cum
in Oscensi Vniuersitate simul literis operam na-
uarem, me dignabar; indeq; maxima tua, &
propemodum infinita in me collata beneficia;
quorum suavis recordatio, omnem mihi solici-

Imprimatur.

Petrus Archiepiscopus.

Omissa Auctoris.

Pag. 12. lin. 27. Papa, adde exceptis etiam Octa-
vis Paschæ, & Pentecostes, infra quas 2. orat.
Ecclesie, vel pro Papa, 3. non dicitur.

Ibid. pag. & seq. *Hæc regula seruanda est in Mis-*
sis, quæ dicuntur ratione confraternitatum.

19.735

ILLVSTRI ADMODVM,
& Reuerendissimo Domino D. Iosepho Español, Sacræ Theologiæ Doctori eximio, Sancti Sepulchri Hærofolimitani in Bilbilitana Vrbe, Regni Aragoniæ, meritissimo Priori, ac Commendatario oppidi de Nuevalos,

Sacræ Cæsareæ Maiestatis Consiliario, eiusdemque Augustissimæ Coniugis Cappellano, &c.

DITVRVS denuo in lucem Thesauri Sacrorum Rituum Epitome, cū forte ancipiti distraherer animi cura, cui illud potissimum Mecænantis, in amoris, & reuerentiæ pignus offerrem, venit mihi quamprimum in mentem, Illustri Admodum, ac Reuerendissime Prior, in signis ille beneuolentiæ affectus, quo olim, cum in Oscensi Vniuersitate simul literis operam nauarem, me dignabar; indeq; maxima tua, & propemodum infinita in me collata beneficia; quorum suavis recordatio, omnem mihi solici-

rudinem illam, & ancipites animi motus sustu-
lit, neque vt de alio deinceps, quam de te, cui
hunc non tam ingenij, quam præli mei partum
consecrarem, cogitationes suscipere vlla ratio-
ne permisit. Ea enim tua semper, & in me, & in
omnes qui tua ope indigebāt, ingens plane ex-
titit beneuolentia, & liberalitas, vt meritò cū
in Augustissimæ Imperatricis **MARIAE** aula
versareris, in egenorum veluti asylum, non sine
singulari Dei Ter Optimi prouidētia, Eleemo-
synarius ab ipsa fueris Imperatrice, summo ino-
pium applausu, designatus. Neque verò tuorum
in me quantaxat meritorum magnitudo, & gra-
ta memoria, eam mihi mentem iniecit, sed il-
lud vel maximè, quod cum liber hic in rituum
Ecclesiasticorum vsu exponēdo totus versetur,
animaduertentem illius tibi inscriptionem om-
ninò deberi, propterea quod tanto semper stu-
dio, & conatu in exactam rituum illorum ob-
seruationem inuigilāris, vt à scopo non aberr-
uerit, qui dicat, ea de causa in Primariū Capella-
nū, & Imperialis suę aulæ Parochū, Serenissimā
Augustam Te, non minori iure, quam felici aus-
picio delegisse; Cui vsque adeo virtutem & pru-
dentiam tuam reddidisti perspectam, vt Illa Te
sibi à secretis, ipseque Romanorum Rex atque Im-
perator **FERDINANDVS III.** sibi à consilijs,
bene recteque constiterit, illustri equidem sin-
gularis tuæ erga ipsos fidelitatis, & vtriusque
in

in Te propensæ volūtatis indicio, quā sæpe ho-
nificentissimis ad PHILIPPVM IV. inuicis-
simum potentissimumq; Hispaniarum Regem,
datis epistolis, quibus te illi commendatum vo-
lebant, clarissime expresserunt, idque facile ob-
tinuerunt vt sacri Hyerosolimitani Sepulchri
Prioratus in Te, tanquam ex paucis dignissimū,
summo Summi Pontificis consensu beneuolē
conferretur. At ne singulari tua abutar mode-
stia, quæ commemorationem eorum, quæ in lau-
dem tuam redundare queunt, non tantum fugit,
sed etiam horret; si solita benignitate tua, Ad-
modū Illustris Domine, annuis, hoc mei singu-
laris in Te affectus, & studij Memnosynon in tuo
patrocínio ac tutela; diuinissimi Sepulchri dig-
nissime Prior, tanquā Dominico in Sepulchro
repono, futurum equidem sperans, vt inde accu-
rata sacrarum obseruatio ceremoniarū glorio-
sior resurgat: nam quamuis peculiari Numinis
fanore (cui sane in acceptis ferendum est) sacri
ritus non vulgariter in Hesperia nostra floreāt,
adeoq; Sepulchri nota illis haud quaquam com-
petat; quod si tamen ob librorum inopiam, qui
de illorum exercitio copiosè, vt iste, tractant,
iniquiorem fortè sortem alicubi subiēre, fiet
profecto hac mea qualicunq; opera, & tua po-
tissimū autoritate interposita, vt Phœnicis ad-
instar, ex cinere, in Sepulchrum isthoc delati ad
vitam post liminio reuocentur. Quod ego quidē
cum

cum bonis omnibus vehementer opto, & enixe
Deū vt præster, precor & obtestor, Teq; vt sal-
vum, & incolumē patrio solo reddidit, sic sospi-
tem in eo, Nestorios in annos conseruet. Cæ-
saraugustæ postridie idus Aprilis,
Anno M. DC. XXXIX.

(.t.)

Rmæ Dnis Tæ.

Observantissimus cliens

Petrus Alfay Oscensis.

OPVS HOC INTE-
GRVM IN DVOS TRACTATVS
quadripartitos diuidimus, quorum
prior Missalis leges; posterior
verò Breuiarij Rubricas
continet.

Tractatus Primus.

TRACTATVS Primus in quatuor
partes diuiditur. Prima pars gene-
rales Missalis rubricas complecti-
tur. 2. Ritum seruandum in cele-
bratione Missæ. 3. Defectibus cir-
ca Missam occurrētibus adhibet remedia. 4. Ru-
bricas proprias continet.

Pars prima.

PArs prima, generales Missalis rubricas Primi
ordinis, viginti titulis perstringit: Rubricæ
autem generales complectuntur ea quæ genera-
tim accidunt Missæ; & ea sex sunt. 1. Concordan-
tia cum Officio. 2. Discordātia ab eodem. 3. Cō-
memoratio vt in eodem. 4. Ordo tum partium
Missæ, tum Missarum inter se. 5. Varietas tempo-
ris,

ris, vocis, & situs corporis. 6. Apparatus Sacerdotum, & Altaris. De Concordantia cum Officio agitur in primis tribus titulis. Ad discordantiam, spectant tituli tres sequentes. De cōmémoratione, habes in titulo septimo. Ordo partium Missæ, patet ab 8. vsque ad 13. Missarum verò inter se, titulo 14. Varietas tēporis, traditur titulo 15. Vocis, titulo 16. Situs corporis, tit. 17. Quæ attinēt ad aparatum tit. 18. 19. & 20. doceberis.

De duplici, Tit. 1.

Missa quæ quotidie dicitur, vel secundū ordinē officij, vel extra ordinē, secundū ordinē, si cōformiter cū officio; extra ordinē si Missa sit votiva, vel pro defunctis: dicitur de duplici quādo cumque officium est duplex.

De semiduplici, & simplici, Tit. 2.

Missa de semiduplici, dicitur infra octavas, in Dominicis, & quādo cūq; officium est semiduplex. De simplici, quotiescumque officium est simplex.

De feria, & vigilia, Tit. 3.

In ferijs Quadragesimæ, Quatuor tēporū. Rogationū, & Vigiliarū, si duplex, vel semiduplex, vel dies octava festi habētis octavā occurrat in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis cantantur duæ Missæ, vna de festo post tertiā, alia de feria post Nonam.

Hæc rubrica nullo modo servari debet in die infra octavā, quando fit officium de octava; sed solum in die octava. Quod nuperrimè in Sacra Rituum Congregatione

tione fuit diligenter discussum, & declaratum.

2 In vigilijs (& ferijs, quatuor temporū, vel feria 2. Rogationum ex noua rubrica in recognitione Missalis) quæ veniunt infra octauas, Missa dicitur de vigilia, vel ferijs prædictis, cū cōmemoratione octauæ, quādo fit officium de octaua; si verò fiat officium de festo, Missa dicitur de festo, cū cōmemoratione octauæ, & vigiliæ, vel feriarum prædictarum, nisi in casu sequenti.

Si Vigilia S. Iōānis Baptista, vel SS. Apostolorū Petri, & Pauli venerit infra octauā Corporis Christi, Missa dici debet de octaua cū cōmemoratione vigiliae, & eo casu in Cathedralibus, & Collegiatis cātatur de Missa una de oct. post Tertiā, & alia de vigilia post Nonam, ex noua rubr. in recog. Missalis.

4 Missa vigil. in Adu. occurrētis dicitur cū com. feriæ Aduētus, licet de ea nō sit factū officium, vigilia Natiuit. excepta. Quod si occurrat alicubi festū nouem lectionū in vigilia intra Aduētū, in Missa oratio de Aduētu dici debet ante orationē Vigiliae. Habes exēplū in festo S. Leonis 28. Iun. & cōstat clarè ex rub. Missal. de cōmemorationib. tit. 7. n. 3. vbi oratio 2. est semper de eo de quo fit officium.

5 Si in Quadrages. & Quatuor tēporib. occurrat vigil., dicatur Missa de feria, cū comme. Vigiliae.

6 In Missa vigiliarū, & feriarū maiorū, nūquid dicitur Gloria, neq; Credo, & semper dicitur Præfatio cōmunis, præterquā in Missis Litaniarū maiorū, & minorū, quæ Paschalē præfationē habēt, sed ea quæ cum suo cantu dicitur in diebus ferialibus.

1 **I**N Aduentu, licet officium non fiat de Sancta Maria in Sabbato, dicitur tamen Missa principalis de ea, cum commemoratione de Aduentu, nisi fuerint Quatuor tempora, vel vigilia.

Hæc rubrica est intelligenda de Missa Conuentali tantum, & non de priuatis Missis, quæ non præscribuntur vi rubricæ, licet non excludantur, quia Missæ votiuæ priuætæ, dici possunt quocumque die officium non est duplex, aut Dominica.

2 Quando officium fit de feria minori, & non est vigilia, nec est resumenda Missa Dominicæ præcedentis impeditæ, dici potest in Missa Conuentali aliqua ex Missis votiuis, secundum ordinem dierum assignatum in fine Missalis, cum commemoratione feriæ, sed non votiuæ quæcumque ad libitum.

Circa quod nota, quod Sacra Rituum Cõgregatio die 25. Iunij 1611. & die 28. Ianuarij 1612. decreuit teneri Canonicos ad cantandam Missam Conuentalẽ de die, vt luerentur distributiones: Quod intellige salua superiori rubrica de votiuis assignatis singulis diebus in fine Missalis, in feriali officio, & quotiescumque ex vi rubricarum præscribitur, vel conceditur Missa Cõuentalis, discordans ab officio, siue pro defunctis, siue alia quacumque, quia tunc talis Missa censetur Missa de die.

3 Missæ votiuæ pro re graui, cõtari possunt in festis non Maioribus, sed non sunt vllò modo admittendæ in festis primæ classis.

4 Priuatæ Missæ poterūt dici votiuæ quæcūq; in diebus non duplicibus (*neque Dominicis ex noua rubric. in recognitione Missalis*) non seruato dicto ordine dierum assignato in fine Missalis, arbitrio rationabili celebrantis.

Circa quod duo nota. Primum quòd prohibentur Missæ votiuæ in his diebus in quibus prohibetur fieri de festo duplici, nempe infra octauā Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, in feria 4. cinerū, in hebdomada maiori, in vigilijs Natiuitatis Domini, & Pentecostes. Quod decreuit Sacra Rituum Congregatio die 28. Augusti 1627. Secundū, quòd exceptio votiuarū in Dominicis, intelligenda est de die Dominico tantū qui colitur à populo, & non de officio Dominica.

Vnde sequitur, quòd si in die feriali fiat officium de Dominica, putā anticipata post Epiphaniā, seu post Pentecosten, seu infra oct. Natiuitatis Dñi Missæ votiuæ eo casu non prohibentur.

5 Missæ de Spiritu sancto, de B. Maria, & pro Defunctis, quæ præscribuntur Presbyteris, in eorum ordinatione dicēdæ post celebrationē primæ eorū Missæ, sequētur regulas aliarū votiuarū; & idcirco dici non possunt in diebus quibus prohibētur aliæ votiuæ, id est in Dominicis, & duplicibus, & quādo prohibetur fieri de festo duplici.

Hinc sequitur, quòd nō licet dicere Gloria, & Credo tam in Missa de Spiritu sancto, quā in Missa de Beata Maria, nisi hæc dicatur in Sabbatho, & Missa pro defunctis debet esse quotidiana cum tribus Orationibus consuetis.

6 *Infra octauas B. Virginis, nō cōuenit dicere uotiuū de eadem. Sed si fiat Officium de octaua, dicatur Miſſa feſtiua conueniēs officio, cū Gloria, & Credo: ſi uerò fiat officium de S. dicatur Miſſa feſtiua de B. Maria, ſed nō ritu feſtiuo, at ſine Gloria, & Credo.*

Hoc idē ſeruandū infra octauas Sanctorum, ſi enim infra octauam S. Ioannis, in die S. Leonis petat quis Miſſam de S. Ioāne Bap. dici debet ritu uotiuo ſine Glor. & ſic de alijs.

Hinc ſequitur quòd ſi infra octa. Pentecoſtes, dicenda ſit Miſſa uotiuua ſolemnis pro re graui, & dicatur de Spiritu S. dicenda eſt ea quæ competit dici occurrenti, & non alia.

De Miſſis defunctorum. Tit. 5.

1 **P**rima die mēſis nō impedita officio duplici vel ſemiduplici, extra Aduentū, Quadrageſimā, & tēpus Paſchale, dicitur Miſſa Cōuentualis generaliter pro defunctis quotidiana: ſi uerò in ea fuerit feſtū ſimplex, vel feria quæ propriam habeat Miſſā, aut reſumēda ſit Miſſa Dominica: præcedētis impedita, quæ non poſſit reſumi alio die infra hebdomadā, in Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis, dicantur duæ Miſſæ, vna pro defunctis, alia de feſto ſimplici, vel feria prædicta. At in Eccleſijs nō Cathedralibus, nec Collegiatis, dicatur Miſſa de die, cum oratione, *Fidelium.*

2 Feria 2. cuiuſq; hebdomadæ, in qua officiū ſit de feria, Miſſa principalis dici poteſt pro defunctis; ſi autē fuerit propria Miſſa de feria, vel de feſto ſimplici, vel reſumēda ſit Miſſa Dominica

præ.

præcedētis, vt sup̄. in Missa de die dicatur 2. orat. *Fidelium*. Excipitur Quadragesima, Tēpus Palchale, & quando per annū officiū est duplex, vel semi duplex, quibus tēporibus non dicitur Cōuentualis Missa pro defunctis, neq; pro eis fit cōmemoratio.

Hæc rubrica, & superior, intelligēda est de Missa Cōuentualis, & nullo modo de priuatis, siue præscribatur Missa, siue solum commemoratio.

3 Missæ priuatæ pro defunctis; quocūq; die dici possunt. quando cumque possunt dici Missæ votiuæ, vt supra tit. 4. num. 4.

4 In Dominicis, & festis, Missā defunctorū in sepulto (hoc est) præsentē corpore in Ecclesia, cōcedit Sac. Rit. Cōg. 23. Maij. 1603. Sed hoc intellige, de solēni Missa, nō autē de priuatis, que etiā præsentē corpore dici nō possunt in Dominicis, neq; in duplicib.

5 Si cōtingat anniuersariā diē, vel Tertiam, vel Septimā, vel Trigesimā, in festo celebrari, in sequentē diē poterit transferri, vt auauit sepius Sacra Rit. Cong. 27. Sep. 1608. & 19. Maij 1614.

6 Sacra Rituum Cong. tolerari posse cecluit; Missas de Requiē, in duplici festo, quod non est de præcepto, vt testatorū voluntates impleatur.

1. Sept. 1607. & 20. Iulij 1626. Non ait ad arbitrium virorum (quod bene nota) sed pro implenda lege defunctorum.

Dixi, quod non est de præcepto quia etiā in festo de præcepto, si cadat in diē assignatū pro Altari priuilegiato, puta feriam 2. extra quam priuilegiū Altaris pro defunctis est nullū, nō potest adhuc dici Missa

8 *Epitome Thesauri*
de Requie, ut decreuit Sac. Rit. Cong. 24. Apr. 1627.

7 Quandocumque solemniter pro defunctis celebratur, dicitur vna tantum Oratio.

8 Oratio, *Fidelium*, est semper vltima, vbi plures dicuntur orationes.

9 Non sunt nominandi alij dies præterquam *Tertius, Septimus, & Trigesimus in Missis defunctorum*. Et omnis consuetudo in contrarium est abolenda.

10 Triginta Missæ quas vocant *S. Gregorij* licite dici possunt. Ita decreuit *Sac. Rit. Cong. 28. Oct. 1628*. Sed tria notanda sunt. Quod primo non est necesse ut idem per mensem celebretur diebus triginta, sed

sufficit si offeratur hostia per mensem, siue ab vno, siue à pluribus. 2. Sufficit offerri sacrificium, non autem omnes Missæ dicendæ sunt ritu proprio pro defuncto.

3. Continuis diebus fieri debent, remota superstitione. Neque discontinuedur ob tridatū maioris hebdomadae, quo ex probato *Eccles. vsu*, nõ debet celebrari.

11 Sequentia pro defuncto, dicitur quoadocumque dicitur vna tantum oratio in Missa.

De translatione festorum, Tit. 6.

IN Ecclesijs, vbi titulus est Ecclesiæ, vel cursus populi, ad celebrandum festum quod transferri debet, possunt cãtari duæ Missæ, vna de die, alia de festo. Exceptis (ex noua rubrica in recog. Missal.) Dominica prima Aduentus, fer. 4. cinerũ, Dominica 1. quadrag. Dominica Palmarũ, cum tota hebdomada maiori, Dominica Resurrectionis, & Dominica Pentecostes, cum duobus

bus diebus sequentibus, die Natiuitatis Domini, Epiphaniæ, Ascensionis, & festo Corporis Christi; Circa quod nota, quòd si festum translatum admittat in Missa symbolum, poterit etiam illud dici in hac Missa; secus non, nisi venerit in Dominica. At in fine prædictarum Missarum Euangelium dicitur S. Ioannis, non feriæ, vel festi occurrentis.

De Commemorationibus. Tit. 7.

1 **I**N Missa solemnè, festorum secundæ classis, nõ fit commemoratio festi simplicis occurrentis, licet facta sit in officio, sed tantum in Missis priuatis.

2 In Dominica Palmarum, & vigilia Pentecostes, nulla fit commemoratio in Missis, tam priuatis, quam solemnibus, licet facta fuerit in officio commemoratio festi simplicis occurrentis.

3 De feria maiori, aut vigilia, fit semper commemoratio, quando Missa dicenda est de festo illis temporibus occurrente. Sed in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis, in ferijs prædictis, & vigilijs dicuntur duæ Missæ, vna de festo, alia de feria, aut vigilia, absque vlla vtrorumque commemoratione. At in festis primæ classis nihil fit de vigilia occurrente.

4 Missa vigiliæ censetur propria vigilia, licet sumatur de Comuni, & ideo nõ omittenda in Cathedralibus, & Colleg. Nota quòd quando præscribuntur duæ Missæ cantandæ, vna de festo, alia de feria; si in officio facta fuerit quædam commemoratio de simpli-

ci, aut de die infra Octauam, fiet etiam in Missa de festo, sed non in Missa de feria: Si verò faciendæ sit commemoratio ferie, aut vigilia, fiat in Missa de feria, & non in Missa de sancto.

5 Quando fit commemoratio de feria Quatuor Temporum; pro feriæ commemoratione, dicitur prima oratio, quæ concordat cum officio.

6 In faciendis commemorationibus magna est difficultas; sed facile erit, eas in ordinem debitum redigere, si orationes omnes quæ dici possunt in Missa in tres classes diuidamus. Prima erit oratio num officij, 2. ordinariorum, 3. extraordinariorum. Orationes officij, sunt illæ quæ dictæ fuerunt in officio, & hæ primum locum occupant. 2. sunt illæ quæ non dicuntur 2. vel tertio loco dicendæ, & hæ cedunt tantum orationibus officij 3. sunt illæ quæ assumuntur ad libitum Sacerdotis, vel pro deuotione petentium, & hæ cedunt omnibus alijs V. G. Si in officio semiduplici, fiat commemoratio de simplici, in Missa, 2. oratio erit de simplici, tertia, quæ secundo loco dicenda erat: sed si velis dicere orationem de aliquo Sancto, 2. oratio erit quæ secundo loco dicenda erat, puta Acutis, vel alia similis, & tertia (si sit ad libitum) poterit esse de sancto pro deuotione, & sic de alijs. In votiuis autem, seruetur dignitas orationum; vt de S. Trinitate, de Spiritu Sancto, de Sacramento, de S. Cruce, ante votiuam de Beata Maria; & de Angelis, & Sancto Ioanne Baptista (ex noua rubrica in rec. Miss.) ante Apostolos.

7 Quandoque prima & 2. oratio sub vna conclusione dicuntur, vt vnica videatur oratio in Missa celebri; Quod accidit in collatione ordinum, consecratione Episcoporum, Virginum, Ecclesiarum, & Altarium, benedictione Abbatum, & Abbatillarum, cæmeterij benedictione, & consecratione Regum, & Reginarum. At orationes pro gratiarum actione, quæ habentur post Missam de Trinitate, non sunt recitandæ sub eadem sententia cum prima.

8 Cũ dicuntur plures orationes, vt vna oratio, eadẽ est cũ alia ibidẽ dicenda; oratio huiusmodi (illa scilicet quæ eadem est, non alia) commutetur cũ alia de Communi, vel proprio, quæ sit diuersa. Et eo casu prima manet, altera mutatur. Sed mutatio de Dominica, aut de feria, aut de ijs quæ sunt ad libitum fiet in proximẽ sequente. V. G. Si fiat officium de S. Martino Epif. in Dominica 22. post Pentecosten, orationes secretæ sunt eadẽ; sed tunc secreta Dominicæ vigesimæ secundæ mutabitur in secretam Dominicæ 23. & sic de alijs.

Dixi illa quæ eadem est, non alia mutetur, quia si prima oratio sit eadem, & secreta diuersa, nulla est ratio mutandi secretam: idem dicendũ est de post-Communione.

De Introitu, Kyrie eleison, & Gloria in excelsis. Tit. 8.

Quotiescumque est solemnitas aliqualis, vel ratione temporis, purã quia Sabbathũ dicatum

tum Beatæ Virgini; (Nota quod semper dicitur Gloria in excelsis, in Missis B. Mariæ quæ dicuntur in die sabbati, licet non sit factum de ea officium, non videri alijs diebus, quâdo non est factum de ea officium;) vel quia eo die obiit Sanctus, de quo dicitur Missa, quasi in eius festo, licet non sit factum de eo officium; vel ratione causæ grauis & publicæ, conceditur Missis votiuis, hymnus Angelicus. Res autem grauis est, ea pro qua conuenit totus Clerus cum Episcopo. Si ramen paramenta adhibeantur violacea, tunc non dicitur Gloria, neque Credo; & Sacra Rituum Congregatio vtrumque declarauit 19. Maij 1607. Nisi in Dominica dicatur Missa votiua solemnis, quia tunc dicitur Credo, etiamsi adhibeantur paramenta violacea.

De Orationibus. Tit. 9.

1. In festis duplicibus, dicitur vna tantum Oratio, nisi facienda sit aliqua cõmemoratio quæ facta sit in officio.
2. In festis semiduplicibus non dicuntur orationes plures tribus, nisi ratione commemorationum quæ factæ fuerunt in officio.
3. Quotiescumque suffragia consueto Sanctorum dicuntur in officio, in Missa 2. oratio *Acunētis*. 3. ad libitum. Excipe tempus à Natiuitate Domini ad Purificationem in quo 2. oratio, *Deus qui saluatis*. 3. Ecclesiæ, vel pro Papa; & à feria 4. cinerum, vsque ad Dominicam Passionis exclusiue, quo tempore, 2. oratio est de feria. 3. *Acunētis* in semiduplicibus; at in Missis de tempore 2. orat.

Acun-

Acunctis, 3. pro viuis, & defunctis. Reliquis temporibus (excepto tempore à Dominica Passionis ad Dominicam Palmarum exclusiuè, in quo in Missis de tempore 2. orat. *Ecclesiæ*, vel pro Papa, 3. non dicitur; & in semiduplicibus 2. orat. de feria, 3. *Ecclesiæ*, vel pro Papa) 2. orat. est sèper de B. Maria pro temporis diuersitate. 3. *Ecclesiæ*, vel pro Papa: Si excipias Octauas B. Mariæ, & vigiliam, & Octauam omnium Sanctorum, quibus diebus 2. orat. de Spiritu Sancto. 3. *Ecclesiæ*, vel pro Papa. Quod idem seruatur in Missis Sanctæ Mariæ in Sabbatho, quando de ea est factum officium. Sed in votiuis de B. Maria. 2. est de eo de quo factum est officium. 3. *Deus qui corda*; & in Missis votiuis de Sanctis Agit. Petro & Paulo, quando 2. orat. est, Acunctis, eius loco dicitur *Concede*.

4 Si cantandæ sint duæ Missæ, à Dominica Passionis ad Dominicam Palmarum, de festo, & de feria; in festo semiduplici 2. orat. erit *Ecclesiæ*, vel pro Papa neque dicetur 3. tam in Missa de festo, quam in Missa de feria.

5 Si tempore Passionis aut infra Octauas Pasche & Pentecostes occurrat commemoratio de festo simplici; in Missa non dicitur 3. orat. Quod intellige de Missis de tempore, aut de Octauis.

6 In Dominicis infra Octauas, dicuntur tantum duæ orationes.

Accidit in Dominica priuilegiata, fieri tantum commemoracionem de die octaua, & tunc in Missa, 2. orat. est de Octaua, 3. non dicitur.

7 In feſtis ſimplicibus, & ferijs per annum dicuntur tres, aut quinque, aut ſeptem, aut plures, dum modò impares. *Sed nota, quòd etiam ſi liceat plures dicere ad libitum, hoc non eſt intelligendum eo ſenſu, ut quaſcumque velis dicas, ſed eas priùs quæ in rubricis aſſignantur pro 2. vel 3. & tunc ſupra illas, quæ tibi magis placent addere poteris, cum debito ordine, & numero. Verù nò licet relinquere eas quæ notantur 2. vel 3. loco dicende, & alias in earù locù ſufficere.*

8 In Miſſis quæ ſolemniter dicuntur pro re graui (excepta Miſſa ſolemni pro gratiarum actione, quæ duas orat. admittit) dicitur vna tantù oratio.

In Miſſis votiujs priuatis pro gratiarum actione, oratio pro gratiarum actione, tertio loco dicitur.

9 Si Superior decernat quotidie dicendam orationem. V. G. *Deus refugium*; tunc vel additur vñ commemoratio in duplicibus, ſemid. & Dominicis; vel dicitur 3. loco ad libitù. Ita decreuit Sac. Rit. Cong. 28. Aug. 1627. At in feſtis 1. claſ. omititur, imò etiam in feſtis 2. claſſis, ſaltem in Miſſa ſolemni. *Sed obſeruandum eſt quòd propter hæc orationem non licet omittere eas quæ in Miſſali ſigillatim aſſignantur. Vnde fit vt in Dominicis, & ſemiduplicibus, quando deſignantur in ſpecie 2. & 3. loco dicende, tunc dicentur 4. orationes; & in ſimplicibus, & ferijs quinque.*

10 In Miſſa de Sancto, qui Titulus eſt Altaris, de quo non recitatur officium, ſed Miſſa tantù n. ad eiuſdem Altare in die feſto illius, dicuntur tres orationes: 2. de eo de quo factam eſt officiù. 3. quæ alias

alias 2. loco dicenda erat. *Huic Missæ hymnus Angelicus conuenit, sed non Symbolum.*

11 Quando non dicitur, *Dominus uobiscum*, ante orationem, tunc conclusio abbreviatur. V. G. Per Christum Dominū nostrum, vel, Qui uiuis, & regnas in sæcula sæculorum.

De Epistola, Graduali, Allelaia, Tractu, ac Euangelio. Tit. 10.

1 IN Missis de ferijs, in Auentu, omittitur, *Alleluia*, cum suo versu, sed non in uotiujs, quæ dicuntur eo tempore.

2 Tractus non dicitur in feriali officio, à Septuagesima, vsque ad Quadragesimam, quando repetitur Missa Dominicæ; sed dicitur in uotiujs, quæ dicuntur eo tempore.

De Symbolo. Tit. 11.

1 Symbolum dicitur quoties proprijs locis nō statur, & præterea singulis diebus Dom. & in. Oct. Sanctorū, in quorum festo dicitur Symbolū.

In translatione Sanctorum, nō dicitur Symbolum, nisi officium sit duplex quod translationi tantū principalis Patroni cōcedit Sac. Rit. Cōg.

2 Conceditur Symbolum, in eo loco, ubi est insignis reliquia.

Insignis reliquia est, caput, brachium, crus, quibus Sac. Rit. Cong. 8. Apr. 1628. addidit partem illā in qua passus est Martyr, modò sit integra, & non parua, Sed hoc intellige de reliquijs approbatis. Quod declarauit eadem Sac. Rit. Cong. 3. Junij 1617.

3 Solus concursus Populi, non facit ut legitimè dicatur *Credo*.

De

*De Offertorio, Secretis, Prefationibus, &
Canone. Tit. 12.*

- 1 **I**N Secretis terminatur prima, & vltima oratio, vsque ad finē, vt in primis orationibus. *Et reuera verba illa (orationes dicuntur secretò vsque ad illa verba in conclusione, Per omnia sæcula sæculorum) non impediunt quo minus 1. orat. secreta (cum plures dicuntur) terminetur integrè & secretè, vsq; ad finem. In quo non pauci errant.*
- 2 *In Missis de feria, priuilegiata, putà quatuor Tēpor. infra Octauas quæ habēt Prefationes proprias, non dicitur alia Prefatio quam Comuni, imò & in vigilijs, ita decreuit Sac. Rit. Cong. 12. Decembr. 1626. Excipe Missam Litaniarum maiorum & minorum, in qua semper dicitur Prefatio Paschalis, in tono feriali.*
- 3 *Si infra Octauam festi habentis præfationē propriam, occurrat festum ex maioribus, non habens præfationem propriam, dicitur Præfatio propria Octauæ, licet de ea nulla fiat commemoratio.*
- 4 *Quando Missa votiuæ pro re graui celebratur, dicitur Præfatio in tono solemnī.*
- 5 *Infra Octauā Natiuitatis Domini, votiuæ Missæ non habent aliam Præfationem, quàm de Natiuitate.*
- 6 *Datur casus quo separari debeat Communicantes à sua Præfatione. Nam infra Octauam Ascensionis, si occurrat festum SS. Philippi & Iacobi, Præfatio erit de Apost. Communicantes, de Ascensione, licet*

in Missa nulla fiat commemoratio de Octaua. Idem accidit in Missis votiuus, quæ dicuntur infra eandem Octauam, & habent præfationem propriam. Ita decreuit Sac. Rit. Cong. 28, Aug. 1627.

De Communione, Orationibus post Communionem, Ite Missa est, vel Benedicamus Domino, Benedictione, & Euangelio S. Ioannis. Tit. 13.

1 **E**uangelium S. Ioannis, semper legitur in fine Missæ, nisi quando fit de festo: in aliqua Dominica, vel feria, quæ habet Euangelium proprium; quod legitur eius loco. *Euangelium autem respondens officio, vel nobiliori loco legendum, vel omnino omittendum. Idcirco in votiuus semper dicitur Euag. S. Ioan.*

2 In Dominica Palmarum in Missis priuatis, legitur Euangelium quod ponitur in benedictione Palmarum, loco Euangelij S. Ioan.

3 In tertia Missa Natiuitatis Domini, legitur in fine Euangelium de Epiphania.

4 Quando dicuntur duæ Missæ, de festo, & de feria, absque vlla vtrorumque commemoratione, legitur Euangelium S. Ioannis in fine vtriusque.

De ordinanda Missa ex suprædictis.

Tit. 14.

1 **M**aior difficultas est in ordinandis Missis votiuus, quæ peruntur infra Octauas, de eo Sancto cuius est Octaua. Sed habes superius rubricam propriam, Tit. 4. num. 6.

De hora celebrandi Missam. Tit. 15.

1 **L**icet celebrare hora cum dimidia ante Solis ortum, ex causa.

2 Privilegiati vt hora ante, vel post, celebrare queant, possunt hora, ante, vel post, statam horam à Summistis concessam, celebrare.

Vbi non est aurora pbysicè, attendatur moraliter, & politicè, quando scilicet ibi terminari solet hominum quies, & inchoari labor iuxta probatam locorū consuetudinem.

3 Missa Parochialis sine cantu, est priuata, non Conuentualis.

4 Si propter terræ frigiditatem, populus veniat tardius ad Ecclesiam, pro Missa solenni; præstat differri tempus recitandi horam Tertiam, quam cantare Missã de festo, seu de Dominica post Sextam. Ita decreuit Sac. Rit. Cong.

De ijs quæ clara voce, aut secretè, dicenda sunt. Tit. 16.

1 **C**aveat Sacerdos, ne alta voce dicat *Memento Domine famulorum, aut, & omnium circumstantium, aut, Memento etiam Domine, aut, Omnis honor & gloria, &c.* Et verba consecrationis.

2 Orationes ante Epistolam, in Missa solenni dicuntur alta voce à celebrante, & alia expressa in rubrica Missalis Tit. 16. nu. 1. sed reliqua quæ non notantur alta voce dicenda, etsi dicantur alta voce in Missa priuata, tamen in Missa solenni dicuntur submissa voce.

*De ordine genuflectendi, sedendi, & standi in
Missa priuata, & solenni. Tit. 17.*

1 **S**VNT quædam ad quæ genuflectendum nota-
tur num. 1. 2. & 3. huius tituli in rubrica Mis-
sialis, ad quæ celebrans in Missa Conuentali bis
genuflectit, nempe cum priuatim legit; & iterum
cum publicè dicuntur. Sicuti fit ad illa verba, *Et
incarnatus est*, in Symbolo priuato & publico, si
non sedet celebrans.

2 In Missis priuatis, genuflectendum est tantum
vnico genu, & solum ad prima verba versus; in
Missa verò solenni genuflectendum est vtroque ge-
nu, vsque ad finem dum cantantur à Choro.

3 Si non sedet celebrans cum cāratur in Choro;
Et incarnatus est, genuflectit in superiori Altaris
gradu; si verò sedet caput apertum tantum pro-
fundè inclinat, sed licet sedeat in die Annuntiat.
B. Mariæ, & in tribus Missis Natiuit. Domini, de-
bet discedere à sede, vt genuflectat in superiori
Altaris gradu.

4 Subdiaconus tenens librum ad Euangelium,
se gerit ac si esset marmoreum legile, & Acolyti,
ac si essent marmorea candelabra Reliqui verò
(excepto Diacono, qui genuflectit versus librum,
quandò est genuflectendum, dum legitur Euange-
lium) genuflectunt versus Altare.

5 Canonici, & omnes his inferiores debent genu-
flectere (quando non sunt parati) ad confesio-
nem, cum suo Psalmo, Abbates non genuflectunt,

Cantores autem, si tunc cantent *Introitum* ad lectorile, non genuflectunt.

6 In Missis feriarum Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, & vigiliarum quæ ieiunantur, & in Missis defunctorum. genuflectendum est ad orationes, & dicto à celebrante *Sanctus*, vsque ad *Pax Domini*, exclusivè, quia ad illa verba surgendum est. Excipe ab his diebus (vigilias Paschæ, Pentecostes, Natiuitatis Domini, & Quatuor Temporum. Pentecostes) *ex noua rubrica in recog. Miss.* in quibus non est genuflectendum.

7 Alijs diebus genuflectendum est, initio sacri Canonis, vsque ad depositionem Calicis inclusivè. Sed post depositionem Calicis stant omnes. versus Altare in locis suis.

8 Subdiaconus tenens Patenam, non genuflectit toties quoties celebrans.

9 Alij de Clero, à cõsecratione vsq; ad cõmunionem, duo genua flectere debent, cùm transeunt ante Altare; & item quando pater Sacramentum in Altari: duobus quoq; genibus genuflectendum est ad *flectamus genua*, & quoties cum aliqua morula præscribitur genuflexio.

10 In Missa solenni celebrans medius inter Diaconum & Subdiaconum, sedere potest à cornu Epistolæ dum cantatur *Kyrie eleison, Gloria, Epistola, & Graduale, & Credo*. Dixi dum cantatur *Epistola, & Graduale*, quia id non est expressè in rubricis, sed conceditur ex Decreto Sac. Rit. Cong. si datur tempus.

In choro non sedent qui actu cantant ex noua rubrica in recog. Miss.

11 Quando Acolythy sedent, vna cū celebrāte se deant super Altaris gradu in cornu Epistolæ facie versa ad celebrantem, non ad populum,

12 Dum oblata incensantur, qui sunt in Choro sedent adhuc.

13 Facta cōmunionē celebrātis, & aliorū, sedetur

14 Clerus stat ad *Introitum*, ad orationes (exceptis diebus ieiuniorum, & Missis defunctorum) ad *Euangelium*, ad *Præfationem*, item deposito Calice (& in diebus ieiuniorum & Missis defunctorū ad *Pax Domini*) & ad orationes postcommun. & ad alia vsque ad finem Missæ. Laici easdem regulas seruare possunt.

De coloribus paramentorum. Tit. 18.

IN festo sacrorum stigmatum S. Francisci, adhibetur color albus ex Decreto Sac. Rit. Cong. 9. Decemb. 1623.

Regula in mutandis coloribus ea est, ut mutatio fiat in primis vesp. festi. Si autem vesp. non sint integra, is color adhibendus est initio vesperarum, qui cōgruit illi de quo dicitur Capitulū. Si officii & Missa discordant, color Altaris sequatur officium, vestitiū autem Sacerdotis sit color Missæ conformis: que diuersitas accidit in feria tertia Rogationum, & in vigilijs infra Octauas: pro Missa verò solenni conuenit vt Pallium Altaris concordet cum colore paramentorum Missæ.

De qualitate paramentorum. Tit. 19.

Pluuiali vtitur celebrans in processionibus. Nota quod in processionibus Crux præferri

debet à Regularibus cum velo pendente, seu palio, ex Decr. Sac. Rit. Cong. 14. Ianuar. 1617. & à secularibus sine velo, & imago Christi terga debet vertere Clero sequenti, quasi Christus praere videatur; nisi sit Archiepiscopalis, vel Papalis, in qua imago Crucifixi respicit Archiepiscopum, vel Papam, siue mediatè siue immediatè precedat. V. G. etiam si Canonici precedant Archiepiscopum post eius crucem.

2 Qui Almutijs vtuntur, debent eas deponere cū pluuiale induunt, nec debent eas deferre cum casula, aut cum Pluiali, nec item ponere super Altare.

3 Vbi pluuiale haberi non potest, celebrans vtitur stola sola, deposito Manipulo (si iam habeat) tam in processionibus, quàm in benedictionibus quæ fiunt in Altari. Sed illud notandum est (in quo multi errant) quòd stola semper in modum crucis ante pectus gestari debet, cingulo de more coniuncta, & utrinque religata: siue in Missa, siue extra Missam, siue in Altari, siue extra Altare, siue cū pluiali, siue absque eo, dummodo adhibeatur super albam: Quod si adhibeatur cum superpelliceo, soluta pendeat à collo hinc inde, quia ligari in modum crucis non potest.

4 Nullus est Manipuli vsus extra Missam, tã pro Ministris, quàm pro celebrante; & idcirco quoties celebrans deponit manipulum, deponūt etiã Ministri.

5 Cum Diaconus induit stolam, osculetur crucem, quæ est in medio eius.

6 Diaconus, & Subd. non vtuntur Dalmaticis in die-

diebus ieiuniorum (præterquam in vigilijs SS.)
& in Dominicis, & ferijs aduentus, & Quadrage-
simæ, ac in vig. Pentecost. ante Missam (exceptis
Dominicis *Gaudete, & Letare*, etiamsi eorum Mis-
sa resumatur infra hebd.) Vigilia Nat. Domini
Sabbatho Sancto in benedictione cerei, & in Mis-
sa & Quatuor Temp. Pent. Item in benedict. cine-
rum, cereorum, & palmarum.

De Prefatione Altaris. Tit. 20.

Non potest Episcopus deputare Oratoria
in domo priuata, vt ibi fiat Missa, nisi ad di-
uinum tantum cultum dedicentur; ex Concilio
Tridentino sess. 22 de obseru. & euitan. in sacrifi-
cio Missæ. Non tamen intelligitur domus priuata
palatium Episcopi in eo enim capella deputari
potest pro Missa celebranda: possit tamen in casu
necessitatis, vt ait Suarez disp. 81. sect. 3. Quod si
violetur locus, non potest ibi celebrari sine pec-
cato.

2 Ara lapidea debet esse ab Episcopo consecra-
ta cum chrismate, & reliquijs Sanctorum ab Ec-
clesia approbatorum. Quæ duo sunt de substantia
consecrationis ex Azorio lib. 10. cap. 27. Sed Sua-
rez tener oppositam sententiam quoad reliquias,
disp. 81. sect. 5. vbi ait, ex vsu constare reliquias
nō esse essentia de cōsecrationis, licet olim fuerit
fortasse hac de re præceptum, quia cessauit iā præ-
ceptum, cessante ratione, & occasione eius, quæ
fuit ad resistendum hæreticis honorem debitum

reliquijs Sanctorum oppugnantibus. Quod patet ex usu receptissimo.

Debet hæc Ara esse vel inclusa, vel superposita tabulæ lignæ, vel alterius materiæ ad maiorem cautelam; sed tamen emineat aliquantulum necesse est, vt eius limites a Sacerdote facile dignosci possint.

3 Vbi habes in rubrica (tam ampla sit ara vt hostiam, & maiorem partem calicis accipiat) hoc intellige tempore consecrationis hostiæ, & Calicis, quæ vtraque fieri debet in ara, & non extra.

4 Tribus mappis lineis benedictis vestiendum est Altare, nisi necessitas aliud suadeat; duplicatam vnâ concedit rubrica, vt sint tres saltem æquiuales, non ergo duæ simplices tuta conscientia sufficiunt.

5 Nullæ coronides lignæ, circa Altaris angulos ducantur, quod vetitur in cærem. Ep. 1. lib. capit. 12.

6 Conuenit vt pallium Altaris, habeat in medio sui Crucem, ex Fortunato lib. 2. Epist. 3.

7 Crux cum imagine Crucifixi semper collocari debet in medio Altaris, nisi quando expositum est Sacramentum. Hæc rubrica absque vlla alia limitatione est intelligenda, siue celebretur in Altari eius icô seu tabula picta, aut statua est ipsamet Obrixi Crucifixi imago; siue etiam celebretur in Altari quo continuè in Tabernaculo immobili sanctissimum asseruatur Sacramentum. Illud quoque notandum.

dū est, quòd Crux ita locari debet, ut pes eius æquet altitudinem candelabrorum, & Crux ipsa tota, candelabris superemineat si commodè fieri potest.

8 Rubrica præscribit duo candelabra cum candelis accensis. Sufficere vnicum lumen in necessitate, cōcedit Azorius, lib. 10. c. 28. q. 5. imò sebateā ex feno, quod vltimū negat Suar. disp. 81. sect. 6.

9 In Missis privatis nisi aliud exigat ratio festi, non cōuenit accēdere quatuor candelas in Altari, ne quidē Vicarijs Generalibus, licet sint Prototonarij, sicut nec eisdem ministrari à duobus Capellanis. Ita decreuit Sac. Rituum, Congrega. 7. Augusti, 1627.

10 *Præscribitur item tabella Secretarum, cussinus supponendus, Missali, cereus accendendus ad elevationem Sacramenti, & campanula pulsanda. Sed hæc rubrica etsi clarissima, tamen negligitur à plerisque.*

11 Ampullæ debent esse vitreæ, nō argentæ, nec cōtingat error in calice, ob densiorem materiam, qua difficilè vinum cognoscitur ab aqua.

12 Manutergium non debet poni super Altare, sed in fenestella, aut parua mensa, cum peluicula, & ampullis.

13 Super Altare, nihil omnino ponatur, quod ad Missæ sacrificium, vel Altaris ornatum, nō pertineat. Non igitur birretum Sacerdotis, siue in principio, siue in fine Missæ; neque sudariolum ad emungendas nares, quòd à cingulo pendens ad dextram portari debet; Neque almutia celebrantis Canonici, aut Beneficiati.

14 In Altari ubi celebrauit Episcopus proprius in sua Dicecesi, nullus celebrare debet sine eiusdem licentia, quæ tacita sufficit in necessitate, Idem seruari debet respectu Legati à Latere, intra fines suæ Legationis.

15 In Altari priuati oratorij cui cōceditur ex priuilegio Apostolico celebratio Missæ, exceptis solennioribus festis, non potest in eis celebrari in Natali Domini, Epiphania, Paschate, Pentecoste, Annunciatione, Assumptione B. Virginis, festo SS. Apost. Petri, & Pauli, & omnium SS. ex decreto Sac. Rit. Cong. 17. Nou. 1607. *Nomine Paschatis, & Pentecostes, dies tantum prima intelligitur.*

16 Umbraculum, seu Baldachinum, super Altare appendi conuenit, forma quadrata, colore cōuenienti.

17 Tabernaculum in quo assiduè asseruatur Sacramentum, conopæo vestiri debet eius coloris, cuius est pallium Altaris: sed pro nigro ponitur violaceus, in honorem Christi uiuentis.

18 Sepimento Altaria munda conseruantur, quo arcentur laici, ne Altaribus inhæreant indecorè.

Hic esto finis primæ partis,
Tractatus primi.

PARS

P A R S S E C V N D A

RUBRICARVM MISSALIS, QUÆ

Ritum seruandum in cele-
bratione Missæ 13.
titulis comple-
ctitur.

De preparatione Sacerdotis celebraturi.

Titulus Primus.

I Sacerdos confiteri velit, confiteatur
antequam vestiatur indumenta Sacer-
dotalia.

2 Ant. *Ne reminiscaris*, quæ in dupli-
cibus duplicatur, duplicari debet etiam ante eas
Missas, quæ dicuntur ritu duplici, hoc est, cū vni-
ca oratione, siue sint votiuæ, siue pro defunctis
(quamquam pro defunctis omitti possint Ant.
& Psalmi.)

3 Non est celebrandum sine libro Missali, aliàs
grauiter peccatur, Conuestitur autem Missale ab
accuratioribus proprio integumento coloris Mis-
sæ conuenientis.

4 Quod iubetur in rubrica, vt perlegatur, siue
prælegatur Missa, eo sine fit, vt si mutanda sit ora-
tio,

- tio, quæ fit eadem cum alia, opportunè mutationi prouifum fit.
- 5 Calix non debet fieri ex ære, neque ex auri. chalco, ſed potius ex ſtanno.
- 6 Durat conſecratio Calicis, donec frangatur, vel intùs de nouo, auro linjatur.
- 7 In medio purificatorij debet pingi crus acu.
- 8 Parua palla linea, debet eſſe eiùſdè materiæ, cuius eſt corporale, & eodem cultu veneranda, & non tangenda à laicis, neque à ſacratifcœminis.
- 9 Conuenit vt Burſa corporalis, habeat crucem in medio.
- 10 Quæ pars burſæ aperta eſt, celebrantem reſpiciat, velo anteriori ſuper eam reuoluto.
- 11 In extrema corporalis & pallæ ſuperiori parte poteſt ſericum, & aurum addi.
- 12 Corporale ita plicari debet, vt nec initium eius, nec finis appareat.
- 13 Non ſunt lauanda corporalia in communi vaſe, ſed in proprio ad id deſtinato.
- 14 Poſſunt corporalia tangi poſt eorum benedictionem, & lotionem, ſed non poſt uſum: neque poſt lotionem debent iterum benedici.
- 15 Si immunda notabiliter ſunt, peccat mortaliter in eis celebrans.
- 16 Paramenta non debent poni in Altari in quo Miſſa eſt faciendâ, niſi pro ſolis Episcopis, & Cardinalibus, vt dec. Sac. Rit. Cong. 7. Iulij 1612. de ſciente uero ſacriſtia, ponatur menſa ſeparata.
- 17 Si in caſu neceſſitatis ponantur in Altari, nūquam

quam in medio Altaris, sed in Cornu Euangelij collocentur.

18 Birretum deponens Sacerdos vt paramenta induat, ne illud super Missale deponat, neque super calicem; scopis se purget, & mundet à puluere.

19 Si figura paramenti destruitur, vel inepta sit ad vsum sacrum, amittitur benedictio.

20 Cingulum nondum ruptum, potest nodo resarciri; quod si rumpatur, altera quidem parte poteris vti, non autem toto per nodum resarcito, quia forma amissa est. Et nota quòd ligamina quibus verè te cingis, sunt magis de forma cinguli, quàm illæ eiusdè partes, quæ pendent versus terram, vt scias ferre iudicium de eodem benedicendo iterum.

21 Si quis celebret cum enormiter immundis paramentis peccat mortaliter; lauanda verò sunt in proprio vase. De consec. d. 4. c. omnis.

22 Benedictionem vestium, esse ordinis Episcopalis, non iurisdictionis, censent Tabien. V. Abbas, num. 12. Vgolinus de Episc. cap. 32. num. 9. quàm idcirco Episcopi alijs non possunt sine Papæ facultate delegare.

23 In Clericis peregrinis, & rusticanis tolerandæ sunt breuiiores vestes, non tamen supra mediū crus. Homob. tract. 4. quæst. 145.

24 Concilium Palentinum sub Urbano VI. definiuit coronam Sacerdotis esse debere ad mensuram maioris hostiæ. Toletanum IIII. coronam

Cle.

Clerici ad mensuram minoris hostiæ; ergo Diaconorum, & Subdiaconorum erit formæ mediæ.

25 In amictu, manipulo, & stola, cruces adesse debent, quas osculari debemus, dum eas accipimus. Sed omittant signum crucis, quod præter rubricam, sibi faciunt quidam manu, & amictu simul à fronte ad pectus; vel signent se manu tantum antequàm accipiant amictum.

26 Nota quòd dum alius induitur Sacerdos, ab alio accipit, submitens caput iunctis manibus.

27 Ligari debet manipulus infra cubitum, non supra, nec longius à manu.

28 Stola imponitur collo, non longè à collo, longè enim à collo, proprium est Episcopi.

29 Transuersando stolam ante pectus, Sacerdos ducit partem à sinistro humero pendentem ad dextram, tum partem à dextro humero pendentem ad sinistram.

30 Planeta recentiori vsu habet speciem columnæ à parte posteriori; ab anteriori verò crucem, quasi Sacerdos sit inter columnam, & crucem Christi.

31 Annulli vsus expressè pro habitu fuit in Misfa. Protonotarijs non participantibus, & quibuscumque Doctoribus, à Sacra Rit. Cong. 11. Febr. 1623. & item Canonicis Cathedralium 20. Nou. 1628. & Canonicorum nomine veniunt etià dignitates quæcumque, siue sint de gremio Capituli, siue non.

De ingressu Sacerdotis ad Altare. Tit. 2.

1 **S**acerdos omnibus paramētis indutus, accipit manu sinistra calicem, quē portat eleuatum ante pectus, bursam manu dextra super calice tenens, & facit reuerentiam cruci, vel imagini quæ est in sacristia, capite cooperto, & profundè inclinato.

2 Si contigerit Sacerdotem transire ante Altare maius capite cooperto, faciat ad illud reuerentiã: si ante locum Sacramenti, genuflectat cooperto capite: Sacramento verò patente in Altari, genuflectat detecto capite, & cautè se gerat dum amouet manum dextram ad detegendum caput, neq; incedat idcirco longiùs aperto capite, quod titulo maioris reuerentiæ aliqui faciunt, sed minus cautè, ob calicem quem manu gestant.

3 Si contigerit transire ante Altare ubi ministratur Sacramentum, vel ubi expositum est, genuflectat vnico genu detecto capite: Idem obseruet si aduertat in Altaribus minoribus adhuc esse post consecrationem, Sacramentum; sed in eleuatione hostiæ, vsque ad calicis depositionem, duobus genibus fit adoratio.

4 Si transeat ante Altare, in quo sit exposita solenniter reliquia insignis Sancti de quo fit festum ibidem; conuenit vt apertum caput inclinet illi profundè. In alijs reliquiarum expositarum casibus, habeatur ratio Altaris tantum.

5 Cùm peruenerit ad Altare, stans in plano Cappella,

pellæ, ante infimum gradum, detecto capite, Altari profundè inclinatur. Si autem in eo sit tabernaculum SS. Sacramenti genuflectitur.

6 *Nota quòd non licet celebrare tecto capite, sine iusta causa, & legitima dispensatione.*

7 Explicandum corporale est, ita vt ora corporalis oram Altaris tãngat, eo fine, vt manus quæ ante consecrationem tenentur extra corporale, post consecrationem intra corporale, contineantur commodiùs.

8 *Ita aptandum est velum tam initio, quàm in fine Missæ post communionem, vt in anteriori parte lateat totus calix.*

9 Si consecrandæ sint hostiæ in aliquo vase munito benedicto, debet vas illud cooperiri aliqua patena, vel palla, ante, & post consecrationem: vel si pixis proprium habeat operculum, eodem tegatur.

10 *Apertio Missalis ad Sacerdotem spectat, in Missis priuatis.*

11 Sacerdos inchoaturus Missam, antequam descendat ab Altari, prius, facit cruci reuerentiam, cum capitis profunda inclinatione; tum vertit se à cornu Epistolæ, iuxta motum naturalem, hoc est à sinistro latere Altaris ad dextrum.

12 Missa solennis, principalis, & Continentalis, est eadem. Sed alia est solennis; alia minus solennis. Solennis est ea in qua nihil omittitur, quod ad solennitatem spectet, minus solennis est ea, in qua omittitur incensatio, & pacis osculum. In minus

nus solenni, Subdiaconus portat Calicem, Diaconus librum de Sacristia ad Altare. Hic deposito & aperto libro, descendit ad celebrantem, cū quo Confessionem facit; & interim Subdiaconus explicato corporali, collocat calicē in medio Altaris: & finita Missa reuertuntur eodem modo in Sacristiam. In solenni verò collocantur necessaria super credentia cooperta linteo, nimirum Missale vnum, seu duo, pro Epistola, & Euangelio cantandis, velum longum pro Subdiacono, peluicula cum vrceolis, & manutergio, calix cum purificatorio hostia in patena, palla, velum, bursa cum corporali. Calix autem erit in medio credentia, cætera hinc inde. *Hæc omnia debent cooperiri velo oblongo vsque ad terram vndequaue pendente.*

13 Antequam celebrans exeat è sacristia cū ministris, imponat (capite aperto) incensum in thuribulum, ministrante Diacono nauiculam, & thuriferario thuribulum, cum benedictione. Thuriferarius autem portans Thuribulum manu dextra, in anulum quidem maiorem pollice immisso, anulum verò catenæ mediæ, siue operculi annulari digito sustentans, & nauiculam (illius scilicet pedem) sinistra manu tenens, ita vt pars quæ aperitur à parte exteriori sit, non pectus respiciat, præcedit ante omnes, sicut in sacris processionibus. Diaconus, & Subdiaconus procedunt capite aperto, vnus post aliū. Pares autē cū celebrante, si hic pluuiali sit indut^o pro aspersione aquæ benedictæ.

14 Acolythi debent esse pares statura, vt æqualia

in motu sint candelabra, ferant autem eadem illi, ita vt qui à parte dextra incedit, apponat dextram nodo candelabri medio, sinistram pedi eiusdem; & qui à sinistra incedit è conuerso, sinistram nodo, dextram pedi: Si adsit cæremoniarius procedit solus post Acolythos.

15 Candelabra cum candelis accensis collocantur in cornibus mensæ anterioribus, vt vsui præsto sint Acolythis.

16 Birreta celebrantis (qui dat Diacono suū) & ministrorū, deponūtur à cæremoniario extra credentiam, super aliquod scamnum, putà vbi sunt tessari, vel in alio loco decenti.

17 Antequā celebrās incipiat cōfessionē genuflectit, si in Altari est tabernaculū SS. Sacramēti; vel si nō est, caput profunde inclinat cruci: Ministriverrō tū Diaconus, quā Subdiaconus, & omnes alij etiam cruci quæ in Altari est genuflectunt in tota Missa quando cōtigerit transire ante illam, quod expresse habetur tit. 4. rubric. num. 7.

18 Ad confessionē genuflectunt Acolythis, & Thuriferarius, propè credentiā; Cæremoniarius si adest genuflectit vbi vult à latere cōmodiori ad functionē suā, cui neq; stāri assignari potest certus locus in Presbyterio, vt plurimū stabit à cornu Epistolæ.

19 Si dum celebratur solenniter in altaribus minoribus, contingat trāsire ante Altare maius, vel SS. Sacramenti, fiat vt supra in Missa priuata: Sed celebrans temper detegat caput, quia non gestat calicem, & faciat inclinationē, vel genuflexionē,

medius inter Ministros, qui eadem cum ipso præstare debent.

De principio Missæ, & Confessione faciendæ. Tit. 3.

1 **S**acerdos pro confessione faciendâ, descendit in plano Capellæ.

2 Si celebraturus sit coram Summo Pontifice, sistat se in infimo gradu Altaris à cornu Evangelij, ante ipsum Pontificem, ubi genuflexus expectat benedictionem, qua accepta erigit se, & stans aliquantum versus ad Altare, incipit Missam. Si autem sit coram Cardinale, Legato sedis Apostolicæ intra fines suæ Legationis, Patriarcha, in locis suæ iurisdictionis, Archiepiscopo in tota eiusdem Prouincia, Episcopo in sua Diocesi, etiam in Ecclesijs Regularium, & exemptis; stans in infimo gradu à cornu Evangelij, dato signo profundè eis inclinât caput, & versus ad Altare incipit Missam. Minister autem in his casibus erit in cornu Epistolæ. Cum alijs Principibus, & Prælatibus debet Sacerdos ita se gerere, vt eos quidem honoret, sed partius quàm prænominatos in rubr. Putâ antequam accedat ad Altaris gradus, calicem tenens manibus, vt supra, sese illis inclinât capite recto, profundè, & profundius, pro dignitate personarum. Idem præstare poterit in fine Missæ recedens ab Altaris gradibus, dū adhuc est in plano Capellæ.

3 Quemadmodum celebrans non debet quemquam aduertere in alio Altari celebrantem etiâ si Sacramentum eleuet; Sic nec Ministri paratis

non verò inferiores Ministri qui eo casu possunt genuflectere, & adorare Sacramentum.

4 Cum seipsum Sacerdos signat sinistram ponit infra pectus, ita tamen vt sinistra manus sit extra terminos crucis à dextra impressæ, sed supra cingulum eam ponat.

5 Benedicens aliquid in Altari, sinistram ponit super Altare, quia non decet sinistram manū suspensam quasi in aëre teneri. Quod item seruari debet, quoties præstandum est aliquid vnica manu. V. G. voluêda sunt folia Missal. vel aliquid simile agendum, tunc enim alia manus deponi debet, & nunquam vnica manus suspensa teneri.

6 Non debet addi nomē patroni, aut alicuius Sãcti in Confessione pro arbitrio, sine Papæ licētia.

7 Cum celebrans dicit *Et vobis fratres, Et vos fratres, Misereatur vestri*, conuertitur paululum versus ministros, in Missa solenni; & Ministri reciprocè cum dicunt *Et tibi Pater, Et te Pater, Misereatur tui* inclinant versus celebrantem. Ad *Misereatur*, adhuc inclinati manent, sed ad *Indulgentiam* stant. Sed in Miss. priu. Sacerd. non conuertitur.

8 *Signa Crucis sibi adhibent Ministri vnà cum celebrante in tota Missa, excepto Subdiacono dum patenam tenet.*

De Introitu, Kyrie Eleison, & Gloria. Tit. 4.

1 **O** Scilatur Sacerdos Altare in medio non à latere.

2 Vbi non sunt reliquiæ Sãctorum (ex dispensatio-

tione Apostolica) in Altari omitti debent verba quorum reliquæ hic sunt, eoque casu osculum Altaris fieri debet, ad ea verba, indulgere digneris.

3 In deoscultatione siue Altaris, siue libri, siue alterius rei nūquam producitur signum crucis pollice vel manu super id quod osculandum est.

4 Cū Sacerdos dicit *Gloria Patri*, conuertere debet caput ad Crucem, non personam.

5 Oportet iungere manus in verbo *Amen*, in fine hymni Angelici, peracto signo Crucis.

6 In Missa solenni, cum Sacerdos ascendit ad Altare, Diaconus sinistra manu. Subdiaconus dextra albam, & vestem, anteriorem celebrantis, paululū eleuant, & solus Sacerdos osculatur Altare: *Ministri verò neque osculantur, neque tangūt, sed suo quisque loco genuflectit, & statim surgit: quod semper obseruent, etiamsi celebretur in Altaribus ubi non est Sacramentum, sed sola Crux cum imagine Crucifixi.*

7 Osculato Altari à celebrante sequitur incensatio. Nota quod si quidpiam aliud misceatur cum incenso maior quantitas semper debet esse incensi, ut incensum dici queat.

Regula seruanda pro incensatione faciendâ.

NAuicula datur à thuriferario, Diacono ministranti sine osculis. Subdiaconus in hoc casu stat à sinistris celebrantis; Thuriferarius verò sufflentat annulum maiorem, manu sinistra, & eleuato altero annulo operculi, manu dextra, eademque manu complectente cateaulas circa incensum

dium earum, inter operculum & thuribulum flexoque quasi genu dextro offert thuribulum æqualiter eleuatum ad nauiculæ altitudinem, Celebranti.

Tunc Diaconus parum inclinatus versus celebrantem, dicit, *Benedicite Pater Reuerende*, & osculatur cochlear, & manum celebrantis, ante, & post, at celebrans manum sinistram pectori adinuet, & dextra sumit ter, & ter immittit incensum in thuribulum de nauicula, dicens interim, *Ab illo benedicaris, &c.* & deposito cochleari producens manu dextra signum crucis, super thus, in thuribulo, illud benedicit. Postea Diaconus dimittit nauiculam in manu thuriferarij, qui eam accipit sine osculis demissoque operculo statim tradit thuribulum Diacono, qui dat illud celebranti, osculata prius catenularum summitate, & manu illius dextra.

Nota pro faciliori intelligentia eorum quæ seruari debent in incensatione quòd Altare bifariã diuiditur, nempe in planitiem, seu mensam; & frõtem, seu faciem: planities est pars superior, id est tabula Altaris; frons verò, anterior pars. Planities diuiditur in partem anteriorem, & posteriorem; frons verò nõ diuiditur, sed vocatur anterior pars simpliciter. Quælibet harum partium tam anterior, quam posterior planities, & frons Altaris, incensari debet triplici ductu ab utroque latere, ut clarius patebit, & præ oculis exhibebitur in imagine supposita. His præmissis; cum celebrans ac-

cepe.

ceperit thuribulum à Diacono, facta cruci reuerē-
tia profunda, vel genuflexione Sacramento, eam
ter incensabit nihil dicens, neque in tota hac in-
censatione: & facta iterum cruci reuerentia, vel
genuflexione Sacramento, incensat Altare, non
candelabra (quod benè nota, sed postero-
rem planitiei partem, aequali distantia) prout
distribuantur candelabra linea recta, à medio
eius vsque ad cornu Epistolæ: ubi demissa ma-
nu thurificat illius postremam partem inferiorē,
mox superiorem, bis ducto thuribulo; & con-
uersus ad Altare, eleuans manum incensat
eius planitiem, seu mensam, in parte ante-
riori, ter ducens thuribulum, linea transuer-
sali, quasi per semicirculos, vsque ad medium;
ubi facta cruci reuerentia, vel genuflexione Sa-
cramento, procedendo thurificat aliud latus Al-
taris, nempe posteriorem planitiei partem,
triplici ductu, linea recta, vsque ad cornu
Euangelij, & pariter incensata inferiori, & su-
periori parte ipsius cornu Euangelij, duplici-
ductu, adhuc stans ibidem, eleuans thuribu-
lum, ter incensat anteriorem planitiei partem,
linea transuersali quasi per semicirculos vel usque me-
diū Altaris, vt fecit in cornu Epistolæ; deinde ma-
nu aliquantū demissa, incensat frontē ter ducens
thuribulum, dum procedit à cornu Euangelij, vs-
que ad medium Altaris, & facta cruci reueren-
tia, vel genuflexione Sacramento, incensat simili-
ter

ter triplici ductu reliquam faciei partem, usque ad cornu Epistolæ, ubi reddit thuribulum ipsi Diacono, Subinde nota quod & si pauciora sint quàm sex candelabra, adhuc triplici ductu thuribuli incensatur unumquodque latus Altaris: Nota, præterea, quod cum celebrans incensat, Diaconus & Subdiaconus inseruiunt hinc, inde, eleuando planete eam partem que est circa eius brachia, ut non impediatur; altera eorum manu pectori adnota.

Si fuerint reliquæ, seruentur quæ in Missali notantur, sed ijs non inclinatur caput celebr. ad differentiam Crucis.

Nota numeros sequentis imaginis, sic facile intelliges quæ supra scripsimus de incensationibus.

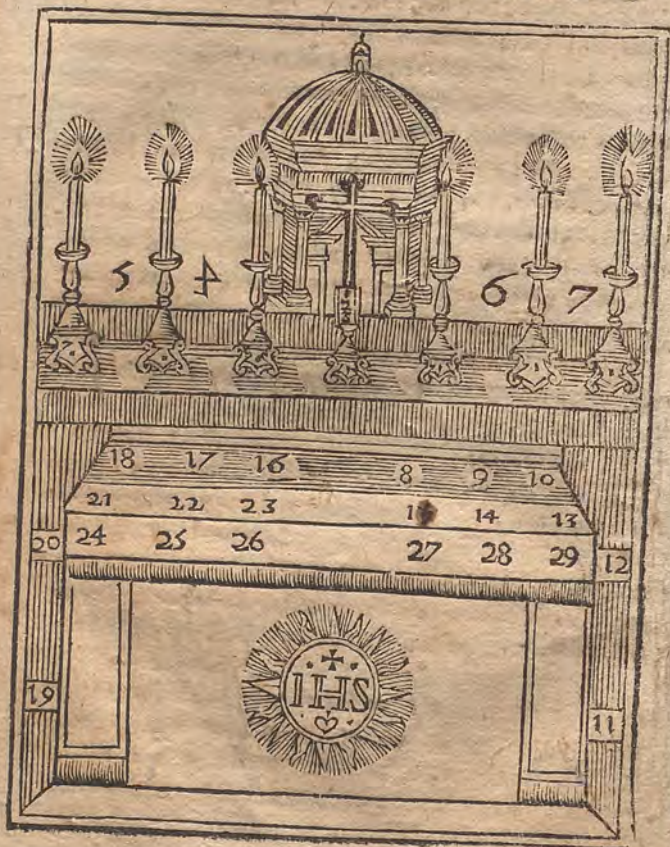
ue
ia
x
ur
d
us
m
a

ORDO INCENSANDI

ORDO INCENSANDI.

Diaconus in accipiendo thuribulo à celebrante, osculatur primò manum eius, tum catenularum summitatem, eumque incensat cum inclinatione capitis profunda, ante, & post; cui nec modicum quidem celebrans caput inclinat.

Librù amouet de Altari thuriferarius (si abest cæremoniarius) & restituit statim, quando nimirum incensandum est cornu Epistolæ, seu Evangelij, tempore incensationis huius, & oblatorum.

Quòd si adsit assistens pluuiali inductus, eiusdem erit amouere librum. Subdiaconus autem ad incensationem celebrantis à Diacono, sistit se contra cornu Epistolæ, neque cum Diacono caput inclinat celebranti.

Finita incensatione, redit in sacristiam thuriferarius; qui propterea non habet locum stabilem in Presbyterio.

8 Solus celebrans legit *Introitum*, non Ministri qui tamen respondent & dicunt cum eo nouies *Kyrie eleison*, in eodem cornu Epistolæ usque ad nonum.

9 Quando Diaconus, & Subdiaconus stant vnus post alium, Diaconus se locat super secundum gradum, & Subdiaconus in plano capellæ formantes lineam rectam.

10 Quando Diaconus, & Subdiaconus ascendunt ad Altare faciunt prius genuflexionem in medio unde discedunt, sed non debent aliam iterum facere ad Altare & vice versa quando discedunt ab Altari genuflectunt, sed nullam aliam faciunt genuflexionem reuersi ad loca sua.

11 Cúm celebrans dicit *Hymnum Angelicum* caput inclinant Ministri cum eo, & cum eodem se signant in fine.

12 Si sedendum erit, parato scamno oblongo, & decenter vestito, à latere Epistolæ, in plano capellæ, postquam celebrans dixerit secreto totum *Hymnum Angelicum*, facta Cruci à celebrante, inclinatione, seu genuflexione Sacramento, & à ministris semper genuflexione, descēdunt vnus post alium, per breuiorem viam, à latere Epistolæ, ad sedem paratam, in qua sedent cooperto capite; quod tamen aperiunt cum inclinatione ad verba eiusdem hymni, ad quæ inclinandum, notatur in rubr. parte secunda, tit. 4. num. 3. dum cantatur à choro. In fine verò non se signant rursus signo Crucis, quæ omnia, & in Symbolo sunt obseruanda.

Sedet celebrans medius inter Diaconum à dextris, & Subdiaconum à sinistris; stant Acolythi regulariter ad credentiam.

14 Reuersuri ad Altare, dimissis birretis procedunt vnus post aliū, per planū capellæ, & facta in medio reuerētia Altari, vel genuflexione Sacramento, ascendunt quisque ad locum suum, vno remanente post alium.

15 Si sedendū nō sit (quod maximè decet corā Sacramento in Altari exposito) stabūt apud Altare quasi pares à principio, vsq; ad finē dicti hymni cantati à choro, & inclinabūt ut supra, finitoq; hymno, facta a Ministris genuflexione ibidem, descendent

ij ad gradus suos, vt vnus stet post alium.

De oratione. Tit. 5.

1 **P**Ræter extensionē & iunctionem manuum, quæ præscribuntur Sacerdoti dictato, *Dominus vobiscum*, earundem eleuationem adit ceremoniale Episcoporum, lib. 2. cap. 8.

2 Qui vtuntur per spicillis, nunquam deponant ea, super corporale.

3 Dubitant non pauci de situ manuum, tempore orationum & canonis, sed rubrica aperte docet quod ita debent extendi ante pectus, vt palma vnus manus respiciat alteram digitis omnibus simul iunctis, quorum summitas humerorū altitudinem, distantiamque non excedat, non igitur debent demitti ad pedus, vel infra pectus, sed ad humerorum altitudinem eleuari.

De Epistola, Graduali, & alijs, vsque

Offert. Tit. 6.

1 **D**Vm signatur liber Euāgeliorum, sinistra manus apponi debet eidem libro.

2 Signa in fronte, ore, & in pectore sunt pollice tantum, *multi conuertunt se ad crucē, vel versus Sacramentū, initio Euāgelij sed hoc est præter rubricā.*

3 Si plures Prælati æquales inter sint Missæ, nulli dabitur liber osculandus, nec etiam celebranti; si plures inæquales digniori tantum.

4 Tolerari potest illa conuertendo qua deferretur liber Prælato, continuante celebrante Symbolum, non autem tolerari debet altera qua Prælati

latus

tus osculatur librum, dicto ofertorio, cum non dicitur *Credo*. Minister librum defert sine vlla reuerentia ad Prælatum, sed postquam, ille fuerit osculatus, libro statim clauso reuerentiam illi debitam faciet: Ille verò tantùm qui librum osculatur dicere debet, *Per Evangelica dicta, &c.* sunt enim verba osculantis propria, quæ idè omisso osculo, omittuntur, & in Missa defunctorum.

5 Ex decretis Cong. Cardinalium super negotia Episcoporum in 22. & 28. Aug. 1589. non defertur liber osculandus Vicario Apostolico, neque Cõmendatario, seu eiusdem procuratori ex decret. Sac. Rit. Cong. 17. Sept. 1611. neque alij à SS. Põnifice, Cardinali in loco sui Tituli, Legato intra fines suæ Legationis, Patriarchæ, in loco suæ iurisdictionis. Archiepiscopo in sua Prouincia, Episcopo in sua Diœcesi, & sine facultate Sedis Apostolicæ: Principibus autem magnis ex tolerantia, nõ autè inferioribus laicis, & illis alius liber deferendus est, & non idem ipse celebrantis, qui proprium eo casu semper osculari debet librum.

6 Quando in Symbolo celebrans dicit, *adoratur*, caput inclinatur, sed non ad sequens verbum, *conglorificatur*; in fine Symboli signatur seipsum, ad verbum, *Amen*, iungit manus.

7 In Missa solenni Subdiaconus circa finem vltimæ orationis, comite cæremoniario, procedit ad cantandam Epistolam. Comitatur autem Subdiaconum à sinistris eiusdem, quod & alias facit, genuflectens cū eo vnico genu, in medio Altaris.

8 Cantari debet Epistola iuxta cornu Altaris, ubi celebrans legit Epistolam, in plano Presbyterij.

9 Si inferior Subdiacono, cantare velit Epistolam, ne sacras induat vestes, sed superpellicium tantum.

Epistola cantata, Subdiaconus, facta iterum genuflexione Altari in medio, redit ad celebrantem, & genuflectens osculatur eius manum, & ab eo benedicitur, præterquam in Missis defunct. postea idem Subd. defert Missale celebrantis ad cornu Euangelij, & ibi ministrat celebranti.

10 Diaconus defert librum Euāgeliorum nullo comite (comes enim datur Ministris ad aliquid cantandum, aut quando exeundum est à Presbyterio) & collocat in medio Altaris. Interim notandum est quòd celebrans non debet interrumpere Euāgelium quod legit, ut ea præstet, quæ circa Diaconum sunt peragenda, sed hic expectet finem, & lecto Euāgelio submissa voce, non osculatur librum celebrans, sed post Euāgelium solenniter cantatum, ac imponit incensum, ac benedicit ministrante Diaconi- culam, eo prorsus modo, quo in principio Missæ dictum est.

11 Diaconus dicit *munda cor meum*, super primo Altaris gradu altiori, in quo etiam versus celebrantem in latere Euangelij, non omnino cōuersus ad eum, petit benedictionem, qua accepta, osculatur manum celebrantis.

12 Cum diaconus petit benedictionem genuflexus, reliqui ministri stant (nisi coram Episcopo
cele

celebretur) quia eo casu omnes ministri genufle-
ctunt.

13 Cantari debet Euangelium versus Aquilonē
inter Altare, & populum quod idem est, ac cōtra
Altare versus populū; & reuera verba rubricæ,
quæ alioquin pugnare viderentur inuicē, non pu-
gnant, sed locum & situm quasi medium indicāt,
ita vt Diaconus, neque totus sit contra Altare,
neque totus versus populum, sed inter vtrumque
faciem siliat suam.

14 Dum cantatur Euangelium, Thuriferarius sta-
bit post Diaconum ad sinistram eiusdem, & agita-
bit leuiter thuribulum, eleuata aliquantulū oper-
culi catenula, ne ignis extinguatur.

15 Subdiaconus, & Acolythi immobiles stabunt,
neque capita inclinabunt vnquam, multō minūs
genuflectet. Cæremoniarius post Diaconū stabit.

16 Subdiaconus defert librum apertū ad Sacer-
dotem, sine vlla reuerentiā, tam Altari in quo pa-
ter Sacramentū, quā Sacerdoti, ob reuerentiā sa-
cri Euangelij; deinde clauso libro facit reueren-
tiam vtriq; & deponit librum super credentiam.
Acolythi finito Euangelio, deponunt candela-
bra sine mora.

17 Diaconus in plano medio ter incensabit cele-
brantem, qui coram Prælato suo sicut non osdu-
latur librum, sic non incensatur.

18 Si concio habenda sit, concionandum est di-
ctō Euangelio.

19 Si celebrans velit concionari, sedeat super

scamno nudo in cornu Euangelij, capite tecto, aut sine casula in pulpito.

20 Si celebras sit in Altari dum cantatur à Choro, & incarnatus est, ad illa verba genuflectit cum Ministris in superiori Altaris gradu.

21 Diaconus solus cum debitis reuerentijs, portat bursam corporalium sine comite; & id per viam breuiorem ad credentiam, per longiorem ad Altare interim surgit Subdiaconus, & stans capite detecto, expectat aduentum Diaconi, vt cum eo sedeat, vt prius, sed cum accedit; celebrans, & Subdiaconus, si ad Altare sint, & non sedeant, paululum secedant versus cornu Euangelij, vt Diacono venienti quasi medium Altaris totum relinquunt.

22 In Missa solenni quam celebrans dicit sine Diacono & Subd. dicit nouies *Kyrie eleison*, in cornu Epistolæ, vt in alijs Missis solennibus. Itè, *humiliate capita vestra Deo*, sed versus Altare.

De Offertorio, & alijs, vsq; ad canonem. Tit. 7.

1 Sicut qui dicunt Offertorium expansis manibus, sed hoc est expressè contra rubricam, quæ præcipit dici iunctis manibus, alij dicunt submissa voce contra rubricam.

2 Velum plicari debet à Ministro, & deponi propè tabellam secretarum ab eadem parte Altaris, vbi Calix, ne super corporale, aut extra illud remaneat non plicatum; quod cum neque à Sacerdote plicari cõuenire videatur, plicetur à Mi-

nistro:

nistro; qui explicato manutergio, in eadem parto collocabit ibidem peluiculam cum vrceolis.

3 Si fuerint plures hostiæ consecrandæ in pyxide, Sacerdos dextra discooperit eam antequam accipiat patenam, eandemque collocat in medio corporalis, inter locum calicis & tabellam secretarum, nec ideò debet eam cleuare, sub prætextu oblationis, sed sufficit si ad eam intentionem dirigat.

Minister tenere debet ampullæ partem inferiorem, ita vt Sacerdos eam possit per aurem, seu manubriolum capere, debet item recipere eandem, manu sinistra, vt alteram statim ministret ampullâ manu dextra: offerat autem ambas cum osculis earum, non manus Sacerdotis, & cum debita reuerentia, saltem inclinando caput, nisi Sacerdos de maioribus exigat genuflexionem. Sed & Sacerdos ipse proprius admoueat calicem ampullis, ita vt neque gutta cadere queat super Altaris mappam, & si guttæ vini, aut aquæ dispersæ appareant intra calicem, tunc vel circumactò vino calicis vniâtur, vel purificatorio abstergantur.

5 Dum Sacerdos offert calicem; illum ita eleuatum tenet, vt cuppa calicis, non excedat oculos, neque sit infra os.

6 Nota quod verba illâ rubricæ, *quod semper facit quando aliquid est benedicturus ante, veni sancti* *ficator*, intelliguntur tantum de manibus expandendis, non de oculis eleuandis, qui post consecrationem defigendi potius sunt in hostiam con-

secra-

secretam, & item quando vtraque manus est libera, nec eatum altera est occupata ad hostiam tenendam, seu calicem: quod accidit paulò ante consecrationem; neque enim deponenda est hostia, vel calix, in eo casu, vt manus iungantur, ad illud verbum, *benedixit*.

7 Ad formandas cruces manu dextra, regula sit, vt formentur duæ lineæ, hoc modo ✠ nō autem quatuor punta . . . & lineæ illæ non excedant mensuram palmi communis manus. Item transversa pars crucis, fiat manu quoque transversa, ex Innocentio III. lib. 5. cap. 1. Non rectè, quæ ad abigendas à calice muscas vtimur. Non igitur debet fieri in circulo, neque in varicatione digitorum. Sed nota, quòd dum præscribitur formanda crux super vtrumque; formari debet inter hostiam, & calicem, ita vt æqualiter altè fiat crux à calice ad hostiam, & trāsuersè super aram anteriorem pallæ, quæ calicem tegit, eò quòd media esse solet inter calicem & hostiam.

8 Si facienda est oblatio populi, fiat dicto Offertorio ante oblationem hostiæ.

9 Qui Missas novas celebrant, non possunt circumire Ecclesiam ad oblationem, ex decr. sac. Cōg. Concilij Trid. Ses. 22. neque in fine oblationis debet dari benedictio, vti nec initio.

10 Antequàm Minister aquam fundat pro lotionne manuum, prius eleuat paululùm manutergiũ ab Aitari, vt Sacerdos illud capere queat, & tenens pelliculam in sinistra, ampullã aquæ in dex-

tra cum osculo ampullæ, & debitis reuerentijs, fundi aquam. Reposita deinde ampulla aque, cum alia vini in loco suo, manutergium plicabit.

11 Versus, *Gloria Patri*, Ad Psal. *Lauabo*, potest dici cum reditur in mediū Altaris, dummodo nō omittatur capitis inclinatio.

12 Sacerdos non debet recedere à medio Altaris, vt dicat orationes secretas, sed eas recitare in medio conuersus ad librum. Hinc patet aptandum esse librū propè corporale, vt commodiùs legatur, non autem relinquendum eò loci vbi dictum est Euangelium.

13 Ritus ter pulsandi campanulam, cū aliqua distinctione, ad eleuationem Sacramenti, decetior est, & congruentior, quam pulsandi continuatè; ter inquam cum aliqua morula interposita, scilicet cum Sacerdos adorat, cum eleuat, & cum reponit hostiam, seu calicem.

14 Diaconus, & Subd. dicto à celebrante, *Oremus*, accedunt ad Altare, facta priùs in suo quisq; loco genuflexione.

15 Dum Subdiaconus accipit calicem de credentia, deponitur velum paruū calicis, & reliquitur super eredientiam, vt commodiùs portetur calix. Nota quòd Subdiaconus manu sinistra nuda tenet calicē, non autē cum velo pendente ab humeris, & per breuiorem viam defert illū ad Altare, & procedit comitatus ab Acolytha ampullas vini & que portante, qui eū sequitur non precedit: nec; ab alio quā vno ex duobus Acolythis comitatur.

16 Diaconus dat patenā cum hostiā celebranti, osculando eius manū, sed osculata prius patenā, interim Subdiaconus extergit calicem purificatorio.

Esto regula generalis. Quotiescumque aliquid traditur celebranti, prius osculanda est res que traditur, deinde manus celebrantis; sed è conuerso quando aliquid accipitur ab eo, prius osculanda est eius manus, deinde res que accipitur. Quod semper seruatur præterquàm in Missis defuncti & quando expositū est Sacramentū, in his enim casibus omittuntur prædicta oscula.

17 Si adsint particulæ consecrandæ, pro comunione solenni, delata pyxide ad Altare, paulò ante Subdiaconum à Cæremoniario, seu Sacrista, eam Diaconus aperit, & collocat super corporale, antequàm tradat patenam celebranti, & eandem eleuat parumper dum hostiam offert, qua deposita, & ipse deponit pyxidem cooperit, & collocat post calicem.

18 Diaconus manu sinistra, calicem per nodum tenens, accipit ampullam vini, de manu Subdiaconi, qui eandem accipit de manu Acolythi (vterque verò accipit sine osculis, nec ampullæ, nec manuum) & infundit vinum in calicem. Ampullam verò aquæ accipit Subdiaconus ab Acolytho, sine osculis, & parum inclinatus, ostendit celebranti, dicens; *Benedicite, Pater Reuerende*, & infundit aquam: tum Diaconus dat calicem celebranti cum

debitis osculis, & cum eo dicit, *Offerimus.*

19 Subdiacono tantū datur patena tenenda, non verò alijs inferioris ordinis, & si cantent Epistolam, quod vltimum prohibitum est fieri cū paramentiſ sacris. *Pars interior patenæ Subdiaconum debet respicere.*

20 Celebrans dicens *per intercessionem*, ter imponit incensum, & semel illud benedicit, in Thuribulo, ita vt ad verbum *benedicere*, manu dextra producat signum crucis super Thuribulum fumigans. Diaconus, & Thuriferarius ministrant vt initio Missæ, & Diaconus in hac incensatione retinere debet pedem calicis, dextrâ manu, ne cadat. At Sacerdos ter ducit Thuribulum super calicem & hostiam simul, in modum crucis. Crux autem fit etiam in hoc casu, non veluti per quatuor puncta, sed per lineas, vt sup. eod. tit. num. 7. Neque demittendum est Thuribulum in formâdis his crucibus, sicut in circulis sequentibus, in quibus Thuribulum depressius ducitur, ita vt circummeat calicem. *Quod autē dicit rubr. bis ad sinistra, & semel à sinistra ad dexterâ, hoc intellige de dextra, & sinistra celebrantis.*

21 Celebrans non incensat Sacramentum, sed crucein; nisi Sacramentum sit expositū, quia tunc genibus flexis in supremo gradu, illud incensat. Diaconus amouet quidem calicem, dum crux incensatur, sed non extra corporale si capax sit.

Subdiaconus autem in tota hac incensatione nihil se mouet, Thuriferarius verò deposita nauicula

cula super credentia, amouet de Altari, & reportat librum nisi fixa sistens.

22 Diaconus incensat chorum, comite Thuriferario, qui præcedit, & incensantur omnes. In choro autem incensandi stare debent, quasi extra stallum, neque illi indecoré inniti; se inuicè inuident antequàm quilibet incensetur à Diacono, vt in cæremon. Ep. lib. 1. cap. 23. Celebras nullo maiore præsentè, cui triplex ductus Thuribuli debeatur, triplici ductu incensandus erit; eo præsentè, duplici tantum ductu; Diaconus Subdiaconus, & alij parati, duplici ductu, canonici item duplici ductu, Sacerdotes in choro unico ductu, cæteri sine mora. Inclinet caput qui incensat ante; & post ijsdem vsque ad Sacerdotes inclusiue, nisi ita multi sint, vt incensatio finiri non possit ante finem præfationis. Diaconus incensabit omnes de Clero, exceptis Acolythis, quos stantes apud credentiam incensabit Thuriferarius ante laicos de populo. Domini locorum minorum, de quibus in Cæremoniali Episcop. lib. 1. cap. 28. nulla fit mentio, seu Magistratus, incensari poterunt a Thuriferario duplici, vel unico ductu, pro qualitate personarum ij videlicet quibus proprium scamnum, seu sedes ab alijs distincta parari solet. Consuetudo locorum laudabilis in his attendi solet, ad pacem tum Cleri, tum laicorum conseruandam, in toto incensationis ordine, & ritu.

23 Thuriferarius incensat ter populū, primò in

medio, deinde versus latus Epistolæ, quod est dextrum populi, tertio versus latus aliud, cum honoris significatione ante & post à Thuriferario adhibita.

24 Ministrant Acolythi celebranti in lotione manuum debitis, & cum quasi osculis ampullæ, & manutergij, ante, & post, sed stantes Acolythi, non genuflexi ministrant.

25 Ad, *Orate fratres*, Subdiaconus respondit, *suscipiat, &c.* sed celebrans tardius dicat secretas orationes, ut Diaconus opportuno tempore redire queat ad dicendum; *Sanctus*, &c. cum eodē: Cæremoniarius interim assistat libro, & folia vertat quandiu Diaconus abest, nisi adsit assistens.

26 Paulò antequàm dicatur *Sanctus*, accedunt Diaconus, & Subdiaconus ad Altare, facta in locis suis post celebrantem genuflexione; quam rursus faciunt, dicto ab eisdē ultimo *Osanna in excelsis*.

27 *Benedictus qui venit, &c.* non cantatur à Choro nisi post depositionem calicis, etiam in Missis defunctorum.

28 Assistens non tenet manus iunctas, sed folia Missalis vertit & indicat quæ sunt dicenda à celebrante.

29 Ad *Sanctus*, campanas maiores pulsare cõuenit, sicut in Missa priuata, campanulã parua, quã pulsant aliqui, etiam in Missa solenni; & placet per alterum ex Acolythis, ut moneantur ij qui maiores pulsare debent campanas, & tempus ignorant eas pulsandi, quia lógicus absunt.

De Canone Missæ usque ad consecrationem.

Titu. 8.

- 1 **A**D primum gestum, primaverba, Te igitur, sunt pronuntianda, neque dari debet gestus sine voce.
- 2 In Canone caput inclinatur ad nomen Papæ.
- 3 Episcopus loci in quo celebratur nominari debet in Canone, neq; nominandus est Abbas exep-tus loci, sed Episcopus vicinior, ad quæ pro ordinatione itur. *Caveant Regulares ne in Canone nominent superiores suos ut Antistites, quod vetust Sacr. Rit. Cong. 12. Nou. 1615.*
- 4 Dû Sacerdos facit cômémorationē viuorum, in primo *Memento*, aliquantulû caput demittit, non ergo eleuat oculos versus crucem, nec claudit, nisi fortè ad maiorè animi cômpositionem; neque defigendi sunt oculi in Sacramentum, si est in Altari expositû, eo quòd in altero *Memento*, præcibitur capitis demissio, & oculorû; in vtroque enim *Memento*, hæc capitis & oculorû demissio attendi debet ad indicandam humilitatem.
- 5 Nomina eorum pro quibus Sacerdos orare vult, secretò nominet, id est, inclusa pectoris cogitatione.
- 6 Hoc loco dicendum est de applicatione sacrificij, & quidquid sit de valore Missæ, qui dici potest infinitus in radice, sed ad impetrandû, & ad alios effectus finitus in terminis, vel in effectu, quia finité de eo omnes magis, vel minus promi nori,

¶ In maiori deuotione cuiusque concurrentis ad Missæ sacrificium participant. Ex Sancto Thoma 3. par. quæst. 79. a. 4. Quatuor expedit Sacerdoti vt faciat.

Primum est, vt intendat prodesse omni meliori modo, ijs de quibus Ecclesia expressè meminit in canone, quibus Deus distribuatur portionem sacrificij generalem, pro eorum capacitate, & deuotionis mensura.

Secundū, vt prouideat sibi ipsi Sacerdos de portione sibi debita quā solus Deus nouit quāta sit. Et probabile est eā posse dari à Sacerdote, alijs nominādis, pro eo titulo quo importat pœnæ debitæ remissionem. Quo casu prodesset magis ijs, quā si pro iisdē sequenti proxima ratione, & modo celebraret, quia certū est participare Sacerdotē in maiori quātitate, de valore Missæ, quā alium quēlibet, qui eundē celebrare iubet, aut procurat.

Tertium est, vt suffragari intendat eo maiori affectu quo potest, & debet ijs quibus tenentur, siue ex obedientia, siue ex titulo beneficij siue legati, siue contractus rationabilis, siue promissionis, aut voti, siue congruentis eleemosynæ acceptæ, aut promissæ, & ea prorsus ratione, qua eiisdē tenentur ad Missam, seu plures Missas. Si verò ij non egeant, aut fortè ex defectu gratiæ, nō sint capaces sacrificij fructus, substituatur statim alios actū, & secūda, vt aiūt intentione, alioquin fructus Missæ non applicatus remanebit in Thesaurio Ecclesiæ. Deus autē nouit, quantum

enique illorum de fructu Missæ sit dandum.

Quartum est, vt alijs item prodesse intendat, sine prædictorum præiudicijs, eo ordine, & quantitate fructus, qua Deus scit ipsum teneri, & eos specialiter nominatos Deo commendet, siue in ordine ad remissionem pœnæ, cùm sit satisfactorium; siue ad gratiam acquirendam, & augendam, cum sit meritoflum; siue ad deletionem culpæ, cum sit propitiatorium; siue ad quæcumque bona spiritalia, vel temporalia, quibus illi egêt, & vtiliora eis forent obtinenda, cum sit impetratoriũ, siue ad gratias agendas de obtentis, cùm sit Eucharisticum, siue ad reddendum honorem ab illis Deo debitum, cùm sit lauteuticum.

7 *Memento*, est oratio priuata, quare in ea admitti possunt infideles & excommunicati omnes ad eorum salutem procurandam.

8 In commemorat. post *Memento*, defunct. eadẽ fere obseruet Sacerdos. Et primò omnes conueneret ex instituto & intentione Ecclesiæ; deinde eos pro quibus tertio loco teneri dictum est supra 3. alios cariores quos voluerit, & item illius animam defuncti, quæ proximè egressura est de purgatorio. Omnes autẽ defuncti, commendandi sunt Deo, in ordine tantũ ad penarũ remissionem.

9 Ad Orationẽ, hæc igitur, expãdit manus Sacerdos, non super calicẽ tantũ, sed super vtraque oblata, pollice dextro adhuc super sinistro, in modum crucis posito, sed desubtus, vt constat ex actis Eccl. Mediol.

10 Si pyxidem collocauerit poſt calicem, retrahet eam priùs ad latus ipſius calicis verſus cornu Epistolæ, vt ſuper ipſas quoque particulas, proferat verba conſecrationis, quæ proferre debet ſtās quidem, & inclinato capite, ſed retentis æqualiter pedib. in ſuppeditaneo Altaris; non dextro vltra ſiniſtrum, reuerentiæ cauſa quaſi deſlexo.

11 Sacerdos genuflexus vnico genu adorat hoſtiam, vt ſtatim faciliùs ſurgere poſſit, quod fit & in ſequentibus. Neque cubitis ſuper Altare poſitis adorat, ſed manibus hoſtiam tenentibus ſuper Altare retentis, & ità vt commodè ad terram vſque genuflexio fiat, neque tamen videri hoſtia ab omnibus poſſit; ſed abſtineat omninò ab oſculo hoſtiæ, quam ſtatim eleuat & ſtatim reponere debet, nec diu eleuatam tenere.

12 In elèuatione hoſtiæ digitos extenſos iungat, & item imas partes manuum, vt ſolidiùs & decentiùs eam eleuet, neque eas diuidat, niſi quando reponit hoſtiam; digiti verò prædicti non diſiunguntur, niſi poſt eorundem ablutionem incluſiue.

13 Miniſter paulò poſt Sacerdotem, ad eiufdem dextram genuflexus, ſupra altiorem gradū ſi plures ſint gradus, manu ſiniſtra eleuat partem inferiorem poſterioris planetæ, quam in medio accipit, ſed eam deponens non oſculatur, vti nec accipiens.

14 Quod dicitur in rubr. *Sacerdos conſecraturus accipit calicem iuxta cuppam*, idem eſt ac ſi dicatur, caput nodum calicis qui eſt infra cuppam.

15 Quidam deponunt calicem, ut manus iungat, & benedicant; sed malè, quia non est deferendus calix ab eiusdem acceptione, sicuti nec deseritur hostia ad illud verbum, *Benedixit*, donec fiat consecratio.

16 Antequam eleuet calicem dicat, *hac quotiescumque feceritis*, &c. & dum reponit, pedi calicis non infigat osculum.

17 Ad eleuationem calicis, tenet Sacerdos sinistra pedem, dextra nodum.

18 Cùm eleuatur hostia, eleuentur etiam funalia usque ad depositionem calicis inclusiue.

19 In Missa solenni, dum celebrans dicit, *quam oblationem*, Diaconus accedit ad eius dextram, facta priùs genuflexione ubi est, Altari. Si adest pyxis cum particulis consecrandis, Diaconus eam detegit, & collocat propè hostiam ante consecrationem, & deposita hostia post consecrationem, facta cù celebrante erit genuflexione pyxidè operit & collocat in loco pristino, & antequàm discooperiat calicem consecrandum, cum celebrante priùs adorat cum genuflexione hostiam ab eo depositam super Altare. Subdiaconus genuflectit supra infimum Altaris gradum in medio, post celebrantem, dum tenet patenam, sed dum non tenet eam, ter incensat in cornu Epistolæ, incenso non benedicto, nimirum cum celebrans adorat, cum eleuat, & cum deponit hostiam, vel calicem.

20 Facta cōsecratione, Diaconus redit ad librū, facta iterum genuflex. in cornu Euangelij tantum

vbi est liber, & aſſiſtit vt prius, thuriferarius verò reddit ad Sacriſtiam.

Nota quòd chorus genufleſcit initio canonis, & ſurgit poſt depoſitionem calicis. Stant autem omnes verſus Altare in locis ſuis.

*De Canone poſt Conſecrationem, &c.
Tit. 9.*

- 1 **P**Auſa fit in *Memento*, defunctorum, non poſt literam N, ſed poſt verba *ſomno pacis*.
- 2 **N**ata quòd ad verba per eundem *Chriſtum Dominum noſtrum*, ante verba, *Nobis quoque peccatoribus*, fit capitis inclinatio.
- 3 **D**um Sacerdos pectus ſibi percutit poſt communionem, hoc facit tribus digitis inferioribus & vltimis, ne pollex & index iuncti, tangant planetam.
- 4 **D**ux cruceſ quæ fiunt inter calicem & pectus, cum hoſtia conſecrata, fiunt in eadem proportione, & altitudine, qua tres præcedentes, quæ fiunt à labio ad labium calicis: ſed cauendum eſt ne hoſtia tangat labium calicis, ne fragmenta inde fiât.
- 5 **I**n Miſſa ſolenni, dum fiunt cruceſ à celebrante, Diaconus retinet duobus digitis manus dextræ, calicem.

Regula generalis eſt, quòd Diaconus (nò alij) cum celebrante genufleſcente, genufleſcat, ſi ſolus eidem aſſiſtit.

De Oratione Dominica, & alijs vsque ad
Communionem. Tit. 10.

1 **F**ractionem hostiæ incipit Sacerdos à superio-
ri parte, sed ex Ordine Romano præcidi de-
bet particula ex imo hostiæ.

2 Minister daturus pacem, genuflectit ad dextrā
celebrantis, & dicto tertio, *Agnus Dei*, porrigit in-
strumentum pacis osculandum eidem celebranti;
tum facta genuflexione accedit ad Prælatum, &
alios, quibus idem instrumentum porrigit, facta
tantum reuerentia post datam unicuique pacem.
Velum quoque adhibebit colori Missæ cōueniēs,
quo qualibet vice terget illud antequam alter of-
culetur, si plures sint Prælati; alijs verò non ter-
gat. Neque dāda est pax hoc loco cuicumque, sed
personæ, seu personis tantum valde insignibus.

3 Dum Sacerdos signat seipsum hostia consecra-
ta, non debet mouere patenam, sed hostiā tantū,
ita tamen vt non egrediatur limites patenæ, ne
fragmenta cadant extra illam. Itē cubitos super
Altare ponat in sumptione, vt in consecratione.

4 Dextra tantum manu calicem mouet, sinistra
patenam tenens quam non supponit calici, nisi
cum eum sumit.

5 Ille modus loquendi, *Accipit calicem infra no-
dum cuppæ*, non significat aliud diuersum ab eo
quod supra alijs dicitur, *Tenens nodum infra cup-
pam*. Sensus enim est, *Accipit nodum cuppæ qui est
infra*. Neque maior est ratio cur diuersimodè ca-
piatur.

piatur calix in prædictis casibus: imò ad summendum calicem, tutius, & còmodius tenetur nodus calicis, minùs tutè tenetur calix inter nodum, & pedem illius.

6 Postquam Sacerdos communicauerit, Minister deferet ad Altare, in cornu Epistolæ, ampullas in peluicula; quas ministravit, cum osculis, & reuerentijs debitis, & in fine, relatis ijsdem ad locum suum, extinguet cereum, pro elevatione accensum.

7 Deceret vt vinum infusum in purificatione calicis, esset eiusdem quantitatis, qua fuerunt primæ species sanguinis; alioquin Sacerdos illud saltem intrà calicem circummagat, vt absumentur species; neque extra Altare demittat calicem, neque digitis labia calicis, seu oris sui detergat, neque digitos lambat.

8 Sumi debet ablutio per eãdem partem calicis per quam sanguis Christi haustus est.

9 Calix est tantum bis admouendus ori, non ultra, nam stomachum moueret adstantibus, pluries quam ter, sanguinem, & bis purificationem, sumere.

10 In Purificatione vino & aqua digitos abluit Sacerdos; nec potest quispiam purificare se aqua tantum, sine vino, inconsulto Summo Pontifice, non obstante contraria quorundam consuetudine quam abusum esse constat.

11 Vtranque Sacerdos abluitionem sumit in medio Altaris; caueat autem, nedũ digitos; purificatio

rio tergit, corporale commaculet, gutta cadente è digitis.

12 Calicem, dum plicat corporale, collocat Sacerdos versus cornu Epistolæ, vt commodius accipiat bursam, quæ est in cornu Euangelij.

13 *Velum velare debet totum calicem in anteriore parte, & poni sub bursa corporalium non supra, sicut initio Missæ.* Caueant igitur qui sine velo celebrare solêt, id enim pugnat & cõtra mysteria sacra, & cõtra rubricas, quæ eo vt èdum clarissimè decent.

14 Regulariter facienda est communio populi, postquam Sacerdos sumpsit sanguinem immediate. Sed hodie quia plurimi exoptant finem Missæ, & eos tædet expectare alios vt communicent, præsertim si multi sint communicandi, differri solet communio vsque ad peractam Missam; quod tolerandum videtur si multi communicent, sed non si pauci. Celebrans autem post sumptionem sanguinis, calicem palla tegat antequàm alios communit. *Nota quod communicandi manus in Crucis formam sunt componendæ ex Synodo 6. Trull. can. 102.*

15 Sicut in Missa vno tantùm præsentem, dicitur *Misereatur vestri*; ita etiam vni tantùm communituro, dici debet *vestri, vestris.*

16 Tenet Sacerdos particulam duobus digitis, paululum eleuatam supra patenam, seu pyxidem, ita tamè vt dextra manus adhæreat patenæ seu pyxidi; neq; nimium eleuetur particula super pyxidem.

17 Verba autem hæc, *Domine non sum dignus*, dicuntur à Sacerd. integrè, clara voce, & sèper in genere masculino.

18 A solo Sacerdote sumi debet, hostia semel exposita solenniter, post calicis sumptionem.

19 In missis defunct. non esset distribuenda Eucharistia; sed si distribuatur post sumptionem sanguinis, non debet dari benedictio.

20 Si in fundo calicis, unitæ vini species adhuc reperiantur post distributionem Eucharistiæ, sumi poterunt ante vini infusionem in calicem.

21 Si in Altari remaneant particule vsque ad finem Missæ genuflectat Sacerdos quoties accedit, vel recedit à medio, vel transit ante Sacramentum: & cum dicit *Dominus vobiscum*, non vertit se ad populum in medio Altaris, sed paulò propè cornu Euangelij, ne terga vertat Sacramento: & in fine, ibidem dabit benedictionem, non perficiens circulum. Calix quoque in hoc casu, non erit collocandus in medio Altaris, sed à latere Euangelij; neque plicabitur corporale, nisi reposito Sacramento in locum suum post Missam. Denique dicit Euangelium S. Ioannis in fine Missæ, non signat Altare, sed seipsum tantum, *Dixi tantum non signat Altare*, quia si adsit charta, vel Missale, utrumvis signare debet.

22 Quid verò agendum à Sacerdote si fragmenta superint, seu pauce particule, peracta communiōne? Sacerdos eas sumat, dum modò pertineant ad eandem Missam. Quod constat ex tit. 7. num. 2. de defectibus.

23 Accidit etiam, quòd pyxis, intra Missam sit purificanda, & eo casu purificabitur ante calicis purifi-

rificationem, collectis nimirum in eius fundo fragmentis omnibus diligentissimè, cum indice dextræ manus, & cum eodem indice sumi poterunt, admoto eodè linguæ, vel ad labium pyxidis fragmentis deductis, & ore eidem admoto, ita vt nullum remaneat fragmentum. Deinde infundi potest paululum vini, quo circumactò intra pyxidè, & tergente indice, tota pars interior abstergatur, quo hausto exsiccabitur pyxis interior vndequaq; purificatorio. Non debet deinde vacua pyxis tegi velo, sed panno lineo.

24 Cum ministri dicunt *Agnus Dei* in Missa solenni, dextra percutiunt sibi pectus, sinistra infra pectus admota.

25 Subdiaconus dat pacem eisdem quos Diaconus incensauit, & præterea Acolytho comitanti inclusiue, vt notatur in cær. Ep. lib. 1. cap. 24.

26 Qui dat pacè, nemini inclinatur cui dat pacè, nisi postquã dederit: qui accipit inclinatur caput danti ante & postquã acceperit. Itè qui dat, dicit, *Pax tecum*, qui recipit, respõdet, *Et cū spiritu tuo*: amplectunturq; se inuicè, & appropinquant genas sinistras, sed qui dat, ponit brachia desuper, qui recipit subter.

In vnoquoque deinde ordine, primus dat pacem alteri subsequenti, & ille alteri, & sic deinceps, vsque ad vltimum eiusdem ordinis, non præmissis inuicationibus, quæ in incensatione tantũ sunt Clericis non nisi stantibus pax datur; Laicis verò datur per instrumentum osculatum ab eo qui pa-

cem à celebrante immediatè accepit.

28 Ordo dandi pacè est idè qui de incensatione, sed per instrumentū datur singulis laicis: per osculū, primo cuiusque ordinis, à Subdiac. illis laicis quos Diaconus incensavit: ab Acolytho laicis alijs. Nunquā verò à Diacono alicui datur, ne quidem domino loci ex Decreto Sacrae Rituum Congregat. 5. Iulij 1614. Neque datur vnquam cum patena vice tabellæ, seu instrumenti, quod prohibuit Pius V.

29 Subdiaconus ministrans ampullas non omittat osculationes & reuerentias debitas.

30 Acolythorū alter defert sine genuflexione ampullas ad Altare, cum peluicula, quas porriget sine osculis Subdiacono, & referet ad credentiā; alter portabit velū parū de credentia ad Altare in cornu Euāg. vt Subdiac. eo deinde tegat calicem.

31 Si non redierit Subdiaconus suppleat Acolythus in ministrandis ampullis pro calicis purificatione: quamuis in meditatione SS. Sacramenti, poterit celebrans adhibere moram, qua Subdiaconus redire quæat, ampullas ministraturus.

32 Si fiat cōmuniō in Missa solēni, Diac cooperato calice cū palla, eòq; posito paulò vltra medium corporalis, intrā arā tamē, versus cornu Euāg collocat in medio corporalis pyxidē. Quod si extrahēda sit de tabernaculo, Diaconus extrahat eam genuflexionibus ante, & post genuflexo interim celebrante & alijs circa Altare.

Diaconus in cornu Epistolæ stans, profundè t

men inclinatus dicit alta voce *Cōfiteor*, manibus iunctis. Celebrans, postquam Diaconus discooperuerit pyxidem, stat in medio Altaris, facie versa ad Diaconum; Subdiaconus item post celebrantē stabit, qui dicto *Confiteor*, eodem loco stans dicit *Misereatur, & Indulgentiam*, propè medium Altaris, facie item versa ad Diaconum, qui respondebit *Amen*. Acolythi interea ante medium Altaris, in superiori gradu genuflexi facie sibi inuicem versa; Diacono verò & Subdiacono ante lineum genuflexis (si sint communicandi) celebrans cum debitis genuflexionibus eos communicat pramissis verbis. *Ecce Agnus Dei; & Domine non sum dignus*, cum reliquijs cæremonijs, vt in Missa priuata. Qui gestāt intortitia, substituunt sibi alios, donec communicauerint, neque accedant cum intortitijs ad celebrantem pro communione. Dum alios celebrans cōmunicat, Subdiaconus stat à sinistris celebrantis, Diaconus in cornu Epistolæ purificationem cū calice ministrat, ijs scilicet qui de Clero sunt, non laicis quibus purificationem dabit alter è Cleto, cum alio vase aut vini, aut aquæ. Diaconus autem eo casu ad dextram celebrantis accedit. *Neque Ministri patenam teneant sub mento communicantium, quod ad Episcopos tantum atinet*. Sacerdotes cum stola de collo pendente communicant ante Altare, vna cum Leuitis, & Clero; Laici verò, extra chorum. Facta communione, cū debitis reuerentijs Diaconus operit pyxidē, & reponit in locū suū, genuflexo interim celebrāre, &

post eum Subdiacono, quibus deinde surgētibus, & reposito calice in medio Altaris, detectoque sunt alia pro purificatione celebrantis. Si remaneat Sacramentum in Altari, Ministri omnes præsertim Diac. dicturus *Ite Missa est*, obseruent quæ supra celebranti sunt præscripta num. 21.

De Communione, & Orationibus.

Tit. 11.

- 1 SACERDOS manu dextra claudit librum, vt pars libri clausa calicem respiciat.
- 2 Calix non traditur Cæremoniario, à quo neque comitatur in hoc casu Subdiaconus, qui tamē vadit & redit per breuiorē viam, vt adsit ad orationem post Diac. in loco suo.
- 3 Celebrās dictis orationibus non claudit librū, sicut à principio nō aperuit, sed hoc relinquit Diacono, vel Cærem.
- 4 Antequam Diaconus vertat se dicturus, *Ite Missa est*, genuflectat versus Altare; & postquam dixerit, redeat eodem modo quo celebrans, & vna simul cum eo. Nota quod celebrans non debet dicere submissa voce, *Ite Missa est*.

De Benedictione in fine Missæ, & Euang.

S. Ioan. Tit. 12.

- 1 SOLI Episcopi & his maiores (& Abbates qui vtuntur Pontificalibus) ter populo benedicunt. Quod si ante se, & à tergo circumstantes habeat celebrās, putà Clerū in choro, seu moniales, & po.

& populum ante Altare; tamen semel tantum benedicit conuersus ad populum, intentione directa ad omnes. Idem fiat quando Prælatus est in medio Capellæ, vt tantum adstantes à latere Euangelij, actu benedicat, directa intentione in alios.

2 Si libro non vtatur Sacerdos, neque folio, in quo scriptum sit Euangelium S. Ioannis, signet Altare, quod si vtatur libro, aut folio, signet in eo initium Euangelij, & eo casu (præsertim si est aliud Euangelium à communi) Minister deferat librum cum cussino ad cornu Euangelij, dum celebrans dicit, *Placeat*. In fine huius Euangelij, siue S. Ioannis, siue alterius, semper respõdetur, *Deo gratias*. Non osculatur Sacerdos hoc Euangelium quodcumque illud sit. Si vsus est libro claudit dextra, ita vt pars aperta libri respiciat cornu Euangelij, non calicem.

3 Regula generalis. Confessio, osculum Euangelij, & benedictio se inuicem consequuntur respectu Prælatorum.

4 Extinguuntur candelæ primò in cornu Euangelij, deinde in cornu Epistolæ, vt statim Minister possit Missale accipere cum birreto Sacerdotis, sed non debent extinguui, nisi post finitum Euangelium.

5 Caput apertum inclinat Sacerdos cum descenderit in planum capellæ, & coram tabernaculo Sacramenti, genuflectit capite aperto. Quod declarauit Sacra Rituum Congregatio, 28. Augusti

- 6 Vestibus se exiit ordine retrogrado, nimirum prius casulam deponit, deinde stolam, tum manipulum, exinde alia; & quæ à principio osculatus est, nunc eadem exuendo se, osculetur in medio, nempe stolam, manipulū & amictum. Neq; omittat in sacristia debitā reuerentiā imagini, vt initio.
- 7 Lauet manus in fine Missæ, sed ablutionis aqua in locum mundum diffundatur.
- 8 In Missa solenni ad benedictionem celebrātis, Ministri æqualiter distantes supra secundum gradum Diaconus à dextris, Subdiaconus à sinistris genuflectant versus Altare (nisi sint Canonici) & manu pingant sibi crucem, à fronte ad pectus, vt solent laici: ceteri quoque inferiores Ministri genuflexi manent vsque ad finem benedictionis.
- 9 Ministrat Subdiaconus librum ad vltimū Euāgelium. Diaconus autem stat quasi medius inter celebrantem & Subdiaconum, aliquantò post celebrantem, & cum dicit, *Et verbum caro*, &c. vel quid simile genuflectunt prædicti tres versus librum, & non versus crucem, aut versus Sacramentum, quod multi perperam faciunt, nisi expositū sit Sacramentum.
- 10 Cum discedunt (Acolythis præeuntibus cum candelabris) procedunt cooperto capite Ministri post debitam reuerentiam Altari factam, vt initio Missæ, vnus post alium manibus iunctis.
- 11 In sacristia, reuerentia facta imagini ab omnibus; & celebranti, à Ministris; deponunt omnes paramenta.

De his quæ omittuntur in Miss. pro defunct.

Tit. 13.

- P** Salmi cum precibus dici solitis pro præparatione Sacerdotis ante Missam omitti possunt; non autem omitti debent oscula crucis in amictu, manipulo, & stola induendis.
- 2 Quando celebrans incipit Introitum, dextra signat librum, sinistra super Missali posita.
- 3 Minister non osculatur ampullas quas celebranti porrigit.
- 4 Si detur communio intra Missam nulla datur benedictio, nisi ab Episcopis ubi moris est.
- 5 Credientia vel nulla vel simplex, cû linteo breui & candelis accensis.
- 6 Ad oblationem: solus celebrans incensatur, nõ alijs.
- 7 Subdiaconus ministrat à sinistris celebranti, in oblatorum incensatione; & in ablutione manuum, cum Diacono ministrat mappam ad tergendas celebrantis manus.
- 8 Cum Subdiaconus nõ teneat patenam, debet incensare Sacramentum in eiusdem elevatione, & statim surgere ut stet in medio, in suo loco.
- 9 Omittuntur oscula omnia in Missis defuncti. à manus celebrantis, quam rei quæ traditur.
- 10 Dum celebrans deponit manipulum pro absolutione faciendam, deponunt & Ministri, ut in casu simili traait Cærem. Ep. lib. 2. cap. 17.
- 11 Dum Subdiaconus defert crucem, deferat si-

cut in processionibus, id est ita ut imago Crucifixi terga vertat eidem Subdiacono, & Clero sequenti.

12 Thuriferarius & alter Acolytus, qui defert aquam benedictam, præcedunt & crucem & alios Acolythos deferentes candelabra.

13 *Thus & aqua benedicta, in exequijs sunt correlatiua. Sed thuris benedictio fit hoc loco more solito dicendo, Ab illo benedicaris.*

14 Dum descendit celebrans de Altari habeat biretum in capite, deinde capite detecto se sistat inter Altare & tumulum, seu lecticam mortuorum, absente corpore. Subdiaconus contra Altare id est facie versa ad Altare, ad pedes lecticæ, seu tumuli; præsentem verò corpore seruetur Rituale Romanum de exequijs, pro vario defuncti situ: Non enim ad caput lecticæ imaginarium defuncti se sistit celebrans, sed ad verum caput. Ergo in Sacerdotum funere, præsentem corpore variatur situs celebrantis, & Subdiaconi.

15 Caueat Sacerdos ne directè terga vertat Sacramento, idcirco secedat à medio aliquantulum versus cornu Epistolæ.

16 *Extra Missam dicuntur semper orationes manibus iunctis, ille namque ritus extendendi manus est Missarum proprius.*

17 Oratio, *Absolue*, dicitur communiter etiam in absolute Prælatorum, addito dignitatis titulo.

18 *Dum fit absolutio, si eleuetur Sacramentum in aliquo Altari, neque celebrans, neque Ministri genua stant, ne sacra interrumpatur actio.*

DE HIS QUÆ ADDENDA SUNT
in Missa quæ celebratur ad Altare, in quo
expositum est Sanctissimum
Sacramentum.

A P P E N D I X.

I N primis illud notandum est, quod pro exponendo Sacramento in Altari pro initio quadraginta horarum, cantari debet Missa votiva de Sacramento (nisi infra octauam eiu sdem, quia tunc festiua dicitur) cum *Gloria*, vnica oratione; *Credo*, & præfatione de Natiuitate. Si verò accidat in festo primæ, vel secundæ classis, vel in Dominica priuilegiata, in Collegiatis cantantur duæ Missæ, vna de festo, alia de Sacramento, vel dicitur Missa de festo, aut Dominica cum oratione SS. Sacramenti.

2. In ingressu Sacerdotis ad Altare in quo patet Sacramentum, Ministri omnes cum celebrante debent genuflectere in plano capellæ vtroq; genu. Facta verò cōfessione, ascēdunt ad Altari, vbi deinceps genuflectunt vnico genu, vt expeditiores sint; & celebrans dicit, *Oramus te Domine*, vt aliàs.

3. Insensatio Altaris fit de more, stante Sacerdote, dum benedicit incensum; quod de more benedicitur, quia Altare & celebrans etiam thurificari debent. Pro cruce quæ adesse non debet, incen-

incensatur Sacramentū à celebrante super altiorē Altaris gradū cū Ministris genuflexo. Neq; Diaconus osculari quidquā debet in hac Missa, quod tradi debeat celebrāti, neq; manus celebrātis in traditione rerū ob apertā præsentia Sacramenti. Inclinat autē celebrās genuflexus caput suū profundè, ante, & post incensationem Sacramenti.

4 Cū incensandus est celebrās, redito thuribulo in cornu Epist. vt moris est, descēdit, & sistit se apud idē cornu, facie versa ad populū, aduertēs ne dum mouet se, terga vertat Sacramēto; & ibi à Diacono é cōtra stāte in plano capellæ, incensatur. Quod erit obseruandū in altera incensatione ad Offertorium, & ibidem lauabit manus.

5 Accedens ad mediū Altaris, & recedens à medio, vel transiens ante mediū toties, quoties semper genuflectit celebrans vnico genu, quod & Ministri obseruent.

6 Cōuertens se ad populū dicturus, *Dominus vobiscū*, seu alia facta genuflexione post oculū Altaris, sistit se reibus versis ad Euāgelij cornu: tum facta iterum genuflexione remedio, redit ad librum, seu Altare.

7 Diac. & Subd. nō omittūt tamē osculū manus celebrātis, in fine Epistolæ, & ante Euāgelijm.

8 Si concionandū est à celebrante, fiat ab eo stāte in cornu Euāgelij, & aperto capite. Ministri ad eius dextram stabunt extra cornu Euāgelij.

9 In incensatione oblatorū benedicit incensum de more, & sine genuflexione incensat oblata: tū genu-

genuflexus, super altiorem gradū incensat Sacramentum. Hic Diaconus non amouet calicem de medio, quia nullum est periculū effussionis eius.

10 *Ad Orate fratres*, non perficitur circulus, rursusque genuflectitur, quia reditur ad medium.

11 In benedictione populo danda, dicto *Omnipotens Deus*, genuflectit celebrans, & in latere Euangelij benedicit: non perficit circulū, neque in medio genuflectit, sed in eodem latere, conuersus statim ad Altare, signat librum, seu tabellam Euangelij vltimi, non Altare.

12 In fine Missæ recedit cum Ministris ab Altari, cū genuflexione in plano Capellæ utroq; genu tacta, vel si facienda est processio, pro fine orationis publicæ, facta propé Altare genuflexione in medio, descendit extra cornu Epistolæ, vbi depositis manipulis à se, & à Ministris cum calula, induit celebrans pluuiiale, & cætera facit, quæ ad processionem spectant: quibus adde incensandū esse prius Sacramentum quam deponatur de loco suo super Altare.

13 In Missis priuatis, eadem seruari debent, de partibus ijs, quæ sunt propria Missæ solennis: neque debet omitti illud, quod præscribitur de manuum ablutione, extra Altare.

*Hic finem habes Securæ partis
Rubricarum.*

P A R S T E R T I A,
R V B R I C A R V M, QVÆ

defectibus in celebratione occur-
rentibus, remedia adhibet,
titulis decem.

De defectibus in genere.

Titulus Primus.

PTIMA est diuisio in defectus sub-
stantiales & in accidentales. Substantia-
les in tribus cōtingūt, vel in materia,
vel in forma, vel in intentione Mini-
stri. Accidentales multi esse possunt, neque ad
certum numerum possunt reduci.

De defectibus materia. Tit. 2.

Requiritur, vt panis sit triticeus, vinum de vi-
te, materia præsens moraliter.

De defectu panis. Tit. 3.

1 **V**bi maior est quantitas alterius grani, quã
tritici, non censetur panis triticeus. Amy-
lum non est triticum simpliciter, sed triticū cor-
ruptum, & ideò non est legitima materia, panis
confectus ex Amylo.

2 In fermentato nunquam licet apud Latinos consecrare, etiam si urgeat necessitas alicuius, in mortis articulo. *Suar. sect. 3. in fine. Vnum verò.*

3 Si panis cœperit corrumpi, conficiens grauiter peccat.

4 Si celebrans ante consecrationem aduerterit hostiam esse corruptam, aut non triticeam; remota illa, aliam ponat, & facta oblatione, saltē mente concepta, prosequatur ab eo loco, vbi desijt, ex quo non est necesse eam eleuare ante oculos super patenam, neque facere cum ea, vel super eā signum Crucis, sed eam simpliciter deponat super corporale, si id aduerterit inter oblationem calicis, & consecrationem; si post consecrationē, imò post sumptionem illius hostiæ, idem faciat, & à consecratione incipiat (facta oblatione saltē mente concepta) nempe ab illis verbis, *Qui pridie*, &c. Si verò ante sumptionem aduerterit, aut post sumptionem corporis, & sanguinis, sumat ad cautelam, aut ob reuerentiam conseruet: si autē sumperit. nihilominus sumat de nouo consecratam: si post sumptionem sanguinis, apponi debet rursus nouus panis, & vinum cum aqua, & facta prius oblatione vt supra, & consecratione, omittis alijs vtrumque sumat.

5 Si hostia consecrata casu aliquo dispareat, & nequeat reperiri, alia de nouo consecretur, incipiēdo ab ijs verbis, *Qui pridie*, &c. vt supra. Quod si id contingat miraculo, videtur tunc acceptare Deo sacrificiū eo modo oculis nostris imperfectū;

& ideò non est necesse in rigore, vt alia hostia cõsecratur, ita *S. Tho. p. 3. q. 82. a. 4. ad 3.* Vbi tamẽ consulit, vt iteratõ cõsecratur.

De defectu vini. Tit. 4.

1 **S**I vinum sit factum penitùs acetum, aut de vuis acerbis, seu non maturis expressum, nõ conficitur Sacramentum.

2 Vinum ex aqua miraculosum, est apta materia; imò vinum congelatum, dummodò possit resolui adhibitis pannis calidis.

3 Si vinum cœperit acescere, fit Sacramentum, cum peccato tamen. *S. Tho. sup. ad 2.* Si sit mustum de vuis, tunc expressum, ex necessitate conceditur, sed abstinendum est omninò ob irreuerentiã & indecentiam, *Suar. loco cit. disp. 45. sect. 1.* Si nõ sit admixta aqua, vel admixta rosacea, aut alia huiusmodi, fit Sacramentum, sed cum peccato, *S. Tho. q. 74. a. 7. ad 3.*

4 Si ante consecrationem sanguinis, aduertat aut vinum, aut aquam deesse, aut vtrumque, debet statim apponere vinum cum aqua; & facta oblatione vt supra, cõsecrare, incipiendo ab illis verbis, *Simili modo:* si post verba consecrationis aduertat vinũ non fuisse positũ, sed aquã, deposita aqua in aliquo vase, iterũ vinũ cũ aqua ponat in calice, & consecret, vt supra, si post sumptionẽ corporis, vel huiusmodi aquæ, apponat aliam hostiam iterũ consecrandam, & vinum cum aqua in calice, offerat vtrumque, & consecret, & sumat,

sumat, licet non sit ieiunus. Vel si celebretur in publico, ad evitandum scandalum, poterit apponere vinum cum aqua, & facta oblatione vt supra, consecrare, & statim sumere.

5 Si quis percipiat ante, vel post consecrationem, vinum esse acetum, vel aliàs corruptum, idem faciat. Eadem est ratio deficientis materiae; ad sacrificium integrum, si tamen Sacerdos pergat in Missa, & ex ignorantia, vel inopinati casus perturbatione non obseruet, non per hoc mortaliter peccat. Ita Sa, verbo, Missa, num. 31.

6 Si celebrans ante consecrationem aduertat non fuisse appositam aquam, statim ponat eam, benedicendo de more, tum proferat verba consecrationis: si post consecrationem id aduertat, nullo modo apponat, ne sequatur corruptio Sacramenti pro aliqua parte.

7 Si materia quæ esset apponenda, nullo modo posset haberi: si id sit ante consecrationem corporis, vlteriùs procedi non debet; si post consecrationem panis, aut etiam vini deprehenditur defectus alterius speciei, altera iam consecrata; tunc procedendum erit, & Missa absoluenta; ita tamè vt prætermittantur verba, & signa, quæ pertinent ad materiam deficientem. Dixi si nullo modo haberi possit, quod intellige moraliter. Si enim difficillimo modo haberi possit, & notabilis inde oriretur offensio populi, Missa erit absoluenta, absque materia deficiente, siue hostiæ, siue vini.

De defectibus formæ. Tit. 5.

SI contingat defectus essentialis in forma, vel in materia, vel in vtraque, nempe cum mutatione sensus verborum consecrationis, iteranda est consecratio, vt perficiatur sacrificium; & si cōtingat id cognosci post sumptionem corporis, vel speciei non ritè consecratæ, iteranda consecratio, apposita materia quæ non fuit consecrata, quia eadem est ratio ineptæ materiæ, & materiæ sine forma: imò si id contingat ex malitia Ministri mutantis formam, vel non habentem intentionē debitam; nihilominus debet post sumptionem supplere defectum, pœnitendo de priori culpa quam commisit, & reuerenter supplendo; quod si defectus accidat in vtraque specie, & iam vtramque sumpsit, non est quod suppleat; quia sacrificium nullum fuit, neque suppleri debet quod nō est inceptum: & obligat tunc præceptum de non sacrificando, fracto ieiunio. *Ita Suar. 3. p. dist. 85. sect. 1. secundo.*

De defectibus Ministri. Tit. 6.

EX parte Ministri requiruntur quinque. Intentio, animæ corporis, & vestimentorum dispositio, tum dispositio in ministerio quoad occurrētia. Defectus circa intentionem est essentialis, circa reliqua verò est accidentalis tantum.

De defectu intentionis. Tit. 7.

SI quis delusoriè profert verba cōsecrationis, non intendens conficere, enormissimū patrat
sacri-

sacrilegiū; & si fictionis pœniteat ante sumptionem potest resumere formam, non ex vi præcepti perficiendi sacrificium, quod nondum inceptū est, sed ex vi præcepti non fingendi falsum in hoc ministerio, & consequenter non perseuerandi in fictione, nec sumendi potū, & cibum per modum Sacramenti, quod non est, nec dandi alijs occasionem adorandi merum panem, & vinum. Post sumptionem verò ficti Sacramēti, seruetur quod diximus supra *ex Suar. tit. 5. præc.*

2 Si Sacerdos putans se tenere vnam hostiā, post consecrationem inuenerit fuisse duas simul iuventas, sumat vtramque. Ratio est, quia ambæ sunt consecratæ; cum illud *Putans*, dicat tantum priuatam deceptionem quæ non tollit intentionem debitam, quæ esse debet, & moraliter est circa hanc præsentem materiā. *Ita Suar. disp. 43. sect. 6.*

3 Si relicta sit hostia integra consecrata, eam in tabernaculo reponat; si id fieri nequit, Sacerdoti ibidem celebraturo sumendam relinquat, decenter opertam super corporale; si neutrum horum fieri potest, in ipso calice, seu patena conseruet, quo vsque, vel in tabernaculo reponatur, vel ab altero sumatur, quod si non habeat quomodò honestè conseruet, potest eam ipsemet sumere.

4 Virtualis intentio sufficit, quæ est illa quæ habet Sacerdos, cum accedens ad Altare intendit facere quod facit Ecclesia. Quod hic dicitur de materia ordinaria consecranda. In Missa, intelligi

etiam quando plures particulæ ponuntur à celebrante (vel ab alio ipſo ſciente) ſuper Altare, vt conſecrètur, & in actuali conſecratione, non recordatur illarum Sacerdos, ſed eius tantum quam habet præmanibus: tunc enim omnes ſunt conſecretæ, *Nauar. cap. 25. num. 91.* Debent tamen eſſe præſentes intra aram, non extra eam, inquit *Suar. diſput. 43. ſect. 6.* Aliàs non aſtimaret illas conſecratas eſſe: ſicut etiam exiſtimat id totum in calice conſecratum eſſe, quod per modum cõtinui in eo continetur; guttæ verò extra calicem, aut intra, ſed ſeparatæ à toto, veriſimilius putat quòd non ſint conſecratæ, vt pote non intentæ virtuali intentione. Sed in caſu quò ponantur particulæ non conſecratæ, vbi aliæ ſunt conſecratæ, erunt item ex conſecratæ poſt verba conſecrationis, *iuxta placitum Poſſe vini de offic. curat. cap. 2. num. 20.* Quod tamen non deberet fieri, ſed ſi fiat, genuflexiones plures addendæ erunt ab Offertorio ad communionem: neque circulus perficiendus erit ad *Orate fratres*, propter conſecratas particulas.

3. Si pyxis non aperitur ex obliuione tempore conſecrationis, ſit tamen conſecratio, *ex Suar. diſput. 43. ſect. 5.*

De defectibus diſpoſitionis animæ. Tit. 8.

1. Si quis canonicè impeditus celebret, cõſicit ſiquidem ſacramentum, ſed peccat grauiffimè. Et valor ille Miſſæ, qui eſt ex parte precum Eccleſiæ, omninò perditur, *Ex S. Tho. 3. p. q. 82. a.*

7. ad 3. Quòd si immineat mortis, infamix, aut scãdali periculum, poterunt prædicti cum contritione celebrare, Ita Azor lib. 10. c. 31 q. 6.

2 In duobus casibus licet sine confessione celebrare, vrgēte necessitate, & quando deest copia Confessoris. Necessitas autē vrgens in his casibus erit; primò absoluendi inchoatum iam sacrificium, vt perficiatur. Item necessitas alterius in periculo mortis existentis, pro communicando, facienda est Missa. Item si omittendo Missam, scandalum orietur: dico *scandalum*, non autem quædam populi admiratio, quæ sola non sufficit. Item quando tenetur ex officio sacrum facere, quam præsertim causam indicat, *Tridentinum, ses. 13. cap. 4. can. 17.* necessitas igitur debet attendi, non commoditas.

Inopia verò Confessoris dicitur esse, quãdo verè non adest, qui absolvere à peccato mortali possit, quo reus est Sacerdos celebraturus; vel longiùs adest, quam adiri commodè queat. Item quando etsi Confessor adsit, timetur verè de eo quòd ob non seruatum sigillū, aut aliã ob causam graue dãmnum sequeretur celebraturo, tamen confiteatur alia peccata, tacito tãtùm eo, in quo est periculum, sicut etiam idē facere debet, si reseruatum casum habeat, neque adire potest Episcopum, neque obtinere absolutionem. Sed in ijs casibus necessaria est contritio.

3 Si ante inchoatã Missam recordetur Sacerdos se esse in peccato mortali, confiteatur, etsi exor-

reat exui sacris vestibus (citra scandalum intellige) si Missa est inchoata, & facillè potest confessor accedere ad Altare, fiat. Verùm *S. Tho. q. 83. a. 6. ad 2.* dicit tutius esse relinquere Missam, maxime in casu excom. vbi tamen indicat non esse præceptum, sed consilium deserere inceptam Missam, dum dicit *tutius esse.* & S. Bonaventura negat deserendam Missam, negatque etiam tene-ri Sacerdotem discedere ab Altari, vt cõfiteatur; debet autem cum primùm poterit confiteri, ex Tridentino supra.

De defectibus dispositionis corporis.

Tit. 9.

NON ieiunus post mediam noctem etiam post sumptionem solius aquæ, vel alterius potus aut cibi per modum etiam medicinæ, & in quantumcunque modicissima quantitate, non potest communicare, nec celebrare.

2 Si reliquæ cibi remanentes in ore, transglutiantur non impediunt communionem, dum modò non transglutiantur per modum cibi, sed per modum salivæ: idem dicendum si lauando os, deglutitur stilla aquæ, præter intentionem. Sed quantitas aquæ (vel vini, si lauet os vino) ita parua esse debet, vt permisceatur salivæ inseparabiliter, ita *S. Tom. 3. p. q. 80. a. 8. ad 4.* Notat *Suar. disput. 68. sect. 4.* necessarium esse, vt manducati præcesserit mediam noctem: nam si aduertat Sacerdos post mediam noctem in ore reliquias cibi habere

re, & eas ex certa scientia deglutiat, violat ieiunium naturæ, necessarium ad communionem; quod tamen Tabien. verbo *Communionem*, reijcit vt scrupulosum.

3 Duo tamen non ieiuno Sacerdoti conceduntur. Primum vt possit sumere particulas, siue à se, siue ab alio consecratas, si nequeant conseruari, siue maiori irreuerentia. Et licet multo tempore se detinnerit Sacerdos, in distribuenda Eucharistia; potest adhuc tamen reliquias sumere, & vasa purificare, si distribuatur coniunctim cum Missa. Alterum est ad supplendum sacrificium. Concedit *Tol. lib. 2. cap. 1. num. 2.* celebrationem illi qui omnino immemor cibi sumpti, aut potus, recordatur deinde post consecrationem se non esse ieiunum, imò etiam ante, si scandalum immineat.

4 Si plures Missas in vna die celebret, in vnaque abluat digitos, in aliquo vase mundo, & in vltima tantum percipiat purificationem; prohibemur in priori Missa sumere calicis abluitionem; quamuis non sumi soleat ob nutritionem. Quare si prima sumitur ablutio, frangitur ieiunium, & alia Missa celebrari non potest.

5 In aliquo vase mundo debent abluui digiti, non in calice Missæ, ne vinum abluitionis sit deinde materia consecrationis. Cæterum hæc ablutio digitorum, si non sumatur à celebrante in tertia Missa, sumi debet ab alio qui sit ieiunus, vel in Sacrarium fundenda erit. Quod etiam nota pro abluitione digitorum

rum quæ fieri debet in Communione populi extra Missam.

De defectibus in ministerio occurrentibus. Tit. 10.

- 1 **N**umerantur in hac rubrica, num. primo, quatuordecim casus grauiores in quibus, vt plurimum accidit peccatū mortale, si fiat contra regulas, hoc loco significatas, de quibus supra egimus, prima parte, tit. 20. & 2. part. tit. 1. & 2. nisi excuset ignorantia, vel obliuio.
- 2 De rebus an sint benedictæ, necne; non tenetur semper Sacerdos interrogare, quæ verò non sunt vsui ampliùs comburantur.
- 3 Si Sacerdote celebrante violetur Ecclesia ante Canonem, dimittatur Missa; si post, non dimittatur. Si timeatur incursum hostium, vel alluionis, vel ruina loci vbi celebratur: ante consecrationem dimittatur Missa, post verò omittis omnibus alijs, acceleret sumptionem Sacramenti.
- 4 Si Sacerdos ante consecrationem grauius infirmetur, vel in syncopen inciderit; aut moriatur, prætermittitur Missa; si post consecrationem, vel alterius, vel vtriusque speciei, per alium expleatur ab eo loco vbi ille desijt, & in casu necessitatis, etiã per non ieiunum. Si prior inchoauerit tantummodò formam sanguinis, alter eandem integram proferet; si verò nesciatur vbi desierit, incipiatur à *simili modo*; vel si consecrauit vtramq; speciem, incipiatur ab *unde & memores*: si dubitatur de consecratione hostiæ, incipatur

à Canonè, & sub conditione mente retenta consecret, vel aliam (quod melius est) consecret, & priorem sumat post sumptionem sanguinis.

Non tantum non ieiunus potest explere hanc Missam, sed etiã excommunicatus, & irregularis dummodò cœset scandalum.

5 Si Sacerdos huiusmodi infirmus possit cõmunicare, & non sit alia hostia consecrata, ille qui supplet Missam diuidat hostiam, & partem præbeat infirmo.

6 Si semiprolata forma corporis obiit Sacerdos, Missa non debet suppleri, quia nulla est consecratio.

7 Si semiprolata forma sanguinis, alter prosequatur Missam, & super eundem calicẽ repetat integram formã, incipiendo à simili modo, vel posset super alium calicem præparatum integram formam proferre, & hostiam primi Sacerdotis, & sanguinem à se consecratum sumere, ac deinde calicem semiconsecratum ante abluitionem, qui calix super quo semiprolata fuit forma sanguinis adorandus est sub conditione.

8 Dato nouo casu quòd obierit post sumptionẽ hostiæ tantum, tunc alter sumat tantum sanguinem qui remansit.

9 Si quis extra casus necessitatis prædictos, vtrasque species non sumpserit, grauissimè peccat.

10 Species à fulmine tactæ venenatæ censentur, & ideò licet earum sumptionem omittere, & alias consecrare earum loco.

Si post oblationem, hostia appareat notabiliter fracta, altera substituatur (facta oblatione illius) sed post ablutionē, prior iā oblata sumatur.

12 Si hostia dilabatur in calicem nihil est reitendum. Quod si non fuerit madefacta sanguine, signa consueta fieri debent, cum parte non madefacta, sed si tota fuerit madefacta, omnia sunt quidem dicenda, sed omittenda signa, & sumendæ vtræque species signando se cum calice, & dicendo, *Corpus, & sanguis Domini nostri, &c.*

13 Si sanguis congeletur, debet liquefieri adhibitis pannis calefactis, vel aqua feruenti, dummodo in calicem non inter aqua; quod si nullo ex his modis possit liquefieri, poterit digitis communi & in particulas redigi, vt sumi possit, vt docet *Suar disp 85. sect. 1. verbo, Tertiò.*

14 Si aliquid de Christi sanguine ceciderit primo feruentur quæ rubrica præscribit hoc titulum. 12. Secundò aduertendū est, multa esse antiquata per hanc rubricam, ex his, quæ Pius hac de re statuerat; cuiusmodi sunt abscissio vestium, & combustio; intra Altare combustorū repositio, sumptio lotionis. Pœnæ quoque non sunt in usu, sed imponendæ sunt à superiore, nec vllam tenetur Sacerdos subire, nisi impositā. Tertiò aliqua adduntur in rubrica de quibus Pius non meminuit, vt quando cadit super vestes Sacerdotis, pannum, & tapete substratum, nempe quod hæc debeant abluī, & lotio in Sacrarium proijci. Quod si cauat sanguis super barbā, barbā debet pluries abluī,

ablui, & lotio in sacrarium proijci.

15 Si Sacerdos euomat Eucharistiam, si species Sacramentales integre, vel in aliqua particula haberi possunt, reuerenter seruentur, vel sumantur (nisi nausea fiat) & similiter fiat si à mure sumantur, aut ex Eucharistia vermes generentur: ea verò quæ tales species contigerunt, vel comburenda, vel purificanda sunt.

16 Accidere potest casus, in quo vomitus potest esse, & licitè voluntarius; nempe quādo monitus est Sacerdos de speciebus à se sumptis quòd sint venenatæ.

17 In casu dubio hostiæ consecratæ, quæ reperitur apud beneficium, seu sacrilegium, aut circa Altare vbi proximè fuit celebratum, aut quādo particula patenæ parti posteriori ita fixæ hæret, vt subeat suspicio de consecratis in præcedenti Missa particulis, eam vnā esse posse; in his casibus nulla solennitas est adhibenda laminarium, sed huiusmodi hostia adoranda erit sub conditione, seruanda, & sumēda in aliqua Missa ante calicis abluitionem. Quòd si fortè talis sit, vt nauseam pariat, seruanda est decenter, donec corrumpantur species, & comburantur.

18 Si fragmentum consecratæ hostiæ ita paruum sit, vt nequeat discerni, ceciderit super linteum aliquod; pluries lauetur linteum eiusmodi, sed non est necesse quod comburatur.

19 Si Sacerdos omittit aliquid de rubricis primi ordinis vt *Gloria in excelsis*, *Credo*, *Commemoratio*

tionem de sancto, & eiusmodi, & recordetur in progressu Missæ, non debet repertere, nec regredi; cōmemorationem autem de sancto debet addere inter orationes secretas, & post com. licet inter Collectas eam omiserit. Si verò aliquid omittat de rubricis secundi ordinis, quæ respiciunt ritum seruandum in celebratione Missæ, de suo genere mortale est, nisi leuicas materiæ, aut inaduertentia excuset: quia Concilium Tridentinū sess. 22. & Pius V. in Bulla Missalis expressè præcipiunt obseruari ritus huiusmodi. Grauius autē est si quid addatur, quam si omittatur. Ita Suar. *disp.* 84. *sect.* 2.

20 Non facit contra rubr. qui officium recitans aliud, Missam deinde dicit more Ecclesiæ in qua celebrat, vbi fortè dicitur *Credo*, vel *Gloria*, quæ non dicuntur extra eam, imò tenetur celebrare ibidem pro ratione festi. Intellige tamen quæ dicimus de Missa pro omnibus approbata: nam Missæ certis Regularibus concessæ tantum, putà de Sanctis Ordinis eorum, aut alijs quæ non habentur in Missali Rom. non possunt ab alijs dici, nec etiam in ipsorummet Regularium Ecclesijs, ex Decr. Sac. Rit. Cong. 19. Nouemb. 1622. Neque à Capellanis sæcularibus proprijs in Ecclesijs Monialium quæ Romano non vtuntur Breuiario. Quo casu Missam quidem proprij Capellani, recitabunt de Santo, de quo Moniales officium, sed eū Miss. Rom. vt in proprio, vel in communi Sanctorum, eadem Sac. Rit. Cong. ita decreuit 20. Nouembr. 1628. Si nulla est Missa in Missal. Rom. quæ con-

cordet cum officio Monialium, putà de nomine Iesu, de spinea corona, & similibus, eo casu Missã de Circuncisione Domini, seu Missam de Cruce, vel Passione recitare poterunt.

21 Quod si quis adderet, vel detraheret ex Cæremonijs, etiam deuotionis causa, præsumens id esse melius, tunc peccaret mortaliter: quia in Bulla Pij V. dicitur *ne præsumant. Ita Molin. in instruct. Sacerd. tract. 3. cap. 11. §. ult.*

22 Si inchoata Missa veniat Episcopus, aut eo maior, aut princeps, neque alia Missa celebrari possit, si ante consecrationem veniant, poterit Missa repeti à capite; quod idem potest fieri etiam ultra primam vicem, si maior causa superueniat.

23 Missa potest interrumpi, & discontinuari, ob aliquam causam, putà concionem, publicationes edictorum quæ fiunt à Parochis, vel ad confessionem audiendam moribundi, custodita si opus est interim ab alio Eucharistia, vel ad vngendum infirmum, cui nullum aliud Sacramentum ministrari potest; non autem interrumpi debet paulò ante communionem, vt Sacerdos audiat apud Altare, etiã breuem confessionem alicuius communicaturi.

24 Accidit aliquando, in Missæ ministerio offerri Sacerdoti particulam consecrandam pro communicando laico, oblatione iã facta; quo casu potest consecrari, oblatione eiusdem mente concepta: non tamen remotius ab oblatione hostiæ, putà iam cœptã præfatione, sed eo casu si necessitas adsit poterit dari laico pars hostiæ conse-

cratæ. Ita Suarez 3. par. disp. 65. sect. 2. cum Palud.
& Siluestro, quos ibidem citat.

A P P E N D I C E S

De Rubricis præceptiuis, & directiuis.

Appendix I.

Rubricæ præceptiux obligant sub mortali; directiux non item, nisi ex contemptu omittantur.

I Quando in rubricis habetur hæc vox *grauissimè*, seu *grauiter peccat*, certissimum est, significari peccatû mortale, seclusa obliuione, ignorantia inculpabili, & inaduertentia, quæ culpam diminuunt. Septies autem habetur, cum de defectibus Missæ agitur 1. Si non in azy-mo conficiatur Sacramentum in Ecclesia Latina. 2. Si vinum cœperit acescere, vel corrûpi, vel fuerit aliquantum acre, vel mustum de uuis tunc expressum, vel si sine aqua, aut cum aqua non naturali fiat sacrificium. 3. Si in forma adderet aliquid celebrans, quod significationem non mutaret. 4. Si celebret suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel quomodocûque canonicè impeditus. 5. Si celebret in peccato habens copiam Confessoris. 6. Si non habens copiam Confessoris, sine cõtritione in peccato mortali celebrat. 7. Si integra Sacramenta non sumpserit extra casus

à rubrica Missalis concessos hac parte tertia, tit. 10. num. 4.

2 Quando materia rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti, seu sacrificij, eius omisio est peccatum mortale. Eiusmodi sunt quæ de pane, vino, aqua, intentione, forma, sumptione vtriusq; speciei, sunt præscripta; quæ omnia sub mortali sunt obseruanda. In forma quoque, illud *enim*, nõ potest sine peccato mortali voluntariè omitti.

3 Hæ rubricæ sunt præceptiæ, in quibus concordant Doctores, eas esse de re graui, vt de loco celebrandi non prohibito, de ara consecrata, de lumine, de hora celebrandi, de dispositione animæ, & corporis, ieiunio scilicet à peccato mortali, & à cibo, de ministro, de Missali lib. de calice, patena, corporali, & palla, de Canone integre, & secre tè recitando, de prima purificatione cum vino, de numero, munditia, integritate, & benedictione vestium Sacerdotalium.

4 Rubricæ quædam sunt strictioris iuris, in Missis Conuentualibus Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum; quia æquiparantur horis Canonicis, imò verò sunt horarum quasi finis ad quem diriguntur horæ. Eiusmodi est; rubrica de cõcordia Missæ Conuentualis cum officio. Inter Collegiatarum autem adhuc est disparitas, nam Collegiatarum regulares tenentur ad horas Canonicas, & Missam in choro, ex vi regulæ tantum, & cõsuetudinis interpretantis regulas. At sæculares Canonici tenentur ex stipendio ad leges Pontificias in choro seruandas.

5 Propè præceptiua sunt ex rubricæ, de quibus diſputant Doctores an obligent ſub mortali; cuiuſmodi ſunt de Matutino, & Laudibus ante Miſſam, de mappis tribus, de luminariſ cereis.

6 Dubiæ ſunt reliquæ, de principio Auroræ, & fine Meridiei, de Cruce in Altari, de pedibus calceâdis, de veſte talari, de pileoli uſu à quo concedatur extra canonem, de orationibus ante Miſſam, ad veſtes, & poſt Miſſam; de Miſſa priuata ad arbitrium ſine cauſa, de Miſſa non approbata, niſi pro quibuſdam Eccleſijs, de uotiua, vel de requiè, in feſto duplici, & diebus prohibitis, de orationibus additis ſecretò dicendis ex deuotione celebrantis, in quibus omnibus, Doctoribus vtrinque diſputantibus; rubricis tamen magis adhærendū videtur.

7 Illa rubricæ eſt de re grauiffima, quæ habetur *part. 1. tit. 3. num. 1. nimirum. In ferijs quadrageſimæ, quatuor temporum. & vigiliarum, ſi duplex, aut ſemiduplex feſtum, vel dies octaua occurrat, in Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis cantantur duæ Miſſæ.* Et nota quòd ambæ cantari debent choro præſente, nec ſufficit, ſi altera dicatur priuatim, abſente choro. Quod ita ſtrictè obſeruandum cenſet Sacra Rituum Congragatio, vt die 16. Maij 1626. decreuerit, non poſſe omitti alteram ex duabus Miſſis cantandis, ob celebrationem Capituli Canonicoꝝ; & iterum, hoc idē die 16. Ian. 1627. aſſeruerit, ne duæ Miſſæ, etiam ex neceſſaria negotiorum cauſa & Capitulari omittantur. Sed rubri

ca non obligat Collegiatus Regulariū, vbi nulli sunt Canonici, sed Collegiatus tantū Canoniciū. & Reliquæ Rubricæ sunt directiuæ tantū, & nō obligant sub mortali, nisi sequatur contemptus, aut scandalum.

De Missarum oneribus.

Missarum onera ad 5. reuocari possunt,

Ratione

{ Loci,
 { Temporis,
 { Ritus,
 { Officij, aut beneficij,
 { Stipendij.

1. **R**atione Loci, tenetur Sacerdos sacrum facere in certo Altari non impeditus legitime, si testator, aut alius, locum celebranda Missæ præscripserit, aliàs peccat mortaliter, quia nō implet legem testatoris, quā neque hæredes mutare possunt. Non tamen tenetur ad restitutionem, si alibi celebrer. Potest tamen Episcopus aliquādo ex iuxta causa, si nequeat in eo Altari celebrari, concedere vt alibi celebretur.

2. Qui tenetur celebrare in Altari priuilegiato pro def. & alibi celebrat cum numismate, v.g. S. Caroli quo anima liberari potest à purgat. peccat mortaliter quia non seruat pactum, & præterea quia non est ita certum de numismate an sit benedictum, ac de Altari an sit priuilegiatum.

3. Qui tenetur alicubi celebrare absque applicatione sacrificij, nullo modo potest accipere stipendium, ab alio, vt illi applicet sacrificium libe-

rum,

rum, quòd expressè vetuit Sac. Conc. Trid. Cõg. Quod notent Canonici, & Curati, qui tenentur Missam Conuentualem, seu Parochialem, in proprijs Ecclesijs celebrare, ratione Canoniciatus, aut Rectoriæ: quia ad eam tenentur ratione beneficij; scilicet, quando ex mera consuetudine, aut ex statuto Canonicali, ad maiorem Ecclesiæ decorè Missas priuatas celebrant, non ratione beneficij, neque Capellæ, neque legati, neque salarij, qui soli quatuor tituli prohibentur. Et de Parochis, quòd quibus diebus tenentur Missam celebrare, non possint manualement eleemosynam accipere, censuit expressè Sac. Congreg. Con. 1. Septembris 1626. II. *Ratione temporis*, quia vel nūquam, vel sæpius vel tardiùs, vel citiùs, vel rariùs celebrat, quàm debetur.

1 Qui *nunquam* celebrat, grauiter peccat, & in anno ter saltem, aut quater, quilibet celebrare tenentur ex Trid. sess. 23. de reform. cap. 14. Parochi sæpiùs tenentur, vt populus Missam audiat.

2 Qui sæpiùs in die celebrat, grauiter peccat. Excipe casus sequentes. 1. in die Nat. Domini. 2. in casu supplendi sacrificij. 3. quando Sacerdos pauper, qui nullum potest habere Vicariù, præest duabus Ecclesijs, in quibus vterque populus solet audire Missam. 4. quando pauci sunt Sacerdotes, & multi Catholici in locis infidelium, & hereticorù. In his postremis, licet bis, & ter celebrare (si opus est) omiſsa ablutione calicis, & in alijs casibus olim licitis, non licet ampliùs.

3 Contingit *tardius* celebrare cum p.m. quando notabiliter differtur sacrificium, putà ad impetrandum aliquid à Deo, & Missa dicitur elapso necessitatis tempore, quo casu, tenetur Sacerdos ad restitutionem. Item quando ità multæ Missæ acceptantur, vt longissimo tempore sit opus: ui malo pronisum est decr. Sacr. Cong. Con. Trid. 21. Iunij 1625. quo prohibetur singulis, ne eleemosynas nouas accipiant, nisi oneribus impositis antea ità satisfecerint, vt noua suscipere valeant. Quà tamen in re, eadem Cong declarauit, posse noua Missarum onera suscipi (etsi oneribus iam susceptis nõ satisfecerint) dummodò infrà modicum tempus possint omnibus satisfacere. Si tamen tribuens eleemosynam pro nouis oneribus, sciat impedimentum, & consentiat, eo casu poterit noua onera suscipi, post alia quamprimùm persoluenda. Comprehenduntur etiam in hoc decreto priuati quique Sacerdotes.

Transgressores huius specialis decreti, non tenentur ad pœnas appositas in prædicto decreto, quæ relationem tantum habent ad onera perpetua, cessantque omnia priuilegia, quibus indulgetur, vt certa Missarum celebratione, vel annuatiuariorum, vel quibusdam Collectis, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat; ita vt si tempore huius decreti superfuerunt multæ Missæ celebrandæ, celebrari distinctè debeant. Qui verò obligatur ad celebrandum in festis de præcepto, de voluntate testatoris, non potest dif-

ferre Missam in seq. fer. Neque intelligendus est testator de festis duplicibus, aut semid. quādo simpliciter dicit, in festis; sed in festis de præcepto, aut consuetudine, pro seruitio populi.

4 *Citius* celebrando, peccatur anticipatâ applicatione sacrificij, nempe incerta, pro eo qui postea eleemosynam dederit, cum suspensione effectus sacrificij. Quod expressè vetuit Paulus V. die 5. Nouembr. 1605. Potest tamen Capellanus præuenire tempus celebrationis, & anticipatè celebrare Missas antecedente hebdomada, quas ex obligatione celebraturus erit in seq. pro certa intentione.

5 *Rarius* denique celebrando peccatur, quando quotidiano quis obligatur sacrificio, per se, vel per alium faciendo, & vno die per hebdomadam omittit celebrare, neque celebrari per alium curat: secus si vni tantum est impositum onus quotidianum, vt per se ipsum impleat; nam hoc intelligi debet, salua honestate & decencia, ratione cuius vacare potest à Missa celebranda semel in hebdomada; hoc est, potest semel non celebrare, non autem potest semel pro alio applicare sacrificium.

Qui vero impeditus infirmitate, non facit quotidianâ Missam ad quam tenetur, excusatur, neq; tenetur ad supplementum, nisi ultra mensem agrotet. Et item si reliquo anni tempore diligens fuit in obendo suo munere, & nisi in fundatione Beneficij aliud expressè statuatur.

III. *Ratione ritus* accidunt peccata in oneribus Missarum, quando promisit Sacerdos Miss. vot. vel de Requie, (maximè si cum iuramento per instrumentum promisit) & aliam dicit. Sed hoc limitatum est, quando Sacerdos non afficitur maiori deuotione in Missa de Sancto, vel de feria, excepto festo duplici, Dom. & alijs dieb. in quibus prohibentur Missæ vot. & pro defunct. quia si maiori afficitur deuotione in Missa de Sancto, vel de feria, potest Sacerdos illâ dicere loco vot. aut pro def. inde enim oritur valor accidentalis Missæ ex opere operantis, quod compensatur etiam cū lucro fructus Missæ vot. aut pro def. nec erit necesse dicere in prædictis casibus collectam de vot. seu pro def. Applicatio namq; sacrificij fit in Memento, vel in oblatione, quæ tacitè fit in ipsa consecratione.

IV. *Ratione Beneficij, seu Officij*, contingit peccari in oneribus Missarum: Nam Episcopi, & Parochi, tenentur aliquando applicare sacrificium pro suis ouibus ex Trid. sess. 23. cap. 1. arbitrio boni viri nempe in præcipuis solennitatibus Domini, & Dominicis dieb. aut saltem semel in hebdomada.

2 Regularis grauitèr peccaret applicando sacrificium contra rationabilem voluntatem sui Prælati, aut sacristiæ ad id deputati.

3 Quilibet Sacerdos ex probabiliori sententia, non potest applicare portionem sacrificij quam supra diximus esse Sacerdotis propriam, accepto ob eam stipendio, tanquam pro integra Missa;

ſi verò fiat hæc applicatio ex charitate, eſt probabile.

4 Conuenit adhuc *Ratione Officij*, vt ille qui ſupplet inchoatum ab alio ſacrificium, conformet ſe cum primo Sacerdote in applicatione eiſdem ſacrificij, quia acceſſorium ſequitur naturam principalis. V. Demùm *Ratione ſtipendij*, multis modis peccatur.

1 Qui accipit plura ſtipendia iuſta, taxata ſcilicet, vel lege, vel conſuetudine, à pluribus petentibus ſingulis vnã Miſſam, pro ſe diſtinctè, & vnã facit pro ijs omnibus, peccat ex cõmuniõri ſent. Fraxinellus, ſect. 4. conclud. 1.

2 Qui ab vno accipit plura ſtipendia, pro pluribus Miſſis, & vnã tantum celebrat, peccat eodẽ modo, ex eodẽ ibidem.

3 Qui procerat ſtipendium iuſto pinguius pro vnã Miſſa. (niſi celebrandum ſit in loco diſtanti & incommodo) peccat & tenetur inuitè danti reſtituere: neque ſufficit titulus paupertatis, quia facta eſt Ordinatio in Sacerdotè Titulo Beneficij, aut patrimonij ſufficientis ad victum. Ex Bonacin. de Euchar. diſp. 4 q. vlt. pu. 8.

4 Qui ſtipendium iuſto pinguius accipit pro Miſſa, quam deinde minori ſtipendio quam ſit iuſtũ facit ab alio celebrari, peccat: neque item ſi det illi ſtipendium iuſtum (retinẽs ſibi quod eſt ſupra iuſtum) excuſus eſt in conſcientia, quia Sac. Cõc. Trident Congregat. declarauit eleemoſynam maiorem ſolita dari, tribuendam eſſe integram abſolu-

tè Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem ab vilo retineri posse. Immodè eadem Congregat. permittendum non esse ait, vt Ecclesiæ, aut loca pia, seu illorum administratores, ex eleemosynis Missarum celebrandarum, ullam vtcumque minimam portionem retineant, ratione expensarum quas subeunt in celebratione Missarum, nisi cum Ecclesiæ, & loca ipsa alios non habent redditus, quos in vsum earundem expensarum erogare licitè possint, & tunc quam portionem retinebunt nullatenus debere excedere valorem expensarum quæ pro ipsomet sacrificio sunt necessariò subeundæ.

5 Qui acceptis duobus stipendijs iustis, pro duabus Missis, vnã tantum celebrat, applicando vni sacrificium vt propitiatorium, alteri vt impetratorium, peccat; quia vterque totum Missæ fructum præterdit.

6 Qui à pluribus stipendia minora iusto recipit, vt ex ijs, cõstituto iusto stipendio, vnã Miss. celebret, peccat: quia ex decr. citato, tot Missæ dici debent quot sunt eleemosynæ datæ, etiam incongruæ, & exiguæ siue ab vno, siue à pluribus dêtur; quod præcipitur ibi sub obtestatione diuini iudicij, sub peccato mortali, & cum obligatione restitutionis, reuocatis quibuscumque priuilegijs.

7 Rector beneficij qui potest per alium celebrare Missam, tenetur tribuere Sacerdoti celebranti pro se, congruam eleemosynam, secundùm morem

ciuitatis, vel Prouinciæ, nisi in fundatione Beneficij, aliud fuerit cantum.

8 Vbi nullum statutum est stipendium à testatore, vel alio, pro certo numero Missarum, eo casu statuere debet Ordinarius, non autem hæres, aut alius, & iuxta morem ciuitatis.

9 Caueat vnusquisque ab onere perpetuo Missarum suscipiendo, sine licentia Episcopi sui, vel Generalis Vicarij si sæcularis sit; aut Generalis, seu Prouincialis si Regularis, danda in scriptis & gratis: alioquin sæcularis ab ingressu Ecclesiæ erit eo ipso interdictus; Regularis autem pœnam priuationis officij, & perpetuæ inhabilitatis ad officia, vocisque actiuæ, ac passiuæ, absque alia declaratione incurret, ex cit. decr.

10 Ad hæc vt ibidem dicitur, amoueantur capsule ab Ecclesijs cum inscriptione elemosynæ pro Missis, ne fideles hac ratione frustrentur, neque exponantur in die commemorationis defunctorum pro eorundem Missis solitæ apponi. Nulla tamen pœna est in hoc casu apposta.

11 Neque acceptorum multorum onerum reducio, moderatio, & commutatio ab alio nunc fieri potest, nisi à Sede Apostolica, & aliter factæ sunt nullæ, ex eod. decr. verumtamen si in ipsa Beneficij erectione, cautum fuerit expresse vt liceat Episcopo iniunctam onus reducere, ac moderari: declarauit eadem Sac. Congreg. licere adhuc Episcopo id præstare. Quare neque in Synodis Diocesanis, neque in Capitulis Generalibus fieri possunt

ampliùs reductiones Missarum, olim concessæ à
Conc. Trid.

Et ne vllò vnquam tempore hæc in obliuionẽ,
seu defuetudinem habeant. Superiores locales cir-
iusque Monasterij, Conuentus, ac domus regula-
ris curare, atque efficere tenentur, sub p̄na priva-
tionis officij, vocisq̄e actiua, & passiva, ipso fa-
cto incurrẽda, vt in perpetuum sexto quoque m̄-
se (id est) fer. 2. post 1. Dom. Aduent. & fer. 6. post
Octau. Corpor. Christi prædictæ Ordinationes in
publica mensa perlegantur. *Hactenus de*
tertia parte rubricarum Missalis,
iam verò ad ultimam
transecimus.

P A R S Q V A R T A,

*De Rubricis per Missale
sparsis.*

MISSALE diuiditur in partes quinque.
 1. Proprium de tempore. 2. Proprium
 de Sanctis. 3. Commune Sanctorum.
 4. Missas pro defunctis, & 5. Benedi-
 ctiones varias in fine eiusdē. Proprias
 vnaquæque pars habet rubricas a Generalibus di-
 stinctas. Eas igitur ordine debito examinabimus.
 In hac parte omnia ad tit. 92. reuocabimus.

*De rubricis Missarum in Aduentu.**Tit. 1.*

Missa Dom. Aduent. infra hebdomadam non
 habet *Alluia*, quando fit de feria; quia fe-
 riæ Aduent. sunt veluti vigiliæ Nat. Domini.

*De quatuor Temporibus Auentus.**Tit. 2.*

Ieiunium hyemale fit in 3. hebdomada Aduēt.
 in Sabb. legitur Euang. Dom. 4. sequentis sicut
 Ingressus, Graduale, & Communio in feria 4. præ-
 ced. ne scilicet officium Dom. proprium contin-
 gat eo anno omitti, quo vigil. Nat. occurrit in hac
 Dom. 4.

De

*De Natali Domini, & festis sequen-
tibus, Tit. 3.*

I SI Vigilia Nat. venerit in Dom. 4. eius Euāge-
lium nō legitur in fine Missæ vigil. tūm quia
sufficienter lectum in Sabbatho præcedenti, tūm
quia non fuit lectum in Officiō.

Si vigilia Nat. venerit in Dom. Missa cantanda
erit post Tertiam, & post aquæ benedictæ asper-
sionem, quia eo die nō ieiunatur. Si verò alijs die-
bus infra hebdomadam, Miss. dicitur post Nonā.
2 Purificatorio non est tergendus calix, nisi in fi-
ne 3. Missæ, neque omittendæ sunt preces, quæ in
purificatione calicis, & digitorum ablutione re-
citari solent. Memento quoque vt in vase, non in
calice fiat purificatio digitorum ex dictis tit. 9.
num. 4. Vtrūm in 1. Missa solenni hauſto diligen-
tius sanguine. Subdiaconus deferet calicem, sine
purificatorio ad credentiam de more, indèque
alius in sacristiam, vbi supposito corporali, decē-
ter seruabitur vsque ad 2. Missam solenniter, seu
priuatim, celebrandam, in cuius initio, vt alias
collocari poterit super credētia, desiccata iam, vt
creditur quacumque vini specie. Hæc Roman.
praxis.

Celebraturus 1. Missam in media nocte ieu-
nus esse debet per hor. circiter 6. ex quadam con-
gruentia. Quòd si celebraturus sit ante mediā no-
ctem ex priuilegio, vel legitima consuetudine, vt

rè non dispensatur in ieiunio necessario ad Missã, ideo à pridiana media nocte ieiunet, neq; in Missa vigilię sumat purificationẽ. Et eo casu si in 1. Missa noctis sumeret purificationem, imò & cibũ ante mediam noctem, posset celebrare 2. & 3. Missam Nat. Domini.

Probabilem & securam sent. putat Suarez 3. part. disp. 80. sect. 4. posse in nocte hac celebrari 3. Missas priuatas simul post mediam noctẽ, quia nullo iure prohibetur, quod certum est si causa adsit maioris muneris Sacerdotum: vel minoris numeri Altarium, vel si minus cõmode celebrare possunt. Qui vnã tantũ dicit Missam, dicat 3. cuius orat. concordat cum Officio.

Prima Missa non potest dici separatim ab alijs de nocte, nisi cum Matutino solenniter de more cantato.

3 In Missa S. Stephani, legitur Euang. de Abele Protomartyre totius mundi.

4 In festo S. Ioan. præf. dicitur de Nat. quia maxime dignitatis est hæc octaua.

5 Festũ Innocentiũ non admittit cantica lætitiæ, quia descendere in limbum. In Dom. verò, & octaua dicuntur.

6 In vig. Epiphaniæ legitur Euang. anticipatè, quod accidit posttridie Epiphaniæ.

7 Epiphania continet plura miracula, stellæ Magorũ, Baptismi Christi, aquæ in vinũ mutatæ, & quinque milium satiatorum.

Post Euang. publicatur Pascha, ex Conc. Aureliano

liano 4. can. 1. vt proximè determinetur Dominiⁿ.
Septuages. quæ est prima dies ex mobilibus.

8 Si contingat Dom. inf. oct. Epiphân. in præce-
denti Sabbat. celebrari duas tantum orat. in Mis-
sa admittit.

9 In die octaua celebratur præcipuè Baptismus
Christi, vt patet ex Euang.

De Dominicis post Epiph. vsq; ad

Septuag. Tit. 4.

1 **P**ost Epiphân. variatur Introitus cû suis ac-
cessorijs Grad. Offert. & commun. in primis
tantum tribus Dominicis.

2 Secundæ Domin. Missa dicitur semper ante Se-
ptuages. saltem in Sabbat. vel alio die præced. vt
congruo tempore legatur Euangelium de aqua
in vinum mutata, quod est initium miraculorum
Christi.

3 In vltimis tribus Domi. 4. 5. & 6. Introitus, &
accessoria sunt eadem quæ in Dom. 3. quia sunt
Dom. vagæ, & sæpius transferuntur post Pent. quo
casu mutuât Introitum, & accessoria à Dom. 23.
post Pent.

De Dominicis à Septuag. vsque ad fer.

4. Cim. Tit. 5.

1 **A** Numero dierum, vel à numero hebdomæ
darû sumitur harû Dominicarû denomi-
natio. A numero dierû quidè ieiunij, quia Qua-
dragesima habet 40. dies abstinentiæ. Quod si ve-
lis numerari tantum veri, & proprii ieiunij dies
demptis Dominic. eruat 36. cui idcirco additi
sunt

sunt 4. dies, à feria 4. Cinerum, ad Dom. 1. vt ieiunium Quadraginta dierum Christi perfecte imitaremur. Quod secuti alij qui in Cœna Domini, & in Sabbatho Sancto non ieiunabant à Quinquagesima cœpere ieiunium. Alij idem obseruare volentes demptis Dom. & fer. 5. (quæ decreto Melchiadis exceptæ fuerant à ieiunio) à Sexagesima ieiunio initium dederunt. Alij denique demptis etiam Sabbath. ex Constantinopolit. 6. c. 55. à Septuagesima ieiunium sunt exorſi. A numero verò hebdomadarum denominationem sumit harum Dom. Rup. Abb. I. 4. cap. 2. Illasque ordenat vsq; ad 4. Dom. Lætare quæ est paradisi propria quedã imago, vt patet ex Euang. & toto officio vnde adhibentur dalmaticæ ad Missam, pulsantur organa, & alia fiunt in signum lætitiæ. Septuagesima (inquit ille) dicenda est, quia per 7. hebdomadas ad illam lætare peruenitur: Sexagesima quia per sex. Quinquagesima quia per 5. Quadragesima, quia per 4. hæc ille.

2 Si Septuagesima venerit ante Purificationem & 3. orat. non mutantur, ita vt 2. sit de Virgine, cuius partus adhuc celebratur, idem fiat in Sexagesima, & quinquagesima.

In ferijs omittitur Tractus.

3 In collecta Septuagesimæ occurrunt duo præter regulas ordinarias. Alterum est, quod dicitur collecta de S. Paulo sine collecta de S. Petro, alterum est, quod licet in prima collecta fiat mentio de S. Paulo, tamen in orat. A cunctis, adhuc fit de

eodem cōmemoratio, contra illud quod habetur
1. part. tit. 9 num. 15. de Missa vot. Apost. quæ ex-
cludit orationem, A cunctis.

*De feria 4. Cin. usquè ad Dom. de
Passione. Tit. 6.*

4 **C**Ineres debent esse aridi, non in modum lu-
ci, ita decreuit Sac. Rit. Cong. 13. Maij,
1603.

Præparentur thuribulum, nauicula, & vas aque
in angulo Altaris.

3 Finita Nona, Sacerdos indutus pluuiali viola-
ceo cum Ministris indutis quidem, sed sine dal-
maticis (in præcipuis Eccles. cum Planetis) in mi-
noribus Alba amictis, sine manipulis ex Cær. lib.
2. c. 17. procedit de sacristia ad Altare, Acolyth.
que tantum præcedant cum candelabris accensis.
Ministri pares celebranti procedunt (quia habet
pluuiale) ad benedicendum cineres in vase aliquo
posito in cornu Epistolæ, ita vt vas sit inter Missa-
le & corau. Celebrans osculato Altari accedit ad
librum, vbi stans inter vtrumque ministrum (quod
debet seruari quandocumque est cum pluuiali) le-
git Ant. *Exaudi, &c.* tum dicit Orationes mani-
bus iunctis, & dum benedicit manu dextra Cine-
res. Diaconus eleuat à dextris simbriam antero-
rem pluuialis, deinde imposito incenso in thuri-
bulo de more benedicto ministrantibus in bene-
diction. Diacono, & turiferario aspergit ter in me-
dio, à dextris & à sinistris cinerum, delato vase aque

ab altero ex Acoiythys, & aspergillo sine osculis dato Diacono, qui deinde cum osculis tradit celebranti. Celebrans autem postquam asperferit ter, adolet incenso. Deinde dignior Sacerdos ex clero accedens ad Altare in suo habitu choralis sine stola, stans imponit in formam crucis cinerem celebranti stanti, dicens: *Memento homo*, &c. Stat autem celebrans facie versa ad populum, capite inclinato. Si verò non adsit alius Sacerdos, non debet Diaconus imponere Sacerdoti cineres, sed ipsemet Celebrans genibus flexis coram Altari, sibi ipsi eo casu imponat, quasi à Christo illos recipiat; at dum accepit ab alto, illi statim digniori Sacerdoti primò cineres imponit, deinde Ministris paratis genibus flexis, tum alijs stans aperto capite, & Diacono tenente à dextris eius vas cinerum.

4 Aperto capite distribuit celebrans cineres, candles, & Ramos, ex decreto Sac. Rit. Congre. 18. Jul. 1676.

5 Veniunt alij cum debitis reuerentijs Altari, & celebranti, ante, & post, manibus iunctis. Clerus accedit quidem ad gradus Altaris, sed populus cògruentius recipit extra gradus ad cancellos; scæminis autem non supra velum, sed supra capillos dantur cineres si fieri potest commodè. In fine distributionis ante orat. *Concede*, terga digitos celebrans in angulo Altaris, cum aqua, & mica panis.

6 In feria 5. Domin. 3. habetur Collecta de SS. Cosma

Cosma & Damiano, tacito cognomine Martyrum, quia de iisdem ibi fit mentio, titulo tantū stationis, sed inde neque in officio, neque in orat. *A cunctis*, in propria eorum Ecclesia, omitti debet consueta commemoratio eorūdem tanquam martyrum inter suffragia, & tanquam Titularium Eccles. prop. In reliquis ser. nihil occurrit noui declarandum.

*De Dom. de Passione, & Hebdomada
maiore. Tit. 7.*

IN primis vesp. Dom. de Passione velantur cruces, & imagines (hoc est ante vesp.) velum autem non debet habere secum aliam imag. & illud velū quo teguntur cruces sit potius violaceū, quàm nigrum, nequaquam album.

In benedictione Ramorum Sacerdos procedit ad Altare vt sup. in die Cin. cum eiisdem Ministris eodem modo indutis, statim atque peruenerit ad gradus, Acolythy deponunt candelabra super credētia: his verò facit aquæ asperсионē, sed Ministri induti in hoc casu portāt manipulos, quia cantaturi sunt Epist. & Euangelium. facta asperisione ne ascēdit ad Altare quod osculatur in medio, & deinde accedit ad librum in cornu Epist. in quo cōmodiūs ponūtur palmæ, & rami, quā in medio Altaris. His ita dispositis Sacerdos stās in cornu Epist. dicit *Dñs vobiscū*, sed nō vertit se ad populū, neq; deducit manus, sed iunctas eas tenet etiā ad *Oremus*, & orat. & Ministri pares sunt cum

cele-

celebrante hinc inde vt in benedict. Cin. sup Sub
diaconus cantaturus lectionem in loco solito ea-
dem facit quæ pro Epist. Missæ, in cuius fine oscu-
latur manum Sacerdotis, sed non defert librum
ad cornu Euang. quod legit celebrans si velit in
cornu Epist. & resumat (si ea vtitur) planetam
plicatam Subdiaconus.

Non discedit celebrans à cornu Epist. omnia
fiunt etiam à thuriferario prout ad Euang. Miss.
diximus p. 2. tit. 6. num. 5. Post hæc benedicuntur
Rami. Sacerdos stans in cornu Epist. dicit, *Domini-
nus vobiscum*, orat. & præfat. manibus iunctis, as-
sistentibus hinc inde Ministris, cum quibus dicit
Sanctus. Dum autem benedicaturus est Ramos Dia-
conus eleuat simbriam pluuiialis anteriorem. Ce-
lebrans verò dum dextra signum Crucis facit ponit
sinistram super Altare. In orationibus nihil
est detrahendum, neque mutandum, licet benedi-
cantur Rami aliarum arborum, non palmæ, aut
oliarum Rami. Circa finem vltimæ orat. Acoly-
thorum alter accipit de credentia vas aquæ bene-
dictæ, cum aspersorio, & vnà cum thuriferario ac-
cedit ad celebran. propé Diaconum.

4 Celebrans ponit incensum in thuribulum mo-
re solito; deinde accepto aspersorio de manu Dia-
coni cum solitis, & debitis reuerentijs, aspergit
autem ter, id est in medio à dextris Ramorum, &
à sinistris eorum; dicendo submissa voce, *Asperges
me*, versum illum tantum, & deinde adolet incen-
so, eo modo quo aspergit, nihil dicens. Diaconus
autem

autem in asperſione, eleuat ſimbriam pluuiatis, rursus celebrans in cornu Epit. addit quæ ſequitur in Miſſali.

5. Cōpleta benedictione dignior ex clero accedit ad Altare, & dat Ramum ſtanti celebranti, itans in ſuo habitu ſine ſtola, cum osculo Rami ab utroque factō, non manus. Deponit autem celebrans Ramum ſuum in manu Acolythy, & alijs aperto capite ſtans diſtribuit. Diaconus a ſiniſtris eius miſtrat eidē Ramos, eos tantūm osculando, deſiſto interim Ramo ſuo ſuper Altare. Alter Acolythus miſtravit Ramos Diacono, ſine oculis. Canonici non osculantur manum celebrans Canonici. Si populus eſt multus, poterit alius Sacerdos mitti qui diſtribuat laicis, ſed Ordo Rom. a celebranti diſtribui iubet.

6. Poſteā fit proceſſio. Et 1. celebrans ponit incenſum in thuribulum miſtrante Diacono, & thuriferario cum benedictione de more. In proceſſione præcedit thuriferarius cum thuribulo ſumigante, vt quaſi viam ſternat Crucifixo ſequenti, vel quaſi Chriſtus trahat poſt ſe ſequētes in odorem vnguentorum ſuorum. Deinde Subdiaconus paratus (non alius quām is qui cum Diacono miſtrat celebranti) deſert Crucem inter Acolythos, & Prædicti 4. nempe thurifer. Subdia. cum duob. Acolythus deſerentibus candelabra, deponunt alicubi Ramos, vt facilius geſtent alia. Sequitur clerus per ordinem, vltimō celebrans cooperto capite, & cū Ramis in manibus ſuis tā

celebrans, quàm Diaconus.

7 In reuersione processiois 2. vel 4. cantores intrant in Ecclesiam, & clauso ostio stantes uersa facie ad processio. incipiant, *Gloria, laus, &c.* & de cantant 2. primos uersus. Sacerdos uerò cum alijs cooperto capite repetit eosdem. Postea Subdiaconus percutit semel imam partem portæ cū ima parte hastilis, qua aperta intrat processio, & Subdiaconus accedit ad Altare, ubi deponit Crucem propè credentiam, si Missa sequatur solennis.

8 Deinde celebratur Missa, & Rami tenentur manibus dum cantatur Passio, & Euang. celebras autè dum legit in cornu Epist. Passionem, palmam tenere debet sinistra manu; idè & ministri faciāt.

9 Passio cantari potest à tribus Diaconis in eodem pulpito, vel in tribus pulpitis, ad maiorem commoditatem, in cornu Euangelij, in plano capellæ, qui 3. Diaconi induti amictu, alba, cingulo, stola Diaconali violacea, & cum manipulo eiusdè coloris, procedunt de sacristia hoc ordine, ut qui Euangelium refert, librum deferat ante pectus, & sit primus, quem sequitur ille qui turbam; postremò qui Christum. Omnes manibus iunctis. Factis autem debitis reuerentijs Altari, accedunt ad cantandum, mediū locū relinquētes agenti personam Christi, & dextram Euangelistæ. Romæ cōmunior usus est ut Euangelista mediū teneat locum, & illius dextram, ille qui Christum representat; & in capella Papæ uisus tantum adhibetur liber, in quo tres cantores

rores singillatim cātant quæ cantare debent, quo fit, vt Euangelista qui plus alijs cantat, medium teneat locum. Alij adhibent 3. libros vt commodiùs cantent. Non probatur illa distributio Passionis inter celebrantem, & Subdiaconum, ita vt celebrans vice Christi loquatur, & Subdiac. turbarum. Si deſint Miniſtri, ſolus Diaconus cantare debet totam Paſſionem, & partem ſinalem eiusdem addito, deinde miniſterio Subdiaconi, & Acolythorum, vt fit ad Euangelium. Nota ille

✠. C. S. ſignificant Chriſtum, Chroniſtam, & Synagogā, vel Chriſtū, cantorem, & ſucceſſorē.

10 Non petitur benedictio, neque luminaria deferuntur, neque thus adhibetur. Omnis autem ſolemnitas in tanta mæſtitia tollitur, & in fine tantum more ſolito tanquam ad Euangelium Miſſæ petitur benedictio, incenſatur liber, qui & obſculandus datur celebranti initio poſtreme partis cum eiusdem incenſatione; in fine etiam reſpondetur, *Laus tibi Chriſte*, quæ item (excepta incenſatione libri & celebrantis) ſernāda erunt in Miſſis priuatis. Vide inf. tit. 9. num. 5.

11 Ad legendam Paſſionem in Miſſa priuat. non extinguntur luminaria in Altari.

12 In fine Miſſæ legitur Euang. variè, nimirum in Miſſis priuat. Euang. Palm. In Miſſa ſol. Euang. S. Ioannis, & in ijs priuatis quæ immediate ſequuntur benedictionem Palmarum. Idem Euang. in Miſſa S. Ioannis.

13 Si processio extra portam exire nequeat, fiat circum Ecclesiam, & quod ante portam præstandum erat, fiat in vestibulo ante ingressum capellæ maioris.

14 Si cantores desint ad cantandam Pass. eo casu, Diaconus solus Missæ cantet totam, & ea finita redeat ad Altare, ac reliqua faciat pro parte postremam sup.

De feria 5. in Cœna Domini. Tit. 8.

- 1 CRUX quæ in Altari est velo tegatur Albo.
- 2 MINISTRI accipiunt dalmaticas. quia est Missa solennis & festiua.
- 3 In tertio *Agnus Dei*, dicitur, *Dona nobis pacem*, contra Durand. lib. 4. cap. 52. qui vult dici, *Miserere nobis*, nam Missale vult dici de more, quamuis pax non detur.
- 4 Reseruatur hodie hostia cum particulis in sequentem diem pro Sacerdote, & infirmis.
- 5 Postquam Sacerdos communicauerit, Subdiaconus calicem alterum de credentia ad Altare deferat sine velo longo, sed cum velo tantum calicis eiusdem paruo, patena, & palla. Tum Sacerdos ante ablutionem digitorum, ponit hostiam reseruata in hoc calice, quem Diaconus palla, & patena cooperit, & desuper velum expandit album, & in medio Altaris collocat. Deinde fit communio cleri prius ante Altare, tum populi extra cancellos.

6 Sac. Rit. Cong. 27. Sept. 1608. cõmunionem Cle-

Cleri iussit in hac M. di. in memoriam quòd Christus communicavit Apostolos, quod est seruandum.

7 Sacerdos autem genuflectit quandocunque accedit, vel recedit à medio Altaris, vel transit ante Sacramentum. Licet in calice lateat, & sub velo quod in similibus casibus obseruari debet.

8 In fine dat benedictionem à latere Euangelij, neque perficit circulum, sed reuertitur ad medium, ne terga vertat Sacramento; eadem obseruet Ministri.

9 In Altari non fit signum Crucis, quia ibi immediate est actor benedictionis. Si legit Euang. in libro, potest signare librum. Ad ea verba, *Et Verbum caro factum est*, genuflectat celebrans cum Ministris, paulò versus Sacramentum.

10 Locus in quo asseruari debet Sacramentum, debet esse omnino distinctus ab Altari in quo celebratum fuit. Et ornari debet cum velis, sine cortinis albis, si fieri potest, sed nullo modo nigris, quia crastina die super calicem erit adhuc velum album, cum reportabitur ad Altare maius. Habes exemplum in sacello Pontificio, vbi omnia splendent in hoc casu reseruandæ hostiæ. Hic enim locus non sepulchrum, sed regia Christi videntis est.

11 Processio non debet fieri extra Ecclesiam, tam in hac, quam in sequenti feria, ex decret. Sacr. Cong. super negotia Episcoporum, 6. Aug. 1591. fit autem hæc processio more solito, Acolytus

nimirum cum candelabris Crucem comitantibus, quam defert alius Subdiaconus paratus cum tunnicella alba, sine manipulo. (Cruce autē sit adhuc velata velo violaceo) hic autem cum suis Acolythis stabit genuflexis omnibus alijs in loco ubi reponitur Sacramentum.

12. Ut celebrās induat pluuiale, retrahet se extra cornu Epist. ob presentiam Sacramēti, ibiq; omnes deponēt manipulos: tum sic indutus procedit ante mediū Altaris, ubi facta genuflex. stās imponit incēsum in duobus thuribulis sine benedictione, deinde genuflexus incēsat ter Sacramentū, facta ante, & post profunda capitis inclinatione, simul cum ministris. Cauēat Diaconus ab osculis corā Sacramento. Tum accepto calice cum Sacramento de manu Diaconi stantis, ita v* celebrans sinistra nodum teneat, & dextram superponat calici, quem Diaconus tegit extremitatibus veli pendentis ab humeris, procedit medius inter Diaconum à dextr. & Subdiac. à sin. sub baldachino, duobus Acolythis continuè incensantibus. Quod duobus modis fieri potest. Primò si Acolythi alternatim incensent, ductis thuribulis, vt sit in incensatione personarum. Secundò, si hinc inde ante procedant mouentes manibus dextris thuribula de iisdem pendentia, & effumantia, quasi sternendo viam Sacramento cum odore incensī. Qui modus est magis vsitatus, & maiorem reuerentiam connotat erga Sacramentum, quod non nisi à genuflexis Sacerdotibus incensari solet.

13 In distributione hastarū baldachini, nobilioribus dantur eæ quæ sunt in facie celebrantis, posteriores minùs nobilibus.

14 Nobilioribus itē inter hastas, pares dētur eæ quæ sunt à dextris celebrantis dum procedit.

15 Conuenit tamen, vt hodie, & sequenti die, ab Ecclesiasticis cum pluuialibus deferantur hastæ. Quod si desint pluuialia non idē induant stolas, superpelliceis tantūm induti.

16 Intereā dum fit processio cantatur Hymus *Pæge lingua*, &c. Sed celebrans nunquam cum alijs cātat in processione Sacramenti, at secretò dicit.

17 Quia processio non fit extra Ecclesiam, conuenit vt clerus ad primos duos versus huius strophæ, *Tantum ergo Sacramentum*, genuflectat, conuersus ad Sacramentum. Ministri tamen non genuflectant. Extra Ecclesiam verò minime, & vbi multos est clerus, posset enim alioqui & malè interrumpi processio.

18 Cum autem vētum fuerit ad locum paratum Diaconus genuflexus à Sacerdote stante, accipit calicem, & ponit illū primò, super Altare, & deinde facta genuflexione descendit, & rursus curat imponi incensum sine benedictione à celebrante stante, vt priùs amoto velo per Subdiaconum ab humeris celebrantis, quia non est dicitur sine benedictionē. Quo factò celebrās genuflexus ter incensat facta ante, & post, cū Ministris profunda capitis inclinatione, sed dū incēsat Sacerdotum, cantatur, *O salutaris hostia*, vel *Tantum ergo*,

ergo, &c. Deinde Diaconus reponit Sacramentū in capsula, facta iterū genuflexione, ante, & post. Clauem autem dabit illi ad quem spectat; non enim videndus est calix à populo, & multò minus hostia paterè populo debet. Neque dari debet clavis laico, quantumuis nobili ex dec. Sac. Rit. Congreg. 30. Jan. 1610. sed ei potius qui sequenti die est celebraturus.

19 Postea Altaria omnia (non Altare maius tantum) denudanda sunt, sed post vesp. ex communi, & receptissimo vsu Ecclesiarum verbis. Proce-dat autè celebrans cum Diacono in albis, & stolis tantum violaceis, cum Subdiacono in albis tantum sine manipulis: & clerus cantare potest Psalmum totum. Amouendæ verò sunt mappæ tantum cum pallijs, & alijs ornamentis, relicta Cruce velata, cum candelabris in Altaribus, neque Psalmus ideò repetendus est si multa sint Altaria. Conopæum Tabernaculi maioris in quo asseruatur ordinariè Sacramentū, debet esse coloris violacci, quia Regia viuētis Christi est, ad modicum tempus absentis. Quod si adhibeatur coloris nigri obsequentem feriam 6. ea erit ratio, quia vacuum est Tabernaculum, & conformis erit color paramētis celebrantis. Romæ in Ecclesia Sancti Petri amouetur conopæum quod magis placet, nisi sint veladæ statuæ, seu imagines prædicti Tabernaculi.

20 Hoc tri-duo transeuntes ante crucem, quæ est in Altari maiori illi faciant reuerentiam, cum genuflexio-

nuflexione, excepto celebrante parato (nisi infra aliud notetur) quia fulget Crucis mysterium.

De mandato, seu lotione pedum.

1 **C**ongruum esset vt in loco ad id deputato Altare esset cum pallio albo, cum Cruce, & cā delabris. Poterit etiam parari credentia à latere sinistro, super quam collocabuntur Miss. linteū Sacerd. vasa ad abluendas in fine manus eiusdem & alia eiusmodi cum floribus, & herbis: scamna necessario cum tapetibus habeantur pro lauādis, & tapetia sint ita ampla vt celebrans super iisdē genuflexus lauare queat, neque albam foedet.

2 His ita dispositis dato signo cum tabula, conueniūt omnes. Prælatus seu Superior super amictu, & alba induitur stola, & pluuiali violaceis. Diaconus, & Subdiaconus vt in Missa induuntur etiam manipulis (licet eo tateat celebrans) ob Euangelium cantandum à ministris. Si fiat processio a sacristia ad locum destinatum, Subdiaconus ferat crucem medius inter Acolythos more solito, quā deponit propè Altare in cornu Euangelij. Deinde ministrante Diacono nauiculam, & thuriferario thuribulum, imponit de more incensum Superior cum benedictione; tum Diaconus librū Euangeliorum ante pectus tenens genuflexus ante Superiorem stantem in cornu Epistolæ petit benedictionem, qua accepta astantibus Acolythis cū candelabris accensis, & Subdiacono librum tenente, signat librum, incensat, & cantat Euangeliū. Quo

fini.

ſinito Subdiaconus portat librum apertum oſculandum Superiori, & Diaconus cum de more incenſat.

3 Finita incenſatione celebrantis, deponuntur manipuli à miniſtris vt ei liberiùs inferuiant: poſtea Superior exiit pluuiali, & per Diac. & Subdiac. præcingitur linteo, & ſic præcinctus, aſſiſtentibus ſibi iſdem Diac. & Subdiac. accedit ad lotionem pedum, & per ordinem diſpoſitis iſs, qui lauandi ſunt Clericis, peluim & aquam miniſtrantibus, Subdiacono ſingulorum pedem dextrum tenente, genuſtrectens ſingulis, illorum pedem lauat, extergit, & oſculatur, nullo factò ſuper pedem ſigno Crucis manu celebrantis, Diacono præbente linteum ad abſtergendum, qui ideò ſtabit à dextris celebrantis, colliget linteum ipſum quo celebrans eſt præcinctus, & extendet quando opus eſt vt tergat, nõ autem Diaconus infundat aquam pedibus, quod pugnat directè contra rubricam.

4 Poſt lotionem Superior lauat manus, & abſtergit alio linteo, deinde accipit pluuiale, redit ante medium Altaris, vbi ſtans detecto capite, dicit *Pater noſter*. Verſus, & Orationes manibus iunctis, tenentibus librum Diacono, & Subdiacono. Finitis omnibus vel exiit ibidem, vel redit ad ſacriſtiam, ordine quo venerat.

5 Hora commodiore poſt Veſp. deferantur particule ſupra reſeruatae pro infirmis, cū luminibus, ſuper pelliceo, & ſtola alba adhibitis, ad locum vbi reſeruata fuit hoſtia conſecrata, niſi alia lexigat lau-

laudabilior consuetudo: Et ostiolum tabernaculi
māneat apertum, ne populus ibi adoret, quod nō
adest amplius.

*De feria 6. in Parasceue.**Tit. 9.*

IFNita Nona, quæ cum alijs præcedentibus ho-
ris sine lumine dicitur, Sacerdos, & ministri
induti paramentis nigri coloris sine luminaribus,
& incēso, procedūt ad Altare, quod debet esse nu-
dum, cum Cruce velata velo nigro; vt suo tempo-
re facile queat detegi, & candelabris sex obscuri
potius coloris, & candelis ex cera communi, non
alba extinctis; gradus eiusdem nudi erunt sed be-
ne mundi pro Sacerdotis prostratione. Credentia
simplex linteo cooperta in superiori parte tantū,
cum necessarijs tantū ad officium nempe bursa
cum corporali, & purificatorio, ampullis vini &
aquæ, vase vitreo ad ablutionem digitorum, Missa-
libus duobus, & cussino, mappa longa pro Altari,
velo longo albo pro celebrantis humeris ad Sacra-
mentum reportandum, & candelabris Acolytho-
rum cum candelis ex cera communi. Procedūt igi-
tur Sacerdos cum ministris vnus post alium vt ad
Missam, præcedentibus Acolythis sine candelabris,
& ministri sine dalmaticis; cum verò peruenerint
ad Altare, ante illud prostrati aliquandiu orant,
quapropter conuenit, vt sub eorū capitibus ponā-
tur

zur cussini coriacei, vel simplices, non tamen de
ijs qui sunt ad usum Missæ in Altari, sed nullo mo
do vestiri debent gradus Altaris panno nigro.

2 Dum orat Sacerdos cum ministris, Acolythi
interim vnâ tantum tobaleam super illud extē
dunt, & præterea Missale cum cussino super Alta
re apertum collocatur. Sacerdos cum ministris fa
cta oratione, ascendit ad Altare, & osculatur illud
in medio. Deinde lector accedit ad legendam pro
phetiam in loco vbi legitur Epist. sed in fine, non
osculatur manum celebrantis.

3 Finito tractu Sacerdos in cornu Epistolæ dicit
Oremus, Diaconus genuflectit ante alios dicēs *fe
cramus genua*, Subdiaconus ante alios surgens di
cit, *Leuate*, solus stat celebrans, ad orationem mi
nistri stant. Tum Subdiaconus cantat lectionē in
tono Epistolæ, sed in fine non osculatur manū ce
lebrantis.

Finito tractu dicitur Passio super nudum pul
pitum, quam celebrans submissa voce legit in cor
nu Epistolæ stans paulò versus cantores, & astanti
bus ministris vt ad introitum Missæ, scilicet Dia
cono stante à dextris celebrantis, & Subdiac. à dex
tris Diaconi, sed cum legit ipse, *Tradidit Spiritu*
non genuflectit quia non legit in cornu Euangelij.
Lecta verò etiam postrema parte in eodem cornu
quæ vicem gerit Euang. conuertit se ad cantores
Passionis qui induti sunt amictu, alba, cingulo,
stola, diaconali nigra, cū manipulo, & præstant om
nia quæ superius notata sunt pro die Palm. tit. 7.

5 Ad ea verba Cantorium, *Tradidit spiritum*, omnes quidem genuflectunt, sed celebrans & alij versus Altare, Diaconi cantores versus librum; signum que surgendi, post pausam datur à Diacono, qui Evangelistam agit, eo ipso quod surgit. Pausa erit vnus *Pater noster*. Quare non placet dari signum à celebrante, manu cum strepitu super librum deposita: fit autem prædicta genuflexio a nobis genibus in terra positis.

6 Quod sequitur legitur in tono Euang. & dicitur *Munda cor meum*. Sed non petitur benedictio, non deferuntur luminaria, neque incensum; Diaconus etiam non signat librum neque scriptum, Acolythi medium teneat Subdiaconum, qui sustentat librum, quem non tradit in fine osculandum celebranti.

7 Deinde Sacerdos stans in eodem cornu Epistolæ, incipit absolutè orationes: tunc verò ministri stant post celebrantem vnus post alium. Celebrans dicit monitiones manibus iunctis, orationes verò manibus extensis, neque vnquam genuflectit.

8 Completis orationibus Sacerdos deposita casula accedit ad cornu Epistolæ. & ibi in posteriori parte anguli Altaris accipit à Diacono Crucem iam in Altari præparatam, quam versa facie ad populum à summitate parum discooperit, incipiens solus Antiph. *Ecce lignum Crucis*, Ac deinceps in reliquis inuatur in cantu à ministris, vsque ad, *Venit adoramus*: choro autem cantante *Venite adoremus*, omnes se prosternunt excepto celebrante.

Hæc proſtratio non fit vſque ad terram, ſed genibus flexis, & capite valde demifſo deinde celebrans proſequitur ſecundò, & tertio prout ſatis clarè notatur in Miſſali. Sed nota quod aduerbiũ *Altiùs* concordat cum verbo *Incipit*, nedum cum ſolo verbo *Elevans* ita vt & vocem & crucem eleuare debeat altiùs Sacerdos vna ſimul.

9 Poſtea portat celebrans crucem ſine vlla genuflexione facta Altari. Acolythi dũ denudatur crux extendunt tapete pulchrum cum cuſſino pretioſo, & velo longo albo ſupra gradus Altaris, verſus planum cappellæ. Genuflexus celebrans, ibidem deponit Crucem ſuper velum & cuſſinum. Mox depositis calceamentis à latere Epistolæ propè ſcamnum illic paratum ad ſedendum, accedit ad adorandum Crucem, ter genua flexens antequam eam deoſculetur. Celebrans adorat ſolus, & facta adoratione reuertitũr, & accipit calceamenta & caſulam. Deinde miniſtri ſimul procedunt ad adorandum, & Diaconus quidem cum ſtola ſua latiori, quam non deponit vſque ad finẽ officij. Subdiaconus autem in albis ex vſu Romano, alij de Clero in ſuo quiſque habitu choralis, calceis tantum depositis ex laudabili conſuetudine.

10 Conuenit autem vt vniformis ſit omniũ actio pro locorum conſuetudine, tum in oſculo membrorum crucifixi, tum in æquali pauſa qua ſinguli genua flexunt. Ad ſingulas adorationes dici poteſt verſus. *Adoramus te Chriſte & benedicimus tibi, quia per ſanctam Crucem tuam redimiſti mundũ.*

11 Ordo adorationis est, vt quilibet laicus, etiã princeps post Clerum adoret, Prælati verò si qui adsunt post celebrantē. Interim dum fit hæc adoratio, cantantur impropria, & alia quæ sequuntur vt in Missali.

12 Circa finem adorationis accenduntur candelæ super Altare, & item eæ quæ super credentiam habentur pro Acolythis, & Diaconus accipiēs bursam corporalium, extendit corporale more solito, & iuxta illud ponit purgatoriũ ad cornu Epistolæ loco solito, & tunc etiam transfertur à Cæremoniario Missale ad cornu Euangel. cum cusino, & finita adoratione, Crucem reuerenter accipit, & reportat ad Altare, quò casu reuerentiam nemini faciat. Sed & celebrans assurgat etiã seuti Crucem, qui genuflectit simul cum Subdiacono, quod hodie faciunt omnes omninò, nemine excepto in honorem Crucifixi Domini Nostri. Amoueantur statim ab Acolythis tapetes, & cusinus cum velo.

13 Si multus adest populus, poterit collocari alia Crux a Sacerdote cum stola nigra ante Altare aliud, ad quam adorandam accedant tum vires, tum femine ne processio nimis differatur, & officium sequens.

14 Postea ordinatur processio ad locum, vbi pridie Sacramentum repositum fuerat, præcedit Subdiaconus cum Cruce inter Acolythis deferentes candelabra cum cereis accensis, hoc est, alter paratus vt Subdiaconus Missæ (excepto in

nipulo) sine dalmatica. Defert autem Crucē processionalem discoopertam. Duo thuriferarij præcedunt Subdiaconum sine incenso in thuribulo: quia nõdum est processio sacra, sed aditus ad eã, & idedò itur ad locum destinatum, per breuiorem viam. Ibi omnes genuflexi orant, exceptis Subdiacono (qui gestat Crucem) & Acolythis.

15 Cum peruentum fuerit ad locum Sacramenti, accenduntur intortitia, quæ non extinguuntur nisi post samptionem Sacramenti, & Sacerdos genuflectit ante Sacramentum, orat aliquantulum. Diaconus interim aperit capsulam in qua reconditum est Corpus Domini: Postea Sacerdos surgens, absque benedictione imponit incensum in duobus thuribulis, Diacono nauiculam ministrante, sine osculis rerum & manuũ quæ omninò omituntur in hoc officio, & genuflexus ter incensat Sacramentum, factã cum ministris ante, & post, profuuda capitis inclinatione. Et statim imponitur humeris eius velum album, non nigrum. Tum Diaconus extrahens calicem de capsula statim dat ad manus Sacerdotis genuflexi, & tegit extremitatibus veli, quod humeros illius circundat, & procedunt ordinae quo venerunt: defertur baldachinum album, non nigrum, super Sacramentum, & duo Acolythis continuè Sacramentum incensant, interim cantatur hymnus *Vexilla Regis prodeunt*. Subdiaconus Crucis, deposita Cruce, vbi minùs impediatur in latere Epistolæ genuflectit. Acolythis deponunt candelabra super credentia, Clerus in plano

capel-

capellæ circumdat Altare genibus flexis.

16 Cum venerit Sacerdos ad Altare posito super illud calice, hoc est vt pridie cū ministerio Diaconi, nā Diaconus genuflexus accipit calicē de manu celebrantis stantis, & deponit super Altare, genuflectit, descendit ministrat nauiculam stanti Sacerdoti pro impositione incensi, & deposito humerorū velo, celebrans genuflexus rursus incēsat Sacramentū vt prius. Recedit alter ex thuriferarijs post hanc incensationē. Deinde accedēs Sacerdos ad Altare, & facta genuflexione, ac amoto à Diacono velo albo paruo à calice, deponit hostiā è calice super patenā, quā Diaconus tenet, & accipiēs patenā de manu Diaconi, hostiā sacram ponit super corporale nihil dicens. Neque debet sponte tangere Sacerdos hostiam, neque idē prius lauare manus (quod aliqui perperam scripsere) si tamen accidat vt tangat, purificet statim digitos. quod in hac rubr. sub conditione dicitur, non iubetur. Interim Diaconus imponit vinum in calicem, & Subdiaconus aquam, quā Sacerdos non benedicit, nec dicit orationem consuetam, sed accipiens calicem à Diacono, ponit super Altare nihil dicens, nec faciens signum crucis cum calice, vti nec fecit cum patena, & Diaconus illum cooperit palla.

17 Deinde Sacerdos imponit incensum in thuribulo absque benedictione, nihil dicens, & incēsat oblata, & Altare more solito genuflectēs ante, & post, & quodocunque transit ante Sacramentū.

18 Cum incensat oblata dicit *incensum istud, &c.* nec ipse incensatur, sed aliquantum extra Altare in cornu Epistolæ lauat manus, facie ad populū versa. Deinde in medio altaris inclinatus, iunctis manibus super Altare vt aliās, dicit quæ not. in Miss. Tum versus ad populum in cornu Euang. dicit, *Orate fratres*, sed dum se vertit caueat, ne vel minimum terga vertat Sacramento, & per eādem viam reuertitur non perficiens circulum, & omisis alijs dicit, &c. (*Suscipiat*) omittitur.

19 Sacerdos sub silentio, dicto *Amen*; eadem voce qua dixit *Pater noster*, ad quod Diaconus debet descendere vt aliās cum Subd. post celebrantē, absolutē sine *Oremus*, in tono orationis Missæ ferialis dicit, *Libera nos*, extensis manibus. Sed nō se signat cum patena vt aliās. Tunc celebrās facta reuerentia vsque ad terram supponit patenā Sacramento, quod in dextra accipiens, eleuat vt videri possit à populo: non eleuatur patena quam tenet manu posita super Altare, nec eleuatur planeta, nec incensatur hestia: eleuatur autem altera tantum manu ad differentiam eleuationis, quæ fit post consecrationem; ne videatur hac die de nouo consecrata.

20 Postea diuidit statim supra calicem in tres partes. Diaconus autem cum debitis reuerentijs discooperit, & cooperit calicē vt aliās. Celebrans verò vltimam particulam mittit in calicem nihil dicens, & sine vllō crucis signo, quod vltimum firmavit decret. Sac. Rit. Congr. 28. Aug. 1627.

Pax Domini non dicitur, neque *Agnus Dei*, neque pacis osculū datur. Postmodū prætermisiss duabus orationibus, tertia dicitur, manibus iunctis super Altare. Fit communio Sacerdotis vt in Missali, ad quam Ministri stant capite profundè inclinato, vt aliàs. Deinde Diaconus calicem discooperit, & cum celebrante genuflectit, ac omisiss quæ dici solēt ante sumptionem sanguinis immediate particulam hostiæ cum vino sumit reuenter de calice, sed non se signat cū calice, quod decreuit Sac. Rit. Cong. 28. Aug. 1627. & more solito facta ablutione, nō calicis, sed digitorū tantū in calice, ministrāte Subdiac. ampullas, & sumpta purificatione in medio Altaris inclinatus, dicit manibus iunctis, *Quod ore, &c.* extinguuntur hoc loco dum fit ablutio, non prius, cerei à clero delati.

21 Nō dicitur, *Corpus tuū Dñe*, nec post communio, nec Placeat, nec datur benedictio, sed Diac. librū claudit; Subdiac. plicato corporali, & in burfam reposito, reportat calicē ad credentiā; & postremò cū debitis reuerēt. redeūt omnes vnde & modo quo venerāt, tū dicūtur vesperę sine cantu.

22 Postea denudatur Altare ab Acolythis, à quibus & nudatur credentiā, & candelæ extinguuntur post vesp. si reportanda est Crux, vt eam populus adoret, ad priorem, seu alium locum; supponatur eidem, eadem quæ prius, & decet eam portari ab alio Sacerdote post Vesperas. Sed deceret magis aliam Crucē poni pro adoratione populi,

post adorationem primam.

23 Pyxis quæ remansit cum particulis in loco pro calice, & hostia deputato portatur ad aliud sacellum in loco remotiori præparatum, cum luminibus, ne in Ecclesia sint luminaria in matutinis sequentibus, & officio Sabbathi, ultra præscripta.

24 Occurrente festo Annuntiationis B. Virg. in Parasceue, non tenentur fideles interesse Officio prædicto. Ita decr. Sac. Rit. Cong. 19. Feb. 1622. & eadem die respondit eadem Sacr. Congr. non ministrandam esse, nisi infirmis, hac die Eucharistiam, etiam ratione Festi.

25 Abrogatus fuit abusus deferendi nocte in hac feria SS. Sacramentû. à Sac. Cong. Cardin. super neg. Episc. 27. Mart. 1596. vt alienus à ritu S. Roma. Eccl. quæ occultat his diebus Eucharistiam, & in aliud tempus ideò distulit processionem, & festum Corporis Christi.

De Sabbatho Sancto. Tit. 10.

HORA competenti cooperiuntur Altaria. Sed cōuenit duplici pallio vestiri Altare maius: violaceo nimirum super albû, ita vt remoueri cito queat violaceû, circa finem Litaniarum. In indicuntur Horæ, candelis Altaris extinctis, usque ad principium Missæ, sed super Altare candelæ erunt ex cera alba. Cereus etiam benedicendus, collocabitur cum suo candelabro in latere Euangelij. Ante cereum, legile vestitam veste alba,

ba, & super illud Missale clausum: interim excutitur ignis de lapide foris Ecclesiam, & ex eo acceduntur carbones. Dicta Nona Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali violaceo, (vel sine casula) astantibus sibi Ministris, paratis violaceis sine manipulis, & sine dalmaticis procedit ad benedicendum ignem, crucem gestat Subdiaconus, quem præcedunt Acolythi tres, cum aqua benedicta; thuribulo sine igne, cum nauicula, & peluicula, cum quinque granis incensi, & hoc eodem ordine ad portam procedunt.

2 Cum celebrans peruenit ante portam Ecclesiæ (si commodè fieri potest) vel in ipso aditu Ecclesiæ benedicat nouum ignem.

3 Crux cum Subdiacono debet esse in porta, ante faciem celebrantis, ignis autem in foculo super aliquod scamnum coram celebrante; ubi etiã forcipes ferrei, & candelulæ, cum lignis sulphuratis, parari debent. Orationes dicit celebrans manibus iunctis; & Diaconus eleuans fimbriam pluuialis, quando Sacerdos manu benedicturus est ignem, & grana incensi. Quæ quinque grana sunt benedicenda seorsim, propria benedictione, nulla alia addita quantitate incensi.

4 Dum benedicat grana incensi, Acolytus assumens de carbonibus benedictis, ponit in thuribulo, & finita oratione, Sacerdos de Nauicula à Diacono ministrata more solito (qui & ministrat cū osculis aspersorium, & thuribulum celebranti)

ponit incensum in thuribulo, benedicens illud de more: deinde prædicta grana incensum, & ignem, ter aspergit, in medio, à dextris rerum benedictarum, & à sinistris earundem, dicens, *Asperges, &c.* & ter adolet incenso, uti aspergit. Interim omnia luminaria Ecclesie extinguuntur, ut de igne benedicto postmodum accendantur.

5 Tū Diaconus indutus dalmatica albi coloris, & manipulo, ac stola eiusdem coloris (accipit hinc paramenta alba, deposita stola violacea; Subdiaconus hinc etiam manipulum violaceum sumit) Diaconus igitur sic indutus accipit arundinem cum tribus candelis in summitate illius, triangulo distinctis. Solet arundo ornari floribus, sed ita ornatur, ut appareat ex parte arundo, non baculus, aut quid aliud. Præcedit Thuriferarius, posito prius incenso, à celebrante in thuribulum more solito, pergit cum eo Acolythus deferens quinque grana incensum, nempe à dextris Thuriferarij. Sequitur Subdiaconus cum Cruce, & ceterus per ordinem: deinde Diaconus cum arundine (ad cuius sinistram eat Acolythus cum candelam accensam de nouo igne, & si opus est intra lanternam, ne à vento extinguatur in processione) & celebrans post eum. Cū Diaconus ingressus est Ecclesiam, & celebrans etiam (non antè) inclinat arundinem ut celebrans quoque genuflectat in Ecclesia, & Acolythus deferens candelam accensam de nouo igne, accendit unam ex tribus candelis desuper positis, & Diaconus eleuans arundinem,

nem, genuflectit, similiter, & omnes alij, & alia præstat, quæ præscribuntur proprio loco in Missali ac ipsa die; Subd. tamé Crucé ferens non genuflectit, vt ibi notatur. Cû peruenit ante Altare, & dixerit tertio, *lumē Christi*, Sacerdos ascendit ad Altare in Cornu Epist. & Diac. dat arundinem vni Acolytho, & accipiens librum petit à celebrante benedictionem, vt fit ad Euangelium.

6 Postea vadit ad pulpitum, & ponit super eo librum, & incensat. A dextris Diaconi, stent Subdiaconus cum Cruce, & Thuriferarius; à sinistris duo Acolythi, ille qui tenet arundinem, & alius tenens in vase quinque grana incensi benedicta, figenda in cereo. Tunc surgentibus omnibus, & stantibus, cantans Diaconus, non signans librum, neque seipsum, neque imponens de nouo incensum in thuribulum. Ministri verò hinc inde stantes, respiciunt librum vt Diaconus; rectam quasi efformantes lineam, cum Diacono medio, ita vt latera, non terga vertant Altari.

7 Ordo figendi grana est vt primum in superiori parte, alterum in media, tertium in inferiori, quartum in dextra cerei, quintum in sinistra.

8 Diaconus accendit cereum cum vna ex tribus candelis in arundine positus, & non cum alia candelula. Acceduntur deinde lampades sumpto lumine ex cereo, vel candelis arundinis.

9 In fine benedictionis cerei, excepto Papa, Episcopo, & Imperatore, cui additur electi titulus si nō est coronatus, nemo alius nominari debet,

inconsulta Sede Apostolica, vti nec pridie in orationibus.

10 Sede Romana, vel Episcopali vacante tacetur nomen Papæ, aut Episcopi.

11 Cõpleta benedictione cerei, Diac. depositis albis, sumit violacea parameta, & vadit ad celebrantē, qui exiit pluuiali, & sumit manipulum & casulam violacei coloris. Interim Crux deponitur à Subd. in loco decenti, & arūdo stabilitur pede marmoreo præparato non procul à cereo, postea legūtur prophetiæ in medio chori, vel in ambone, vel ante Altare. *Lectores autē nõ osculatur in sine manum celebrantis, neq; recedūt nisi dicto Leuate à Subdiacono.*

12 Orationes dicit celeb. vt in Mis. extēsis manibus. *A ministris illud obseruandū est, vt dū celebrās prophetias legit, assistāt sicut ad introitū Missæ, id est, Diac. à dextris celebrantis, Subd. à dextris Diaconi, & dum orationes dicit stent vnus post alium.*

13 Si sedere voluerit celebrās post lectā in Altari prophetiā, sedeat ad scānum consuetū, sed nudū in latere Epist. Eat autē per viā breuiore cū ministris, & redeat per longiorem, cum debitis reuerentijs ante medium Altaris.

14 Nullo modo sedeat celebrās ante Altare, quod Episcopo tantū, & vtētib⁹ Episcopolib⁹ cõceditur.

15 His expletis, si Ecclesia habuerit fontem baptismalem, Sacerdos deposita casula, & manipulo accipit pluuiale violaceum, & præcedente Cruce cum candelabris, & cereo benedicto accēso (qui porta.

portatur ante Crucem) descendit cum Clero & Ministris ad fontem.

16 Inbetur aspersio populi, cum aqua fontis (ante olei infusionem) & eiusdem aquæ reservatio, ad aspergendum in domibus vel alijs locis.

17 *Finita benedictione fontis, cantari debent Litanie, at non apud fontem, sed cum peruentum fuerit ante Altare, & non prius.*

18 Vbi non est fons baptismatis finita vlt. orat. celebrans deponit casulam & cum ministris ante Altare procumbit; & hi quoque procumbunt in albis, depositis planetis plicatis vbi habent. Cusini coriacei dari possunt tam illis quam celebranti sub eorum capitibus; sicque omnibus alijs genuflexis cantantur Litanie à duobus Cantoribus in medio chori, vtroque choro idem simul respondente. Aliqui scripsere perperam geminandum à Cantoribus *per resurrectionem*, quod est cōtra Bullam Pij V. quæ additiones prohibet.

19 Ad versus *Peccatores* discedunt Sacerdos & ministri ad sacristiam, paramenta alba accepturi; hoc quidem si vicina est, si vero remotior, discedunt in locum viciniorem & decentem, vel post Altare, si fieri potest. *Omnino ante Altare nemo inferior Episcopo est vestiendus, licet loci superior sit, nisi utatur Mitra.*

20 Interim accenduntur luminaria, & pallium violaceum remouetur ab Altari, ornaturque credentia cum suis necessarijs, ad Missam solennem vt moris est.

- 21 In fine Litaniarum cantatur solenniter *Kyrie eleison*, sed ita lentè, vt Sacerdos, & Ministri quæant procedere ad Altare.
- 22 Finita incensatione Altaris, quæ fit more solito, celebrans dicit cum ministris nouies *Kyrie eleison*, submissa voce, tum incipit solenniter, *Gloria in excelsis*, & pulsantur campanæ quando incipitur hymnus, non prius. Sed aduerte, ne maiores campanæ pulsentur, antequam signum datum fuerit in Cathedrali; seu Matrice Eccles. ex decr. Sac. Rit. Cong. 21. Mart. 1609. & eæ tantùm eo casu pulsantur quæ sunt intra parietes Ecclesiæ. Dato deinde signo à Cathedrali, seu Matrice, dabitur etiam (licet detur longè post *Gloria in Excelsis*) solenne signum ab omnibus alijs Ecclesijs cum cæpanis maioribus. Per Matricem intellige quoque Parochialem in Diœcesi; & si plures sint Parochiales, eam quæ alijs maior est dignitate: Nam ante Matricem hanc, non sunt pulsandæ campanæ à cõfratrijs ex alio decr. Sac. Rit. Cong. 19. Februar. 1608.
- 23 Finita Epistola, celebrans incipit, *Alleluia*, in cornu Epist. osculata prius eius manu a, Subd. & dum cantatur, stant omnes. Celebrans post cantatum à se tertio *Alleluia*, & dictis quæ sequuntur, transit ad cornu Euang. lecturus Euang. more solito.
- 24 Ad Euang. non portantur luminaria, sed tantùm incensum, petitur benedictio, & alia fiunt de more.

25 Subdiaconus post traditionem libri Euangeliorum osculandi Sacerdoti, defert ad Altare vnâ cum calice burfam corporalium. Ad *Lauabo* dicitur *Gloria Patri*. Ad Vesp. non deponitur à Sacerd. casula, vt accipiat pluuiale, quia nondum est finita Missa.

26 Conuenit vt antiphona, *Alleluia*, inchoetur à digniori qui est in choro.

27 Ministri dicunt cum celebrante Psal. & *Magnificat* in cornu Epist. vti stant ad introitum Miss. incensatio item fit eodē modo, quo initio Missæ, sed præterea incensantur alij in choro.

28 Quando multi sunt qui cōmodè eo die sacrificio publico interesse non possunt, quod accidere potest quando festū Annunciat. incidit in Sabbathum Sanctum, tunc de licentia Superioris celebrari potest, alias non, & nisi post inchoatum saltem solenne sacrificium. Quo casu fortè sufficit incipere à confessione qua finita dicat Sacerdos *Kyrie eleison*, nouies, & reliqua cū vesp. vsque ad fin. Miss. *Gemma libro 3. cap. 118.*

29 Festi cuius officium transfertur nulla proreus quod ad Missam attinet, haberi debet ratio: & multò minùs votiuâ Missa dici debet, ne quidem pro re graui, nedum pro arbitrio. Idem dicendū de communione Cleri, seu laicorum in festo Annunciationis in Sabbatho Sancto: nullus enim debet communicare in hac Missa quæ noctis, & ideò non dicitur communio.

De cereo accendendo. Appendix.

- 30 **S**ac. Rit. Cong. 19. Maij 1607. Censuit regulariter posse accendi ad Missam, & vespas solennes in triduo Paschatis, in Sabbatho in albis & Dominicis vsque ad Ascensionem. In alijs servandam esse locorum consuetudinem.
- 31 Si dicatur Missa Parochialis, non solleannis, ad eam item die Dominico accendi potest.
- 32 Candelæ tres in arundine positæ, nō ultra Vesperas Sabbathi Sancti ardere debent.

De die sancto Paschæ vsque ad festum Trinitatis.

Tit. II.

- 1 **I**N Missis quæ dicuntur inf. oct. Paschatis cum paramentis violaceis, puta Litaniarum maiorum, seu pro publica necessitate, non dicitur duplex *Alleluia*, ad *Benedicamus Domino*, quia duplex *Alleluia* est proprius ritus Miss. Paschalis, & Ixtitiæ.
- 2 Occurrunt in hoc tēpore Paschali Litiariæ maiores, & minores, seu Rogationes; & maiores quidem in festo S. Marci, etiamsi festum cum eiusdem Missa contingat transferri.
- 3 Si terminatur processio Litaniarum maiorum ad Ecclesiam S. Marci cantatur ibi Missa de S. Marco, ex decr. Sac. Rit. Cong. 23. Maij 1603. alioquin cantantur duæ Missæ, una de festo, alia de Litiarijs.
- 4 Si occurrant in die Paschatis, transferuntur in feriam 3. seq. ex decr. Sac. Rit. Cong. 25. Septem.

1627. & in Miss. de Rogationibus, quæ dici debet sine commem. oct. Pasc. dicitur præf. Paschalis cū suo cantu feriali.

5. Litanix minores fiunt triduo ante Ascensionem.

6. Missa processionum tres habet orat. sine *Gloria*, sine *Credo*, & sine com. cuiuscumque festi occurren. de quo si nouem lect. est, cantatur alia Miss. præfatio semper est Paschalis, sed dicitur cum cātu feriali.

7. In fer. 3. Rog. in Miss. priu. si fiat de festo nouē lect. in illius Miss. fit com. Rog. *Si fiat officium de simplici festo, potest dici Miss. de eo, cū com. Rog. vel Miss. Rog. cum com. festi.*

8. Si festum non occurrat dicitur Miss. Rog. neq; in ea fit com. de offi. feriali quod peculiare est hac die.

9. Altarium minorum paramenta erunt offic. cōformia, Altaris autem maioris & celebrantium in quocumque Altari conformia erunt Miss. Rog.

10. In vig. Ascens. dicitur Miss. prop.

11. Si in ea occurrat festum 9. lect. dicuntur 3. Mis. in Collegiatis; de festo post Tertiam, de vig. post Sextam; & de Rog. post Nonam, & in vnaquaque harum 2. or. *Concede 3. Ecclesie, vel pro Papa.*

12. In priuatis si eo die occurrat fest. simplex 2. or. erit de eo. 3. de Rog. quæ in offic. nullā habent com. Festū enim simplex præcedit 3. & 4. fer. Rogat. in Miss. Si occurrat fest. 9. lect. Miss. erit de festo. 2. or. vig. 3. Rog.

13 In Ascensione Domini, extinguitur cereus Pasch. post Euang.

14 In vig. Pentec. col. alb. vsque ad Nonam; violaceus vsque ad Miss. rubeus deinceps adhibetur, qui & in priu. Miss. huius diei quoad vestes celebrantium adhibendus; licet celebrent ante nonā. De simplici non fit com. etiam in Miss. priu. licet in offic. facta sit.

De festo Trinitatis, & Dom. post Pentecost.

Tit. 12.

1 **I**N festo Corporis Christi fit processio solennissima cum paramentis albis.

2 In Cathedr. Eccl. seruentur ea quæ in *Cer. Ep. ib. 2. c. 33.* habentur; in minoribus verò Eccles. ea quæ in rituali Rom. Pauli V. in Missa cantanda ne omittantur genuflexiones præscriptæ coram SS. Sacramento patente. Habes supra par. 2. appendice secunda.

3 Finita Missa deponuntur manipuli, induit celebrans pluuiale extra cornu Epistolæ; deinde procedit ante medium Altaris, vbi stans, imponit incensum sine benedictione, & genuflexus in supremo gradu, ter incensat Sacramentum in tabernaculo ostensorio positum, ea ratione quæ diximus in fer. 5. in Cœn. Dom. supra tit. 8. Interim dum incensatur, cantari potest, *O Sacrum conuiuium*, vel, *Tantum ergo*. Non deferatur tabernaculum SS. Eucharistiæ Sacerdotum humeris, sed manibus tantum celebrantis, non obstâte quouis alia

alia consuetudine, quã ab usum esse declarat, Sac. Rit. Cong. 2. Iunij 1618. Imago verò quæ est in hostia, debet terga vertere celebranti, & ita accipit, dum ab Altari Diaconus tabernaculum accipit, & stans genuflexo celebranti immediatè, tradit.

5 In processione Clerus immediatè præcedat celebrantem cum cereis accensis, cæteri siue confratres, siue regulares, ante Clerum procedant, cereosque gestent omnes ea manu, quæ extima cuique est, altera pectori admota. Hymni decantentur alternatim; qui à celebrante cum ministris dici poterunt submissa voce. Qui Crucem defert, congruit ut veste Subdiaconali sit indutus, & procedat medius inter Acolythos, cum candelabris, & cereis accensis.

6 De baldachino & hastarum distributione, diximus fer. 5. in Cena Domini. De circulo, & via procedendi, standum est locorum consuetudini. *Reclius à latere Epist. proceditur ad latus Euang.*

7 In fine processionis Subdiaconus deponit crucem in loco decenti; Ceroferarij candelabra in credentia, & cum choro genuflectunt. Deposito Sacramento, super Altari, cum ministerio Diaconi, imponitur à stante celebrante sine benedictione incensum in thuribulo; fit incensatio tria de more, cõtate interim Clero genuflexo, ante & circũ Altare, ultimos duodecim. versus hymni, *Pange lingua gloriosi, Tantum ergo, &c.* Quibus dictis, cantatur versus à duobus Clericis, *Panã de Cælo, &c.*

& à celebrante ſtante (Miniftrisq; genuflexis, & librum ſuſtinentibus hinc inde) dicitur *Dominus vobiscum*, cum oratione *Deus qui nobis*, &c. nihilq; aliud addens, aſcendit ad Altare, genuflectit, & ipſe ſemet nullo Diaconi miniſterio accipit velatis manibus tabernaculum, benedicit cum eo populum (facie hoſtiæ ad eundem verſa) in modû Crucis, ſemel, nihil dicens, & gyrum perficiens reuenter reponit.

8 Tum genuflexione facta deſcendit ad gradus vt priùs, & amoto velo à Subdiacono, Diaconus aſcendit, genuflectit, & reponit, vel in locum altiorum, vt eo die colatur à populo pro locorum conſuetudine, vel velo contectum, in locum ſuû: corporale, ſeu palla ſemper ſit ſubſtrata tabernaculo & velum longum eidem tabernaculo appenſum, quod hinc inde cadat verſus Altaris latera, & à poſteriori parte tabernaculi vmbellula ſuperaddatur. Eminet quoque locus ſupra locum reliquiarum.

9 Parietes viarum per quas eſt tranſeundum ornari debent tapetibus & aulæis, & ſacris imaginibus, non profanis. A ctus autem ſcenici, vel ludicri, vel indecori omninò prohibentur.

10 Ardebunt candelæ vſque ad datam benedictionem incluſiue: & Diaconus nihil oſculabitur coram Sacramento.

11 Si cantantur veſp. coram Sacramento patente, conuenit vt omnes ſtent aperto capite; quod ſi ſedeant, caput non tegant. Quod etiam obſeruandum

dum est in discessu, ne intra cācellos cooperiatur caput.

12 Post 23. Dom. post Pent. ponuntur Missæ quæ superfuerant post Epiphaniam, dato iisdem introitu, cum suis accessorijs, mutuatis à Dom. 23. *Lege quæ notauimus supra de Dominicis post Epiphaniam tit. 4.*

13 Quatuor Tempor. Sep. sunt semper heb. 3. Sep. id est post Dom. 3. Sep. In his Quatuor Tem. stationum finis est, quorum inīitium est in prima Domin. Aduent.

14 Vetus admodum est ab Apostolicis vsque tēporibus ducta sacrarum stationum consuetudo, in quibus fidelium multitudo ad Apostolorum sepulchra, & fortissimorum Martyrum memorias conueniens, hymnis & canticis spiritualibus, Deū in sanctis suis mirabilem laudabat, & salutaribus immaculatæ hostiæ sacrificijs placēbat, & aduersus multiplices antiqui hostis oppugnationes, tanquam in castris Dei, statione tutissima consistebat. *Hac Sixtus V. Gonstit. 23. edita die 3. Februa. 1586.* Ex quibus patet primò nomen stationis Ecclesiasticæ, translatum esse à statione militari. 2. Patet origo stationum à temporibus Apostolicis. Tertiò patet ritus stationis, qui nimirum erat potissimus in Missis celebrandis, vnde & singulis Miss. stational. præfigitur in Missali locus stationis. Loca stationalia sunt hodie 45. Stationes quadragesimales 54. per annū 31. omnes 85. quia ad eundem locum sæpius itur.

*De rubricis Proprij Missarum de sanctis.**Tit. 13.*

TRia de Sanctis sunt fieri solita, vigilia, festa, & octava. Vigilia à pastoribus habuere initium, qui vigiliis nascente Christo custodierunt; & tota nocte ante quædam festa vigilabatur à nostris, sed ob scandala noctu contingentia, ieiunio & vigiliarum nomine retentis, vigilia fuerunt interdita: Festa Sanctorum, natalitia dicuntur, quia celo hinc emigrantes nascuntur: Octavae fiunt ad proroganda festa celebriora.

*De Benedictione Candelarum, & processione in die Purificationis B. Virginis.**Tit. 14.*

1 Primò vestiendum est Altare pallio violaceo super album ita vt facile ante Missam dimovere queat.

2 Si hoc festum venerit in Dominicis Septuagesime, Sexag. vel Quinquag. fit tantum benedictio, & candelarum distributio, facta prius aque aspersione, antequam celebrans ascēdat ad Altare. Et Missa dicitur de Dominica, nisi Ecclesia dicata sit in honorem B. Virginis, de qua eo casu erit Missa, ex Cerem. Episc. l. 2. cap. 6. cantata altera de Dominica, quæ respōdet officio, iuxta rubr. de translat. fest. part. 1. tit. 6.

Nota quod hic textus intelligi debet de quacūque Ecclesia dicata quocumque titulo in honore

B. virg.

B. Virginis, quod clarè constat ex eo quod ex decret. Clementis VI. Missa dicitur de Beata Virgine in Ecclesijs eius nomine dicatis, etiam dilato officio; quod frustra poneretur, in Ecclesijs dicatis titulo Purificationis, quia eo casu Missa debet concordare cum officio, & idcirco non indiget tali concessione. Præterea, in Cær. dicitur, cantata altera Missa de Dom. quod non potest fieri in Ecclesijs, ubi Purificatio est titulus, quia nunquã Missa dicitur de Dom. nisi quando de ea est factum officium, & tamen in ijs Dom. fit officium de Titulari, ergo gratis contra scripsere, qui volunt hanc rubr. intelligi solum de Ecclesijs dicatis sub titulo Purificationis B. Mariæ Virginis.

3. Finita Tertia Sacerdos indutus pluuiali violaceo, vel sine casula cum ministris similiter indutis procedit ad benedicendum candelas in medio, ante Altare, vel in cornu Epist. positas super mensa in qua prius parari debet, vas aquæ benedictæ & thuribulum cum nauicula: in ipso verò cornu Altaris collocetur Missale apertum, & ipse osculato prius Altari in medio, transit ad cornu Epist. (aptior est locus ad ritum) & ibidem stans medius inter ministros, hinc inde assistens, dicit orationes cum eodem ritu, de quo supra, tit. 7. in Dom. Palm. Hic repete ea quæ diximus quæ cõmunia sunt huic benedictioni & processioni. *Dicit autem orationes manibus iunctis.*

4. Benedicturo celebranti candelas manu, Diaconus eleuet simbriam pluuialis anteriorem.

De incenso imponendo, & aspersione aquæ, incensatione, & distributione satis superque diximus in benedictione cinerum, & palmarum; est enim eadem ratio.

Facta benedictione, dignior è Clero accedit ad Altare in suo habitu choralis sine stola, & stanti celebranti dat candelam eodem modo quo palma traditur, tradatur & candela (ministrantibus Ministris vt ibidem) deinde tradatur Prælati & Canonicis, qui manum celebrantis Canonici nō osculantur.

5 Facta distributione, cantatur Antiphona *Exurge Domine*, deinde Sacerdos dicit *Oremus*, & Diaconus, *Flectamus genua*. Subdiaconus, *Leuate*, (si tamen post Septuag. venerit & non in die Dominica.) in processione omnia seruentur quæ notauimus in processione Palmar. Neque duo Subdiaconi adesse debēt, quod perperam aliqui scripserunt.

6 Candelæ tenentur in manibus accensæ ad Euāg. & ad elevationem vsque ad Communionem.

7 A ministris candelæ non tenentur in Missa, à celebrante ad Euang. tantum, standum erit etiam cum candelis, post elevationem non genuflectendum.

8 Si ob pluuiam nō itur extra Ecclesiā, fiat idē quod & in processione Pal.

9 Amouetur pallium viola ceum, si Missa dicenda sit de festo B. Virginis.

10 Ex verbis rubricæ non præcipitur quod candelæ sint tenendæ accensæ ad Euangelium & quando

do Missa est de Dom. Septuagesimæ aut Sex. ne-
que Romæ accenduntur in hoc casu.

*De festis in quibus cantandæ sunt 2. Missæ
in Eccles. Cathed. & Coll.*

Tit. 15.

DE obligatione cantandi duas Missas, in festis
quæ occurrunt ferijs maioribus, extat aper-
ta rubrica 1. par. tit. 3. num. 1.

Hoc igitur loco enumerabimus sigilatim festa
in quibus eæ cantari debent ordine mensium ser-
uato.

1 In Decembri, & Ianuario nullus occurrit ca-
sus in Ecclesia vniuersali.

2 In Februario contingere potest casus (si in eũ
dem mensem incidat Quadragesima) in festis SS.
Agathæ, & Romualdi: in Antiochena Cathedra
extra Quadrag.

3 In Martio in festis SS. Casimiri, Thomæ Aquina-
tis (in Missa solenni de his festis, fit cõmemor.
S. Lucij & SS. Perpetuæ & Felicitat.) Quadragin-
ta Martyrum, Gregorij Papæ, Iosephi, Ioachim,
Benedicti, & Annunciationis B. Virginis: in Mis-
sa verò de festo semiduplici 2. orat. & 3. erunt ea-
dem quæ in Missa de feria.

4 Quod si festum Annunciationis B. V. in eos
dies incidat, qui occurrunt à Dominica Palmatũ
vsque ad feriam tertiam Paschatis inclusiuè. quã-
uis in antiquis rubricis generalib. 1. par. de trans-

latione festorum. tit. 6. ratione tituli Ecclesiæ, vel concursus populi, concedatur posse cantari aliam Missam de festo, ultra Missam correspondentem officio, tamen ex noua rubrica in recognitione Missalis ibidem posita non potest cantari Missa de B. Virg. in ijs diebus: in alijs autem ferijs Quadrages. poterit cantari sine commemoratione feriæ & in eius fine legetur *Euangelium S. Ioannis*. Quod semper obserua in Missa de festo distincta à Missa de feria maiori, quando ambæ cantantur eodem die.

5 In Aprili si intra Quadragesimam venerint festa S. Francisci de Paula, & S. Leonis Papæ, duæ cantantur Missæ; si alicubi accidat festum semid. à Dom. Pass. ad Dom. Palm. in Missa solenni de festo dicuntur duæ tantum orationes 2. *Ecclesiæ*, vel pro Papa, sicut etiam in Missa de feria.

6 In festo S. Marci, Missa Litaniarum maiorum cantatur sine *Gloria* & *Credo* cum tribus orationibus præfatione Paschali feriali, nisi terminetur processio ad Ecclesiam S. Marci, quia eo casu de festo cantabitur *ex decr. Sac. Rit. Cong. 23. Maij 1603.* Si vero incidat in diem Pasch. transfertur in feriam tertiam sequentem. Vide quæ diximus supra par hæc tit. 11. num. 4.

7 In minoribus Litijs si occurrat festum duplex, aut semid. duæ cantantur Missæ; de festo, & de Rog.

8 In Vig. Ascens. cantantur duæ, de Vig. & de Rog. illa post Sextam, hæc post Nonam. Quod si occur-

rat festum 9. lect. cantari debent tres; de festo post
Tertiam, de Vig. post Sext. & de Rog post Nonā.
Missi Vig. dicitur post Sext. quia non ieiunatur.

9 Mense Iunio accidere potest vig. S. Ioannis, &
SS. App. in die octaua Corporis Christi, vel infra
octauam, & tunc duæ cantantur Missæ. In Missa
verò vigiliæ præfatio communis dicitur. In festo
item S. Leonis (nisi transferatur) cantantur duæ;
de festo, & de vig. Apost. in Missa de festo, sit com
memor. de oct. S. Ioan. & 3. or. est de Beata Virg.
in Missa verò de Vigil. 2. or. *Concede, 3. Ecclesie,*
vel pro Papa.

10 Mense Iulio occurrit casus cantandi duas Mis
sas, quādo anticipatur vig. S. Iac. in Sabbatho; vel
transfertur festum S. Apollinaris in fer. 2. & in his
casibus Missæ duæ cantantur de festo, & de vi
gilia.

11 Mense Augusto, si vig. S. Laurentij fiat in Sab
batho anticipatè in festo SS. Cyriaci, &c. vel festū
SS. Cyriaci, &c. transferatur in fer. 2. cantatur duæ
Missæ. Vigilia S. Bartholomæi potest anticipatè
feri in die octaua Assumptionis, & tunc cantan
tur duæ Missæ. *In Missa de Vig præfatio commu
nis.*

12 In mense Septemb. feria 4. quatuor Tempor.
occurrere potest in die octaua Natiuitatis B. M.
Virg. tunc duæ cantantur Missæ. *In Missa de fer.
præfat. communis, ita decreuit Sac. Rit. Congreg.
12. Dec. 1626. In festis SS. Cornel. & Cipriani, sig
matū S. Franc. SS. Ianuarij, &c. SS. Eustachij, &c.*

S. Lini, occurrere possunt, 4. Temp. tunc duæ cantantur Missæ, vig. S. Matthæi semper habet duas Miss. alteram de SS. Eustachio, &c. alterâ de vig. sed si accadat in feria quatuor Tempor. altera dicitur de sanctis, altera de ferijs quatuor Temp. nulla de vig. In Missa Sanctorum 2. orat. *A cunctis* 3. ad libitum: In Missa ferix 2. orat. de vig. 3. *A cunctis*. In fine vtriusque Euangelium S. Ioan.

13 Mense Nouembri duæ Missæ cantantur in die commemorationis omnium fidelium defunct. Altera de die infra octauam post Tertiam, altera de requiem post Nonam, seu post vigilias mortuorum. Hoc loco monendi sunt Sacerdotes, sacrificium Missæ defunct. hac die applicandum esse omnibus defunctis ex intentione Ecclesiæ, neque ideò sit iniuria ijs pro quibus quotidiana fortè extat obligatio Missæ, præualet enim lex tacita rationabilibus Ecclesiæ, priuatæ legi testatorum.

14 In absolute solenni defunct. vltima absolutio facienda erit ad lecticam mortuorum cum *Re. longiori libera me*, & oratione *Absolute* in numero plurali quæ habetur inter Psal. grad.

15 Vbi sunt aliæ solennes Missæ pro Episcopis, Canonicis, & alijs, ne tamen omittatur Missa de die infra oct. omnium SS.

(?)

Appendices.

1 **A**ddendum est hoc loco, quòd initio Aprilis, & in fine Maij, seu initio Iunij aliqua SS. festa mutant ritum a tempore Paschali, ad nò Paschale, & è conuerso Missæ: quæ officia si propria desint, erunt sumenda de communi. Sed Missa S. Barnabæ dicitur vt in festo S. Marci, præter orationem, Epist. & Euangelium.

2 Denique vbi celebratur festum Rosarij ex decreto Gregorij XIII. (nèpe in ijs locis vbi adest Capella, aut Altari Rosarij) ritu duplicis maioris per annum, ne dicatur Missa quæ nomine Rosarij circumfertur, concessa tantum Ordini Prædicatorum, & alijs prohibita *ex dec. Sac. Rit. Congr.* Sed fiat Missa vt in festo S. M. ad Niues.

*De Rubricis Missarum Communis
Sanctorum. Tit. 16.*

2 **C**ommunes Missæ inseruiunt tum celebrandis SS. aliquorum festis quæ habentur in Kalend. & nihil habent proprium, vel non habent omnia, vt videre est in Proprio SS. tum celebrandis festiuitatibus quæ extra Kalendarium occurrunt in pluribus, locis, præsertim verò Patronorum locorum, & Titularium Ecclesiarum, qui nihil habent proprium in Missa: est autem vnicuique liberum recitare Missam quam voluerit ex eodè communi, vbi sunt plures Missæ, & multò magis Epist. & Euang. ex ibidem assignatis, dummodò
ora-

oratio, & Euangelium Miſſæ, concordent cū oratione, & Euangelio officij.

3 Si infra octauas Paſchæ, aut Pent. cantanda ſit Miſſa de feſto transferendo ob concurſum populij, vel ratione tit. Eccl. vel votiuæ ſolennis pro re graui; dicenda erit vt in tempore Paſchali, quia tempus Paſchale terminatur tantum in Sabbatho ante Trinit.

4 Nota parentheſim in oratione ſecreta Miſſæ Dedicacionis Eccleſiæ, ea enim verba quæ parentheſi clauduntur, omitti debent, cum dicitur Miſſa de Dedicacione alicuius Eccleſiæ, quæ non eſt eadem ipſa in qua celebratur.

5 In Miſſa dedic. Eccl. Cathed. recitatur Symbolum per totam Diœceſim.

*De Rubricis Miſſ. votiuar. in fine
Miſſalis. Tit. 17.*

1 **R**egula generalis. In duplicibus, & dom. & quando cumque prohibetur fieri officium de dupl. non poſſunt dici Miſ. vot.

2 Tempore Aduentus in Miſſis votiuis nō omititur *Alleluia*, cum ſuo verſu, licet omittatur in Miſ. fer. Adu.

3 A Septuag. uſque ad Paſcha in votiuis (ijs diebus in quibus dici poſſunt) ſemper dicitur *Tractus* etiam in ijs diebus in quibus non dicitur in Miſſa feria.

4 Tempore Paſſionis, in Miſſis votiuis, dicitur *Psalm. Iudica*, & *Gloria Patri*, in fine *Psalmi Lamento*,

uabo, licet non dicatur in Missis de tempore.

5 Infra oct. Pasch. si votiuā cantetur pro re graui, in ea non dicitur Graduale, sed 4. *Alleluia*, cum 2. versibus, & in fine Missæ dicitur *ite Missa est sine duplici Alleluia*. Hæc habes apud Gauarrum, hoc tit. num. 12.

6 Tempore Paschali in fine introitus dicuntur duo *Alleluia*, post Epist. quat. *Alleluia*, cum 2. versibus in fine Offert. & communionis additur *Alleluia*, vbi non habetur.

7 In votiuis (etiam infra oct.) nunquam dicitur *Gloria*, & *Credo*, nisi solenniter dicantur pro re graui, pro qua cōuenit totus clerus cū Episcopo. Excipitur tamen Missa vot. de Angelis in qua semper dicitur *Gloria*, cum sit hymnus Angelicus, & Missa de B. M. Virg. in Sabbatho, quia licet non sit factum de ea officium, & idè tunc eius Missa sit merè votiuā, tamen dici debet *Gloria*, sed non extra Sabbathum.

8 In Missa votiuā de conuersione S. Pauli fieri debet commemoratio S. Petri, sed magis cōgrueret dicere Missam vot. communem vtrique.

9 Si quis exigat Missam vot. de Assumptione, aut Natiuitate B. Mariæ, vel aliam similem, dici potest Missa de B. Virgine ex his quinque votiuis pro diuersitate temporum accommodatis, cum intentione ad honorem Assumptionis, vel Natiuitatis, &c.

10 Missa Rosarij nō cōceditur omnibus, vt dictū est tit. 15. præc. Sed si quis habeat onus celebran-

di Miſſam de Roſario, dicat votiua ex quinque aſſignatis pro diuerſitate temporum, & ſatisfaciet, *ex decr. Sac. Rit. Congr. 6. Maij 1623. & 7. Aug. & 30. Sep. 1628.* Eodem modo decreuit de Miſſa Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo, 8. Apr. 1628. ne ſit communis omnibus, ſed Carmelitis tantum.

11 In Miſſis vot. de alijs Apoſt. quàm de SS. Petro, & Paulo, ſi quid ratione temporis deſit, puta *Tractus*, ſeu verſus cum *Alleluia*, tempore Paſchali, *Tractus* quidem deſumi poterit ex Miſſa votiua Apoſtol. Petri, & Pauli *Verſus* autem cum *Alleluia*, tempore Paſchali, imò verò etiã *Introitus cum accęſſorijs* ex feſto S. Marci.

12 In alijs votiuis Sanctorum, vel dicitur Miſſa propria Sancti, ſi habet, mutato in Collecta verbo, *Natalitia*, feſta, & eiufmodi, in *Commemorationem*; deſumptis item vel tractu, vel *verſibus* cū *Alleluia*, vel etiam *Graduali*, ſi opus eſt ex Miſſa de communi vel certe tota Miſſa dicatur de cōmuni, prout ratio temporas requirit.

13 Miſſa quindecim auxiliatorum reiecta eſt à Sac. Rit. Cong. 16. Ian. 1617. ita vt neque retineri poſſit in codice Miſſalis, ſub pœna librorum prohibitorum.

Pari modo reiecta eſt Miſſa de Patre æterno, & Miſſa de S. Gregorio pro viujs. *Extant decreta prelo data 8. Apr. 1628.*

14 In votiuis pro gratiarū aſtione, additur oratio propria, quæ habetur poſt vot. de S. Trinitate;

cum

cum conclusione distincta à conclusione primæ collectæ, vt supra p. 1. tit. 7. num. 7. ita vt Missa solenni duæ tantum orationes dicantur cum distinctis conclusionibus, in Missis autem priuatis 2. erit de officio, 3. pro gratiarum actione.

15 In Missa ad postulandam gratiam Spiritus Sãcti, quæ est eadem, ac de Spiritu Sancto, mutantur orationes, & omisiss ijs quæ sunt hac in Missa, dicuntur eæ quæ habentur in fine eiusdem Missæ vot.

16 In anniuersario consecrationis Episcopi, si venerit in die festiuo, Missa erit de festo, cum cõmemoratione pro Episco. In oratione autem nominatur Episcopus, & Ciuitas, quia Ecclesia sine additamento significat vniuersalem Ecclesiã: si vero in die non festiuo, Missa dicitur vt in Missali, cum vnica oratione, *Gloria, Credo,* & præfatione communi, vel de tempore, vel habente rationem temporis.

17 Missa pro sponso, & sponsa dicenda est extra diem festum de præcepto at in die festo de præcepto dicitur Missa de festo, cum cõme. benedictionis. Si vidua sponsa est non benedicitur, etiam si vir nunquam nupserit; si vero nupserit vir & virginem ducat poterunt nuptiæ benedici, cum hæc Missa dicto *Pater noster,* Sacerdos antequam dicat *Liberanos,* stans in cornu Epist. versus sponsum & sponsam ante Altare genuflexos, dicit orationes quæ notantur in Missali dicendæ hoc loco, tenente librum Ministro ante eum. Et dum recit-

dit à medio, seu accedit ad medium genuflectat semper Sacramento. Poterit etiam suo loco dari pax (*cum instrumento osculato à Sacerdote*) per Ministrum, sponso, & sponsæ. Et antequam Sacerdos populo benedicat, conuersus ad sponsum & sponsam in cornu Epist. dicat orationem, quæ est in Missali. Denique asperguntur in fine sponsi cū aqua benedicta, sed fiat hæc aspersio vtriusque, cum aspergillo, & aqua, & cum signo Crucis super eos: idem quoque fiat in benedictione mulieris post partum.

18 Datur regula generalis in Missali, quod de eodem non fit in Missa bis, per modum principalis, & per modum commemorationis; verū hoc non habet locum in collectis purè accessorijs, & remotioribus à prima; neque in ijs quæ addi possunt vsque ad quinque, seu septem. Quid enim vetat dicere orationem, *pro Congregatione, & familia*, in qua fit semper mentio de B. Virg. certè nisi posset addi quando fit mentio aliqua de B. Virg. nunquam posset addi, quia fit semper mentio aliqua de B. Virg. (extra tēpus Passionis, octauas Paschæ, & Pent.) & sic hæc ratio frustra poneretur in Missali: Ergo vltra viciniorem accessoriam, quæ commemorationem sapit, & debet esse diuersa à prima collecta, nihil refert an in alijs purè accessorijs, & remotioribus à prima, mentio de nouo fiat eorum qui in prima, vel altera collecta fuerunt nominati.

19 In Oratione *A cunctis*, pro dignitate Patroni

ni nominandi sunt in illo N. ante Apostolos;
SS. Angeli, & S. Ioanni Bap. *ex decr. Sac. Rituū
Cong. 22. Aug. 1620.*

20 Oratio pro se ipso Sacerdote dici non debet in
Missa cui interest proprius Episcop. vel eo ma-
ior, vel Princeps magnus; potius orandum est
pro Prælato, seu Principe præsentē, quod fit ob
reuerentiam eorundem maiorum.

De Rubricis Missarum pro defunct.

Tit. 18.

1 **I**N die depositionis, & anniuersario, imò in
tertio, septimo, & trigésimo à depositione
Summi Pontificis, Episcoporum, & Cardinalium
dicitur prima Missa cum orationibus proprijs.

2 In die depositionis, tertio, septimo, trigésimo,
& anniuersario Sacerdotum, dicitur 2. Missa,
cū oratione propria *pro defuncto Sacerdote.* Neq;
refert in ea non fieri mentionem de die tertio,
septimo, trigésimo, & anniuersario, nam eadē ora-
tio pro Papa, dicitur in obitu & anniuersario, nul-
la facta anniuersarij mentione.

3 Pro laicis verò, certæ sunt regulæ in Missali.
In eorum obitu, die 3. 7. & 30. dicitur 2. Missa,
in anniuersario tertia.

4 Pro eo qui proximè obiit, longè tamen à nobis
prima vice potest dici Mis. vt in die tertio, omis-
so verbo *tertium.*

5 Extra prædic. dies, Mis. dicuntur vt in quotid. def.
dies 3. 7. 30. & anniuers. numeratur a die obit. vel
à die

à die depositionis seu sepulturæ, qua potiori iure defunctus subiacet Ecclesiasticæ curæ.

6 In titulo *pro patre, & matre*, additum est *Sacerdotis*; nam non conuenit hæc oratio de patre cuiusque, in ore Sacerdotis.

7 Missæ quæ circumferuntur S. Gregorij *pro uiuis, & defunctis*, neque sunt S. Gregorij, neque approbatæ, imò reiectæ, ita ut non possint retineri in calce Missalis. *Ex decr. Sac. Rit. Cong. 8. Apr. 1628.*

De Rubricis benedictionum. Tit. 19.

1 **B**enedictio hic sumitur pro prece, qua Ecclesiastico more, rebus ipsis specialis sanctitas impertitur, ita ut in usus profanos deinde trãferri non possunt.

2 Benedictionum aliæ sunt constitutiuæ: aliæ inuocatiuæ. Cõstitutiuæ sunt illæ, per quas siue res, siue personæ Diuino cultui destinantur. Inuocatiuæ verò sunt eæ, per quas vel rebus, vel personis, imploratur auxilium diuinũ. Primi generis sunt benedictiones aquæ, vestium Sacerdotalium, mapparum Altaris, corporalium, & vasculi pro sacrosancta Eucharistia: de quibus in Missa agitur, quia communes esse possunt simplici Sacerdoti priuilegiato. Secundi generis aliæ sunt, Agni in Paschate, ouorum, panis, nouorum fructuũ, cuiuscumque comestibilis, candelarum, loci, domus nouæ, thalami, & nouæ nauis, quæ in Missali descriptæ sunt citra præiudicium aliarum quæ in Rituali Romano habetur, quia hæc a quocumque

cumque Sacerdote fieri possunt.

3 Habitus benedicturi Sacerdotis, est superpelli-
ceum, & stola regulariter alba; aliquando violacea,
nempe in benedictione cōiuncta cum exorcismis.
Vnde ad aquam benedicendā eo colore utimur.
Potest tamen adhiberi stola coloris tempori con-
uenientis.

4 Stando semper benedicat Sacerdos, & aperto
capite, manuque, formet signum Crucis versus rē
vbi est nota, & item ipsam aspergat in fine ter, hoc
est in medio, à dextris, & à sinistris rei.

5 Super Altare quidem benedicendæ res collo-
cari poterunt; non tamen esculenta, quæ omninò
super mensam ponenda sunt extra Altare.

6 Nunquam omittitur in Dominicis aquæ bene-
dictæ aspergio.

Regule seruandæ in asperfione.

HÆc asperfio fit dicta Tertia, & ante benedi-
ctionem Palmarum, & Candelarum si Purifi-
cationis festū occurrat in die Dom. Sacerdos igitur
celebraturus, procedit his diebus de sacristia
cum pluuiali, medius inter Ministros paratos, fim-
brias anteriores pluuialis tenentes, & cum perue-
nerit ad gradus, sistit in infimo, ibiq; genuflexus
(etiam tempore Pascali) aspergit ter Altare, nem-
pe in medio, a dextris, & à sinistris Altaris, hoc est
prius versus cornu Euang. tū versus cornu Epist.
Nota si in Altari sit exposita Sanctissima Euchari-
stia, abstinendum est ab asperfione Altaris: Diaconus

nus quoque tunc similiter debet ab osculis
 aspersorij, & manuum, quæ aliàs nunquam omittit
 tam in principio, quam in fine aspersio-
 nis. Incipit
 autem Antiphonam antequam incipiat aspersio-
 nem actualem, quia, *Asperges*, est futuri temporis.
 Aspergit seipsum adhuc genuflexus, deinde ere-
 ctus aspergit ministros genuflexos, primò Diacono-
 rum, Subd. deinde Clerum, sed *asperges* nò
 inclinat caput; at Clerum stare decet, detecto ca-
 pite, & aspergenti reuerenter caput inclinare. Ne-
 que fieri debet aspersio singulorum, sed plurium
 simul tam Cleri, quam Populi. Canonici singilla-
 tim aspergi potuerunt ad maiorem eorundem
 venerationem; quibus & celebrans aliquam hono-
 ris significationem adhibebit ante & post totam
 eorum aspersioem. Ministri committantur Sacer-
 dotem, & cum eo dicunt alternatim totum Psalm.
Miserere. Quòd si in Cæremoniali Episc. lib. 2. ca-
 pit. 31. procedit solus celebrans hoc iubetur, ibi
 ob reuerentiam Episcopi præsentis, vt coram eo
 cū minori pompa celebrans procedat. *Nota quod*
in die Paschatis & Pentecostes, aspersio fit cū aqua
pridiè benediçta in fonte baptismi, ante infusionem
o'ei & cbrismatis accepta. Tenent ministri librum
 ante celebrantem, dum dicit versus & orationem.
 Post orationem deponitur pluuiale, & assumitur
 manipulus cum casula pro Missa.

7 Benediçtio Agni ad communem mēsam in Pas-
 chate, fit ex vsu Romano.

8 Abbates & alij Regularium Superiores, possūt
 bene-

benedicere vestes Sacerdotales Ecclesiarum sibi Subditarum tantum, non aliarum, ex decr. Sac. Rit. Cong. 24. Aug. 1609. Nullo modo Sacerdotes simplices benedicere possunt proprias vestes, neque Protonotarij *ex decr. Sac. Rit. Cong. 17. Julij 1627.* Et hic finis totius Missalis.

Quintam huius operis partem de industria omisimus, ut pote quæ solis constat appendicibus, sine quibus plenissima potest haberi rubricarum omnium noticia, quod nostri erat instituti compendiosè pro virili tractare.

IN GRATIAM EORVM,
qui non habent proprias Missas Sanctorum, nuper in Kalendario Romano additorum; operæ pretium visum fuit eas in calce huius Tractatus apponere.

In Decembri.

2. Decemb. In festo Sanctæ Bibianæ Virgin. & Martyr. Missa. *Me expectauerunt.* de communi.

Oratio.

Deus omnium largitor bonorum, qui in famula tua Bibiana, cū virginitatis flore, martyrii palmam coniunxisti, mentes nostras eius intercessione tibi caritate coniunge, vt a motis periculis præmia consequamur æterna. Per Dominum. *Secreta, Hostias, &c. Post.com. Diuini muneris, &c.*

In Martio.

4. Mart. In Festo S. Casimiri conf. Missa. *Os iusti.* præter orationem propriam, quæ sequitur.

Oratio.

Deus qui inter regales delicias, & mundi illecebras, Sanctum Casimirum virtute constantiæ roborasti: quæsumus, vt eius intercessione, fideles tui terrena despiciant, & ad cœlestia semper aspirant. Per Dominum.

In Aprili.

30. April. In festo S. Catharinæ Virginis Missa. *Dilexisti.*

Oratio.

Da quæsumus omnipotens Deus: vt qui B. Catharinæ virginis tuæ natalitia colimus; & annua solennitate lætemur, & tantæ virtutis proficiamus exemplo. Per.

Secreta.

Ascendat ad te Domine quas in Beatæ Catharinæ

rinæ solennitate offerimus preces, & hostia salutaris virgineo flagrans odore. Per, &c.

Post Communio.

Æternitatem nobis Domine conferat qua pasti sumus mensa cœlestis: quæ Beata Catharinæ Virginis, vitam etiam aluit temporalem. Per.

In Maio.

26. Maij In festo sancti Philippi Neri, Confes. Missa. *Os iusti.*

Oratio.

Deus qui Beatum Philippum Confessorem tuum sanctorum tuorum gloria sublimasti, cōcede propitius: ut cuius solennitate lætamur, eius virtutum proficiamus exemplo. Per Dominum.

Secreta. Præsta nobis. Post Com. Quæsumus.

In Iunio.

6. Iun. In festo S. Norberti Episcop. & Confes. Missa. *Statuit.*

Oratio.

Deus qui Beatum Norbertum Confessorem tuum, atque Pontificem, verbi tui præconem eximium effecisti, & per eum Ecclesiam tuam noua prole fecundasti: præsta quæsumus ut eiusdem suffragantibus meritis, quod ore simul, & opere docuit, te adiuuante exercere valeamus. Per Dominum.

In Iulio.

4. Iul. In festo S. Elisabeth Regina Portugallia
viduæ. Missa. Cognoui.

Oratio.

Clementissime Deus, qui Beatam Elisabeth Re-
ginam, inter cæteras egregias dotes, bellici furo-
ris sedandi prerogativa decorasti: da nobis eius
intercessione, post mortalis vitæ quam supplici-
ter petimus pacem, ad æterna gaudia peruenire.
Per Dominum. Epistola. *Mulierem fortem.*

14. Iul. In festo S. Henrici Confess.

Oratio.

Omnipotens & misericors Deus, qui à gloria
tua nullam conditionem excludis: te suppliciter
exoramus, vt sicut Beato Henrico Confessori tuo,
post terreni culmen imperij, cælestis Regni solium
contulisti; ita meritis eius & precibus, nobis quo-
que famulis tuis, æternæ felicitatis præmia largia-
ris. Per Dominum. Secreta. *Laudis tibi.* Post cõ-
Refecti cibo.

In Augusto.

16. Aug. In festo S. Hyacinthi Confess. Missa.
Os iusti.

20. Aug. In festo S. Stephani Conf.

Oratio.

Cõcede quaesumus Eccles. tuæ omnipotēs Deus:
vt B. Stephanum Confessorem tuū quem regnan-
tem

tem in terris propagatorem habuit, propugnato-
rem habere mereatur gloriosum in cælis, Per.

Secreta.

Respice quas offerimus hostias omnipotens
Deus, & præsta; vt qui passionis Dominicæ myste-
ria celebramus, unitemur quod agimus. Per Do-
minum.

Post Communio.

Præsta quæsumus omnipotens Deus: vt Beati
Stephani Confessoris tui fidem congrua deuotio-
ne sectemur: qui eiusdem fidei dilatione, de terre-
no regno, ad cælestis regni gloriam meruit perue-
nire. Per Dominum.

In Septembri.

20. Sep. In festo SS. Eustachij, &c. Mis. *Sapientia.*

In Octobri.

6. Oct. In festo S. Brunonis Conf. Mis. *Os iusti.*

Oratio.

Sancti Brunonis Confessoris tui quæsumus Do-
mine, intercessionibus adiuuemur: vt qui maiesta-
tem tuam grauiter delinquendo offendimus, eius
meritis, & precibus, nostrorum delictorum veniã
consequamur. Per Dominum. *Secreta. Lauds.*
Post Com. *Quæsumus.* vt in secunda Missa.

8. Oct. In festo S. Birgittę viduę. Mis. *Cognoui.*

Oratio.

Domine Deus noster, qui B. Birgit. per filiũ tuũ
vngentũ, secreta cęlestia reuelasti: ipsius pia in-
ter-

tercessione, da nobis famulis tuis, in reuelatione
sempiternæ gloriæ tuæ, gaudere lætantes. Per eū-
dem Dominum. *Epistola*, Viduas honora.

Pro sancto Patritio Episcop. & Conf. 17. Mart.
Oratio. Da quæsumus. De communi.

Supererant adhuc Missæ SS. Ioachimi, impres-
sionis Stigmatum, Angelorum Custodum,

& S. Caroli, sed quia hæc iamiam haben-
tur in Missalibus etiam com-

muniōribus, eas

omissimus.

(?)

TRA-

TRACTATUS SECUNDVS.

IRactatus secundus. Breuiarij leges cō-
plectitur. Rubricæ autem Breuiarij,
seu leges, in duas partes diuiduntur,
nempe in generales, quæ initio Bre-
uiarij ponuntur, & in particulares, quæ sunt per
Breuiarium vndequaque sparsæ. Sed quò confor-
miores esse possint leges Breuiarij, Missalis legi-
bus, eas in quatuor partes diuidimus, quas eadē
methodo, & ordine prosequemur, quo prosecuti
sumus Missalis Rubricas in priori huius volumi-
nis parte, duabus nēpe interiectis partibus, quæ
in Breuiario desiderantur: illa scilicet quæ ritus
præscribit, & alia quæ defectus patefacit, vtramq;
ex Gauanti lucubrationibus desumpturi. Nec ta-
men illius insistemus methodo, vtpotē alium om-
nino ordinem secuturi, ne pars posterior à prio-
ri disideat. Hoc posito fundamēto, Rubricas Bre-
uiarij in quatuor partes diuidendas censemus,
quarum prima contineat generales Rubricas, se-
cunda, ritus præscribat seruandos in recitatione
tam publica, quam priuata, tertia defectus vitan-
dos doceat, 4. Rubricas particulares cōplectatur.

PARS

P A R S P R I M A.

Prima pars rubricarū Breuiarij, generales rubricas 37. titulis complectitur. Verum breuitati studentes, titulum vltimum, tanquam minus necessarium omittendum duximus, vel remittendum saltem in calcem operis, cum de appendixibus Breuiarij; vbi satis fusè, de his quæ hoc vltimo titulo cōprehenduntur, tractauimus. Sicq; supersunt nobis 36. tituli in hac priori rubricarū parte enucleandi, quos in titulos 26. compendiosè redigemus. Rubricæ autem generales in tres partes subdiuiduntur. Aliæ enim spectant ad totum integrum officium; aliæ attinent ad maiores partes officij: aliæ versantur circa partium partes. Totum integrum officium est, vel duplex, vel semid. vel simplex, vel Dominicale, vel feriale, vel de vigilia, vel de octaua, vel de S. Maria in Sabatho, vel pro officio commemorationem habet, vel concurrat cum alio, vel occurrit, ita vt alterius fiat translatio. De quibus agitur in Breuiario; primis 11. titulis. Maiores partes officij sunt Matutinum, laudes, prima, tertia, sexta, nona, vespereæ, & completorium. De quibus titulis 13. 14. 15. 16. 17. & 18. Partium partes, sunt inuitatorium, hymni, antiphonæ, Psalmi, cantica, versus, absolutiones, benedictiones, lectiones, responsoria, capitula, orationes, Hymnus, *Te Deum*, Oratio Dominica, Saluatio Angelica, Sym-

Symbolum Apostolorum, Symbolum Athanasij, Preces, suffragia Sanctorum, & Antiph. B. Mariæ finales, de quibus à titulo 19. ad titulum 36.

De duplici. Tit. 1.

Quatuor sunt duplicium genera. Primum dicitur primæ classis; secundum, secundæ classis; tertium appellatur maius; 4. minus per annū. Primæ classis sunt *Natiuitatis Domini*, &c. num. 17. in Ecclesia vniuersali, queis adde *Dedicationē propriæ Ecclesiæ, & Cathedralis, Patroni festum, & tituli Ecclesiæ*. 2. classis sunt *Circumcisio Domini*, &c. num. 22. in Ecclesia vniuersali, si addas festū *S. Stephani, & SS. Innocentium*: Duplicia maiora per annum sunt *Transfiguratio Domini*, &c. queis adde nunc dies octauas, *Epiphania, Pasche, Ascensionis, & Corporis Christi*; num. 16. in Ecclesia vniuersali. His etiam addendi sunt *Patroni minus principales*, nisi sint altioris ordinis in Kalendar. Reliqua duplicia sunt minora quibus in Kalendario apponitur hæc vox *Duplex*, & præterea *dies octauæ festorum habentium octauam*, quarum supra non meminimus.

Festa Beatificatorum, equalia sunt festis Canonizatorum, dummodò sint eiusdem ordinis.

De Sancto cuius habetur insignis Reliquia, si concedatur officium, fit duplex minus per annum, Ita *Sacr. Rit. Congreg.* 25. *Novemb.* 1602. *Translatio Patroni principalis loci, ritu duplici celebratur.*

De semiduplici. Tit. 2.

Semiduplici ritu gaudent Dominice per annū,
& ea Sanctorum festa quibus in Kalédario ap-
posita est vox *semiduplex*, itē dies infra octauas.

De Sancto cuius habetur reliquia nō insignis,
si concedatur officium debet esse semiduplex.

De Sanctis locorum cōsuevit sancta Sedes A-
postolica vbi neq; nati, neque mortui sunt, neq;
reliquiæ insignes extant, concedere officium se-
miduplex.

Inventiones, & translationes (excepta transla-
tione principalis Patroni) ritu semiduplici co-
luntur.

De simplici. Tit. 3.

Festa simplicia quibus in Kalendario nihil ap-
ponitur; superant hodie centenarium nume-
rum.

De Dominica. Tit. 4.

Dantur Dominicæ vacātes à Natiuitate Do-
mini ad Epiphaniā inclusiuē, quia incō-
gruū erat si occurreret festū Natiuitatis Dñi, vel
Circūcisionis, vel Epiphaniæ in Dominica, quòd
vna cum festo Domini, fieret commemoratio de
Dominica, quod est festum Domini. In gratiam
autem Natiuitatis Domini, & Circūcisionis, fuit
ordinatum, quòd nec in tribus festis, & octauis
diebus S. Stephani, S. Ioannis. Et SS. Innocentiū,
vlla haberetur ratio Dom. occurrentis.

2 Si quæ supersit Dominica quæ propriè in die

Do-

Dominico locum non habeat, quod accedere potest in officio 2.3.4.5. aut 6. Dominicæ post Epiphaniam, & 23. post Pentecosten, tunc fit de Dominica exclusa, in Sabbatho præcedenti, non impedito festo 9. lectionum, alioquin in alia immediatè præcedenti feria, seu festo simplici, in qua, seu quo, officiū fiat de feria, & legantur tres lectiones de homil. Dom. & in laudibus dicatur Ant. ad *Benedictus*, & oratio de Dominica currente in proprio loco, cum commemoratione festi simplicis. *Sed nota præcedentem feriam non esse ad libitū, sed solum si Sabbathum impeditum fuerit festo novem lectionum. Quòd si tota hebdomada sit impedita officijs novem lectionum etiam translatis; tunc in Sabbatho legatur 9. lectio de homil. Dom. & commemoratio eiusdem in laudibus tantum, cum Antiph. & oratio propria.*

Sabbatho impedito, aut feria 6. aut 5. à festo simplici, non erit anticipandum officium prædictarum Dominicarum, feria 4. aut 3. in qua nullum fortasse occurrit festum. Nam neque simplex officium B. Mariæ in Sabbatho, neque festū simplex in eodem, aut ferijs prædictis occurrens impedit, quo minùs in Sabbatho fiat officiū de Dom. quæ superfit, sed tantum officium 9. lect. Curandū tamen est quoad fieri potest, ut proprius ad Sabbathum fiat officium de ea Dom.

3 Dominicæ primæ classis, nempe 1. Dominica Aduent. 1. Quadragesimæ, Passionis, Palm. in Albis, excellunt alijs, quibus etiam Patroni cedunt.

4 Dominicæ 2. classis cedunt festis Patroni loci, tituli, Ecclesiæ, & eiusdem dedic. non alijs.

5 Dominica 1. mensis est ea quæ venit in Calendis mensis, vel est proximior ipsis, siue ante, siue post.

6 Dominica 1. Aduent. est ea quæ proximior est festo S. Andree, siue ante, siue post, vel quæ uenerit in ipso festo.

De Feria. Tit. 5.

Feriarum genus duplex: maius alterum, eo quod de feria maiori fit semper in officio saltem commemoratio, nempe de feria Aduentus, Quadragesimæ, quatuor temporum, & 2. Rogationū: alterum minus, reliquarum quæ supersunt

De Vigilia. Tit. 6.

IVigilia occurrens in Dominica, transferretur in Sabbathum præcedens, exceptis vigilijs Natiuitatis Domini, Epiph. de quibus fit officium eo die quo occurrunt.

4 Vigilia occurrens in festo 1. classis, in officio nullam habet commemorationem: imò expediret auctoritate maiorum eo casu anticipari ieiunium ante illud festum 1. classis, eo modo quo Nanarrus testatur Leonem statuisse, vt eo anno quo vigilia S. Ioan. Bapt. incidit in festum Corporis Christi, pridie eiusdem festi ieiunetur, 4. scilicet feria, *Caietanus docet in uerbo, Ieiunium, cum*

Tabiena, & alijs, posse Episcopum, in festo solenni Patroni loci. si in eo occurrat vigilia, transferre ieiunium in pridianum diem. Officium autē vigiliæ, in his casibus nō est anticipandum, separari namque possunt officium vigiliæ, & ieiuniū eiusdem.

5 *Vigilia occurrens in feria maiori, omittitur in officio, ita vt nec de ea fiat commemoratio.*

4 *De vigilia Epiphaniæ fit semper commemoratio quocumque duplici occurrente, quod additum est in postrema Breviarij recognitione.*

De octaua. Tit. 7.

1 **C**onsueuerunt cum octauis solenniter celebrari festa Sanctorum apud quasdam Ecclesias, Congregationes, & Religiones. Quæ non abrogatur in rubrica de oct. num. 1. sed post editū à Pio V. Breviarium, nulla potest induci octaua ultra prædictas, sine Sedis Apostolicæ auctoritate. Ex quo apparet non posse fieri festum cum octaua, tum canonizationis, tum beatificationis, præclusa licentia S. Sedis Apostolicæ.

2. Inter octauas est differentia quæ reuocari potest ad quatuor gradus. In primo gradu sunt octauæ Paschæ, & Pentecostes, in quibus non fit de vlllo festo. In 2. gradu, oct. Epiphaniæ admittit tantum festum Patroni, Titularis, & Dedicacionis, nō tamen in die octaua, in qua celebratur Baptismus Christi. In 3. gradu octaua Corporis Christi admittit duplicia tantum, non translata,
nisi

niti ſint altioris ordinis, quod in poſtrema Breuiarij recognitione decretum eſt. In quarto gradu octauæ reliquæ admittunt quæcumque feſta etiã ſemiduplicia. *Nota quod infra octauas huius ultimi gradus, duplicia translata fiunt quocumque die, ſemiduplicia verò non transferuntur ultra proximè ſequentem diem, quæ ſi fuerit impedita feſto 9. lectio- num, transferuntur poſt octauam, ſed ſemiduplicia occurrentia ante octauam, transferuntur ſine dubio poſt oct.*

3 Infra octauas Epiphaniæ, Corporis Chriſti, & Natiuitatis eiùſdẽ, occurrente feſto admiſſo, ſemper fit commemoratio de octaua.

4 Maior dignitas octauæ attenditur circa claſſem feſtorum, nam prima claſſis eſt dignior ſecunda: in eadem autem claſſe attendi debent perſonæ hoc ordine, Chriſtus, Beata Virgo, Angeli, S. Ioann. Baptiſta, Apoſtoli, & alij deinde iuxta ordinem Litaniarum: & cæteris paribus dignior eſt octaua, quam celebrat vniuerſalis Eccleſia ea quam celebrat particularis.

5 Dedicacionis octaua dignior eſt octaua patrom, & hæc, dignior octaua Titularis. Sed octaua Aſumptionis B. Virginis dignior eſt octaua Dedicacionis.

6 In poſtrema Breuiarij recognitione, decretum eſt nihil fieri poſſe, ne commemorationem quidẽ de octaua quæ non habetur in Calendario Rom. a die 17. Decembris, uſque ad Epiph. incluſiue.

7 *Accidit inchoatas octauas non compleri in tribus caſibus*

casibus. Primus est quando aduenit dies 17. Decembris; secundus quando aduenit feria 4. Ciner. tertius adueniente vigilia Pentec. Quare si occurrat dies octaua festi habentis octauam in his tribus, eo casu in pridianis vespers nihil fiat, neque commemoratio de octaua, cum in sequentibus diebus nihil item sit de ea faciendum.

8 Dies octaua festi cuiuslibet habentis octauam, nunquam transfertur; & in occurſu cedit tantum duplicibus primæ, & secundæ classis. Itaque excludit, & transferri facit festum duplex in ea occurrens, siue maius, siue minus. Excipe octauas dies natiuitatis Domini, & Epiphaniæ, quæ excludunt alia festa quæcumque; & octauam Corporis Christi, quæ cedit tantum duplici 1. classis ex decreto Ioan. XXII. Cedit etiam dies octaua Dominicis priuilegiat. 1. & 2. classis, in quibus fit tantum commemoratio de octaua.

9 In primis vesp. cõmunibus diei octauæ, & Dominicæ priuilegiatæ, recitari debent vespere cū Psalmis Sabbathi. à cap. de Dom. priuil. & in fine additur commemoratio octauæ tantum, vt in primis vesp. festi, ita decreuit Sac. Rit. Cong. 9. Decemb. 1622.

10 Si Dominica ipsa priuilegiata concurrat cum sequenti festo duplici, adhuc cõmemoratio octauæ fiet Post cõmemorationē Dom. si verò sequatur festum semiduplex, vespere erunt de Dom. cum com. diei oct. vt in 2. vesp. festi, & deinde semiduplicis, vt in primis eiusdem vesp.

11 Si dies octaua concurrat cū alia die octaua, à cap. fit de sequenti, cū commemor. præcedentis. Quod seruatur etiam in die octaua principalis patroni, quia octauæ omnes, exceptis octauis Domini, sunt eiusdem solennitatis. Quod si in octaua S. Ioannis Euangelistæ 2. Vesperæ sunt integræ in concursu cū octaua Innocentium; singularis est casus, in proprijs locis notatus, ex quo nihil inferri potest contra generalem rubricam.

12 Si dies octaua concurrat cū sequenti duplici minori per annū à Cap. fit de sequenti cū com. octau. si cum maiori, fit totum de sequenti cum com. oct. *Excipe octauas Domini, quæ in concursu cum duplici etiam maiori, habent utrasque vesp. integras, quod de primis vesp. octauæ Ascensionis, & Corporis Christi, in postrema Breuiarij recognitione decretum est.*

13 Si cōcurrat dies oct. cū festo 1. classis sequentis, nulla fit de die oct. com. vt declaratū est in postrema recognitione Breuiarij, de commemorat. tit. 9. nu. 4. Si verò cōcurrat cū sequenti dup. 2. classis; etiā trāslato, totū officium erit de sequenti cum com. præcedētis, vt apertè dicitur, de concur. tit. 11. nu. 7. & est rubrica generalis, modò in postrema Breuiarij recognitione, additis his verbis: *in secundo ordine, num. 6.*

14 Accidit alius cōcursus festi dup. vel semid. cū die infra oct. & duplex quidē totū habet offic. cū com. diei infra oct. nisi illud dup. sit 1. classis, quia tunc de sequenti die infra oct. nulla fit com. vel 2. classis,

classis, quando in sequenti non fit officium de die infra oct. At festū semidup. regulariter habet officiū vsque ad cap. quod est de die inf. oct. excipe festum SS. Ioannis, & Pauli, quod habet 2. vesp. integras cū com. diei infra octauā S. Ioann. Baptista, vt in rubrica propria.

15 Non cedit sequenti Dominicæ, vel semidupli-
ci, nisi vsque ad cap. quod erit de Dominica, vel semidupli-
ci.

16 Si festum occurrat in Sabbatho ante Dom. priuilegiatam, quæ est simul dies octaua festi, habentis octauam, eo casu in vesp. Sabbathi, Antiphon. & Psalmi erunt de semid. cap. de Dom. priuilegiata, com. primum de semid. & deinde diei octaua, quæ in toto die sequent. nihil habet, nisi memoriam commemorationem.

17 Dies oct. Corporis Christi sola gaudet commemor. in occurſu cum duplici primæ classis, sed festis 2. classis non cedit officium, ex rubric. de translatione, tit. 10.

De officio S. Mariæ in Sabbath. Tit. 8.

1 **I**N omnibus Sabbathis non impeditis officio, quoad ritū digniori, quale est etiā serię maioris, aut Dominicæ anticipatæ, fit officiū de S. Maria eo modo quo fit de festo simplici. Festū simplex cedit huic officio, de festo simplici, fit tantum commemoratio.

2 Admodum festi simplici, officium hoc incipit in vesper. serię 6. vel à capitulo, si ille dies feriæ.

lis est, vel per commemor. si eo die est festum 9. lectio. num.

In completorio feriæ 6. quamuis sit de festo 9. lectio. in fine tamen hymni ius habet B. Virgo, vt dicatur, *Gloria tibi Domini, vel Iesu tibi sit gloria,* nisi festum habeat aliunde proprium finem, hymnis omnibus destinatum.

3 Quod si fer. 6. fuerit festum eiusdem B. Virg. in 2. vesp. omittitur com. officij in Sabbatho.

De commemorationibus. Tit. 9.

1 **D**E feria maiori fit com. quando festum 9. lect. in ea occurrit, neque vnquam omittitur de ea commemoratio.

2 De vigilijs fit semper com. nisi occurrant in feria maiori, vel in festo dup. primæ classis, quia tunc nihil fit de vig. excepta vig. Epiph. de qua nunquam omittitur com.

3 De simpliciter fit com. quando occurrit in feria maiori, vig. S. Maria in Sabb. die infra oct. semidup. Dom. die oct. & in duplici per annum, tam in primis vespers, quam in laudibus; in duplicibus 2. classis tantum in laudibus; item in eiusdē festi simplicis 1. vesp. quando cum eo pridie concurrat semid. Dom. dies oct. dup. per annum. 2. classis (non autem primæ.)

4 De S. Maria in Sabbatho fit com. quando cum ea concurrat pridie semid. dies oct. dup. per annū (modo non sit festum Beatæ Virg.) dup. 2. classis, non primæ.

5 De die infra oct. fit com. quando in ea occurrit dies infra oct. digniorem, semid. Dominica, dies oct. alterius octauæ, duplex per annum, non autem quando dupl. 1. vel secundæ classis occurrit, exceptis oct. SS. Stephani, Ioan. & Innoc. de quibus fit com. in festis secundæ classis, ex privilegio speciali. Item quando concurrit cū sequenti semid. Dom. die oct. alterius octauæ, duplex per annum non cum alijs.

6 De semiduplici fit com. quando concurrit cū sequenti die infra oct. cum alio semid. Dom. 8. dup. per annum, non cum alijs.

7 De Dominica fit com. quando in ea occurrit duplex quocumque, aut dies oct. item quando eadem concurrit cum sequenti die octau. vel dup. per annum, non cum alijs.

8 De die oct. fit cō. quādo in ea occurrit dies oct. Domini, aut dup. 1. vel 2. classis, aut Dom. 1. vel 2. classis. Item quando concurrit cum alia die oct. vel dup. quocumque (modò non fit 1. classis) sed diuidit vesp. cum die oct. & cum dup. minore per annum.

9 De duplici minore per annum fit com. quando concurrit cum sequenti alio dup. quocūque (modo non fit primæ classis) aut cum die oct. sed diuidit vespe. cum dup. minore, & cum die octaua.

10 De duplici maiore per annum fit com. quando concurrit cum alio dupl. maiore per annum, aut cum dup. 2. classis, sed cum dup. maiori diuidit vesp.

11 De dup. 2. classis fit com. quando concurrat cum dup. 1. classis, vel cum dupl. secundæ classis digniore.

12 De dup. 1. classis fit com. quando concurrat cum alio dup. digniore 1. classis.

13 Ex dictis patet, quod dup. 1. classis admittit in 1. vesp. commemorationem de dup. 1. classis, minus digno de dup. 2. clas. de Dom. 1. aut 2. clas. consequenter quæ sequuntur item de die oct. & c.

Item de die octau. aut Domin. per annum (si festum occurrat in die octau. aut Dom.) de feria maiori, non de alijs. In Laudibus admittit commemorationem Domin. secundæ classis, & per annum, diei octauæ, & ferix maioris, non tamen vigiliæ.

In 2. vesper. admittit com. sequentis semidupl. Dom. die octou. dup. 1. classis minus digni, & aliterius cuiuscumque dup. ferix maioris, non aliorum. Vide infra numero 15.

14 Duplex 2. classis admittit in primis vesp. commemorationem Dom. 1. & 2. classis, & Dominicæ per annum, si festum illud occurrat in Dom. & duplicis 2. classis minus digni, & dup. per annum, & diei oct. & ferix maioris, non aliorum. In Laudibus admittit commemorationem diei oct. Dominicæ per annum, fer. maioris, vigiliæ, festi simp. Sed non diei infra oct. In 2. Vesperis admittit commemorationem Dominic. cuiuscumque duplicis 2. classis minus digni, duplicis per annum, diei octauæ, semiduplicis (diei infr. octa.

si de ea sequenti die fiat officium) feriæ maioris,
S. Mariæ in Sabbatho (nisi festum sit B. Mariæ)
& festis simplicis sequentis.

Appendix.

SI sequatur aliud festum 2. classis minus dignum, de quo idcirco in dictis vesperis fiat tantum com. & in eodem festo sequenti occurrit festum simplex; tunc in 2. vesperis integris præcedentis festi, nihil fiet de simplici, consequenter, neq; de Dom. per annum, in qua occurrerat festum præcedens; quia festum sequens, licet non habeat vespas, habet tamen ius excludendi commemorationes prædictas in ijs vesp. quæ suæ primæ essent, nisi occurreret cum magè digno. A fortiori si festum primæ classis minus dignum, sequatur aliud primæ classis magis dignum, de quo idcirco (nè pe de minus digno) in 2. vesperis præcedentis, fiat tantum com. tunc in iisdem 2. vesp. nulla fiet com. Domin. per annum, in qua occurrerat festum præcedens. *Casus accidit Conuenis quoties dedicatio Ecclesiæ Cathedralis (quæ immediate præcedit festi S. Bertrandi Patroni principalis loci) occurrit in die Dominicæ.*

15 Duplex per annum maius in 1. vesperis admittit com. Dominicæ cuiuscumque, duplicis maioris (cum quo diuidit vespas) duplicis minoris diei octauæ, semid. diei infra oct. cum qua cõcurrit, feriæ maioris, festi simplic. eodem die occurrent. In Laudibus admittit com. Dominicæ, diei infra octauam fer. maioris, vigiliæ, & festi

ſimplicis. In 2. vesp̄is admittit com. dupl. maioris (cum quo diuidit vesp̄.) Dominicæ cuiuscumque, dupl. minoris, diei oct̄. semid. diei infra oct̄. uam feriæ maioris, Beatæ Mariæ in Sabbat. & festi ſimplicis.

16 Duplex per annum minus in 1. vesp̄. admittit com. Dominicæ cuiuscumque, tum alterius dupl. minoris, aut diei oct̄. uæ (cum quibus diuidit vesp̄as) semidupl. diei infra oct̄. feriæ maioris, & festi ſimplicis. In laudibus admittit com. Dom. diei infra oct̄. fer. maioris, aut vigiliæ; & festi ſimplicis. In 2. Vesp̄is admittit com. alterius dupl. minoris, aut diei oct̄. uæ (cum quibus diuidit Vesp̄.) Dom. cuiuscumque, semid. diei, infra oct̄. uam feriæ maioris S. Mar. in Sabbat. & festi ſimplicis.

17 Dies oct̄. uæ. easdem commemorationes admittit, quas duplex min. sed dies oct̄. uæ Domini, admittunt eas tantum, quas admittit duplex maior.

18 Dominica per annum in 1. vesp̄is admittit com. semidupl. & diei infra oct̄. uam (cum quibus diuidit vesp̄as) & festi ſimplicis, eodē diei occurrentis. In Laudibus cōmemorationem diei infra oct̄. uam, & ſimplicis. In 2. vesp̄. comm. semidupl. diei infra oct̄. & ſimplicis; at Dominica priuilegiat. admittit ultra commemorat. prædictas, commemorationem diei oct̄. uæ, in vtriq; Vesp̄. & Laudib. *Hic casus accidit in nostra Cong. in qua dies oct̄. uæ solennitatis Dni Iesu (quod festum*

*festum præcipuum & Titulare est Cōgregationis no-
stra, & celebratur die 18 Ian.) occurrere potest in
Dominicis Septuag. Sexag. & Quinquag. sima.*

19 Semiduplex admittit in primis veip. com. fe-
mid. & diei infra oct. (cum quibus diuidit Vespere-
ras) fer. maioris & festi simplicis. In Laudibus cō-
memorationem diei infra octauā, feriæ maioris,
vigiliæ, & festi simpl. In 2. Vesp. commemoratio-
nem Dominicæ, alterius semiduplex sequentis,
diei infra oct. (cum quibus diuidit Vesperas) fer.
maioris, & festi simpl.

20 Dies infra oct. admittit eadem com. quas fe-
stum semid.

12 S. Maria in Sabbatho admittit commemor.
in 1. Vesp. & Laud. festi simpl. tantum.

22 Simplex admittit tantum com. alterius simpl.

23 Feria maior admittit com. tantum festi sim-
plicis; idem dic de vigilia.

24 De tribus octauis fit commemor. in utrisque ves-
per. & Laud. quocumque festo infra eas occurrente,
nimirum Natiuitatis Domini, Epiph. & Corporis
Christi.

25 Si ex eodem communi, sumitur commemora-
tio, vnde sumptum est officium; variantur Anti-
phonæ & versus, ita vt in vesperis sumatur com-
memor. ex Laud. & è contra: nisi aliter proprijs
locis notetur. Quod de Antiphona, & versu dici-
tur, intellige quoque de versu tantum, vt varietur
si est opus, & similiter de oratione. Neque refert
si pro commemor. eiusdem, contingat dici eundē

versum in primis Vesp. & Laud. vt in festo S. Donati in quo fit aliquando, de translata Inuentione S. Stephani, & pro commemor. S. Donati, dicitur & in Vesperis, & in Laud. idē versus, *Iustus vt palma*, &c. quia in Laudibus nulla est necessitas variā di versum de Laud. proprium.

26 *Antiphonæ ad Benedictus de communi Pontificū & de communi nō Pontificum, confess. sunt diuersæ: vt altera pro officio, altera pro commemor. in Laud. de seruire queant. Habes hunc exemplum in Breuiario recogn. in festo S. Bonauent. & S. Henrici.*

27 Quando in officio de vno Martyre, fit cōmemorat. de Martyre altero; & inter suffragia fit cōmemor. de Patrono item Martyre, per Antiphonam de communi, vt ere vltimo loco, versu 2. vel 3. nocturni. Idem fiat si quatuor occurrant, adhibita Antiphona, quæ prima est Nocturni primi, & versu Nocturnorum, qui non est dictus in commemorationibus.

28 Commemoratio de Dominica, vel de fer. maiori, vel de die octaua SS. Petri, & Pauli quæ habet homiliam cum suo Euangelio proprio (si in ea occurrat festum 1. vel 2. classis) addit lectionē eiusdem homiliæ, in fine tertij Noct. pro 9. lectione, id est, vel primam tantum de homilia, vel tres, in vna simul lectione, coniunctas.

29 De Sanctis qui propriam lectionem habēt, de vita, & gestis ipsorum (non autem appropriatam de communi, vt in festo v. g. S. Margaritæ) legitur & est 9. lectio si vna est, vel si duæ sint, ex duabus fit

fit vna. Sed hæc lectio omittitur in Dom. quæ habent nonum responsum, & in officio in quo dicuntur tantum tres lectiones.

30 Si occurrant duæ commem. in eodem officio, scilicet Dominicæ, vel feriæ maioris, vel vigiliæ, quæ habet homiliam; & simplicis festi quod habet propriam lectionem omittitur lectio de Sancto, & legitur homilia.

31 De die infra oct. non legitur 9. lectio, licet habeat homiliam propriam, imò neq; si habeat Euāgelium diuersum ab Euangelio festi, quod accidit infra octau. Apostolorum Petri, & Pauli.

32 Si octaua dies Apostol. Petri, & Pauli occurrat in Dom. in qua fit de Titulari Ecclesiæ, cum com. octauæ (quæ habet Euangelium proprium) & Dominicæ; legatur potius Euangelium cum homilia Dominicæ, vt legantur populo per annum in Missa omnia Euangelia Dominicalia. Ex *Gauāto*. Censent alij legendum potius Euangeliū octauæ, tum quia huius officium dignius est; tum quia huiusmodi Euangelium non potest legi alio die: quod non potest dici de Euangelio Dom. potest enim legi sequentibus diebus infra hebdomadam.

33 Quando contingit fieri plures cōmemor. seruetur hic ordo. De duplici, ante diem octauam; de die octaua, ante Dominicam; de Dominica ante festum semid. de semiduplici, ante diem infra octauam; de die infra octauam ante ferias maiores; de ijs ante commem. S. Mariæ in Sabbath. de ea.

ante

ante festum simplex. Dixi de semiduplici, ante diem infra oct. quod bene nota quia semiduplex est festum; dies verò infra oct. est tantum continuatio festi. Habes casum in 2. Vesp. S. Thomæ Cantuariensis; quando concurrat cum festo S. Sylvestri, quo casu, commemoratio S. Thomæ, præcedit commemor. omnium oct.

34 Fit com. festi simpl. in Vesp. de feria, quando postridiè de eodem faciendâ est tantum commemorat. ob occurrentem feriam maiorem, aut vigiliam, casus accidere potest, in occurso feriæ 4. Ciner. feriæ 4. aut 6. quatuor Temporum.

35 Si festum simplex occurrat, in feria 5. in Cæna Domini, tunc in Vesperis præcedentibus feriæ 4. nihil fit de eo vti nec ipso die.

De occurrentia officij diuini, seu de translatione festorum. Tit. 10.

1 **D**uplex festum potest occurrere in Dom. Aduent. & in Domin. à Sept. vsque ad Dominicam in Albis inclusiue, in vigilia Natiuitatis Domini, in Circuncisione, in tota octaua Epiph. in feria 4. Cin. in tota maiori hebdo. infra oct. Paschæ, Ascensione Domini, in diebus à vigilia Pentecost. inclusiue, vsque ad festum Trinitatis inclusiue, in festo Corporis Christi, & eius die octaua, in Assumptione B. Virginis, & in festo omnium SS. quæ duo vltima, addita sunt in postrema recognitione Breuarij; & tunc duplex transfertur in primam diè festo 9. lectionum non impeditam.

2 Si verò est duplex primæ class. de eo fit in Domini-

minicis 2. 3. & quartæ Aduentus & Quadrag. in
Dominica Septuag. Sexag. & Quinquag. & infra
oñt. Epiphaniæ, & in die oñtaua Corporis Christi.

3 Si contingat vt duo festa dupl. occurrant eodẽ
die infra oñt. hoc est, in Ecclesia aliqua particulari
quæ fortè celebret oñtaua Patroni loci, aut aliã,
infra quam potest occurrere duplex, ex festis mo-
bilibus, vnà cum duplici per annum in calẽdario
Romano, eo casu transferri debet duplex minus,
in primam diem similiter non impeditam. *Acci-
dit Tolosa casus particularis anno 1625. die 14. Iu-
ny: occurrerunt enim eodem die tria officia duplicia,
nempe diei oñtaua Corporis Christi, translationis S.
Exuperij. & S. Basilij Magni Oñtaua cessit transla-
tio; translationi, vt pote solenniori (festum enim po-
puli est) cessit festum S. Basilij; & singulis annis oc-
currunt duo posteriora eodem die, quos circa, assignan-
dus esset certus dies festo S. Basilij auctoritate maio-
rum.*

4 Semiduplex potest occurrere in diebus prædi-
ctis numero 1. & secũdo, & præterea infra oñt. Cor-
poris Christi, & alijs Dominicis per annũ, in qui-
bus casibus, transfertur in primam diem non im-
peditam similiter. Si occurrat in Dominica infra
oñtaua, transfertur in proxime sequentem feriã
secundam, & si est impedita, vltra oñtaua. Si oc-
currat infra oñtaua Corporis Christi, & im-
mediatè sequantur oñtaua S. Ioannis, & SS. Apostol.
transfertur post omnes oñtauas.

5 Occurrentibus pluribus festis nouem lect. trãf-
fera-

feratur minùs nobile, vel ratione ritus, putà quia semiduplex occurrit cum duplici, vel ratione personæ, quæ sit inferioris ordinis, si sint in ritu æquales.

6 Translatis pluribus festis duplicibus & semid. fiat officium priùs de digniori quoad ritum; quod si æqualis sit ritus, fiat de eo prius quod erat prius in Calendario.

7 Si occurrat in Dom. in Albis, vel Trinitatis, ali- quod festum, quod ex prædictis debet transferri (nullo habita ratione quod habeat ius ad illã Dom.) fiat in feria 2. non impedita de festo priùs translato, ordine seruato dignitatis, & Kalendarij, prout verè sonant verba rubricæ de translatione festorum num. 7. examinata in postrema Breuiarij recognitione.

8 Festum simplex nunquam transfertur, sed vel officium, vel cõmemor. fit de eo; vel omninò omit titur vt in festis 1. classis.

9 Si festum aliquod transferatur à tempore Paschale, ad tempus non Paschale, vel è contra: reci- tandum erit officium congruens tempori.

10 Si occurrant duo festa eodem die, sub vna ra- tione festi in Calendario Rom. quorum alterum & Patroni, seu Tituli Ecclesiæ, festum v. g. S. Seba- stiani, cui cum S. Fabiano fit ordinariè festum; eo casu fit de Patrono, seu Titulari tantù, hoc est de S. Sebastiano solo, vti festo 1. classis, non autem de socio eo die. Qui verò hac de causa in eorù pro- prio die omittuntur, vel sunt in Calendario Ro- mano sub ritu duplici, seu semidupl. & tũc prima die

die similiter non impedita fit officium de omisissis, sub ritu semiduplici tantum, putà in exemplo alato, fiet de S. Fabiano ritu semiduplici; post oct. S. Sebastiani: vel sunt sub ritu, simplici, & tunc in ea Ecclesia nihil fit de socijs omisissis. Exempli gratia, in Eccles. SS. Marcellini & Petri, S. Erasmus nihil habet vnquam, ne quidem commemor. die 2. Iunij.

11 Si ij qui diuiduntur, sunt altioris ordinis, vt in Ecclesia S. Philippi Apostoli, de quo solo fit idcirco festum 1. classis; eo casu prima die non impedita, fiet officium de S. Iacobo, sub ritu duplici 2. classis, & die 4. Maij in Laud. tantum fiet commemor. cum 9. lectione S. Monicæ, ex duabus vna.

12 Prædicta separatione facta Patroni, seu Titularis, à socijs quos habent in Calendario Rom. curâ dum erit vt oratio, lectiones, & Euangelium cum homilia, congruant festo, ita vt pro vno, non pro pluribus, officium fiat, & deficientibus proprijs, erit ad commune SS. recurrendum, reseruata Patrono potius, quam socijs, oratione propria, & in numero singulari accommodata; pro socijs autem sumatur de communi, nisi cõtingat de socijs fieri extra oct. Patroni, vel Tituli, quo casu nulla est variandi necessitas.

13 Si occurrât eadē die Patronus principalis loci & Titularis Ecclesiæ Regulariū in propria Ecclesia Regulariū, fit de Patrono loci, translato Titulari. Quod si hoc accidat quotannis, assignanda erit dies sequēs in perpetuū Titulari illius Ecclesiæ,
nisi

nisi ex priuilegio aliter fieri debeat. A fortiori cedit Patrono loci, aliud quodcumque festum Regularium inferioris classis.

Officia concessa ad libitum, in pari gradu, cedunt alijs de præcepto, vel ex vi rubricarum recitandis.

De concurrēda officij. Tit. II.

1 **D**antur in Officio diuino concurrētia, & occurrentia.

Concurrentia est duorum pridie & hodie, vel hodie, & postridie celebrandorum; occurrentia est duorum in eodem die celebrandorum.

2 Festum duplex concurrere potest cum alio dupl. vel die oct. festi habentis octauam. Si ergo sunt æqualia regulariter à cap. fit de sequenti commemorat. præcedentis. Si verò inæqualia, vespere integræ erunt de digniori, commemoratio de minus digno; Dixi regulariter, quia in festis Natiuitatis Domini fallit hæc regula, vt eo loco patet.

3 Inæqualitas attenditur ex hoc ordine. Festa Domini, præferuntur omnibus alijs, & habent vtrasque vesp. integras; festa B. Mariæ, festis aliorum sanctorum. Festa Angelorum, & Apostolorum, cæteris alijs, imò & Euangelistis: Festa Sanctorum qui in proprijs Ecclesijs solenniter celebrantur, alijs in Calendario descriptis. Hinc appellantur festa prædicta, vel 1. vel 2. classis, vel duplicia maiora, quæ in concursu cum minoribus, habent integras vtrasque vesp. Errant ergo qui in Ecclesia propria B. Rochi, de eodem vt Patrono recitant primas vesp.

vesp. cum com. Assumptionis B. Virg. cui debetur integre 2. vesp. ex hac rubrica. Quod autem dictum est, festa solennia locorum præferri alijs in Kalendario descriptis, intelligitur cæteris paribus, habita ratione personarum, iuxta prædictos gradus, & maioritatis ritus.

Vnde si Patronus loci, aut Titularis Ecclesiæ, inferiores Apostolis, puta Martyres, Cōfessores, aut eiusmodi, concurrant cum festo SS. Petri, & Pauli, festum Apostolorum præferri debet, & habere vesp. integras, tum quia rubrica hoc clarè præscribit; tum quia inter suffragia cōsuetæ, commemoratio Apostol. præcedit commemorationē Patroni, seu Titularis; tum quia in oratione *At unctis*, hoc idem accidit; tum quia hi Apostoli habentur veluti Patroni vniuersalis Eccles. ex *Durando lib. 6. c. 60.* Vnde non solum in officio magno, locum habent in suffragijs sanctorum communibus, sed etiam in officio paruo B. Mariæ, in commemorationibus consuetis. *Quod diximus de concurrētia. idem dicendum de occurrentia.* Si enim in die festo Apostolorum Petri, & Pauli, occurrat Patronus loci, vel Titularis Ecclesiæ, ob eandem rationem, fiet de Apostolis, translato festo Patroni, aut Titularis.

4 Duplex concurrere potest cum Dom. semid. die infra oct. officio S. Mariæ in Sabbatho, & simplici, & tunc omnia in secundis vesp. erunt de duplici, cum commemor. illorum, nisi duplex esse i. clas. quod admitteret com. de Dom. aut semid.

tatum; vel 2. clas. quod admitteret præterea com-
memorationem de die infra oct. offic. S. Mariæ in
Sabbat. & de simplici sequenti.

5 Dominica concurrere potest cum sequenti du-
plici, & omnia erunt de dupl. cum commemor.
Dominicæ, nisi sequens duplex sit 1. aut 2. classis,
quod excludit Dom. Dominicæ præcedentis com-
memor. Item cum semiduplici potest cōcurrere,
vel cū festo simpl. & in his casibus, omnia de Dom.
cum commemor. de sequent. Quæres cum Domi-
nica habeat 2. Vesperas integras in concursu cum
semiduplici sequenti, & non habeat integras pri-
mas in concursu cum semiduplici præcedēti? Res-
pondet Gauantus, quia Psalmi sabbathini minùs
habent festiuitatis, plus ferialitatis, incongrui visi
sunt inter festum semiduplex & Dominicam, quo
factum est, vt Psalmi essent festiui de semiduplici,
& Capitalum de Dom. at in secundis vesp. totum
est festiuum; & cum Dom. sit festum Domini, de-
bet habere vesp. integras in cōcursu cū festo æqua-
lis ritus.

6 Semiduplex potest concurrere cū dupl. & om-
nia de dupl. fiunt, cum commemor. semiduplicis,
nisi duplex fuerit 1. vel 2. classis. Item potest con-
currere cum Dom. aut cum alio semidupl. aut die
infra oct. & tunc diuiduntur vespere, a capitulo
de sequenti. Item potest concurrere cum offic. B.
Mariæ in Sabbath. aut cum simplici, & eo casu om-
nia de semiduplic. cum commemorat. sequen-
tis.

7 Simplex non potest concurrere cum sequenti, quia non habet 2. vesp̄as.

8 Feria item non potest concurrere cum sequenti, quia incipit & desinit, vbi desinit & incipit quodcumque aliud officium.

9 De octauæ concursu actiuo, & passiuo, satis superque, tit. 7. præced. *Titulum 12. de ordinando officio, de industria omissimus, utpote nihil habentē difficultatis.*

*De Patrono loci, & Titulo Ecclesiæ,
Appendix. Tit. 12.*

Patronus est quem Episcopus cum populo sibi Patronum elegit, eo vel quia primus eo loci Episcopus; vel quia ibi humatus; vel quia cuius eiusdem loci, vel quia iuuit aliquando mirabiliter populum, in eius necessitatibus, vel ob alias similes causas; Titulus autem Ecclesiæ est is, sub cuius inuocatione dedicata est Ecclesiâ. Vt sub inuocatione SS. Trinitatis, Corporis Christi, S. Crucis, B. Mariæ, Sanctorum, &c. Nonnulli vocât Patronos, eos erga quos, solo deuotionis affectu mouentur, non communi toti ciuitati, seu loco. At de ijs nõ loquitur rubrica, quæ locum accipit pro multitudine Cleri, & populi, ex communi modo loquendi.

In posterum decernendi erunt Patroni iuxta decretum quod sequitur.

Decretũ super electione SS. in Patronos à Sac. Rit. Cõg. de ordine S. D. N. Urbani Papæ 8.

mandatum die 3. Martij 1630. Sac. Rit. Cong. annuente SS. D. N. in electione Patronorum mandauit infra scripta, in posterum seruari debere, declarās quod aliter facta electio, nulla sit ipso iure. 1. quod eligi debeant in Patronos, ij solū qui ab Ecclesia vniuersali, titulo Sanctorum coluntur, non autem beatificati dumtaxat. 2. Quod de Patrono ciuitatis electio fieri debeat per secreta suffragia, à populo, mediante Concilio generali, illius ciuitatis, vel loci, nō autem ab Officialibus solum, & quod accedere debeat consensus Episcopi, & Cleri illius loci. Idemque seruari debet in Patrono Regni, qui pariter eligi debet, per secreta suffragia, à populo singularum ciuitatum Prouinciæ. Et quod repræsentantibus regnum, ciuitatem, prouinciam, nulla competat facultas eligendi Patronos, nisi ad hoc habeant speciale mandatum, & ulterius interueniat consensus Episcopi, & Cleri dictarum ciuitatum. 3. Quod causæ electionis nouorum Patronorum debeant in Sacram Congregationem deduci, & ab ea examinari, ac demū cognita causa ab eadem Cong. approbari & confirmari, & ne præmissorum ignorantia ab vilo vnquam possit allegari, eadem Sac. Rit. Cong. supradictum decretum imprimi & publicari mandauit.

Ioan. BAPT. Card. Detus.
 Loco ✕ sigilli.
 T. TEGRIMIUS, Secret.

De

1 **D**ecretum hoc comprehendit etiam Patronos minus principales, quos decet esse sanctos vniuersales.

2 Dantur Patroni vnius ciuitatis, & patroni vnius Prouinciæ, vt Mediolanensis Prouinciæ Patronus, est S. Ambrosius.

3 Dantur etiam plures Patroni loci, sed vnus debet esse principalis.

4 Titulus Ecclesiæ vnius materialis, solet esse vnus; sed tamen potest esse plurium sanctorum sub pluribus festis; vel plurium sub eodem festo.

5 Tam de Patrono principali loci, quam de Titulari Ecclesiæ, fit officium vt de dupl. i. classis, cum octaua, & quæcumque supra dedimus duplici i. classis, eadem concedenda sunt Patrono in suo loco, & Titulari in sua Ecclesia. *Sac. Rit. Cong. decreuit* sapius Regulares etiam teneri ad festum de Patrono loci, & officium solenne, iuxta Bullam Gregorij XIII. die 30. Decembr. 1573. non tamen teneri ad octauam eiusdem. Octaua verò satis est, si fiat à Clero sæculari illius loci.

6 Si Patroni plures dentur, seu Titulares, officium quidem singulorum duplex erit, sed octaua non conceditur, nisi festo principalis Patroni, & principalis item Titularis Ecclesiæ, imò neque i. classis festum erit, nisi sit solenne principale festum principalis Patroni, aut Tituli Ecclesiæ, quale non est Patroni translatio, & similia.

7 De Patronis minus principalibus, non tenentur

tur Regulares officium recitare, laudabile tamen est si recitent. Officium autem erit duplex maius per annum.

8 Si accidat quod in Cathedrali fiat de Patrono loci absque octaua, veluti Mediolani de S. Ambrosio, subditi Archiepiscopo huius Cathedralis possunt facere octauam. Quando nam transferendum, vide supra, de translat. fest. tit. 10. num. 1. & 2.

9 Tanta est solennitas Patroni loci, ut si incidat in vigiliam quæ sit in Kalend. cum ieiunio de præcepto, nihil in officio fiat de vigilia; in mensa tamè ieiunandum erit, nisi transferatur in præcedentem diem ieiunium, auctoritate maiorum.

10 Habet integras utrasque Vesp. nisi concurrat cum festis Christi 1. classis, aut B. Virginis Assumptæ, aut dedicationis propriæ Ecclesiæ, eique cædunt in concursu octauæ Domini, nempe Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi.

Puto ego iuxta prædicta, tit. 11. num. 3. quod in concursu, cum sanctis Apostolis Petro, & Paulo, eis cedit Patronus, utpote dignioribus, ob rationes ibidem fusè allatas.

11 Debentur eidem lectiones in primo Nocturno, quæ habentur in communi Sanctorum ad maiorem celebritatem. *Lectiones 2. & 3. Nocturni, si non adsint propriæ in Breviario, neque extra Breviarium approbatæ à S. Sede Apostolica, sumantur de communi, & de Octauario Rom. in hæc præcipuè causam edito. Nam in officio, nihil est legendum quod ab eadem Sede Apostolica, non sit approbatum, ut fusè pro-*

probat ex Gelasio Papa Radulphus, propositione 11.
 & Sixtus V. constitutione 74. concedens varias facultates. Sacra Rit. Cong. officia Sanctorum Patronorum noluit approbari posse, inconsulto Summo Pontifice: approbata verò pro certo loco, negavit sepius Sacra Cong. extendi posse ad alia loca, inconsulta eadem Cong.

12 Titulus Altaris, seu Capellæ celebrandus est, prout in Calendario Romano describitur; in quo si neque nominatur, ad illud Altare celebrari poterunt Missæ festivæ, cum hymno Angelico, & tribus orationibus, *ut supra tract. 1. parte 1. tit. 9. numer. 10.* sed officium nullatenus fiat sine licentia maiorum, ad quos attinet mutare ritum.

13 Si Altare est titulus Beneficij, idem agendum.

14 Si est titulus Ecclesiæ dirutæ ad illud Altare translata, ille qui emolumenta prædictæ Ecclesiæ percipit, recitare debet officium de eo in eius festo, & ritus erit semid. nisi dignitas eiusdem aliud exposcat, sed in his casibus consulatur Sac. Rit. Cong.

15 Beneficiatus habens Ecclesiam, quæ est titulus Beneficij, licet apud eam non resideat, debet tamē festum eiusdem colere vti 1. classis, & cum octava celebrare.

16 Titularis non debet celebrari, extra propriam Ecclesiam, ne quidem ritu semiduplici.

17 Dies oct. Patr. loci accidit alicubi in festo dup. quod ibi est in præcepto, vt in vrbe Rhegij, ditio;

nis Estensis, in qua, octaua dies S. Prosperi occurrit in festo Visitationis B. Virgin. quod ibi est de præcepto; Sacra Rit. Cong. approbans officia pro Clero Rhegiensi, decreuit fieri officium de festo, cum com. octauæ, aliàs transferri debet festum, vt supra tit. 7. num. 8.

18 In vigilia Patroni quæ habet officium in Kalendario, erit ea die omittenda com. de Patr: quæ solet fieri inter suffragia.

19 Quæ diximus de Patrono principali loci, eadem conueniunt Fundatori & Patrono Ordinis in toto Ordine, post solennem canonizationem eiusdem.

20 Negamus tamen infra octauas Patroni, seu Tituli, aut dedicationis propriæ Eccles. faciendâ esse com. de oct. quocumque adueniēte festo: quia hoc est priuilegium octauarum Natiuitatis Domini, Epiph. & Corporis Christi.

De proprio ritu singularum partium.

Tit. 13.

Post regulas generales totius officij, veniendū est ad regulas singularum officij partium, hoc est horarum quas titulis sex perstringēdas esse constat, si velimus Breuiarij ordinem sequi; sed nō video cur singillarim de ijs sit agendum, cum nullas difficultates peculiare contineant, his igitur prætermisissis ad reliqua pergamus, quæ ad partium partes attinent.

De partium, hoc est horarum partibus. Tit. 14.

HOrarum partes multæ sunt & variæ, quæ prius habent ritus, verùm ita claros, vt opus non sit earum titulos sigillatim expendere, sed sufficiet quædã scitu digniora breuiter annotare.

Ex Tit. 20. de Hymnis. Tit. 15.

IN officio semid. de B. Virgine, quod à Regularibus ex priuilegio fit in Sabbatho, si in primis vesp. fiat tantum commemoratio in Cõpletorio dicitur *Gloria tibi Domine*, vel, *Iesu tibi sit gloria* (quod seruari etiam debet, in vniuersali Ecclesia, quando fit de S. Maria in Sabbatho, morte consueto) in secundis autem vesp. si fiat de ea saltem commemor. eodem modo concluduntur hymni vsque ad Completorium inclusiuè. Quidni eijsdem vtetur legibus in commemoratione solennitatis B. M. Virginis? atque idem seruandum est in officio semid. de SS. Sacramento inferijs quintis à Regular. si verò nulla fiat in Vesp. commem. neque in Completorio variatur finis hymni.

*Ex Tit. 21. De Antiphonis.
Tit. 16.*

SI Antiphona sumitur ex principio Psalmi, vel Cantici, & incipit sic Psalmus, vel Canticum; eo casu non dicitur principium Psalmi, vel Cantici,

tici, sed continuatur quod sequitur in Psalmo, vel Cantico, ab eo loco ubi desinit Antiphona. Quod nota præsertim in communi Dedicationis Ecclesiæ in 3. nocturno, in Psalmo, *Qui habitat*; nam die primo, & octauo, dicta Anthiph. a choro, incipi debet Psalmus à 2. vers. *Dicet Domino*. Si verò tempore Paschali addas in fine *Alleluia*; tunc incipitur Psalmus à 1. versu, *Qui habitat*; quia illud *Alleluia*, tollit continuationem Antiphonæ cum Psalmo, quod additum est in postrema *Breviarij* recognitione.

In Vesp. ferialibus feriæ 2. dicto initio Antiphonæ ab hebdomadario, *Magnificat*, cantor, & chorus simul prosequuntur, quia diuidi commode non potest vltima pars versus: *Illud certe obseruandum est in enuntiandis Antiphonis, vt initium nunquam sit vnus syllabæ, neque eiusmodi vt absurde orationem præcidat*. Ex titulo 22. de Psalmis, nihil decerpimus, omnia enim satis clara,

*Ex Tit. 22. De Canticis,
Tit. 17.*

TRia Cantica Euangelica, *Magnificat*, *Benedictus*, & *Nunc dimittis*, quotidie dicuntur, ad quæ standum, vti fit ad Euangelium in Missa, Plurimi initio horum Canticorum formant sibi crucem à fronte ad pectus, quia est Euangelium, & placet, quia hoc idem præscribitur Episcopo ad initium Cantici *Magnificat*, in Cærem. Episc. lib. 2. cap. 1.

Ex

Ex Tit. 25. De absolutionibus, & benedictionibus ante lectiones.

Tit. 18.

LECTOR ante lectionem dicit; *Iube Domne, &c.* Vide quam larga potestas benedicendi data sit ei cui iubere dictum est. Dicit *Domne*, non *Domine*, quia hic Dei Titulus est, ille hominis præclari. Ad ultimam lectionem quicumque inferior Episcopo, debet dicere *Iube Domne*, cui secundus in choro respondere debet benedictionis cõgrua verba. Notarunt aliqui quòd ille qui solus recitat officium, dicere debet *Iube Domine*, sicuti Sacerdos hoc idem dicit in Missa priuata ante Euangelium, & verè par est ratio, sed dispar vsus.

Ex Tit. 26. De lectionibus.

Tit. 19.

INITIA librorum sacræ Scripturæ regulariter leguntur in Dominicis, quòd si festo aliquo impediatur æquũ est, vt ab initio libri in sequenti die non impedito auspicietur lectio. Hoc habes in rubricis, tit. 26. num. 6.

2 Ex prædictis libris, aliquid quotannis, vel in proprio die, vel in sequenti, vel in præcedenti est legendum ex eadem rubrica numero 7. etiam si plura Prophetarum initia sint legenda; hac adhibita lege, vt non extra propriam eorum hebdomadam legantur, neque duo initia sub vna conciu-

clusione, *Tu autem*, neque in præcedenti feria, si in sequenti datur locus ea legendi. Quòd si alicubi impediatur feria, festis locorum propriis, lectiones propriæ de Prophetis, quæ alio die legi non possunt, eo anno omittuntur. Excipe sequentes casus: Primus est in Epist. S. Pauli, eæ enim omnes constituunt vnicum librum, quem sufficit incepisse; Alter casus est in libris Regum, adueniente Augusto, sufficit enim quod de ijs lectus sit primus, vel secundus liber. Vbi verò contingit minui numerũ Dominicarum post Epiphaniam, adueniente citius Dominica Septuagesimæ, & idè in feria, vel alia die proxima fit de offic. Dominicæ tertiæ, vel sequentium, anticipatè; statim ac factum est officium Dominicæ, in sequentibus diebus legi debent Epistolæ S. Pauli, quæ positæ sunt in Dominica anticipata, *Quod in postrema Breuiarij recognitione decretum est.*

Quando de Scriptura per annum distributa, nõ potest legi in festo 9. lectionum, in 1. Nocturno; quia eo die non habetur in Breuiario, puta quia sunt 4. tempora, feria Quadragesimæ, aut feria 2. Rogationum, aut Vigilia Ascensionis, eo casu sumuntur lectiones 1. Nocturni de Comuni, quæ alioquin ad maiorem solennitatem solent assignari; tunc enim ad necessitatem leguntur, Quod intelligi debet non tantum in festis occurrentibus, seu in die octaua habentis octauam; sed etiã in diebus infra octauam; eadẽ enim est ratio de festis. Si tamen in festo habente octauã lectæ fuissent

sunt

sent in 1. Nocturno, aliæ lectiones non de Cōmuni Sanctorum; eo casu repetendæ erunt.

4 Accidit assignari etiam in Breuiario, quibusdā festis plurium Apostol. lectiones proprias in 1. Noctur. quæ sunt propriæ alterius illorum, & eo casu si diuidatur festum, quia alter eorum tantū est Titulus Ecclesiæ, vel Patronus, ei debentur lectiones propriæ, cuius propriæ sunt: alteri, de Cōmuni quæ habentur in 1. Noct. Quæ item legi debent quando aliquod festum in propria Ecclesia solenniter celebratur, hoc est in festo 1. vel 2. classis, in dō etiam in festo Patronorum minus principalium, nisi ob angustiam temporis, ponēdum sit initium Prophetæ, quod in his vltimis festis poni decretum est, in postrema Breuiarij recognitione.

5 Si hebdoma 4. Octobris fuerit vltima; in ferijs 5. & 6. & Sabbatho huius hebd. quartæ legantur lectiones Dom. 5. feriæ 2. & 3. quæ sequuntur Dominicam 5 qui dies si fuerint impediti, eo anno omittantur illæ lectiones quæ his diebus legi non possunt: si verò in sequenti hebdomada 5. hæ lectiones, vel in Dom. vel in suis ferijs legi nō possunt, ponantur in sequentibus ferijs eiusdem hebdom. iuxta ordinem historiæ, & martyrij Machabeorū.

6 Si festum Sanctorum Philippi, & Iacobi, occurrat in Sabbatho Dominicæ 3. post Pascha, tunc in Dominica 4. legi debent lectiones feriæ 2. sequētis; ne bis initium Epistolæ S. Iacobi immediatè repetatur.

7 Laudandi non sunt, qui ritū Rom. recitant Officium,

ficium, & ab Officio ritus alieni, mutuo accipiunt
lectiones de vita Sanctorum, nō approbatas Ro.
contra rubr. Breuiar. de dupl. tit. 1. num. 1. & de
lectionibus tit. 26. num. 9.

8 Monent rubricæ quando in officio nouem le-
ctionum facienda est cōmemor. de Sancto, vel de
feria, aut Dominica, quæ habet proprium Euange-
lium, quod legi debet pro 9. lectione; monent, in-
quam, vt de primæ homiliæ (nempe eius de quo
fit Officium) lectionibus octaua, & nona, fiat
vna, quæ sit octaua, quod quamuis sit ad libi-
tum, vt patet ex verbis rubricæ de lectionibus,
num. 3. tamen in quibusdam casibus, deberet om-
ninò legi 9. lectio adiuncta octauæ, nimirum quā-
do in 9. lectione continetur laus propria eorū, de
quibus agitur festum, v. g. in festo SS. Septem fra-
trum, eo quod in 9. lectione laudatur mater ipso-
rum. Item in festo SS. Martyrū Nerei, &c. quorū
laudes propriæ habentur in nona lectione, & in
gratiâ huiusce 9. lectionis datum est Euangelium
integrum eorum festo, alioquin non valdè con-
gruum ex Dom. 21. post Pent. desumptum.

In festis S. Abrahamæ, & S. Iobi, quæ alicubi, cele-
brantur legi possunt lectiones haustæ ex Genesi,
& ex historia Iobi, quæ videlicet habentur in Do-
minicæ Quinquages. pro S. Abraham, & in Dom.
1. Septembris pro S. Job. in 2. Noctur. quæ ibi-
dem habentur in eorum commendationem: in
3. Noct. Euangelium, *Homo quidam nobilis*, cum
homilia quæ habetur in festo S. Ludouici Regis.

Vel

Vel in 1. Noct. lectiones de Script. occur. reliqua
 vt supra. Idem seruari potest, in festis SS. Isaia,
 Hieremiae, Danielis, Davidis, & similibus, ubi
 celebrantur, proprijs e Breuiatio, adhibitis co-
 rum lectionibus. *Habes lectiones pro S. David, in
 Dominica 6. post Pent. de Apologia illius ex libro
 S. Ambrosij.*

Exit. 27. de responsorijs post lect.

Tit. 20.

Qui inchoat responsorium, idem dicit & versum
 integrum, imò & Gloria Patri, par enim ra-
 tio; ceteri verò de choro, absoluant Responsorium,
 & repetunt post versum, & post Gloria Patri.

2 Responsoria primò ponenda in Dominica, si
 hac impediatur à festo duplici, ponenda sunt in
 1. fer. sequenti tanquam historiae principium, ante
 quam dicantur alia Responsoria.

3 Responsoria Tobiae (si in Dominica, aut feria 2.
 & 3. poni non possunt) ponantur feria quarta,
 omisis quæ hac die assignantur; tum feria 5. dica-
 tur Responsoria 2. Nocturni Dom. ne bis eadem
 Responsoria immediatè reperantur.

4 Tempore Passionis omittitur Gloria Patri,
 in Resp. Offic. de temp. sed nò in Officio Sancto-
 rum, & eius loco resumitur Responsorium à prin-
 cipio, ad finem vsque.

5 Tempore Paschali quidem additur *Alleluia* in
 fine Respons. sed non in fine versus.

6 In Officio trium lect. quando fit de festo, &
 ferijs tempore Pasch. dicuntur duo Respon. que
 sumantur.

ſumuntur de communi Sanctorum in feſtis; & in ferijs, de Dom. præcedenti, niſi propria aſſignentur, hoc ordine; feria 2. & 5. primum, & ſecundum Reſp. 1. Noct. feria 3. & 6. primum, & ſecundum; 2. Nocturni, feria 4. & Sabbatho, primum, & ſecundum 3. Nocturni.

Nota primum, & ſecundum; non igitur tertium, loco ſecundi, quod quidam perperam dicunt, ea ratione moti, quod in officio S. Mariæ in Sabbatho præſcribuntur primum, & tertium Reſp. officij parui, vel quod in 3. Reſp. eſt *Gloria Patri*, quod non eſt in ſecundo; ſed hæ rationes non valent, quia in hiſ caſibus, addendum eſt, *Gloria Patri*, ſecundo reſp. & ad illud de S. Maria in Sabbatho, dicimus eſſe caſum ſingularem, qui non officit rubricæ generali.

Ex Titulo 28. De reſponſorijs breuibus horarum. Tit. 21.

1 **T**Empore Paſſionis omittitur *Gloria Patri*, & reſumitur initium Reſpōſorij, in Reſp. breuibus horarum, ſed non omittitur in officio 9. lectionum, ita vt ſi in Dom. Paſſionis fiat commemor. in 2. Veſp. de ſemid. ſequenti: in completo dicendus erit verſus, *Gloria Patri*, quia feſtum eſt iam inchoatum.

2 Ad primam, fit variatio verſus pro varietate feſtorum, ſed concurrentibus duobus verſibus proprijs, altero ratione tēporis, altero ratione feſti,

vt in Conceptione Beatæ Virginis intra Aduentu, præferri debet ratio festi, & eius oct. sicuti in fine hymnorum fit: Quare in Dom. infra oct. Conceptionis (vbi fit octaua) dicendus est versus, *Qui natus est de Maria, ad primam, non autē qui venturus es in mundum.* Ex titulo 39. nihil de promptissimus.

Ex Tit. 30. De Oratione.

Tit. 22.

SI Oratio pro commemor. sit eadem, cum Oratione principali Officij, mutatur Oratio pro commemor. ne eadem repetatur. Contingit casus iste Tolosæ annis singulis in 2. Vesp. Translationis S. Exuperij, in quibus Oratio Officij est, *Exaudi quæsumus, &c. de Communi Cōfessoris Pontificis: deinde fit commem. S. Basilij Magni, in cuius Officio præscribitur eadē Oratio. Sed in hoc casu mutanda est in aliam de Communi, Da quæsumus.* Ex titulis 31. & 32. nihil de promendum reperimus.

Ex Tit. 33. De Symbolo Sancti

Athanasij. Tit. 24.

IN Dom. seu festo SS. Trinitatis, dicitur hoc Symbolum, quia de Trinitate doctrinam cōtinet; non tamen quotidie dicendum est, vbi celebratur octaua Sanctissimæ Trinitatis, quia Dominicæ assignatur; Quare, & in die octaua dicendum erit.

Ex Tit. 34. De Precibus. Tit. 24.

QVando quis solus recitat Officium, omittere debet *vobis fratres*, &c. semelque recitans *Confiteor*, debet addere in plurali quæ sequuntur *Misereatur nostri, peccatis nostris, perducatur nos*. Ex quo sequitur, quod recitantes duo Officiū simul, nihil debent mutare in textu Breuiarij; sed qui maior est dicat, *Et vobis fratres, Et vos fratres*: qui minor, *tibi pater, Et te pater*, sicuti dicunt inuicē, *Dominus vobiscum, Et cum spiritu tuo*, Neque moniales mutare debēt verba consueta, in verbo, *Matrem, Mater, sorores*, sed eodē modo loqui nomine Ecclesiæ, ac si essent viri, *ex decreto Sac. Rit. Cong. 18. Aug. 1629.*

Ex Tit. 35. De Commemor. Et suffragijs SS. Communibus. Tit. 25.

NON fit commemor. de S. Maria inter suffragia consueta, ne quidem in propria Ecclesia quando dicitur eiusdem Officium parū in Choro, nec quodocunque officium fit de ea; neque enim de eodem fieri debet Officiū, & commemor. simul. Qui verò priuatim recitat Officiū B. Virginis parū, debet in officio de die facere cōmémorationem de Beata Virgine, ac si illud nō recitare; nisi recitet ratione Chori. Nihil autē refert, si diuidatur Officium B. Virg. ab Officio diei, putā quia illud vesperi, hoc manē recitatur in choro; quia vtrāq; dicitur, & vnum in ordine aliud.

1 De Patrono principali loci, & de Titulari Ecclesiæ, plura sunt notanda.

2 Primò eum esse Patronum loci, qui maiorum auctoritate, & communi sensu populi, recolitur vt Patronus; Titulus autem Ecclesiæ ille est à quo denominatur Ecclesia deinde pro dignitate Patroni, vel Titularis Ecclesiæ, ante vel post S. Mariam, & Apostolos, vel inter eosdem facienda est commemor. hoc est de Titulo Trinitatis, Spiritus sancti, & Corporis Christi, ante S. Mariam: de Saluatoris Titulo non fit, quando fit de Cruce, quia æquipollent; sed alijs diebus ante S. Mariam. De Angelis, & de S. Ioanne Bapt. ante Apostolos. De sanctis Veteris testamenti, Apostolos, licet in Litanijs præcedât Apostolos, ibi enim seruaturs ordo temporis, non dignitatis: tum de omnibus alijs.

3 De Patrono loci regulariter fit ante Titularē, si sint æqualis dignitatis; si verò inæqualis, seruetur ordo dignitatis, qui colligi potest ex mox dictis, & ex supra notatis tit. 1. num. 3. *Patronus principalis Ordinis, æquiparatur Patrono loci, & eiusdem gaudet privilegij.* Primum verò locū ante quācunque commemor. semper habet cōmemoratio de Cruce; quòd si de Cruce tanquā de Titulo Ecclesiæ facienda est commemoratio, sufficit prædicta quæ fit ante alias, *Ex decreto Sac. Rit. Cong. 30. Mart. 1621.* & eodē modo sufficit commemor. de S. Frācisco, apud eos Ordinis Minor. quorum Ecclesiæ titulus est sacrorū Stigmatum,

4 In Ecclesia Omnium Sanctorum nomine dicata, fieri debet commemor. de Apostolis, ante cōmemorationem de omnibus Sanctis, vti fit in Officio paruo B. Mariæ, in quo Oratio Apostolorum præponitur Orationi Sanctorum, Omnium. Neque incongruit de eodem bis fieri mentionē, semel apertè, semel latenter, quod fit infra octauam Sanctorum omnium, in qua sunt commemorationes de Sanctis occurrentibus.

5 Oratio de Patrono, seu Titulari, sumitur à die festo eorundem (non à Vigilia, aut octaua, vt gratis quidam dicunt) mutato verbo *Natiuitatem, Natalitia in commemorationem*. Quæ si minùs cōgruit, sumatur alia de communi, in Collecta S. Leonis, 2. pro *Commemorationis festa*, lege *Commemorationem*; In Collecta Sanctorum Dionysij, & sociorū, tace *hodierna die*: In Collecta S. Apollinaris tace *hunc*: Nec est incongruum dicere *presentem diem honorabilem nobis in B. Ioannis Commemoratione*; neque, *qui venerandam, sanctamque letitiam, in B. Bartholomæi commemorationem*.

6 Qui plures habet beneficiorum, & Ecclesiarum Titulos, si Tituli sint de eodem, putà de S. Maria, licet diuersa sint Titulorum festa, sufficit *Communis Sancta Maria*, & sic de alijs: si verò Tituli Sanctorum sunt diuersi, poterit fieri altero ex duobus modis: vel distinguantur classes Sanctorum in Apostolos, Martyres, Confessores, Virgines, vt ita vnaquæque classis recolatur, cum propria Antiphona, Versu, & Oratione, in
qua

qua ij nominentur, quorum sunt tituli beneficio-
rum, vel de maiorum licentia, formetur Antipho-
na cum suo versu, & oratione, quæ conueniat om-
nibus, & non exprimendo Titulos Martyrij, virgi-
nitatis, & huiusmodi.

7 Regulares debent facere cõmemorationem de
Titulari, cuius Ecclesiæ sunt adscripti & quandiu
sunt adscripti, etiam extra chorum.

8 In Officio Vigilię Patroni, seu titularis, omit-
titur eorum commemoratio inter suffragia.

9 Cedunt hæ communes commemorations, cõ-
memorationi festi simplicis occurrentis, quia
festi commemoratio, priuilegiata est titulo festi-
uo supra communem aliorum commemoratio-
nem.

*Ex Tit. 36. De fine Officij, & Antiph.
finalibus. Tit. 26.*

IN fine Horarum, dicto *Benedicamus Domino,*
& *Deo gratias*, additur versus, *Fidelium ani-
mæ,* &c. qui versus non dicitur ante *Pretiosa ad
Primam*; neque ad Completorium; neque post
altam horam, si aliud sequatur, vt vel Missa, vel
Officium paruum Beate Mariæ, vel Septem Psal-
mi, vel Litaniam, vel Officium defunctorum. Post
hunc versum dicitur Oratio Dominica pro fine
horæ; tum subiungitur, *Dominus det nobis suam
pacem*; deinde sequitur vna ex Antiphonis Bea-
te Virginis, pro temporis varietate.

2 *Alma Redemptoris*, dicitur a primis Vesperis

Dominicæ 1. Aduentus, vsque ad Purificationem inclusiuè, ita vt si Purificatio quoad Officiũ transferatur, Antiphona hæc quoque non dimittatur, nisi in fine illius Officij; imò verò si Purificatio alibi octauam habeat, adhuc Antiphona hæc dicenda erit vsque ad completorium diei octauæ exclusiuè, seu vsque ad finem octauæ, si contingat finiri ad Nonam pridie fer. 4. Cinerũ. *Ita decreuit Sac. Rit. Cong. 1616.* Si diuidantur vesperæ Purificationis, à Completorio eiusdem; adhuc dicenda est pro Vesperis Antiphona *Alma*, Rubrica enim mutare iubet Antiphonam in fine Completorii, ideò in recognitione Urbana Breuiarij, additum est rubricæ de *Aue Regina cælorum*, verbũ *inclusiuè*, ex decreto *Sac. Rituum. Congregat. 27. Jul. 1624.*

3 *Aue Regina* dicitur à fine Completorii Officij Purificationis etiam translati, vel Octauæ (si cum octaua celebretur) inclusiuè vsque ad feriam 5. in Cœna Domini exclusiuè.

4 *Regina cœli* dicitur à Completorio Sabbathi Sancti, vsque ad Nonam Sabbathi post Pêtecost. inclusiuè.

5 *Salve Regina* dicitur à primis Vesper. Trinitatis, vsque ad Nonam Sabbathi ante Aduentum inclusiuè.

6 Extra chorum prædictæ Antiph. dicuntur tantum in fine Completorii, & Matutini post Laudes, si terminetur Officiũ; si verò nõ terminetur post Laudes, dicuntur post vltimã horã, quæ sequitur

mediatè, vel immediate Laudes: Quando verò se paratur Matutinum à Laudibus, non dicuntur; possent tamen dici post quamcunque horam ex deuotione. Dicuntur in choro post quamcunque horã, quando à Choro discedendum est, aliàs non. Nunquam verò dicuntur post aliquam horã, quãdo subsequitur Officiũ defunctorum, etiam ex deuotione, neq; quando subsequuntur Psalmi Pœnitentiales, neque quando sequuntur Litanie solæ, neque item dicitur quando subsequitur Missa. Oratio verò mentalis post horas non tollit Antiphonas finales, sed debent dici, licet à Choro non discedatur. Dicendæ etiam sunt, quãdo Concio fiat absolutis Vesper. & quidem ante Concionem, nisi statim post Concionem sequatur Completorium. Prætereà si Missa longiori mora differatur, eo casu erunt dicendæ, ac si discedendum esset à Choro.

7 Si finita Missa nulla sequatur hora, eo casu non sunt dicendæ, vti neque post Officiũ Defunctorum, Psalmos pœnitentiales, Litanias solas, & similia.

8 Dicuntur flexis genibus, præterquam in diebus Dominicis, à primis Vesp. Sabbath. & toto tẽpore Paschali, quibus diebus standũ erit quoq; ad Orationem Dominicam Salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum, quæ dicuntur post huiusmodi Antiphonas, in fine Completorii, alijs vero diebus erit genuflectendum, etiam ad Orat. Dominicam.

Appendix de Martyrologio.

1 **E** Legibus initio Martyrologi datis, quarta, & 6. præcipuè sunt obseruandæ, vt nimirû primo loco pronuntietur ille regulariter de quo in sequenti die faciendum est Officium, & etiam si non sit in Martyrologio, alij sancti de quibus non fit officium, sed sola commemoratio, vt de SS. Patricio, Henrico Imperat. Stephano Rege, si fiat officium de feria, ponantur 1. loco, si de Sâcto ponantur 2. loco. Alij verò de quibus neque fit Officium, neque Commemorat. & de quorum sanctitate nullum est dubium, nominari possunt suis locis, Martyres, post Martyres, Confessores, post Confessores, Virgines, post Virgines. *Di xi pronuntietur, & nominari possunt, non autem describatur, & describi possunt, nisi separatim, non autem in ipsomet Rom. Martyrolog. nam illa cōcedantur, hæc prohibentur.*

2 Translato festo alicuius sancti, non fit Translatio de eodem, in lectione Martyrologij, nisi in casibus in Martyrologio expressis. Quemadmodum in anno Bissextili trāsferitur Vigilia Sancti Matthæ, & eiusdem prænuntiatio in diem 24. & festû eiusdem, ac prænuntiatio in diem 25. qua ratione conuenit anticipari extra Roman. quæ de Vigilia, & festo S. Bartholomæi habentur in Martyrolog. Roman. sed in alijs festis hoc non debet obseruari.

3 Translata quoque Vigilia in Sabbathum, non anticipatur lectio de Vigilia in Martyrologio, licet anticipetur Officium cum ieiunio.

Haecenus de 1. Rubricarum parte quæ generales Rubricas complectitur; quibus enucleatis ad secundam partem quæ ritus præscribit seruandos progrediamur.

(·†·)

PARS

PARS SECVNDA.

Pars secunda, ritus in recitatione Horarum Canonicarum adhibendos manifestè patefacit. Horæ autem Canonice, vel ab vno, vel à pluribus simul, vel extra Chorù, vel in Choro, vel solènter, vel minus solenniter recitari possunt. Quibus varijs modis, cū varij accidant ritus, operæpretium est, de his breuiter agere titulis tribus.

De Ritibus in priuata horarum Canonicarum recitatione. Tit. I.

Conuenienter statur ad orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, quia sunt de textu Euangelico; ad Symbolum item Apostolorum, vt ad confessionem pròptiores videamur. Item ad horarum initia; ad inuitatorium, ad hymnos, qui sunt Laudes Dei solenniores, inter quos *Te Deum* numeramus. Ad versus quosque Nocturnorum, & post hymnos; ad textum Euangelij ante Homiliam; ad capitula, ad Cântica, *Magnificat*, *Benedictus*, & *Nunc dimittis*, quia sunt de textu Euangelij; ad Orationes denique omnes, quibus immediatè

diatè Deum alloquimur (excepto triduo majoris hebdomadæ) & ad preces quæ præcedunt Orationem.

2 Standum erit tempore Paschali, & in omnibus Dominicis, à primis Vesperis ad Antiphonas B. Virginis, quæ dicuntur in fine Officij.

3 Ad Psalmos standum esset, sed plurimi sedent, non pauci partim sedent, partim stant, Ad lectiones quoque in Officio B. Virginis paruo, in Aduëtu laudabilius est stare, quia sunt de Evangelio.

4 Genuflectendū erit ad ea verba inuitatorij *Adoremus, & procidamus ante Deum*, ad preces feriales in Laudibus Vesp. & horis, in diebus penitentia dicatis. Item in officio Defunctorum ad preces. Item in hymnis, ad ea, *Veni Creator Spiritus, Ave Maris stella, O Crux ave spes unica, Tantum ergo Sacramentum*, si coram Sacramento, etiam latente in tabernaculo immobili, de quo non pauci dubitauerunt, quidam laudabiliter ad ea quoque, *O Salutaris hostia*, genuflectimus etiā in hymno *Te Deum*, ad *Te ergo quaesumus*. Denique ad Antiphonas B. Virginis quæ dicuntur in fine Officij, & ad Orationē Dominicā, Salutationē Angelicā, Symbolū Apostolorū, quæ dicuntur in fine Complet. (exceptis tempore Paschali & Dom.) erit genuflectendum.

5 Caput inclinandum erit ad versus *Gloria Patri*, &c. ad nomen Iesu, Mariæ, & Sancti de quo Officium recitatur. Item ad *Confiteor*, quod ad primā
& an.

& ante *Completor.* dicitur, vsque ad *Misereatur* inclusiue, ab eo qui dicit, & cui dicitur, respectiue vt in *Missâ.*

6 Signum Crucis adhiberi debet, pollice signando, os, ad illud initio *Matutini Domine labia mea;* Item manu extensa, signandose a frôte, ad pectus, & à sinistro humero, vsque ad dextrum, cum dicitur, *Deus in adiutorium,* &c. in initio horarum (nô autem cum dicitur ter ad *Primâ* post *Orat. S. Maria*) Item ad versum *Adiutorium nostrum*, ante *Confessionem* in prima, & *Complectorio*: Item ad *Indulgentiam*, & ad ea in fine primæ, *Dominus nos benedicat,* & in fine *Complectorij*, *Benedicat,* & *custodiat,* &c. Aliqui signum Crucis cum pollice formant in pectore ad *Conuerte nos Deus salutaris noster.* Laudabile quoque est signum Crucis fieri ad *Ant. de Cruce,* in feriali *Offic.*

7 In *Psalms Gradualibus*, quæcûque preces dicuntur flexis genibus, multò magis in pœnitentiâ *Psalms*, *Litanijs*, & *Orationibus* (quæ tamê *Orationes à stante hebdomadario* dicuntur) Ad alia non incongruè sedetur, percutiunt sibi pectus aliqui ad *Agnus Dei*, sicuti fit in *Missâ*, benè verò percutiunt ad ea in *Confessione*, *Mea culpa* &c. vt iudem fit in *Missâ.*

*De ritibus horarum Canonicarum in Choro
recitandarum. Tit. 2.*

PRoprios mores vnaquæque habet *Ecclesia* & laudabiles consuetudines, quas non tolli à *Cæremo-*

remoniali Rom. neque à Rubrica Breuiarij, sepius Sac. Rit. Cong. declarauit, sed cauendum, ne ita pugnent cum vniuersali Ecclesia, vt minus laudabiles sint peritiorum iudicio.

1 In Breuiario quatuor tantumannonata reperiuntur, quæ ad hanc rem faciunt. Primum est, quod hebdomadarius clara voce dicat *Domine labia mea aperies*, initio Matutini Officij (non autem dicat submissiori voce, qua postea dicturus est *Deus in adiutorium*, eodem enim vocis tono hæc duo cantari debent) alterum quod in precibus ferialibus dicat clara voce totum *Pater noster*. Tertium quod idem dicat easdem preces feriales flexis genibus, vsque ad versus *Dominus vobiscum* exclusiue, circumstantibus genuflexis vsque ad *Benedicamus Domino* exclusiue, quemadmodum in Missa feriarum maiorum, dictis Orationib. precise statim surgendum est. Sed vsus communior est non surgendi, nisi dicto versu *Fidelium anima*, cum præsertim terminatur Officium, ne rursum statim genua flectamus ad Antiph. finalem, in fine horæ. Quartum est quod idem surgat ad Orationem quæ dicitur post Antip. B. Virginis, in fine Officij.

2 Habentur quædam in Cæremoniali Episc. ad hanc rem peropportuna. Et quod SS. Sacramento patente, stare debeant omnes aperto capite ad horas omnes, vel si sedeant, caput nunquam cooperiant.

3 Standum erit ad initia horarum, Inuitatoria, Hymnos, Capitula, Læctiones breues, Responso-

ria breuia, Versus, Absolutiones, Benedictiones, Textum Euangelij ante homil. Cantica Euangelica, Orationes, Cōmemorationes, & Suffragia Cōmunia Sanctorum; Item ad Antiph. finales B. Virginis tēpore Paschali, & in diebus Dom. à 1. Vesp. Item in versibus, & resp. quæ in Euang. lecta, genuflexionem postulant vt *Verbum caro factū est: Pro-cedentes adorauerunt eum.* Quidni etiā in Antiphona? par certè vbique ratio.

4 Sedendum est ad Lektionen, & vbi est consuetudo, ad Responsorialia, & ad Martyrolog.

5 Ad Psalmos aliqui stant; alij sedent, alij ad Psalmos Matutini, & Laudum sedent, ad reliquos stāt, alij ad eosdem Psalmos alternatim stant, & sedēt; seruanda consuetudo. Sed qui sedent, non debent surgere ad versum. *Gloria Patri*, sufficit enim profunda capitis inclinatio, capite aperto.

6 Ad Symbolum Athanasij *Quicumque*, alij stant, alij sedent, certè laudabilius recitans stantes, *con-decr. Sac. Rit. Cong. 23. Dec.*

7 Genuflectitur etiam in Choro, ad ea quæ superiori Titulo attingimus, & præterea ad *Tu autē Domine*, in fine Lectionum, à Lectoribus.

8 Inclinatur caput, vt superiori tit. dictum est. n. 5. quibus adduntur casus alij, vt idem fiat à Lectore, dum dicit *Iube Domne*, &c. versus Hebdomadariū; ab omnibus ad nomen Papæ viuentis: Præterea ad versus sequentes *sit nomen Domini benedictum; Sanctum & terribile nomen eius. Benedictus Dominus die quotidie, Benedictum nomē maiestatis eius*

eius in æternum: Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus, in Cōplect. ad versus Benedictus es Dñe Deus Patrū nostrorū. Benedicamus Patrē, & Filiū, cū Sācto Spiritu; Benedictus es Dñe in firma mēto cœli. Certè non est omittenda inclinatio capitis ad illa verba, Benedicamus patrē, & filiū, cum Sācto Spiritu, in Cantico triū puërorū, quia Versus ille tenet ibi locū Versus Gloria Patri. Ex Dur. 9 Signū Crucis sibi adhibēt multi, à frōte ad pectus, præter ea quæ præcedēti tit. annotauimus, n. 6. ad initiū Cāticorū Euāgelicorū, quia Euāg. sūt. 10 Cantores vt plurimū (ex Cær. cantant Inuitatorū, Initia Psalmorū, idest, primā versus partē, vsq; ad mediationē nō vltra, & Responsoria; Hebdomadarius autē initiū horarū, primā Antiph. Capitula, Antiphonas ad Cantica Euangelica, initia quorūdā Hymnorū, & Orationē dicit. Lectiones legunt qui in Choro sunt Iuniores, primas, seniores, vltimas; singuli, singulas. Verū laudabili locorū consuetudini in omnibus standum erit,

De Ritibus Horarum Canonicarum in Choro solenniùs recitandarum. Tit. 3.

Quatuor ex Horis Canonicis solennitatem habent in Choro, nempe Matutina cum Laudibus, vt in nocte Natiuitatis Domini; Prima in Vigilia, Natiuitatis eiusdem, ratione Martyrologij; Vesperæ frequentiore, & Complectorium quandoque, de ijs singillarim hoc loco breuiter

dicendum, in gratiam eorum præsertim quibus non est præmanibus Cæremoniale Episc.

1 Matutinum igitur nunquam cum pluuiali cantatur; sed dum cantantur Lectiões 3. Nocturni, parat se celebrans pluuiali ad legendã 9. lect. pro qua accenduntur duo cerei ab Acolythis, paratur duo Cantores cum pluuialibus, neque recedunt Acolythi, donec tota lectio fuerit absoluta. Ob reuerentiam Maioris stantis (nempe celebrantis) dum legit, stant omnes qui sunt in Choro. Ad Textum Euangelicum non adhibetur signum Crucis, neque legitur manibus iunctis, sed hinc inde supra legibile positus, aut supra librum, vti fiunt in alijs lectiõibus. Quicumque Episcopo inferior, dicit *Iube Domine*, non *Domine*, & qui maior est in Choro, siue ille superior, siue inferior, profert verba benedictionis *Te Deum* inchoari debet à Celebrante, sicut & Hymnus post Inuitatorium.

2 Ad cantandas solenniter Laudes, eadem omnino fiunt, quæ ad Vesperas solennes mox dicemus facienda.

Martyrologium pridie Natiuitatis Domini solennius cantatur, alicubi cum pluuiali, luminibus & incenso; alibi minus solenniter. Illud certè notandum est ab omnibus, vt audientes stent vsq; ad ea verba *In Bethelem Iudæ, &c.* quibus auditis, statim, genuflectant (præter Lectorem) vsque ad ea, *Natiuitas Domini nostri Iesu Christi secundum car-*
113772, inclusiuè.

4 Fufus de Vesperis solennibus, quæ sæpiùs ab
 Eccle:

Ecclesiasticis viris cantantur, & præsertim in festis Titularium. Paratur autem celebras pluuiali coloris tempori conuenientis, seu festo, super superpelliceam sine stola; & cū eo (vbi fieri potest) parantur alij cum pluuialibus, item saltem duo, qui eidem hinc inde quando opus est, ministrent.

5 Procedit celebrans de sacristia, ad Altare, præcedentibus duobus Acolythis, cum candelabris, & cereis accensis, quos sequitur solus Cæremonarius (si adest) tum alij de Clero, bini, & bini, deinde Ministri pluuialibus induti, postremó Celebrans medius inter duos vltimos pluuialibus indutos, qui simbrias anteriores pluuialis ipsius parumper eleuāt. Et omnes ij (exceptis Acolythis) operto capite procedunt. *Ita Cærem. Episc. lib. 2.*

cap. 3.

Cum peruenerint ante Altare, discedētibus alijs in chorum formant quasi lineam rectam celebras, & Ministri pluuialibus induti genuflectūt omnes (iacinat tantū caput celebrans, quando in Altari non asseruatur Sacramentum in tabernaculo immobili) & paululū orant genuflexi, deponen-
tibus interea Acolythis sua candelabra, cum cereis extinctis, super gradu Altaris laterali, seu plano capellæ.

Surgunt deinde, & facta Altari reuerentia, vt supra, accedunt ad parata scamna in cornu Epistolæ, ita vt celebrans sedeat altius, puluino saltem supposito; vel accedit ille ad primam Chori sedem, in qua poni debet puluinum, & alterum cum

tapete, super genuflexorium ante eundem positū; super quo erit liber (hoc est Breuiarium formæ maioris ad vsum Celebrantis) vel super legili, quod apponitur, & amouetur, prout opus est. Reliqui parati ibunt ad scamna, loco congruenti præparata in plano Chori. Sedet ibi Celebrans, stantibus alijs paratis ante illum in plano, Mox surgit, & dicit secretò versus Altare *Pater noster*, & *Aue Maria*, quibus dictis, eleuatur eidem pars dextra pluuiialis anterior, per viciniorum paratum, seu per Cæremoniariū, & idem ipse se signans signo Crucis morosè, prout verba profert, incipit *Vesperas* dicens, *Deus in adiutorium*; ita vt finiât verba, & Crucis signū à fronte ad pectus, vna simul.

Præintonatur Celebranti ab vno ex paratis initium primæ Antiph. cum debitis reuerentijs Altari, & Celebranti, ante, & post; qua intonata à Celebrante, & à choro cantata (si duplex est Officium) inchoatur Psalmus à Cantoribus, & sedēt omnes post medium versus primi Psalmi, capite operto; sed aperiuntur capita, & inclinantur profundè ad *Gloria Patri*, & *Filio*, & *Spiritui Sancto*. Cantores præintonant alias Antiph. dignioribus in Choro, & surgentibus omnibus alijs ad Antiphonam, & initia Psalmorum, Celebrans non surgit.

Finitis Psalmis, Acolythy vnà cum candelabris, & cereis accēsis, item qui parati sunt pluuiialibus, accedunt ad Celebrantem cum debitis reuerentijs. Celebrans post vltimam Antiphon. surgit, & detecto capite, cātat Capitulum manibus iunctis,

cui vnus ex Ministris præintonat initium Hymni, quod ille cantat; & sic vsque ad finem stat, recedē-
 tibus prædictis ad loca sua, Acolythisque deponē-
 tibus sua candelabra vbi prius. Si initium Hymni
 continet inuocationem Christi, vel Dei, celebrās
 eleuat, & iungit manus, & caput versus Altare in-
 clinat. Post Hymnum cātatur versus à duobus ex
 paratis Ministris, in medio Chori, seu ante Altare,
 quorum alter statim præintonabit celebranti An-
 tiph. ad *Magnificat*, & ea intonata sedent omnes.
 Inchoato Cantico *Magnificat* surgentibus omni-
 bus, Celebrans factō sibi signum Crucis à fronte
 ad pectus, vadit ad Altare capite detecto, cum in-
 clinationibus ad vtramque Chori partem, tum re-
 uerentia Altari debita, medius inter duos paratos
 vt supra, & si via breuis est, detecto capite Mini-
 strorum, sine Acolythis, ascendit ad Altare, oscula-
 tur illud in medio, & mox vertens se ad cornu Epi-
 stolæ, ministrātibus naniculam altero ex paratis,
 & thuribulum Thuriferario, imponit thus, benedi-
 cit, & incensat Altare, eo prorsus modo, quo des-
 cribitur initio Missæ in *Rubr. Missal. & prima hu-
 ius voluminis Parte: Parte 2. Rubr. Missalis, tit. 4.
 num 4.* Si aliud Altare est incensandum, putà SS.
 Sacramenti, quod incensandum est, prius quā Al-
 tare ad quod Vesp. fiunt, seu Alterius Sancti, pro-
 more locorum, procedunt Acolythis, & procedūt
 ali parati, vt initio Vesperarum. Et Celebrans ea
 om nia facit, quæ in incensatione Altaris fiunt, ex-
 cep to quod non ponit incensum in Thuribulum
 nisi opus sit.

Incenſatione Altaris, ſeu Altarium peracta ſine Pſalmo *Dirigatur*, &c. reuertuntur prædicti cum debitis Choro reuerentijs ad loca ſua; & celebrans ſtans apud ſedem ſuam, inuitansque ſibi viciniore ad incenſationem, ab altero, ex paratis incenſatur triplici ductu, cum profunda capitis inclinatione ab incenſante facta ante, & poſt, cui etiam Celebrans modicum reſpondet, id eſt modica inclinatione.

Thuriferarius incenſat alios de Choro, duplici, vniuoce ductu thuribuli prout conuenit, primo ſaltè in ordine, inclinatio capite; & poſtremo populū vt in Miſſa, in medio, à dextris & à ſiniſtris. Ceſſabit autem initio Orationis, imò ad *✠. Dominus vobis cum*, ſed ad *✠. Gloria Patri* conuenit panſam facere, & caput inclinare.

Cum repetitur Antiphona, tunc, non priùs, ſedent omnes; interim Acolythy cum candelabris, & cereis accenſis, & Miniſtri parati accedunt ad Celebrantem, qui finita Antiphon. ſurgit cū alijs, & aperto capite Acolythisque ſtantibus, verſa facie ad inuicem, ſtans verſus Altare, iunctis manibus cantat *✠. Dominus vobis cum, Oremus, & Orat.* ſeu Orationes, pro Com. iterum ſubdit, *Dominus vobis cum.*

Duo ex Miniſtris paratis vbi *✠.* cantauerunt, ibi cantant alta & plena voce *Benedicamus Domino*, quo dicto, redeunt ad Celebrantem, qui demiffiori voce addit *✠. Fidelium anima*, &c. Si diſcedendum eſt à Choro; dicitur prius Orat. Dom. ſecreto,

tò tum à Celebrante additur, *Dominus det nobis,* &c. deinde cātatur Antiph. B. Virgin. pro qualitate temporis; & in fine eiusdem, Celebrans addit demissiore voce Orationem & ✠ *Diuinum auxiliū,* &c. & tandem discedit cum alijs, quibuscum & eodem modo, & ordine, quo venerat.

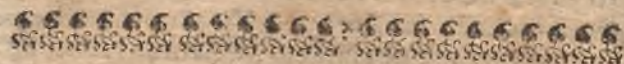
In minoribus Ecclesijs vbi desunt & Ministri, & pluuialia, hæc omnia seruari non possunt, sed seruari debent quæ respiciunt celebrantem vbi comòdè fieri potest.

5 Pro Completorio solenniter cantando, organū admitti potest: ad Hebdomadariū spectat dicere, *Noctem quietam, Adiutorium nostrum, Pater noster* Confessionem Absolutionem, vsque ad *Deus in adiutorium,* &c. inclusiuè; Capitulum, Orationem & ✠ *Benedicat nos Omnipotens,* &c. nulla tamen fiet incensatio Altaris ad *Nunc dimittis.*

Hæc de 2. Rubricarum Breuiarij parte; ad tertiã partem transeamus, quæ contingentes defectus vt patefacit, sic vitandos docet.

(?)

TERTIA PARS.

Tertia pars Rubricarum Breuiarij, defectus in Officio Diuino contingentes 9. Titulis complectitur: sed antequam auspiciemur, hęc de defectibus materiam, operępretiũ videtur aperire, quinam teneantur ad horas Canonicas recitandas. Teneantur 1. Beneficiarij, qui Titulum habent Ecclesiastici beneficij, à die possessionis adeptę, imò ab hora, quę respondet horę, in qua possessio captã est. 2. Initiari sacris Ordinibus, tenentur ad horas Canonicas, statim ac Ordinati sunt Subdiaconi, scilicet ab ea hora quę tunc temporis dicenda esset in Choro. 3. Regulares professi tam inares, quam femine, Choro adisti, tenentur ad horas Canonicas ab hora quę professionę votorum solenniter emisserunt. His positis, agendum est de defectibus circa recitationem horarũ Canonicarum occurrentibus; qui quanti sint, solus nouit, qui cuncta nouit, quique defectibus nullis potest esse obnoxius. Verum præcipuos & frequentiores, breuitatis ergo ad nouem Titulos reuocabimus, nempe omissionem, mutationem, intentionem, attentionem, prolationem, tempus, locum, ordinem horarum, & interruptionem de quibus singillatim agemus.

De

De Omissione, Tit. 1.

Qui totum Officium vnius diei omittit, etiam absque contemptu, sine iusta causa per solam negligentiam, peccat lethaliter. Est communis sententia. Idem sentit Nauarr. de eo qui omittit horam integram, aut horæ partem notabilem, quam docet esse tertiam horæ partem. Sed placet mitior sententiam Lessij, & Bonacinæ horam partem integram tantum, esse materiam peccati mort. Excusari potest, qui omittit Officium. 1. ob infirmitatem corporis, iudicio Medici, & si res est adhuc dubia, accedat assensus superioris. 2. Cæcus si cum socio (quem non habet) non potest recitare. 3. Infirmus qui non facile socium habet, cum quo possit sine sui præiudicio recitare. 4. Grauis occupatio excusat, quæ omitti nequit, neque differri, sine aliorum offensione, & ea est ad longum tempus it, vt nihil supersit temporis ad recitandum. 5. Iusta occupatio in Choro querendi Psalmos, aut alios incensandi. 6. Non excusat peregrinatio, etiam suscepta legitime, neque studium litterarum, etiam si per substitutum seruiatur Ecclesie. 7. Ob carentiam Breviarij, etiam ex culpa, excusatur, sed à culpa non excusatur. 8. Ignorantia Regularum Officij excusat, licet peccet qui suscipit Ordinem, vel Beneficium cum hac ignorantia, nisi bona fide suscipiat, statim cum alio recitaturus. 9. Metus mortis excusat, si ab hostibus periculum vitæ immineat. 10. Si absoluat, non tenetur recitare, sed ab Episcopo non potest absolui.

- 1 **S**acr. Rit. Cong. respondit non esse relinquendū Officiū debitū, pro alio Officio deuotionis 29. Nou. 1603.
- 2 Episcopus Regularis debet Officiū recitare iuxta Ritus suæ Diœcesis, non Regulæ: Vnde occurrente festo Regulæ, in festo Diœcesis; Diœcesis festum præferri debet. Ita censuit Sac. Rit. Cong. 11. Iun. 1605.
- 3 Capellani Episcopi qui cum eo recitant Officiū, debent se illi conformare. Eadē Cong. eadē die.
- 4 Qui sunt de gremio alicuius Ecclesiæ, debent recitare Officiū quod in Choro dicitur, & licet extra Ecclesiā, vel Diœcesim morentur, decet eos recitare Officiū propriū Ecclesiæ ipsorū. Eadem Sac. Cong. 8. Septemb. 1602.
- 5 Cleri licet adscripti alicui Ecclesiæ, & eiusdē seruitio, non tamen obligati choro, & quicumque alij Clerici Sæculares, Regularesque, in Ciuitate, vel Diœcesi commemorantes, non tenentur recitare Officiū illius Diœcesis, vel quæ de consuetudine in eadem Ecclesia recitantur in choro. Eadem Sac. Cong. eadem die.
- 6 Festum Patroni principalis loci, tenentur omnes cum Officio de eodem, etiam Regulares celebrare, non autem Octauam Regulares, vt censuit Sac. Rit. Cong. 27. Maij 1628.
- 7 His casibus exceptis, & alijs qui habentur aperte in rubricis, seu decretis Sacræ Congreg. non licet mutare Officiū vnus diei in Breuiario Rom.

præscriptum in officium alterius diei; & qui mutat, præcepta non satisfacit, ita Doctores apud Bonacinam, disp. de hor. Canonicis. quæst. 3. pūt. 1. nu. 17. Quod si mutatio fiat ex inaduerentia; debent omissa suppleri. Ita Toletus in summa, lib. 2. cap. 13. num. 6.

8 Neque fieri potest mutatio Ritus, ut scilicet duplici Ritu celebretur festum, quod alias simplici sub Ritu, vel semidupli decretum est. *Sacr. Rit. Cōg. 23. Nou. 1602. decrevit*, quod de Sancto cuius insignis Reliquia habetur, fieri posset officium duplex.

9 Denique eadem *Sac. Rit. Cōg. decreto edito die 8. April. 1628.* Rubricis Breuiarij. nunc addito, & approbato à SS. D. N. Urbano VIII censuit, & re maturè discussa, decrevit, non potuisse, neque posse locorum Ordinarios, tam Seculares, quam Regulares, addere Calendarijs etiam proprijs, Sacerdotum Officia, nisi ea dumtaxat, quæ Breuiarij Romani Rubricis, vel *Sac. Rit. Cong.* seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur, sub pœna quod non satisfiat obligationi recitandi diuini Officij. Et multò minùs adhiberi possunt Officia festorum alia à *Sac. Rit. Cong.* non approbata, quæ in prædicto decreto, eadē merito reiecit, & damnauit. Neque item potest Episcopus extendere Officiū, quod fieri solet in ciuitate ad suam Diocesim, contra decretum hac de re à *Sac. Rit. Cong. 16. Ianuar. 1607.* Et consequenter multò minùs Officiū, seu lectiones approbatas pro vna Ecclesia, illud, vel

illas extendere ad alienas Ecclesias, sui que Cleri-
vium.

De intentione Officij. Tit. 3.

Sufficit intentio implicita orandi Deum, quæ
habetur in sola Breuiarij acceptione, ad reci-
tandum Officium

De attentione Officij diuini. Tit. 4.

- 1 **Q**ui non attendit ad verba, vel ad sensum
verborum, vel ad finem in oratione pro-
positum, peccat, & duæ prima attentiones singil-
latim sufficiunt.
- 2 Qui recitat sine attentione, actuali, vel virtua-
li, peccat mortaliter; nec habitualis sufficit, quæ
absque vilo voluntatis actu, non raro contin-
git.
- 3 Qui voluntariè distractus, alia faciens quæ at-
tentionem impediunt, scribendo, pingendo; & si-
milia faciendo recitat, peccat.
- 4 Qui recitat dum vestes induit, exui, faciè lauat,
&c. peccat venialiter.
- 5 Qui attentè quidem recitat, sed in animo ha-
bet non satisfacere præcepto, tenetur repetere.
- 6 Qui tantum legit preces horarias, & non orat,
minimè satisfacit.
- 7 Qui recitat Officium, & simul audit Missam,
peccat tamen venialiter, ex Caiet. in opusc. tom.
2. tractatu 4. Negat Nauar. cap. 16. numero 71.
si iusta sit causa. At concordant omnes nullum
esse

esse peccatum, si recitat quando Sacerdos Missæ secreta dicit.

8 Qui recitat cum alijs, satis est, si attentè audiat verba plurium, non singulorum, ac si ab vno tantum dicerentur.

De Prolatione Officij diuini. Tit. 5.

1 **Q**ui recitat solus, satis est si verba ita proferat, vt seipsum percipiat, & intelligat.

2 Qui verba diminuit, & detruncat, syncopat, & transcurrit (nisi vitio linguæ, vel consuetudine quadam quasi ingenita fiat) peccat saltem venialiter; non tamen tenetur repetere. *Ex Azorio lib. 10. cap. 7. q. 11.*

3 Qui recitat cum socio, satisfacit, siue ille sit obligatus ad Officium, siue non; & satis est, si attendat ad Antiphon. Capitula, Orationes, & alia huiusmodi, quæ socius solus dicit, idem etiam dicendum de lectionibus. In Psal. autem, & Hymnis recitandis caue, ne si plures socij sint, aliò modo quàm alternis versibus, ad modum duarum partium Chori dicantur, alioquin non satisfacit, ait Suar. lib. 4. cap. 25. num. 3.

4 Qui in Choro destinatus ad cantandum, non cantat, non satisfacit. *Ex Trident. Sess. 24. cap. 12. vbi de Canonicis loquitur.* Sed consuetudo contraria potest excusare.

5 Dum per organum sonatur versus, dicatur hic ab aliquo, vt astantibus audiat. *Suar. tom. 2. lib. 4. cap. 8. nu. 7. & Cærem. Epif.*

De tempore Officij diuini. Tit. 6.

- 1 **A** Media nocte antecederis diei, incipit tēpus recitādi Officij, & p̄seuerat vsque ad mediam noctem sequentis inclusiue. Est communis apud Bonacin. Disp. 1. quæst. 3. punct. 3. num. 2. ita vt ultra mediā noctem sequentis diei, Officiū præcedentis non valeat. Nauarr. cap. 3. nu. 54.
- 2 Matutinum, & Laudes, ex iusta causa possunt recitari in Vesp. præcedentis diei, putā, vt quis deuotius oret, vel studijs mane operam det, vel quia non poterit ita commodè recitare, & post Completorium, satis est expectare tertiam, vel quartam horam post meridiem, S. Tho. quodlib. 5. orat. 28.
- 3 Prima ante solis ortum, vel paulò post. Tertia aliquantulum post ortum. Sexta paulò post; Nona propè prandium, Vesperæ, & Completorium post prandium, Tolet. lib. 2. cap. 23. sed excusatur ab omni peccato, qui recitat Primam cū Tertia, Sexta, & Nona simul duabus, vel tribus horis post solis ortum. Bonacin. loco citato, nu. 9.
- 4 Qui differt Matutinum sine causa ad Vesp. vel anticipat Completorium ante prandium, nimis notabiliter variat tempus, & peccat venialiter. Bonacina ibidem.
- 5 In Choro, statæ horæ sunt obseruandæ magis quam in priuata recitatione, sed ob processionē, vel concionem mutari potest hora.

De loco diuini Officij. Tit. 7.

- 1 **V**bi que recitari potest priuate, modo non impediatur attentio, & locus sit decens.
- 2 In Choro verò tenentur recitare, qui Choro fant addicti, ex iustitia, iuxta institutionem beneficiorum, & consuetudinem locorum, nisi aliud cogat necessitas, vt hyemis tempore in sacrificiis, vel adfit consuetudo legitima, vel privilegiũ Papæ, vel fundatoris institutio.

De ordine diuini Officij. Tit. 8.

- 1 **Q**ui sine iusta causa peruertit ordinem horarum, peccat venialiter. Iusta verò causa est, obliuio, inaduertentia, vt Chorus inuetur, vel alius, ad dicendum Officium. Azor. cap. 10. q. 1.
- 2 Peruersio eiusdem horæ, secluso contemptu, & scandalo, ex iusta causa, nullum est peccatum. Bonacin. disp. 1. quæst. 3. punct. 4. numer. 5. grauior erit culpa, si in Choro, ordo peruertatur. Suarez lib. 4. cap. 11. num. 10.

De interruptione diuini Officij.

Tit. 9.

- 1 **Q**ui diuidit Matutinum à Laudibus, nocte cota interposita non peccat. Doctores apud Bonacin. disp. 1. q. 3. punct. 3. n. 11. Azorius vult esse veniale sine causa.
- 2 Qui diuidit Nocturnum à Nocturno per horam vnã, pluresque, cum iusta causa, non ultra tres horas

horas, non peccat. Doct. apud Bonacin. nu. 137.

3 Qui diuidit horam paruum, vel Psalmũ ex iusta causa, non peccat. Azor. q. 5.

4 Interruptio ad longum temporis spatium, probabilius obligat ad repetitionem. Nauar. cap. 16. num. 75. ad breue tempus non obligat. Idem nu. 75. & cap. 10. nu. 42. peccari saltem venialiter; sine iusta causa, est dicendum.

5 Qui interruptit animo continuandi, vt aliud agat, non tenetur repetere; imò nec ille, qui animo repetendi interruptit, & postea non repetit. Ita Doct. apud Bonacin. disputat. 1. q. 3. num. 31. Hæc de defectibus.

Absolutis 2. & 3. quas interiecimus partibus, quid superest, nisi vt ad vltimam Rubricarũ Breuiarij partem procedamus, supremam huic operi manum imposituri? Accedamus igitur ad Rubricas speciales, & partes eiusdem Breuiarij.

PARS QUARTA.

Ars quarta Rubricarum Breuiarij, speciales Rubricas, & eiusdem Breuiarij, partes, examinandas præbet, quas diligenti studio perscrutabimur, digniora tantum relaturi, quadraginta Titulis comprehensa. Quorum priores 21. ad proprium de tempore; medij 13. ad proprium Sanctorum; reliqui posteriores, ad Commune Sanctorum attinet.

De Proprio de tempore.

EXposcit Ordo Breuiarij, vt à proprio de tempore ordiamur Rubricarum specialium enucleationem.

De

De Aduentu. Tit. 1.

IN Aduentu omittimus Suffragia Sanctorum, ne ante Christum natum, implorare videamur eorum opem, quos ipse Christus suo Aduentu san-
ctitate donauit. Neque fit commemor. de Cruce, ne videatur passus, antequam natus, Neque de pa-
ce, quam in Natiuitate dedit hominibus bonæ vo-
luntatis. Diebus singulis dicuntur preces feriales
flexis genibus, quando fit Officium de tempore,
præterquam in die Dominica, & de fer. Aduentus
fit semper commemor. vtpote de feria maiori.

De Antiphonis maioribus Aduentus,

Tit. 2.

Antiphonæ maiores in Aduentu, dicuntur eæ,
quæ semper septem dies ante Natiuit. Do-
mini recitantur, incipientes ab O, quæ maiores
alijs sunt, quia duplicantur.

Præcedunt has Antiphonas aliæ ad Laudes, quæ
si præparatoriæ ad maiores. Tres alię Antiph. sunt
priuilegiatæ in his diebus, prima est, *Exspectetur*,
quæ semper dicenda est in Sabbatho, quarto lo-
co, vt concordet cum Cantico Sabbathino; altera
est, *Nolite timere*, quæ die 21. mensis Decemb. sem-
per est ponenda, siue sit festum S. Thomæ, siue Do-
minica, ne enuntietur falsum extra quintum diem
ante Natiuitatem; Tertia est, *Ecce completa sunt*,
quæ ultimo die ante Vigiliam Natiuitatis po-
nuntur.

Quan-

Quando alicubi contingit reponi has Antiph. in feria diuersa ab ea cui sunt assignatæ, antiphona 4. erit ea, quæ conformis est Cantico recitâdo sicuti præscribitur de Antiphona *Exspectetur*, re- seruata Sabbatho.

De Dominica 4. Aduentus. Tit. 3.

Contingit non legi in Officio Dominicæ 4. Euangelium, quod ideo saltem in præcedenti Sabbatho legitur: putâ quâdo in hac Dom. occurrat Vigilia Natiuitatis, & eo anno omittuntur Antiph. ad Laudes quæ occurrunt in die Sancti Thomæ. vt in Sabbatho 4. temp: ponantur Antiph. Dominicæ 4. quæ omitti non debent.

De Vigilia Natiuit. Domini. Tit. 4.

Si hæc Vigilia venerit in Sabbatho, vice Psalmi *Iubilate*, in Nocturno dicitur Psalmus, *Bonum est*, ne bis dicatur idem ad Matutinum; & Laudes.

Legitur Martyrologium cum maiori, quàm aliàs solennitate de quo supra in appendice ad primam Rubricarum Breuiarij partem.

Ad Nonam inclusiue terminatur Aduentus, & cessat versus, *Angelus Domini*, &c.

De Natali Domini. Tit. 5.

Dividitur Matutinum à Laudibus, & inter utrumque cantatur prima Missa; Alterâ post

poſt primam, quæ dicitur ſummo mané, vt Miſſa cantari queat. Tertia Miſſa dicitur poſt tertiam.

Antiphonæ in 2. Veſperis *Tecum principium*, &c. nunquam omittuntur infra octauam.

De feſtis infra octauam Natiuitatis Domini. Tit. 6.

1 **F**ESTŪ S. Stephani, & SS. Innocentium ſunt 2. claiſis, vti feſtū S. Ioannis Euangeliftæ. Quo circa cederent feſto occurrenti 1. claiſis; habent priuilegium, quòd de die infra octauam eorum fit commemoratio in feſtis eorundem, vt expreſſè notatur in Breuiario.

2 Si feſtum ex tribus prædictis fit patronus loci, aut Titulus Eccleſiæ, in 2. Veſperis Natiuitatis, etiam in propria Eccleſia S. Stephani, idem fieri debet, quòd in Eccleſia vniuerſali; inter eadem verò feſta, ſeruentur Rubricæ generales, vt Veſperæ primæ, & 2. ſint de digniori, id eſt de feſto 1. claiſis, & Patroni, ſeu Titularis, cum commemoratibus digni, & item de octaua Natiuitatis, cuius etiam Antiphonæ *Tecum principium*, &c. ad Veſper. recitantur. Ad Laudes verò non fit commemor. de die infra octauā alia, quàm de octa. Natiuitatis Domini, de qua fit ſemper commemoratio.

3 Si titulus Eccleſiæ (non Altaris maioris) fuerit Innocentium, erit conſequenter 1. claiſis, & eo caſu poterit dici *Te Deum*, in Officio, & adhiberi color rubeus cum ſuis conſequentijs in Miſſa: quia

æqua.

æqualia sunt fieri festum in Dom. & fieri in propria Ecclesia.

4 Quæ diximus de prædictis, quando sunt Titulares Ecclesiatum, valent etiam in sequentibus festis S. Thomæ Cantuariensis, & S. Syluestri, quibus tamen hodie negatur octaua. In 2. Vesp. S. Syluestri, Antiph. *Tecum principium*, &c. nō habēt ampliūs locū, terminatæ iam in primis Vesp. eiusdem; ergo sumendæ erunt de communi Confessoris Pontificis, & fiet commemoratio Circumcisionis.

5 De Dominica infra octauam Natiuitatis rubrica clara est. Quod si tota octaua (vt in quibusdam Ecclesijs accidit) impedita sit festis duplicibus, de eadem fiet commemor. eo die quo vniuersalis Ecclesia facit de eadem Dominica Officium, vel commemor.

6 Si Dedicatio Ecclesiæ occurrat in festo SS. Innocentium, in primis Vesper. post Antiphon. & Psalmos de Natiuitate; capitulum cum reliquis dici debent de Dedicacione, cum commemor. S. Ioannis, cuius festum est 2. classis, & Natiuitatis Domini, quæ nunquam omittitur; de Sancto Stephano nihil. In Laudibus & Missa fit tantū commemor. de octau. Natiuitatis. In 2. Vesperis Antiphonæ, & Psalmi de Natiuit. Capitulū, Hymnus, &c. de Dedicacione Commemor. de sequenti festo S. Thomæ, vel Dominica, & de oct. Natiuit. non autem de Diebus infra octonam S. Stephani, & S. Ioannis, sed eo casu, non sūt octaua

de Dedic. quia prohibita est in recognitione Breuiarij. Festum Innocentij (hoc posito) erit celebrandum in die octaua eorundem: & quia de istodem non fit octaua, poterit dici *Te Deum*, cum consequentibus. vnâ cum vniuersali Ecclesia, & interim non fiat vlla de eiusdem Com. Sed eo anno quo festum hoc occurrit in fer. 5. celebrabitur in Sabbatho sequenti, quòd erit dies infr. oct. infra quâ, fit de dupl. etiâ translato: eo autê anno quo occurrit in Sabbatho, celebrabitur in fer. 2. sequenti, & festum S. Tho. celebrabitur 1. die non impedita post O & Epiph.

De Epiphania. Tit. 7.

1. SI occurrat in hac Vigilia festum duplex, fit tantum Com. de Vigilia cum 9. lect. de eiusdem homilia; de duplici translato non fit in ea: si occurrat festû semid. in ea, transfertur post octauam Epiph.
2. In die Epiphaniæ, Psalmus *Venite* cantatur, vel à duobus Cantoribus, vel meliùs à quatuor, duobus hinc inde alternatim cantantibus versus eiusdem, & Choro semper Antiph. repetente.
3. De Dominica infra oct. Epiph. quando Epiphania occurrit in Dominica, fit in Sabb. præcedenti diem octauam. Quod si Patronus incidat in auiusmodi Sabbathum in quo faciendum est Officium de prædicta Dominica, Officium Dominicæ anticipandum non erit feria 6. quia sufficit in Sabbatho fieri Commemorationem de Dom. u. eiusdê

Ho-

Homilia pro 9. lectio. In 2. autem Vesperis prædicatorum Patroni, concurrentis cum die octava Epiph. fit Com. tantum de die octava Epiph. nihil de Dom. Quod dicimus de Patrono, idem dicitur de Titulari, aut Ecclesiæ Dedicatione.

4. Quando Epiphania Domini occurrit in feria 3. accidit in Sabb. ab Vesp. quod pro Com. Epiph. dicitur Antiphona *Omnes de Sabba*: & in hoc casu mutatur Versus, & dicitur Versus de Laudib. *Adorate Deum*. Si occurrat feria 2, in primis Vesper. diei octavæ, pro Com. Dom. dicitur Antiph. *Fili*; cum Versu *Omnes de Sabba*.

De Dominicis post Epiphaniam, Tit. 8.

1 **D**ominicæ post Epiphaniam usque ad Septuagesimam, vel ad suumum sex, vel ad minimum duo esse possunt, & ideo positum est Officium sex Dominicarum.

2 De Dom. 2. post Epiphaniam semper fit Officium ante Septuag. saltem in Sabbatho præcedente eadem Septuag. vel in die prima post oct. Epiph. translato (si opus est) festo semid. quod semidupl. in Ecclesia vniuersali transferendum est festum S. Hilarij; quia in Rubrica propria dicitur, prima die post oct. Quod si festa omnia per hebdomadam sint duplicia, eo casu erit satis Commemor. fieri Domin. 2. in Sabbatho, & omittentur Respon. de tempore, sed legetur 9. lectio Euangelium, & Homilia eiusdem, si verò octava celebretur aliqua in ea hebdomada: tunc fiat prima die de

feria, quia dies infra oct. cedit semiduplici, ergo à fortiori cedit Dominicæ huic, cui cedit festum semid. sed omittendæ erunt preces cū suffragijs, ratione octauæ.

3 Epistolæ S. Pauli quæ legi non possunt, eo anno omittuntur, quia vnicus est liber omnium Epistolarum S. Pauli.

4 Officium Dominicæ 3. 4. 5. 6. si post Epiphani. non habet locum, transferatur post Pentecosten, quòd si nec post Pentecosten locum habeat, de ea fiat Officium in Sabbatho præcedente Septuagesimam, sed impedito Sabbatho ob festum 9. Iestionum, fiat in feria 6. aut 5. proximè antecedenti. Verum si tota hebdomada impediatur festo 9. lect. etiam translato, satis erit quòd in Sabbatho fiat com. Dom. cum 9. lectione Euangel. & Homil. eiusdem, vt supra patet 1. tit. de Domin. num. 2.

De Septuagesima, & Dom. sequent.

Tit. 9.

1 **D**Eponitur in Septuages. *Alleluia*, & quamquam pro *Alleluia* à musicis dici soleat, in *eternum*: à recitantibus tamen Officium, nihil eius loco ponitur.

2 Collecta Sexag. non impedit comunè Com. S. Pauli in Officio.

3 In fer. 5. Sexagesimæ, & item in feria 6. in anno Bissextili dicuntur Antiphonæ, quæ in præcedentibus eiusdem hebdomadæ ferijs fuerunt omisæ, vel certè sumuntur de Psalterio, non autem de ferijs

ferijs Septuag. quarum Antiphonæ si omittantur ob festa SS. non resumuntur in sequenti hebdo.

De feria 4. Cinerum. Tit. 10.

- 1 **H**Æc feria est privilegiata, in qua occurrens quodcumque duplex, transfertur, ex *Decreto Clementis VI. Anno 1352.*
- 2 Nondum dicuntur Vesperæ ante comestione, vt referuetur prerogativa Dominicæ sequentis, quæ est caput Quadragesimæ, cuius primæ Vesp. dicuntur in Choro ante comestionem.
- 3 Extra Chorum non tenemur recitare ante comestionem, & si sit magis congruum, vt in priuata Vesperarû recitatione, conformemur publicæ.

De Dominicis Quadrag. Tit. 11.

- 1 **I**Nuitatorium in his Dominicis, non sit vobis *vanum.*
- 2 De 4. Tempor. in Quadrag. nihil sit in officio.
- 3 In feria 5. post Dom. 3. Oratio est de SS. Cosma & Damiano, sed non impedit commune suffragium de ijs in Ecclesia eorundem. Qua de re tract. 1. part. 4.

De Dominica Passionis. Tit. 12.

- 1 **I**N primis Vesp. etiam si sint de Sancto, teguntur Cruces, & Imagines; omittuntur suffragia, seu communes Commemor. Sanctorum.

2 Ad Completorium de tempore, & ad horas
Canonicas minores (nō autem de Sanctis) in Res-
ponsorijs breuibus, item in omnibus alijs Respō-
lorijs omittitur *Gloria Patri*.

3 In Psalmis nondum tacetur *Gloria Patri*, sed
in triduo tantum maioris hebdomadæ.

4 In concursu semiduplicis cum Dominicis, Pas-
sionis, aut Palmarum, in Responsorio breui Com-
pletorij omittitur *Gloria Patri*, præterquam in 2.
Vesp. Dominicæ Passionis, in quibus inchoato
festo semiduplici, per commemor. in Completo-
rio dicitur *Gloria Patri*, in Responsorio breui.

*De Dominica Palmarum, & Hebdomada
maiore. Tit. 13.*

1 **I**N capit. Nonæ non genuflectitur ad ea ver-

Iba *In nomine Iesu, &c.* eadem ratione qua nō
genuflectitur in Responsorijs ad ea, *Verbum caro
factum est, &c.* neque in versibus precum fit signū
Crucis ad ea, *Deus in adiutorium, &c.*

2 In horis Canonicis vltimis tridui huius heb-
domadæ, celebramus exequias triduanas mortis
Christi.

3 Quindecim candelæ accenduntur in candela-
bro triangulari, quæ candelæ debent esse ex cera
communi, non alba, & in Altari debent esse sex
eiusdem ceræ.

4 Candelabrum triangulare à latere Epistolæ
collocandum est, *ex cerem. lib. 2. cap. 21.*

5 Ad vnumquemque Psalmū extinguitur vna cā-
dela, vna post aliā, & primo loco extinguitur ea,
quæ

quæ est vltima in latere Euangelij, & deinde ab alio latere, & sic successiuè.

6 Oratio dicitur non à stante Sacerdote, vt aliàs, sed à genuflexo. *Ex Cærem. Pap. lib. 2. cap. 42.*

7 In fine Horatum huius tricui non dicitur Oratio Dominica, nec quicquam aliud.

8 Extinctis (præter vnam quæ est in summitate candelabri) candelis omnibus, occultatur hæc quæ accensa manet sub Altari, vel in angulo, tum absoluto Officio rursus ostenditur.

9 Horæ minores recitantur demissa voce. Completorium inchoatur à *Cōfiteor* ex vsu communio ri, qui firmatur rubrica clariori, in postrema recognitione Breuiarij.

10 Vesperæ Sabb. in fine Missæ dicuntur vt in Missali. Extra Missam qui recitant, dicant *Pater*, & *Aue* & omisso *Deus in adiutorij*, inchoët, ab Aur. *Alleluia*, ad modum duplicis, recitent quæ sequuntur in Breuiario; quibus finitis nihil aliud addatur nisi *Pater*. Quod firmatum est in postrema recognitione Breuiarij.

11 In Completorio Sabbathi Sancti, Antiphona ad *Nunc dimittis*, dicitur ad modum semidup.

12 Quod autem dicitur ad Antiph. *Regina Cæli*, standum esse, neque genua flecti toto tēpore Paschali; hoc postremum intellige de Oratione, non de Adoratione, quæ semper fit cum genuflexione, vt paret ad ea verba, *Et Incarnatus est*, & *Verbum caro factum est*; *Te ergo quæsumus*. Quare ad Salutationem Angelicam, quæ ter in die pulsatur, si Ora

tionem putes, stare debes; si Adorationem, genu-
flectere. Sensus, & vsus cōmunior est, quod sit Ora-
tio, ergo non est genuflectendum.

13 In hoc triduo, in Nocturnis, & Laudibus, accē-
dūtur cerei in Altari, qui extinguuntur cum canta-
tur *Benedictus* ab illo versu, *Vt sine timore*, ad vnū-
quemque versum extinguitur vna candela, & sic,
sicutis sex versibus, nulla remanet accensa. In ho-
ris ante Missam feriæ 5. accenduntur candelæ. In
feria 6. horæ ante Missam dicuntur sine cereis ac-
censis. In Sabbatho idem faciendum est ante noui
ignis benedictionem. In Vesperis acceduntur. In
Completorio, nunquam. Præterquam in Comple-
torio Sabbathi Sancti.

De Paschate, & eius Octaua. Tit. 14.

HÆc Octaua est celeberrima, vti & Octaua
Pentecost. & idcirco nullum admittit Offi-
cium, ne Titularis quidem, Patroni, aut Dedicatio-
nis, sed festa omnia quantumuis solennia transfe-
runtur post Oct.

De tempore Paschali. Tit. 75.

1 **T**Empus Paschale totum est festiuum, etiam
ia Officio feriali, idcirco diebus ferialibus
ad Laudes dicuntur semper Psalmi Dominicales,
& in prima, tres tantum Psalmi ritu festiuo.

Si Dominica 4. post Pascha occurrat die 2. Maij
cum pridie legatur initium Epist. Iacobi, legatur
in hęc Dom. lectiones feriæ 2. sequentis.

De Litanij maioribus & minoribus.

Tit. 16.

1 **S**I occurrant Litanix Maiores in Paschate, trāſferendæ sunt in feriam 3. ex decreto Sac. Rit. Cong. 25. Sept. 1627. cum processione, & cōsequēter Litanix à priuatis in eadem feria recitandæ erunt.

2 Licet oremus stantes tempore Paschali, tamen qui non intersunt processionibus, flexis genibus Litanias recitare debent. Caveant ij qui in processione fabulantur, & materialiter tantum cantant cum alijs Litanias, vel non cantant, ne rei sūt coram Deo: Communis enim opinio est, eos teneri ad priuatam eorundem recitationem, quia inter absentes eo casu numerantur.

3 Nonnulli eas cantant cum repetitione (vti fit in Sabbatho Sancto) in Litanij Maioribus, non in alijs; alij semper cum repetitione, standum consuetudini, habita ratione longioris aut breuioris vix. Sed repetitio propria est Sabbathi Sancti, & Vigiliæ Pentecostes.

4 Si fiat processio, non ante discedatur ab Altari, quam sit cantatum inclusiue, *Sancta Maria, ora pro nobis, vt dicitur in rituali Pauli V.* In longiori processione, vel repetatur, vel addantur Psalmi Penitentiales, seu Graduales. Terminetur autē cū precibus, & Orationibus, quæ habentur in fine Litaniarum Breuiarij Rom.

5 Qui recitat Vesperi Matutinum, cū Laudibus,

potest etiam recitare Itatim Litanias omisso *✠. Pidelium*, quia accessorium sequitur naturam sui principalis.

De festo Ascensionis Domini.

Tit. 17.

Binae Petri Epistolae, & Terna Ioannis, habent tantum rationem unius libri, ut idcirco non sit curandum, si earum initia legi non possint impeditis proprijs ferijs, quod in postrema Breuiarii recognitione fuit examinatum. Et si festum S. IOANNIS ante PORTAM LATINAM occurrat Sabbath. infra Oct. in Dominica leguntur Lectiones feria 2. sequentis. Dies Octavae utraque habet Vesp. integras, si concurrat cum Duplici maiori.

Si feria 6. occurrat festum semid. in 2. Vesp. fit tantum Commemor. feria 6. si occurrat festum duplex. fit de eo cum commemor. feria in Laudibus, & 2. Vesp. sine lectione Homiliae. De festo autem semid. translato fit in hac, feria 6. ut alias in Breuiarii Clem. VIII.

De Pentecost. Tit. II. 18.

AD Tertiam dicitur Hymnus, *Veni Creator*, per totam Octavam.

In his 4. temporibus non est genuflectendum in Missa ad Orat., sicut in alijs pure ferialib.

De

De Dominica Trinitatis. Tit. 19. ¶

IN 2. Vesp. huius festi, si concurrat cum festo 1. classis, fit de festo 1. classis, cum com. Trinitatis tantum; si concurrat cum festo 2. classis Vesp. integræ erunt de Trinitate, & hæc Dom. 1. post Pentecost. de qua fit com. in Officio Trinitatis, est eiusdem rationis cum alijs Dom. sequentibus, nõ enim intelligitur de ea, Rubrica sub Titulo Dominicarum 1. classis quæ nunquam omittuntur, sed de Dominica Trinitatis; & patet, quia de illi. fit totum Officium de hac verò com. tantum: & ipsa commemor. omittitur in 2. Vesp. si feria 2. celebratur festum 1. aut 2. classis.

De festo Corporis Christi. Tit. 20.

IDE simplici infra Oct. Corporis Christi fit tantum Commemor. sed hoc intelligendum est, cum 9. lectione, si propriam habuerit, idem enim dicitur in festis 2. classis, quæ non excludunt Nonam lect. de Sancto, vt patet in festo Inventionis S. Crucis, & Natiuit. B. Mariæ.

2. Indulgentiæ concessæ ijs qui interfunt horis Canonicis in festo, & per Octauam, valent, etiam si Officium dicatur de Sanctis occurrentibus.

De Dominicis post Pentecost. Tit. 21.

INON minorem viginti tribus, nec maiorem viginti octo, Dominicarum numerum post Pentecost. fore usque ad Aduentum satis patet, quæ

quæ suppleantur à Dominicis quæ supersunt post Epiphaniam.

2 In gratiam Martyrij Machabæorum, si fortè de sit Dominica 5. Octobris, iubemur legere de eo, feria 5. præcedente dictam Dominicam, & eodem modo, si Dominica 5. & feria sequentes fuerint impeditæ, quominus de scriptura legi possit, leguntur in alijs ferijs sequentibus post feriam 3. ita ut saltem inchoentur, sin minus omnes de eodẽ Martyrio legi possunt lectiones. Nulla est enim obligatio legendi totam historiam de Martyrio septẽ Machabæorum, ex qua vel leguntur ferijs 5. 6. & Sabbatho Dominicæ 4. vel ijs impeditis, omittuntur quæ legi non possunt, vel in sua propria hebdomada 5. leguntur in suis proprijs ferijs, vel in sequentibus 4. vel 5. vel 6. vel Sabbatho, iuxta ordinem historię; nunquam verò vitra tres lectiones in qualibet feria, saltem in Choro, ne grauetur Clerus. Et hoc fuit sancitum in Recognitione Breuiarij, sub Clement. VIII. *Atque hæc de proprio de tempore.*

De proprio Sanctorum.

Proprium de tempore sequitur proximè proprium Sanctorũ, cuius difficultates titulis 13. expendemus.

De Vigilijs, festis, & Octauis Sanctorum.

Tit. 22.

- 1 **I**ndictæ sunt Vigiliæ Sanctorum, vt festum præueniendo sit solennius.
- 2 Festa indicta sunt ad excitandum ad imitationem Sanctorum, vel vt meritis eorum confociemur, vel vt eorum Orationibus adiuuemur.
- 3 Octauæ Sanctorum fiunt ad proroganda festa, vt celebriora sint, tum ad compensanda ea, quæ in festis negliguntur.

De festis Sanctorum mense Decembri.

Tit. 23.

29. **S**I Vigilia S. Andreae venerit in Aduentu, nihil fit de ea, nisi in Missa, quæ dicitur de Vigilia, cum Commem. feriæ, & S. Saturnini, quibus additur quarta, *Fidelium*, si incidat in feriam 2. & quinta de B. Virgine.

2. Decemb. *Bibiane*, festum semid. ad Urbano VIII. anno 1628.

6. Dec. *Conceptionis B. Virginis*. Nonnulli putant in tertia Antiph. ad Laudes, pro *Exorta*, cici debere *Concepta*: sed vsu communi non mutatur hoc verbum, & est commune Conceptioni, & Natiuitati.

10. Decembr. *Melehiadis*. Vbi fit de eo festum nouem lect. dicitur Octauum R. *Domine præuenisti*: quia non effudit sanguinem, quod enuntiatur in R. *Hic est verè Martyr* idcirco omittendum.

20. Dec.

20. Dec. *Vigilia S. Thomæ*. Missa de ea, com. feria, 3. Oratio, *Deus qui salutis*, si incidat in feriandum 4. temporum; in Missa de 4. temporibus fit com. *Vigilia*, in Officio nihil fit de *Vigilia*.

21. Dec. Si festum S. Thomæ sit Titulus Ecclesiæ, & occurrat in Dominica 4. Aduentus, in Sab batho dici debent Antiph. ad Laudes Domin. 4. Aduentus, cum Antiph. *Expectetur*, & in feria 2. Antiphonæ eiusdem feriæ:

25. De *S. Anastasia*, nihil fit de ea, nisi in 2. Missa Natiuitatis Domini.

29. Dec. *Thomæ Cantuariensis*, in Vesp. *Tecum principium*, cap. prout proprio loco in Breuiario notatur.

De festis Sanctorum mense Ian. Tit. 24.

14. Si festum S. Hilarij transferatur ꝑ. erit *Iustus deduxit*, quia cessat ratio mutationis, in concursu aliorum duorum Confessorum. Vbi verò est 1. classis, diuidatur Oct. lectio in duas. Quod fieri debet in similibus.

Eodem die *Felicitis in Pincis*. vbi fit de eo festum 9. lectionum dicitur 8. R. *Dom. Præuenisti*, quia nõ fudit sanguinem.

21. Ian. *Agnetis*. In 1. Vesp. in propria Ecclesia dicuntur Psalmi Sanctorum virorum Martyrum. Mendum putant aliqui esse in textu 4. lectionis in ijs verbis *Natalis est sanctæ Agnes*, sed hæc verba habentur in textu Sancti Ambrosij, & sine mēdo, quia in casu genitiuo Agnes erat in vsu apud SS.

patres.

partes; utroque igitur modo legi potest & Agnes,
& Agnetis. Vbi fit Octava S. Agnetis, in die Octa-
ua dicuntur omnia ut in die festo, excepta Oratio-
ne, Antiph. ad Magn. in 1. Vesp. lectionibus 1. No-
ctur. de scrip. occur. & lectione 4. quæ est de S. Ag-
nete secundò, 5. & 6. de Communi Virginum, vel
ut in Octauario Rom.

De festis Sanctorum mense Februario.

Tit. 25.

2. **P***urificationis B. Mariae.* Si hoc festum occur-
rat in Dominicis privilegiatis, transferatur
in feriam 2. ex decreto Clem. VI.

22. Feb. *Cathedra S. Petri Antioch.* si occurrat
hoc festum cum Dom. Sexagesimæ, nihil refert di-
ci bis Orationem de S. Paulo, sub diversa ratione
formali, de quo vide tract. 1. par. 4. tit. 5. num. 15.

23. *Vigilia S. Mathie.* si dies sequens fuerit fe-
ria 4. Cinerum, & ideò transferatur festum S. Ma-
thie in feriam 5. eo casu in 2. Vesp. Vigiliæ, dicun-
tur preces feriales cum Orat. Dominicæ, non Vigi-
liæ. In anno Bissextili, in lectione Martyrologi,
transfertur pronuntiatio huius Vigiliæ, & festi se-
quentis ut supra, cum de Martirolog. tract. 2. para-
1. in appendice.

24. *Mathie Apostoli.* In anno Bissextili Officiò
fit die seq.

25. Nòta quod Officium S. Conradi Conf. nun-
quam fuit concessum omnibus ad libitum sed so-
lis Placentinis, & Nectinis, & Ordini Minorum S.
Francisci.

De festis Sanctorum mense Martio.

Tit. 26.

4. **C**asimiri Conf. semid. ex præcepto Pauli V. in lectione Martyrologij legatur 1. loco.
17. **Patritij Episc. & Conf.** ex præcepto Urbani VIII. sine lectione, quia semper occurrit in Quadragesima. In Martyrologio erit de eo legendum 1. loco.
19. **Ioseph Conf.** præcepit diem populo festum Gregorius XV. cum decr. Sac. Rit. Congr. 8. May 1621.

20. **Ioachim Conf.** duplex, ex præcepto Gregorij XV. conuenit in Quadragesima legi nonā lect. Officij additam Octauæ, cum in ea contineatur summum S. Ioachim priuilegium.

25. **Annuntiationis B. Virginis.** Quid agendum fit quando festum hoc incidit in ultimo biduo maioris hebdomadæ, an populus audire Missam teneatur, vel an possit communicare, diximus in 1. tract. par. 4. tit. 9. num. 20. & tit. 10. n. 37. & seq.

De festis Sanctorum mense Aprili.

Tit. 27.

2. **F**rancisci de Paula, duplex à Paulo V.
14. **Tiburtij, Valeriani, & Maximi.** Non dicitur hæc est vera fraternitas: quia non est R. Paschale, neque sunt omnes fratres.
25. **Marci Euangelistæ.** Decreuit Sac. Rit. Cōg. Litanias maiores occurrentes in die Pasch. differēdas esse in fer. 3. seq. die 25. Septem. 1627. Sed hæc trans-

translatio est solius diei Paschatis propria, nō autem dierum qui sequuntur. Et eo casu Concio matutina haberi poterit vel ante, vel post processionem, vel à prandio vt in Paschate.

30. *Catherinae Senz.* semid. ex præcepto Urb. 8.

De festis Sanct. mense Maio. Tit. 28.

1. **P***hilippi & Iacobi* Si occurrat hoc fest. in Sabb. Dom. 3. post. Pasch. tunc in Dom. 4. debent legi lectiones feriae 2. sequent. ne bis initium Epistolæ legatur immediatè duabus diebus. Quod si contingat eos diuidi, eo casu. in Ecclesia S. Philippi, lect. 1. Noct. erunt de Communi Apostol. reseruatis lectionibus Epistolæ S. Iacobi Officio eiusdè cuius est propria. Lectiones 2. Noct. quarta propria, 5. & 6. sumentur de Cōmu. Apost. Lectiones 3. Nocturni, cum Antiph. in Laudibus, vt in proprio festo, quia sunt maxis de S. Philippo In Offic. verò S. Iacobi quod transferri debet in 1. diem non impeditam, etiam infra oct. S. Philippi Titularis (hoc est in diem 4. Maij, vel si ea dies Dominica est, in diem quintam) 1. lectiones erunt de Epist. S. Iacobi, 4. & 5. erunt quæ habentur propriè nempe quinta, & sexta; sexta verò erit de Communi Apostol. tertij verò Noct. lect. erunt de Euang. *Ecce nos reliquimus omnia*, vt in eodem Communi Apostol. Antiphonæ omnes de Communi. Apostol. tempore Pasch. De S. Monica fiat Com. in Laudibus tantū, cū 9. lect. ex duabus

vna pro varietate Orationum, quæ necessaria erit: certè in 2. Vesper. S. Iacobi, si die sequenti fiat de die infra Octau. S. Philippi sumi poterit Oratio de S. Iacobo Maiore 27. Iulij. Eadem seruanda erūt vice versa si festum S. Iacobi Minoris sit Titularis Ecclesiæ, aut Patroni loci. *Vbi fit de oct. si intra eadem occurrat fer. 2. Rogationum, vel Vigilia Ascensionis, lectiones 1. Noct. sumantur de Communi Apostolorum.*

3. Si concurrant festa Ascensionis, & Inuent. S. Crucis, fiat Com. de festo S. Crucis, licet videatur festum de eodem: & differentia satis patet in diuersitate misterij, quidquid alij cōtra scripserint.

6. IO ANNIS ante PORTAM LATINAM, si occurrat in Sabb. infra oct. Ascens. legitur initiū Epist. Dominicæ sequentis, in qua de inde leg. post sunt lectiones feriæ 2. sequentis, ne bis initium legatur immediatè, ita in recognitione Breuiarij postrema. Si occurrat in Dominica, vel feria 2. Rogationum, cōuenit vt 9. lectio coniūgatur Octauæ. quia in illa de Martyrio illius agitur.

8. Apparitionis S. Michaelis Archangeli. octaua benedictio, *Quorum festum colimus*: Si hoc festum transferatur, vltra tempus Paschale, fiat vt in Septembri: si occurrat in fer. 2. Rog. vel in Dominica octauæ lectioni adiungatur nona.

12. Nerei, &c. Si occurrat hoc festum in feria 2. Rogat. conuenit, vt octauæ lectioni iūgatur nona.

Si transferatur extra tempus Pasch. mutantur Ant. & R. &c. non tamè dicitur *hac est vera frater vitas.*

nitas. Missa cum Orationibus, & Euang. proprijs dicitur eo casu, vt in Communi Mart. extra tempus Pasch.

26. *Philippi Nerij Conf. semid.* ad libitum, si fiat Offic. in lectione Martyrol. legatur primo loco.

De festis Sancti mense Iunio. Tit. 29.

6. **N** *Orberti Pont. Conf. semid.* ex præcepto Pauli V.

In lectione pridiana Martyrologij ponatur i. loco.

Circumfertur decretum Urbani VIII. anni 1625. quo transfertur hoc festum in die 11. Iulij, sed idem Pontifex anno 1631. declarauit, ab ordine Premonstratensi, transferendum esse, & à nullis alijs.

11. *Barnabe Apostoli*, si venerit tempore Pasch. Missa erit, vt in festo S. Marci (exceptis Orationibus, Epistola & Euangelio) quæ dicuntur vt in propria Missa. Officium quoque vt in temp. Pasch.

26. *Ioannis & Pauli Martyrum.* Si hoc festum concurrat cum festo semid. sequentes Vesp. erunt à cap. de sequenti.

30. *Commemorat. S. Pauli.* Si transferatur in diem 4. Iulij, ratione Octauæ Corporis Christi, aut in aliam non impeditam festo 9. lectionum, totum Officium à 1. ad 2. Vesperas includit fit vt in propria Eccles. ita decretum est, in postrema Brev. recognitione.

Si dies 30. fuerit Sabb. in 2. Vesp. huius diei Commem. Dom. fieri debet post Com. S. Petri Apostoli, non ante.

De festis Sanctorum mense Iulio.

Tit. 30.

1. **O**ctava S. Ioannis. Si contingat nō legi de Homil. S. Ambrosij, quæ habetur in 2. vel 4. die infra Oct. S. Ioannis ob Dominicam occurrentem infra eandem, poterit legi quod omisū est in die Octava, ad varietatem, & ad libitum.

4. *Elisabeth semid.* ad libitum. Si fiat, offic. legatur de ea 1. loco in Martyrologio.

10. *Septem fratrum.* Si transferatur hoc festum in fer. 2. conuenit vt oct. lect. iungatur nona.

14. *Henrici Imperatoris* Commemoratio, ab Urbano VIII. in recognitione Breuiarij, de quo legendum 2. loco in Mart.

26. *Anne Matris Mariæ.* Gregorius XV. præcipit diem agi festum vbique.

De festis Sanct. mense Augusto.

Tit. 31.

16. **R**ochi Conf. Sac. Rit. Cong. censuit cōcedendam esse missam, & officium in eius die festo, in Ecclesijs duntaxat, & Eremitorij, habentibus requisita Ecclesiarum, in honorem eiusdem Deo dicatis, non extra dicta loca. 4. Iulij & clarius 26. Nouemb. 1629.

Eodem die *Hyacinthi Conf. dupl.* Ex præcepto Urbani VIII. in Martyrologij lectione pridiana 1. loco ponatur. Lectiones 1. Noct. de scriptura oc

cur.

cur. iuxta rubricam quæ posita est in Breuiario ante Dom. 3. Augusti.

20. *Stephani Hungarorum Regis Conf.* Commemoratio, ab Urbano VIII. anno 1631. in Martyrologio legatur 2. loco.

22. Hac die prænuntiatur in Martyrologio extra Romam, Vigilia S. Bartholomæi.

23. Extra Romam, hodie prænuntiatur in Martyrol. festum S. Bartholomæi Apostoli.

25. *Ludouici Regis Conf. semid.* ex præcepto Pauli V.

De festis Sanctor. mense Septemb.

Tit. 32.

8. **N**atiuitatis B. Mariæ Virginis. Vbi est Titularis, in tertio Noct. vel de 7. & 8. lectio ne fiant tres; vel pro 9. legatur septima die sequentis infra Oct. parumque refert si die sequenti eadē repetatur.

11. *Proti & Hyacinthi martyr.* Vbi Officiū est 9. lect. 8. & erit *Hac est vera, &c.*

16. *Cornelij & Cipriani* Lectiones 1. Noct. de Comuni Martyrum, eatenus fuerunt assignatæ, quatenus de libro Thobix cœptum sit legi; alioquin initium eiusdem libri legatur in hoc festo, ne scilicet liber ille omittatur.

17. *Stigmatum S. Francisci semid.* extra ordinē S. Francisci, ad libitum Cleri, vt patet ex *decr. Sac. Rit. Cōg. 28. Aug. 1615.* & rursus die 2. Oct. 1627. & nouo decreto, deleta sūt ea verba in sexta lectio

ne Officio duplici (quæ videbantur ad totum Cle-
rum attinere) die 6. Nouembr. 1627. Color albus
adhibendus est. In Martyrologij lectione pridia-
na, si fiat Officium, ponatur 1. loco.

20. *Eustachij*, &c. Urbanus VIII. ritu semid. ce-
lebrari iussit 8. R. nō est *Hac est vera fraternitas.*

30. *Dedicationis S. Michaelis Archang.* ad octa-
lect. dicitur *Quorum festum colimus.*

De festis Sanctorum mense Octobr.

Tit. 33.

Festum Rosarij debet vbique & perpetuo cele-
brari in ijs Ecclesijs, in quibus adest Altare,
seu Capella Rosarij B. Virginis, duplici maiori
Officio in 1. Dominica Octobris, quæ scilicet oc-
currit in Kalendis, vel post Kalendas, ex decreto
Gregorij XIII. die 1. April. 1573. Officium recita-
ri conuenit vt in festo Niuis, cum lectionibus 2.
Nōct de Natiuitate B. M. Virginis, mutato verbo
Natali, in *Solemnitate*. Vbi fit hoc festum, legatur
de eo in Martyrologio primo loco.

Si dies Octaua Titularis Ecclesiæ S. Michaelis,
S. Hieronymi, & aliorum in Dom. 1. Octobris oc-
currat, in qua Rosarij festum à Clero eiusdem Ec-
clesiæ fieri debet, Officiumque de eodem recitari.
Hoc casu recitandum est Officium de Rosario cū
Com. dici Octauæ, & Dom. 1. Octobris, quia Ro-
sarij festum, nec est omittendum, nec à Dominica
diuouendum.

*De festo S. Angelorum Custodū cōcessit Pau-
lus*

lus V. 27. Sept. 1608. posse fieri Officiū duplex à se approbatum, ad libitum Cleri, prima die nō impedita Officio 9. lectio. post festum Dedica. S. Michaelis. Hoc festum cedit Domin. imò etiā cuilibet diei infra oct. Vnde nō fit inf. oct. S. Michaelis, aut S. Hierony. & est tantū dup. minus lectiones 1. Noct. omittantur si legendū sit initium Esther. Ad 8. lectio. dicitur; *Quorū festū, &c.* licet quis solus recitet. Si fiat Officiū 1. die Octobr. Octauæ lectioni iungatur nona. Vbi fit hoc Officiū, in lectione Martyrol. legatur 1. loco de eod.

4. *Festum S. Francisci Assisinati.* Est de præcepto vbiq̄ue locorum ex decreto Sixti IV. sed rursus præcepit, vbiq̄ue obseruari, *Sac. Rit. Cong. die 3. Ian. 1622. annuente Sanctissimo D. N.*

5. *Placidi, & sociorum.* Non dicitur Resp. *Hæc est vera, &c.*

6. *Brunonis,* ex præcepto Gregorij XV. semid. In lect. Martyrol. ponatur 1. loco.

8. *Birgittæ Viduæ semid.* ex præcepto Greg. XV. in Polonia, fit die septima, sed extra Poloniā fit die 8. Vnde in Martyrolog. recognito, translata est lectio de eadem, in hanc diem octauam Octobris.

28. *Simonis, & Iudæ.* Si contingat eos diuidi, quia alter eorum est Titularis Ecclesiæ, tunc pro S. Simone legatur in 1. Noct. de Communi Apostol. reseruata lect. Epist. Iudæ eidem, qui est eius dē auctor. Vide supra in 1. die Maij. At quia lect. 4. non potest diuidi; eā legatur in festo Titularis, & iterum in Officio alterius translata, sicuti etiā Euang. cum Homil.

Lectio;

Lectioes 5. & 6. variari possunt, & desumi ex Communi Apostolorum. Pro varianda Oratione, sumi potest Oratio Vigiliæ in numero singulari, & mutatis verbis *Præuenimus*, in *Celebramus*, & *Præueniant*, in *impleret*.

De festis Sanctorum mense Nou. Tit. 34.

SI Commem. Omniū fidelium defunct. in Dominica occurrat, transfertur Commemor. hæc in diem Lunæ, & Vesperæ in Vesperas Dominicæ, ex decreto Urbani VI. nisi dies Lunæ sit item impedita festo de præcepto; tunc enim in diem 4. Nouembris (etiãsi sit impedita festo 9. lectionum) transfertur Officium defunctorum cum Missa cantata de festo altera Missa, vnâ cum Officio de die.

4. *Caroli*. A Paulo V. ad libitum Cleri semid. si fiat Officium, in lectione Martyrolog. legatur in 1. loco. In tota Prouincia Mediolanensi celebrari potest ritu dupl. ex decreto Sac. Rit. Cong. 20. *Nouemb. 1610.*

Hæc de Proprio Sanctorum, nunc ad eorundem Commune pergamus.

De Communi Sanctorum.

Commune Sanctorum continet ea, quæ ad horas Canonicas sunt necessaria, quando in eorum festis non habentur propria, nimirum Hymnos, Antiphonas, Psalmos, & huiusmodi.

Potissimum autem deseruit ijs Sanctorum festis, qui de numero sunt Apostolorum, Martyrū, Confessorum, Virginum, non Virginum, Patronorum, seu Titularium. Item Dedicationis Ecclesiæ, & Officia Sanctæ Mariæ in Sabbatho complectitur.

*Preludium de Patronis, &
Titularibus.*

Festum de quo nescitur obitus, neque dies Translationis, neque insignis manifestationis, & eiusmodi, & tamen alijs de causis celebrari debet eius festum cum Maiorum consensu, celebrandum esse in die, quo in Martyrologio, festum alterius Sancti eiusdem nominis occurrit, quod observari debet, nisi ubi timetur error in populis, qui credant eum quem colunt, esse eundem qui in Calendario Romano descriptus est, quod non sine gravi peccato fieri potest, sed eo casu, tutius esset celebrari festum illius alio die, puta Translationis, aut eiusmodi.

His prælibatis, quæ ad commune Sanctorum attinent 6. Titulis complectemur.

De Communi Apostolorum. Tit. 35.

In postrema Breuiarij recognitione, repositum est Euangelium, hoc est præceptum meum, sub titulo Vigiliæ Apostol. & in 3. Noctur. aliud, Ecce nos reliquimus omnia.

De

De Communi Martyrum. Tit. 36.

1 **A**lij sunt Martyres Pontifices, alij non Pō-
tifices, & vtriusque datur Officium cōmū-
ne, excepta Oratione, & lectionibus 1. Noct. quæ
leguntur tantū in festo Martyris Pontificis. Ita
que in festo Martyris non Pontificis, leguntur
aliæ, quæ habentur in Communi plurimorum
Martyrum.

2 Quando in Missa legitur Euangeliū, cuius Ho-
milialia nulla habetur in Communi, legēda est Ho-
milialia, quæ forte in proprio SS. habetur, vt Homi-
lia super Euangelium: *Nihil opertum*, &c. quæ
habetur in festo S. Polycarpi. Quod si non habe-
tur in Breviario, veluti super Euang. *nolite arbi-
trari, vel qui vos audit, me audit*, lege in Officio
Homiliam Euāgelij, quam habes in communi, &
in Missa deinde idem Euangelium leges, quod in
Officio; liberum enim est legere in Missa quodcū-
que Euangelium de eodem Communi sumptum,
iuxta rubr. quæ habetur post primam Missam, de
Communi vnus Martyris Pontif.

3 R. Proprium post nonam lectio, positum pro
festo 5. Sanctorum Martyrum Pontif. *Domine præ-
uenisti*, non est ad excellentiam, sed ad euitandum
mendacium in eo resp. futurum. si in eorum festis
recitaretur, *Hic est verè Martyr, qui pro Christi
nomine sanguinem suum fudit*, cum ij perierint qui-
dem, sed non effuso sanguine. Adde ijs ob prædi-
cāam causam, festa 9. lect. S. Felicis in Pincis, &

5. Melchialis PP. vbi celebrantur.

4. R. *Hæc est vera fraternitas*, non dicitur unquã nisi verè ij sint fratres secundum carnem, imò neque si cum fratribus carnalibus celebrentur ahs eodem die non fratres.

5. Quæ defuit in Cõmuni Paschal. sumi debet ex Communi extra tẽpus Paschale, ait rubrica, quos intellige quoad lectiones 1. Nocturni.

De Communi Confessorum. Tit. 37.

1. **P**RO Summis Pontificibus, vnica est differentia ab alijs, in Antiph. ad Magnif. in 2. Vel peris, dum e slet Summus Pontifex.

2. Quando fit festum plurium Confessorum, sine Pontificum, siue non Pont. datur facultas variandi verba, tum in Oratione, tum in sermonibus, vt sonent numer. pluralem. v. g. *Ad Sanctorum; & Beatissimorum patrum nostrorum N. N. vel Beatorum N. & N. dies quorum festiuitatẽ celebramus*; non tamen in sermone S. Gregorij ex lib. Moralium, *Deridetur insiti simplicitas*, quia non est propriè sermo de Sancto, sed tractatus & exposito libri Iob. In Antiph. Responsorijs, Hymnis, & Homil. nulla fit mutatio, licet nõ quadrent pluribus.

3. Tempore Paschali additur, *Alleluia*, vbi scilicet non habetur. In Inuitatorio repetitur *Venite adoremus, Alleluia*. 3. Psalmi dicuntur sub vna Antiphona: etiam post Ascensionem Domini.

De communi Virginum, & non virginum.

Tit. 38.

Dantur Virgines tantum; Virgines, & Martyres tantum; nec Virgines, nec Martyres.

1 Lectiones 2. Noct. pro Martyre tantum, addit Urbanus VIII. in postrema Breuiarij recognitione.

2 Addidit etiam Antiphonam ad Bened. pro nec Virgine, nec Martyre. *Date ei de fructu manuum suarum, & laudent eam in portis opera eius.*

3 Si fuerint plures, nihil mutatur præter Orationem; & si plures sint Virgines, habent propriam Antiphonam, in vtrisque Vesp. & Laudibus; *Prudentes Virgines, &c.*

4 In concursu, seu occurso duarum Virginum, seu Sanctarum mulierum, potest dici Oratio, *Indulgentiam nobis Domine, tacitis titulis Virginis, & Martyris, ad varietatem.*

De communi Dedicationis Ecclesiæ. Tit. 39.

Ecclésiæ materiali duo accidunt, in ordine ad Horas Canonicas, nimirum Titulus, & Dedicatio, quæ differunt, & conveniunt in multis.

Titulus Ecclesiæ est, à quo denominatur Ecclesiæ, puta S. Salvatoris, S. Nicolai, & similiu. Dedicatio verò Ecclesiæ, est ipsamet consecratio, facta ab Episc. quæ ita recolitur quotannis, ut Natalis dicatur dies, ex S. Leone. Festum autem Dedic. dignus est quam S. Patroni loci, & festum

Pa.

Patroni loci dignius Titulari.

Conueniunt in his. Sunt 1. classis, habent Octauam; celebrari possunt infra Octauam Epiphanię, & in Dominicis 2. classis; in eisdem si Vigilia occurrat, nihil fit de ea, nec in Missa, nec in Officio habent omnia priuilegia festū 1. classis. Sed iam de sola Dedicacione.

1 Si contingat dedicari Ecclesiam in aliquo festo ex solemnioribus, ne quotannis occurrentia duo festa, se inuicem impediunt, potest consecrator decernere aliū diem ad celebrandam aniuersariā Dedicacionem Ecclesię, putā vel diem Dominicum proximiorē, vel alium adeò commodum; vt possint octauę celebrari liberius, & populus præsertim rusticus, maiori frequentia colere festum possit. *Ita decreuit Sacr. Rit. Congr. 19. Febr. 1585.* Extra actum verò Consecrationis nō potest mutari festum inconsulta Sancta Sede Apostolica.

2 Præter proprię Ecclesię Dedicacionem, celebrari debet quoque Aniuersaria Dedicatio Ecclesię Cathedralis; In Ciuitate quidem cum octaua, in Diocesi sine octaua; *ex decreto Sacr. Rit. Cong. 2. May 1619.* erit tamen in Diocesi quoque festum primę classis.

3 Regulares non tenentur ad hoc festum nisi ex quadam congruentia, & præsertim si populare sit festum, non Cleri tantū.

4 Si concurrant, seu occurrant Dedicacionum festa, vel octauę, pro varietate Orationum
sumi

fumi ea poterit, quæ assignata est ipsi diei Dedicationis.

5 Occurrentibus Dedicatione propriæ Ecclesiæ & Dedicatione Cathed. eodem die, præferenda est Dedicatio propriæ Ecclesiæ, quare de hac fiet Officium infra oâ. cum com. oâ. Ded. Cathed. transf. lato festo altero in 1. diem non impeditam.

De Offic. S. Mariæ in Sabbatho.

Tit. 40.

Nihil superest enucleandū in hoc capite, quod non superius attigerimus tit. 8.

Hic finis esto omnium rubricarum specialium, quæ per corpus Breviarij sunt vndequaque sparsæ: sed quia in fine Breviarij addita sunt quædam, quæ dici possunt appendices, quia non sunt partes Horarum Canoniarum; nec ad eas, nisi remore pertinent; de ijs seruato Breviarij ordine, nunc restat dicendum.

APPENDICES BREVIARII

6. Titulis distinctæ.

De Officio paruo B. M. Vir. Tit. 1.

1 **L**etra Chorū, nunc tēporis, nemo tenetur recitare hoc Officiū, ob Bullam Pij V. qui omnem tollit obligationem recitandi hoc Officiū extra Chorū.

2 Pensionarij extra Chorum tenentur ad recitationem quotidianam huius Officij, sub pœna restitutionis fructuum pensionis ad ratam, vt patet ex Bulla Pij V. hac de re edita: Verum si pensionarij recitent Horas Canonicas, eximuntur ab onere recitandi Officij parui.

3 In Choro, si adest consuetudo recitandi hoc Officium, obligat adhuc, imò *Sacra Rituum Congregatio* 1. Septemb. 1607. decreuit; seruandam esse eam consuetudinem qua recitatur in Choro hoc Officium in semiduplicibus, & Dominicis. Tandem Urbanus VIII. decreuit die 2. Ianuar. 1627. etiam mutato proprio Breviario, & Romano acceptato, adhuc eos teneri ad quotidianam Officij B. Mariæ Virginis recitationem, qui antea ex consuetudine tenebantur.

4 Vbi non est talis consuetudo dicitur quando non fit Officium 9. lect.

5 Non dicitur in Vigil. Natiuit. Domini, nec in ferijs maioris Hebdomadæ, nec infra octauas Paschæ, aut Pent. nec in Sabb. quando fit Officiu de S. Maria, quibus diebus omittitur à Vesp. & in Vigil. Natiuitatis à Matutino.

6 Tempore Passionis nulla fit detractio, sed dicitur *Gloria Patri*, in Inuitator. & R. 3. vt in festis Sanctor.

7 Tempore Paschi. dicuntur in Nocturno tres Antiph. vt alias, quia non est Officiu de festo, sed *Abelua* non additur Inuitatorio, Antiph. & Responsor. ex decreto Sac. Rit. Cong. 28. Mart. 1626.

8 Tempore Aduentus, & in Offic. Annunciatio-
nis, & Concept. B. Virginis, mutatur in Nocturno
Antiph. *Post partum, in Angelus Domini.*

9 Si contingat transferri festum Purific. ob Do-
minicam priuilegiatam, seu aliam ob causam, eo
casu, transfertur etiam mutatio Officij, sed ex-
tra Chorum mutatur die 3. Februar. quia in hoc
casu attenditur festum, non Officium Chori.

10 In Choro præponitur Officio diei, in Ma-
rutinis, & Vesper. in alijs posponitur horis. In
fine Laudum, & Vesperarum huius Officij par-
ui, omittitur ✠. *Fidelium animæ*, reliquæ horæ
postponuntur, prima dicitur antequam legatur
Martyrologium.

Quando dicitur extra Chorum, ante quam-
cumque horam, dici debet Salutatio Angelica,
tum in fine vltimæ horæ, si plures recitentur si-
mul Antiph. finalis.

De Officio Defunctorum. Tit. 2.

11 **I**nitatorium dicitur in die Commemora-
tionis Omniū Fidelium Defunct. & in die de-
positionis, seu obitus defuncti, etiamsi vnum tā-
tūm dicatur Nocturnum. Itemque in die 3. 7. &
30. & anniuersario, & quodcumque tres dicun-
tur Nocturni, per annum omittitur; in die De-
positionis, seu obitus, etiamsi vnicum dice-
retur Nocturnum, tamen duplicātur Antiphonæ.

2 Antiphona 9. *Sitiuit anima mea ad Deum uiuum*, ita legenda est licet in Psalmo dicatur *ad Deum fortem* (non fontem) *uiuum*.

3 In fine Vesperarum, & Laudum, dicuntur preces semper flexis genibus, etiam quando omittuntur Psalmi. *Episcop. autem in caeram. Episcop. lib. 2. cap. 10. prescribitur ut stantes dicant*, quod non est commune reliquo Clero.

4 Dicitur *Pater noster. Et ne nos*, alta voce.

5 *✠. Requiem eternam*, diuiditur in fine Psalmodium, & in precibus, licet non diuidatur in *R. R.* Et in fine Psalmi, dicitur loco *✠. Gloria Patri*.

6 Psalmi qui dicuntur in fine Resp. & Laudum, non dicuntur in die Commemorationis Om. Fidel. Defunct. neque in Depositione Defuncti, si tres Noct. dicantur, neque in Offic. dupl.

7 Versus qui dicuntur post Psalmum, si pro vno sit Officium, dicuntur in numero singulari, sicut & Oratio sequens; reliqua in toto Officio non mutatur, neque Versus post Orationem.

8 Versus *Requiescant in pace*, dicitur in fine, omnibus surgentibus, tam in Vesperis, quam in Laudibus.

9 Regulariter non premittitur oratio Dominica secreto, neque aliquid aliud, quando Vesp. aut Matutinum Defunctorum dicuntur separatim ab Horis Canonicis, siue extra Chorum, siue in Choro.

10 Si Matutinum diuidatur a Laudibus, eo casu in

sine Matutini dicuntur preces sine P salmo, cum
Oratione, seu Orattonibus, saltem in Choro.

11 Vesperæ non sunt dicendæ ante Matutinum,
quod præsentè corpore manè cantatur ante Mis-
sam, quia manè non est Vesperarum tempus.

12 Permittitur hoc Officium in festis 9. lectio,
pro adimplenda voluntate defunctorum dum
dò separatim dicatur ab Officio diei, *ita decreuit*
Sac Rit. Cong. 12. Jun. 1628.

13 Si sola dies vltima mensis sit libera, ea dica-
tur die.

14 Intra Aduentum, & Quadragesimam, nulla
habetur ratio mensis. Quo circa si in Aduent. &
Quadragesima dici non queat, in mense Decem-
bri, & Martio, in ferijs 2. eo casu non erit recitan-
dum in alijs ferijs.

15 Occurrente Vigil. Natiuit. Domini in fer. 2.
Hebdom. 4. Aduentus, non erit recitandum Offi-
cium Defunctorum, neque pridie Vesp.

16 Vesperæ recitari debent post Vesp. etiam fe-
sti duplicis, si sequatur festum simplex, aut feria.

*Et Sacra Rit. Congr. 25. Maij 1603. pro 1. die mē-
jis si hæc sit libera à festo 9. lect. decreuit Vesperas
defunct. recitandas esse, vltima die præcedentis mē-
sis licet ea sit festiua de præcepto. Matutinum verò
post Laudes diei non impeditæ.*

Huic rubricæ inhærendo *Sac. Rit. Cong. probi-
buit in festo SS. Omnium cantari Matutinum De-
functorum Vesperis, & iussit cantari in ipsomet die
cōmemor. Omn. Fidel. Def. post Laudes diei 1. Sept.*

1607. Episcopus tantum conceditur vt in die festo Omnium SS. possint in suis Ecclesijs recitare cum Clero suo Matutinum Defunctorum.
- 17 Consuetudo Regularium recitandi Matutinū Defunct. Vesperī post Completor. pro die sequenti, non videtur improbanda, si de Officio ex vi regulæ agatur.
- 18 Excepta comm. Om. Fidel. Defunct. nulla est obligatio recitandi hoc Offic. extra Chorum.
- 19 Etiā si hoc Officiū concedatur in Choro, in festis 9. lect. etiam si sint festa de præcepto, pro implenda voluntate Testatorū, tamē non esset recitandum in festis 1. aut 2. classis; neque in ultimo triduo maioris hebdomadæ.
- 20 Si accidat in ijs obligationibus, aliqua necessitas ex causa rationabili reducēdi, aut cōmutandi, aut eas moderandi ad tēpus, seu imperpetuū, declarauit Sac. Trid. Concil. Cong. Sess. 25. cap. 4. posse Episc. in Synodo, & Regulariū Superiores in suis Capitulis Generalibus, circa hæc Officia decernere quidquid magis expedire videbitur, ea cōmutando in Missas, &c. si ante Concilium fuerint imposita, non autem post, vt patet ex decreto de celebratione Missarum sub Urbano VIII. die 21. Iun. 1625.

De Psalmis gradualibus. Tit. 3.

1 **D**icuntur in 4. ferijs Quadragesimæ à fer. 4. Ciner. inclusiue, sed non dicuntur in maiori hebdo. Ante Matutinū Offic. parui, B. Virg. dici debent. Omittuntur in festis 9. lect.

De Psalmis Pœnitentialibus. Tit. 4.

- 1 **R**ecitantur in fer. 6. Quadragesimæ, quando Officium fit de feria post Laudes diei, dicto *Benedicamus Domino, & Deo gratias.*
- 2 Si consuetudo detur antiqua, & inueterata, recitandi Psalm. Prius in Choro in feria 5. Quod post Completor. & in fer. 3. Graduales, *Sac. Rit. Cong. censuit eam retineri posse 2. August. 1603.*
- 3 Litanij non debet fieri vlla additio, ne quidē Patronorum loci, aut titularium inconsulta S. Sede Apostolica; *Et Sac. Rit. Cong. die 22. Mart. 1631. respondit Canonicis Cathedralis Rhegiensis, non posse inseri alios Sanctos in Litanij, præter descriptos, etiam tempore pestis, quo ij petebant facultatem addendi Sanctos Titul. & Patronos Ciuitatis; Multò minus inuocandi erunt in Litanij ij, qui nondum sunt canonizati, imò neque priuatum recitando Litanias.*
- 4 Vacante Sede Rom. petitio de domno Apostolico debet omitti vnà cum *✠.* post Psalmum in precibus, *Oremus pro Pontifice, &c.* & Oratione de eodem. Papa vocatur Dõnus, non Dominus, quia Dñs Titulus Dei est. Domnus verò hominis Præclari, vt docet Baronius ex Euodio, anno 416. Apostolicus autem, quia successor Petri Principis Apostolorum.
- 5 Si Litanix separatim à Psalmis Pœnitentialibus dicendæ sint, dicto *Benedicamus Dño, & Deo grat.* Nam et dicuntur, omisso *✠. Fidelium animæ.*
- 6 Com-

6 Communior vñs Ecclesiarum vrbis est, quod (excepto Sabbatho Sancto, & Vig. Pent.) Cantores, & Chorus eas dicant alternatim in Litanijs maioribus ad distinctionem à minoribus, alicubi Chorus repetit, quæ Cântores integrè dicunt, vt in Sabb. S. qua in re standum est locorû consuetudini, longior processio congrue id requirit.

De ordine Commendationis animæ. Tit. 5.

1 **I**N Rituali Pauli V. præscribitur cõmendandi animam, vt induat superpelliceũ, & stolã violaceam, aspergat locum, & infirmũ aqua benedicta dicens, *Asperges me, &c.* & Imaginẽ Crucifixi, ægroto tradat osculandum.

Fax cum Cruce, & lectio Passionis Christi, misericè iuuant in agone constitutos.

De Benedictione mensæ, & itinerario Clericorum. Tit. 6.

1 **B**enedictio Mensæ quæ fit manè, & Vesperis, originẽ habet à Christo, & Apostolis. Eius omisio, peccatum est veniale, ex Nauar. de oratio. cap. 18. num. 43.

2 Solemus ad ea verba prædictæ Orationis, *Domine nos, &c.* signare Cruce nos ipsos, & ad sequentiã verba, *Et hæc tua dona;* signare cibos Cruce.

3 Geminatur initio vox *Benedicite*, quasi inuicem horremur nos ad benedicendum Domino,

4 Mutatio Ψ Ψ pro varietate feſtorum, ſicut & Pſalmorum ſit regulariter à 1. Veſp. feſti ſi cœnatur, quia à 1. Veſp. incipit feſtum, ceſſatque mutatio, vt in rubrica Breuiarij.

Ψ Ψ . De Natiuitate Domini dicuntur hodie in poſtrema recognitione Breuiarij, vſque ad cœnam Vigilæ Epiph. excluſiuè.

Ψ Ψ . De Epiph. vſque ad cœnam diei octauæ incluſiue.

In triduo maioris hebd. vt in Breuiario.

Ψ . De Paſch. *Hæc dies*, vſque ad cœnam ſequentis Sabbati excluſiuè, cum ijs omnibus quæ in prima benedictione ponuntur, excepto Ψ . & Pſalmo proprijs feſti Paſchalis. Et quia vnus tantum & idem Ψ dicitur ante, & poſt menſam, nempe *Hæc dies*: illiccircò habes in Breuiario Clementino: *Hæc dies*, dicitur tantum, quæ particula *Tantum*, vti dubia, deleta eſt in poſtrema Breuiarij recognitione.

Ψ Ψ De Aſcenſione, dicuntur vſq; ad cœnam fer. 6. poſt oct. Aſcenſi. incluſiuè.

Ψ Ψ . De Pentecoſte à cœna quæ fit in meridie Vigilæ eiufdem, vſque ad cœnam feriæ 6. quatuor temporum incluſiuè.

5 Quando fit vnica comeſtio, vocatur cœna, ad quam adhibentur benedictio, & gratiarum actio cœnæ aſſignata.

6 Lectio menſæ iuſſa fuit ad menſam Epiſc. ab Eufebio Papa, vt in Epiromè Conciliorum: deinde ad menſam Sacerdotum, à Concilio Nanteu-

netensi, & Toletano 3. cap. 7. à Gratiano relatis
dict. 44.

7 S. Bernardus curabat legi in refectorio libros
sacrae Escripturae, qui non leguntur in Choro ; &
post libros Machabæorum, legi 4. libros Euange-
liorum (omissis Passionibus) ad maiorem Domi-
nicæ Passionis reuerentiam, Quod obseruandum
videtur.

Antiphona, Canticum Zachariæ, Preces & Ora-
tiones Itinerarij Clericorum, sunt itineri facien-
do maximè accommodatæ, & à pietate addictis nū-
quam omittuntur, ni ex obliuione, aut inaduertē-
tia. Hic finis esto eorum omnium quæ in Breuiario
Rom. habentur, Plura supersunt in 2. consequē-
ter quæ sequuntur.

R. P. Barth. Gauanti ; sed quid nisi appendices
ex industria omittas, omittendas certè non dubi-
taui, cum ad maiorem Rubricarum notitiam, ni-
hil conferre posse animaduerti. Nostri enim non
fuit instituti cuncta decerpere, sed vttiliora quæq;
ita colligere, vt ne dubiolum quidem oriri queat,
cuius solutionem haurire possis ex Gauanto, quæ
in hac Epitome non statim reperias.

Vale candide lector, Thesauro nostris lucubrati-
onibus in Compendium redacto, sospes fruire, &
salutis auctori pro salute auctoris

prias (vt rogo) preces
fundere non gra-
ueris,

INDEX

I N D E X:

TITVLORVM TRACTATVS I.

Tractatus primus diuiditur in quatuor partes, & Titulos plures.

Prima pars continet generales Missalis Rubricas primi ordinis, & Titulos viginti.

E duplici, titulo 1.	pag. 2.
De semid. & simpl.	2. ibid.
De feria & vigilia.	3. ibid.
De Missis votiuis.	4. 4.
De Missis defunct.	5. 6.
De translatione festorum.	6. 8.
De commemorationibus.	7. 9.
De Introitu, &c.	8. 11.
De Orationibus.	9. 12.
De Epistola, &c.	10. 15.
De Symbolo.	11. ibid.
De Offertorio, &c.	12. 16.
De Communionem, &c.	13. 17.
De Ordinanda Missa.	14. ibid.
De Hora celebrandi.	15. 18.
De ijs quæ clara voce, aut secreto dicenda sunt.	16. ibid.
De ordine genui. &c.	17. 19.
De coloribus paramentorum.	18. 21.
De qualitate paramentorum.	19. ibid.
De præparatione Altaris.	20. 23.
<i>Secunda pars continet Ritum seruandum in celebratione Missæ, & Titulos tredecim, cum</i>	
<i>Appendice vnica.</i>	

I N D E X.

D E præparatione Sacerdotis celebraturi.	1. 27.
De ingressu Sacerdotis ad Altare,	2. 31.
De principio Missæ.	3. 35.
De Introitu, &c.	4. 36.
De Regulæ obserua;	37.
De Oratione.	5. 43.
De Epistola, &c.	6. ibid.
De Offertorio, &c.	7. 47.
De Canone vsque ad consecrationem.	8. 55.
De Canone post consecr.	9. 60.
De Oratione Dominica, & alijs vsque ad Commu- nionem.	10. 61.
De Communione, &c.	11. 68.
De Benedictione, &c.	12. ibid.
De omittendis in Missis defuncti.	13. 71.
De his quæ addenda sunt in Missa quæ celebratur coram Sacramento patente Appendix.	73.
<i>Tertia pars, defectibus circa Missam occurrentibus remedia adhibet Titulis decem, & duas Appendices complectitur.</i>	
D E defectibus in genere.	1. 76.
De defectibus materiæ.	2. ibid.
De defectu panis.	3. ibid.
De defectu vini.	4. 78.
De defectibus formæ.	5. 80.
De defectibus Ministri.	6. ibid.
De defectu intentionis.	7. ibid.
De defectibus dispositionis animæ.	8. 82.
De defectibus dispositionis corporis.	9. 84.
De defectibus in ministerio occurrētibus.	10. 86.
	<i>Ap-</i>

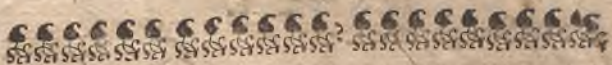
I N D E X.

Appendices.

De Rubricis præceptiuis.	1. 92.
De Missarum oneribus.	2. 95.

*Quarta Pars, Rubricas proprias, & Titulos nouem-
decim continent.*

D E Rubricis Missarum in Aduentu.	1. 104.
De Quatuor Temporibus Aduetu.	2. ibid.
De Natali Domini, &c.	3. 105.
De Dominicis post Epiphaniam.	4. 107.
De Dominicis a Septuagesima vsque ad feriam quartam Cinerum.	5. ibid.
De feria quarta Cinerum, vsque ad Dominicam Passionis.	6. 109.
De Dominica Passionis, &c.	7. 111.
De feria quinta in Cœna Domini.	8. 116.
De feria sexta in Parasce.	9. 123.
De Sabbatho Sancto.	10. 132.
De die Paschæ, &c.	11. 140.
De festo Trinitatis, &c.	12. 142.
De Rubricis proprij Missarum de Sanctis.	13. 146.
De Benedictione Candelarum.	14. ibid.
De festis in quibus cantandæ sunt duæ Missæ in Collegiatis.	15. 149.
De Rubricis Missarum, Commun. Sanct.	16. 253.
De Rubricis Votuarum.	17. 154.
De Rubricis Missarum pro defunct.	18. 159.
De Rubricis Benedictionum.	19. 160.
Missæ Sanctorum nuper additorum Kalend. Rom.	163.

INDEX TITVLORVM

TRACTATVS II.

Tractatus Secundus quadrifariam diuiditur, & partes quælibet, plures continent titulos.

Prima pars, generales Breviarij rubricas primi ordinis continet, & titulos sex & viginti.

De Duplici, Tit. 1. pag.	171.
De semiduplici.	2. 172.
De simplici.	3. ibid.
De Dominica.	4. ibid.
De feria.	5. 174.
De vigilia.	6. ibid.
De Octaua.	7. 175.
De Officio S. Mar. in Sab.	8. 179.
De Commemorationib.	9. 180.
De occurrentia officij.	10. 188.
De concurrentia officij.	11. 192.
<i>Appendix de Patrono.</i>	12. 195.
De proprio ritu singulariũ partiũ officij.	13. 200.
De	

I N D E X.

De partium partibus.	14. 201. ⁿ
De Hymnis.	15. ibid.
De Antiphonis.	16. ibid.
De Canticis.	17. 202.
De Absolutionibus, &c. ⁿ	25. 18. 203.
De Lectionibus.	26. 19. ibid.
De Responsorijs post lect.	20. 207.
De Resp. Breuib. horarum.	21. 228.
De Oratione.	30. 22. 209.
De Symbolo S. Athanasij.	33. 24. ibid.
De Precibus.	34. 24. 210.
De Suffragijs.	35. 25. ibid.
De fine Officij.	36. 26. 213.
<i>Appendix de Martyrologio.</i>	216.

*Secunda pars, Ritum seruandum in recitatione
Officij continet, Titulus tribus.*

D E ritibus in priuata horarum, Canonicarum recitatione.	1. 218.
De ritibus horar. Can. in Choro recitandarū.	2. 220.
De ritibus horarum Canon. in Choro solenniter recitandarum.	3. 223.

*Tertia pars Defectus in Officio Diuino contin-
gentes vitandos docet.*

D E omissione.	1. 231.
De mutatione Officij.	2. 232.
De intentione.	3. 234.
De attentione.	4. ibid.
De prolatione.	5. 235.
De tempore Officij.	6. 236.
	De

I N D E X:

De loco Officij.	7. 247.
De ordine Officij.	8. ibid.
De interruptione diuini Officij.	9. ibid.

*Quarta pars speciales rubricas titulis Quadra-
ginta examinandas prebet.*

D E Aduentu.	1. 240.
De Antiph. maioribus Aduentus.	2. ibid.
De Dominica 4. Aduent.	3. 241.
De vigilia Natiuitatis Domini.	4. ibid.
De natali Domini.	5. ibid.
De festis infra Oct. Nat. Domini.	6. 242.
De Epiphania.	7. 244.
De Dominic. post Epiph.	8. 245.
De Septuag. & Dom. seq.	9. 246.
De feria quarta Cinerum.	10. 247.
De Dominicis Quadrag.	11. ibid.
De Dominica Passionis.	12. ibid.
De Hebdomada Maiore.	13. 248.
De Paschate.	14. 250.
De tempore Paschali.	15. ibid.
De Litanijs.	16. 251.
De Ascensione.	17. 252.
De Pentecoste.	18. ibid.
De Dominica Trinitatis.	19. 253.
De festo Corporis Christi.	20. ibid.
De Dominicis post Pentecost.	21. ibid.
De vigilijs, festis, & octauis SS.	22. 255.
De festis SS. mense Decemb.	23. ibid.
De mense Ianuario.	24. 256.

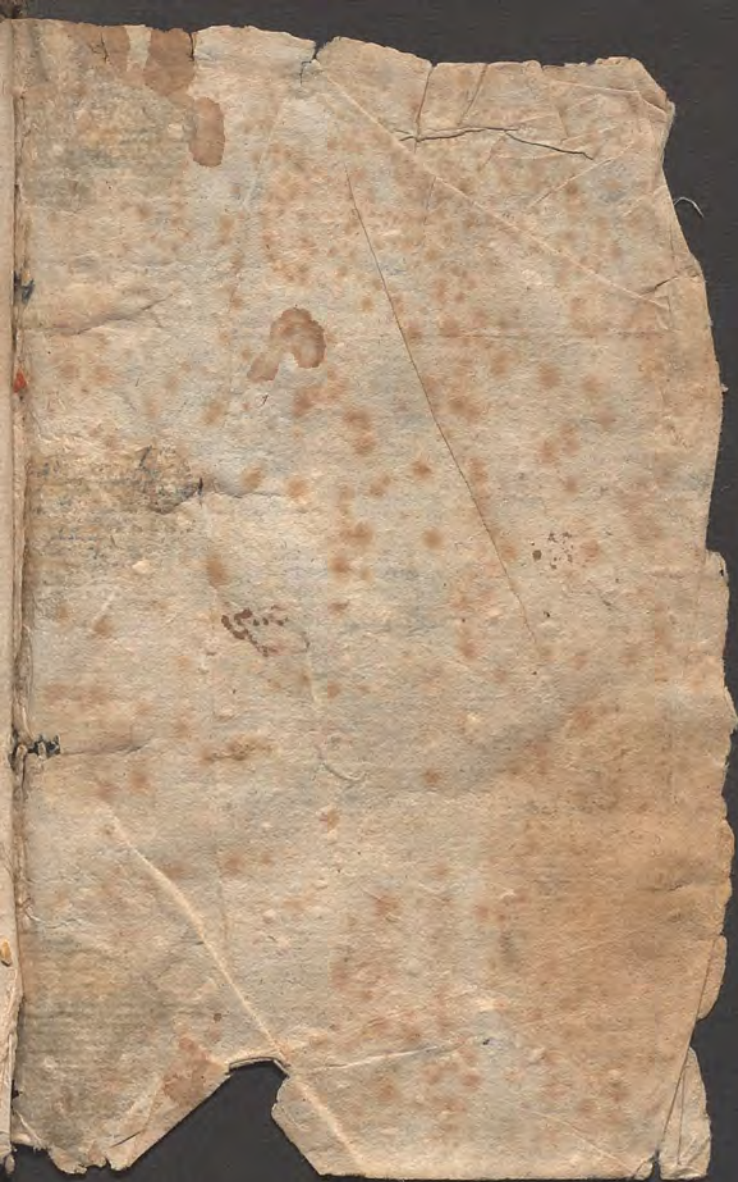
De

I N D E X.

De mense Februario.	25. 257.
De mense Martio.	26. 258.
De mense Aprili.	27. ibid.
De mense Maio.	28. 259.
De mense Junio.	29. 261.
De mense Iulio.	30. 262.
De mense Augusto.	31. ibid.
De mense Septembri.	32. 263.
De mense Octobri.	33. 264.
De mense Nouembri.	34. 266.
De communi Apostolorum.	35. 267.
De communi Martyrum.	36. 268.
De communi Confessorum.	37. 269.
De communi Virginum, & non Virg.	38. 270.
De communi Dedicacionis Ecclesiæ.	39. ibid.
De Offic. S. Mariæ in Sab.	40. 272.
<i>Appendices Breviarij.</i>	
D E Officio paruo B. Mariæ.	1. ibidem.
De Officio defunctorum.	2. 274.
De Psalmis Gradualibus.	3. 277.
De Psalmis Penitentialibus.	4. 278.
De ordine commendationis animæ.	5. 279.
De Benedictione mensæ, & itinerario Clericorum	6. ibid.

FINIS.

...
...
id...

...
...
liber...
... mo^o

...
...

...
...

